

Jaarstukken 2019

gemeente

Weststellingwerf

gemeente
Weststellingwerf

gemeente
Weststellingwerf

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	4
Voorwoord	6
Leeswijzer.....	8
Jaarrekening op hoofdlijnen	9
Jaarrekening 2019 in één oogopslag.....	17
Kerngegevens.....	18
Programma 0 Bestuur en Ondersteuning.....	19
Programma 1 Veiligheid	32
Programma 2 Verkeer, Vervoer en Waterstaat	38
Programma 3 Economie.....	43
Programma 4 Onderwijs.....	47
Programma 5 Sport, Cultuur en Recreatie	53
Programma 6 Sociaal domein	58
Programma 7 Volksgezondheid en Milieu.....	69
Programma 8 Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing	78
Overzicht algemene dekkingsmiddelen	86
Overhead, Vennootschapsbelasting en Onvoorzien	89
Overzicht kosten overhead.....	90
Vennootschapsbelasting	91
Onvoorziene uitgaven	92
Paragrafen.....	93
Paragraaf Lokale heffingen	94
Paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing	103
Paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen	112
Paragraaf Financiering	116
Paragraaf Bedrijfsvoering.....	121
Paragraaf OWO-samenwerking.....	124
Paragraaf Verbonden Partijen	130
Paragraaf Grondbeleid	138
Paragraaf Streekagenda	143
Jaarrekening - Balans per 31 december 2019	145
Grondslagen voor waardering en resultaat bepaling	145
Toelichting op de activa.....	153
Toelichting op uitzettingen < 1 jaar	161
Toelichting op de passiva.....	163
Toelichting op reserves	164
Toelichting op vooruit ontvangen doeluitkeringen	168

Toelichting op niet uit de balans blijkende verplichtingen	168
Jaarrekening - Overzicht van baten en lasten	171
Overzicht baten en lasten.....	172
Programma 0 Bestuur en Ondersteuning.....	175
Programma 1 Veiligheid	176
Programma 2 Verkeer, Vervoer en Waterstaat	177
Programma 3 Economie.....	180
Programma 4 Onderwijs.....	181
Programma 5 Sport, Cultuur en Recreatie	183
Programma 6 Sociaal domein	186
Programma 7 Volksgezondheid en Milieu	192
Programma 8 Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing	196
Overzicht algemene dekkingsmiddelen	199
Overzicht kosten overhead.....	201
Toelichting overhead kosten.....	202
Vennootschapsbelasting	204
Onvoorziene uitgaven	205
Toelichting tabel onvoorziene uitgaven.....	205
Begrotingsrechtmatigheid.....	206
Jaarrekening - overig	209
Overzicht incidentele budgetten	210
Incidentele middelen van 2019 naar 2020	212
Wet WNT	214
Schatkistbankieren.....	216
Toelichting schatkistbankieren.....	216
Verantwoordingsinformatie specifieke uitkeringen (SISA)	217
SISA overzichten	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Taakvelden overzicht	219
Controle verklaring	223
Bijlagen.....	224
Bijlage I: Verstrekte subsidies.....	225
Bijlage II: Lijst met afkortingen.....	229

Voorwoord

Beste leden van de gemeenteraad van Weststellingwerf,

In deze jaarstukken verantwoorden wij het jaar 2019, het tweede jaar van de bestuursperiode 2018-2022. We hebben dit boekjaar afgesloten met een rekeningresultaat na resultaatbestemming van € 0.

Meevallers en tegenvallers

Bij de najaarsnota werd een negatief rekeningresultaat verwacht van € 691.000. Ten opzichte hiervan hebben we een aantal incidentele tegenvallers moeten inboeken. Dit komt onder andere door een eenmalige storting in de voorziening voor (oud) wethouders. Ook zijn de totale kosten voor leerlingenvervoer, Jeugd en Wmo hoger dan gedacht bij de najaarsnota. Over de gevolgen daarvan informeren wij u bij de voorjaarsnota 2020.

Daarnaast is de terugbetalingsverplichting voor de afgelopen jaren ontvangen precariobelasting van bijna € 11 miljoen komen te vervallen. Hierdoor is het bedrag voor resultaatbestemming € 8.436.000. Zonder deze incidentele meevaller zou het rekeningresultaat € 2.371.000 negatief geweest. U heeft bij de begroting 2020 aangegeven de precariobelasting in te willen zetten voor de investeringsambities en daarom stellen wij voor het genoemde bedrag voor resultaatbestemming toe te voegen aan de reserve investeringsambities. Zo houden we ook onze algemene reserve op peil voor de risico's die op ons afkomen.

Corona

Een van de grote onzekerheden is de impact van het COVID-19 (Corona) virus. We sluiten onze ogen niet voor wat momenteel om ons heen gebeurt. Ondanks dat dit geen financiële gevolgen voor de jaarrekening 2019 geeft, heeft het naar verwachting wel impact op veel beleidsterreinen van onze begroting 2020 en mogelijk voor de jaren daarna. Hoe groot de financiële impact zal zijn, is nu nog niet te overzien.

De kracht van Samen en Doen!

Dit voorjaar stond de Midterm Review gepland (een tussenbalans met stand van zaken van de geplande doelstellingen van het collegeprogramma 2018-2022 'Weststellingwerf, de kracht van Samen en Doen!') Deze tussentijdse balans zal, als gevolg van Corona, later dit jaar worden opgemaakt. Uiteraard hebben we niet stilgezeten en zijn ook in 2019 binnen de vier thema's Bestuurlijke vernieuwing, Mensen, Werk en Wonen, Leefomgeving de nodige resultaten geboekt. Om bijvoorbeeld te noemen:

- Fietspad langs de Linde fase 1
- Vaststellen omgevingsvisie
- Opening Griffioenpark 3
- Open dag gemeentehuis
- Maatschappelijk contract Nijeholtpade
- Ondernemersbijeenkomsten
- Impulsvoorbereidingen Winkelcentrum Wolvega
- Herinrichting Stationsomgeving
- Lokaal Sport- en Beweegakkoord
- OWO-beleidsplan V(ergunningen), T(oezicht) en H(andhaving)
- Ontwikkeling Lindewijk deelgebied 2
- Doorontwikkeling transformatie Sociaal Domein
- Aanbesteding WMO
- Start Regionale Energie Strategie

Investeringsambities

De dekking van de projecten in de investeringsagenda (totaal bijna € 13 miljoen) is met het vervallen van de terugbetalingsverplichting precariobelasting een stuk dichterbij gekomen. Wij vinden dat ook in moeilijke tijden de mogelijkheden die we hebben, benut kunnen worden om te blijven investeren en de economie te stimuleren. Uiteraard houden wij rekening met alle onzekerheden die op ons afkomen en zorgen we dat ons weerstandsvermogen op peil blijft. Wij komen bij de meerjarenbegroting 2021-2024 met financiële voorstellen bij u terug.

Financiën op orde

Terugkijkend op 2019 kunnen we concluderen dat de totale woonlasten en gemeentelijke heffingen voor onze inwoners niet gestegen zijn en Weststellingwerf dankzij forse aflossingen op de schulden in de afgelopen jaren, behoorlijk vet op de botten heeft gekregen en de financiën op orde heeft.

Wij willen iedereen bedanken die ook dit jaar heeft bijgedragen om de ambities te verwezenlijken! We kijken met vertrouwen uit naar wat de samenwerking met u en de samenleving Weststellingwerf gaat brengen.

Wolvega, 29 mei 2020.

Burgemeester en wethouders van Weststellingwerf.

Leeswijzer

Leeswijzer

De leeswijzer vertelt hoe de jaarstukken 2019 zijn opgebouwd.

Jaarverslag

Het jaarverslag bevat voornamelijk de programmaverantwoording en de voorgeschreven paragrafen. Het begint met het voorwoord en de jaarrekening op hoofdlijnen. Direct na de kerngegevens komen de programma's en paragrafen. Elk programma en elke paragraaf is de verantwoording van het beleid van de programma's en paragrafen zoals die in de begroting 2019 aan u zijn gepresenteerd. Per programma vindt u de cijfers op hoofdlijnen. In de paragrafen staat belangrijke informatie voor raadsleden waarmee zij inzicht krijgen in de financiële positie van de gemeente, de beheersmatige aspecten en de risico's.

Jaarrekening

De jaarrekening begint met de balans en deze wordt vervolgens per balanspost toegelicht. Hierna volgt het overzicht van baten en lasten. Per programma wordt een financiële analyse gegeven op de cijfers van de jaarrekening 2019 ten opzichte van de actuele begroting 2019. Ook de stand van de investeringen wordt hier toegelicht.

Met de in de tabellen genoemde kolom actuele begroting wordt bedoeld de begroting ná wijzigingen en met de kolom primitieve begroting wordt bedoeld de begroting zoals die oorspronkelijk is vastgesteld door de raad in november 2018.

De incidentele baten en lasten 2019 staan apart in een overzicht. Er zijn ook incidentele budgetten die doorlopen naar 2020. In de financiële verordening 2018-2021 staat dat deze budgetten via een begrotingswijziging naar het volgende jaar overgeboekt worden. Deze begrotingswijziging wordt tegelijk met de jaarrekening aangeboden aan de raad.

Dan volgt nog informatie over de Wet Normering Topinkomens (WNT); het schatkistbankieren en de informatie over besteding van specifieke uitkeringen (SISA).

Controle verklaring

Verklaring van de accountant met het oordeel bij de jaarstukken.

Bijlagen

Lijst met afkortingen.

Jaarrekening op hoofdlijnen

Inleiding

In dit onderdeel treft u in het kort het financiële beeld over 2019 aan. De leidraad voor de af te leggen verantwoording is de door de raad vastgestelde programmabegroting 2019. In het jaarverslag leggen wij de inhoudelijke verantwoording af. In de jaarrekening geven we inzicht in de financiële positie en de besteding van de middelen over 2019.

Resultaat jaarrekening

De jaarrekening 2019 sluit met een saldo van € 0,00. Bij de najaarsnota gingen we nog uit van een nadeel van € 691.000. Het verschil wordt verderop in dit hoofdstuk op onderdelen verklaard. In de tabel overzicht baten en lasten staat het totaalbeeld van 2019 en de afwijkingen ten opzichte van de actuele begroting.

Schuldpositie

Een kengetal om de schuldpositie te bepalen, is de schuldratio. Het streven naar een lagere schuldratio (onder de 80%) wordt als zodanig ook genoemd in het coalitieakkoord. De schuldratio geeft aan welk deel van het gemeentelijk vermogen is gefinancierd door derden. De solvabiliteitsratio is een kengetal dat weergeeft welk deel van het gemeentelijk vermogen is gefinancierd met eigen vermogen. Beide ratio's zijn met elkaar verbonden doordat ze samen altijd 100% zijn. In tegenstelling tot de schuldratio is de solvabiliteitsratio één van de verplichte kengetallen die wordt toegelicht in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. De schuldratio voldoet eind 2019 ruim aan deze norm (77,69%). Eind 2019 hebben we een solvabiliteit gerealiseerd van 22,31%.

Weerstandsvermogen

In onze nota financieel beleid, die de raad eind 2016 heeft vastgesteld, hebben we een norm opgenomen ten aanzien van de minimale en maximale omvang van de financiële kengetallen, die met ingang van dat jaar verplicht worden opgenomen. We sluiten daarbij aan bij de signaleringswaarden uit de stresstest voor gemeenten. De kengetallen hebben een signalerende functie, geven inzicht in de financiële positie en in de weerbaarheid en wendbaarheid van een gemeente. Alle kengetallen voldoen eind 2019 ruimschoots aan onze streefnorm.

Woonlasten

In onze gemeente is het mooi, goed en betaalbaar wonen. In 2019 is de gemiddelde woonlastendruk zelfs iets lager geworden dan in 2018. We hebben dit gerealiseerd door de tarieven voor de onroerende-zaakbelastingen te verlagen en overige heffingen gelijk te houden.

Zowel voor eenpersoons- als meerpersoonshuishoudens is de totale woonlastendruk ten opzichte van 2018 met € 5 gedaald. Zo ging de totale woonlast voor meerpersoonshuishoudens in onze gemeente van € 679 in 2018 naar € 674 in 2019. De gemeentelijke woonlasten in Weststellingwerf liggen hiermee ruim onder het landelijk gemiddelde van € 740 in 2019. Ook wanneer we de woonlasten in onze gemeente vergelijken met de andere 17 gemeenten in onze provincie dan zien we dat we met een vierde plek in de ranking (vorig jaar plek 7) goed scoren.

Covid-19 virus

Het COVID-19 (Corona) virus heeft geen financiële gevolgen voor de jaarrekening 2019, maar wel voor naar verwachting veel beleidsterreinen van onze begroting 2020 en mogelijk voor de jaren daarna. Hoe groot de financiële impact zal zijn is nu onmogelijk te bepalen. We monitoren onze risico's en die van onze partners voortdurend. Onze organisatie loopt geen risico voor de continuïteit. We bewaken onze liquiditeitspositie goed en nemen zo nodig maatregelen om onze taken gedurende deze crisis zo goed mogelijk te blijven uitvoeren.

Bestemmingsvoorstel

Het resultaat van de jaarrekening 2019 is € 0,00. Dit resultaat is mede ontstaan doordat de voorziening Precariobelasting van € 10,8 miljoen is vrijgevallen. Het college stelt voor om het totaalvoordeel van de baten over 2019 ten opzichte van de lasten over 2019 te storten in de reserve investeringsambities. Dit voorstel hebben wij al verwerkt in deze jaarstukken. Het resultaat van de jaarrekening 2019 komt hierdoor uit op € 0,00.

Onderdeel van dit resultaat is de vrijval van incidentele budgetten. Hierover krijgt u in de komende jaren voorstellen om deze uit de algemene reserve te dekken. Het gaat dan om een budgetoverheveling van totaal € 177.000.

Overzicht Baten en Lasten

x €1.000

Overzicht van baten en lasten	Rekening 2018	Rekening 2019	Actuele begroting	Primitieve begroting	Vershil begroot - werkelijk
Baten					
0 Bestuur en Ondersteuning	1.024	403	327	327	75 V
1 Veiligheid	31	46	65	65	-19 N
2 Verkeer, Vervoer en Waterstaat	154	195	136	105	60 V
3 Economie	401	392	538	538	-147 N
4 Onderwijs	799	1.077	745	745	332 V
5 Sport, Cultuur en Recreatie	542	612	554	482	58 V
6 Sociaal domein	8.824	8.227	8.183	8.021	44 V
7 Volksgezondheid en Milieu	5.393	5.049	4.970	4.945	79 V
8 Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing	2.766	2.825	2.428	2.288	396 V
Overzicht algemene dekkingsmiddelen	52.219	63.260	52.207	52.403	11.053 V
Overzicht kosten overhead	4.753	5.225	5.120	4.948	105 V
Totaal Baten	76.908	87.312	75.274	74.867	12.038 V
Lasten					
0 Bestuur en Ondersteuning	-2.719	-3.579	-2.506	-2.574	-1.073 N
1 Veiligheid	-1.461	-1.508	-1.534	-1.534	26 V
2 Verkeer, Vervoer en Waterstaat	-6.079	-6.172	-6.153	-6.157	-19 N
3 Economie	-1.149	-666	-724	-719	58 V
4 Onderwijs	-3.716	-3.817	-3.423	-3.455	-394 N
5 Sport, Cultuur en Recreatie	-3.318	-3.346	-3.437	-3.360	91 V
6 Sociaal domein	-31.908	-33.296	-31.099	-30.455	-2.197 N
7 Volksgezondheid en Milieu	-6.576	-6.912	-6.869	-6.849	-43 N
8 Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing	-3.233	-3.539	-3.682	-3.767	142 V
Overzicht algemene dekkingsmiddelen	-5.174	-3.089	-3.012	-3.443	-77 N
Overzicht kosten overhead	-121.950	-13.302	-14.101	-12.947	799 V
Overzicht onvoorzienne uitgaven	0	0	-30	-530	30 V
Totaal Lasten	-77.527	-79.227	-76.570	-75.791	-2.657 N
Saldo van baten en lasten	-619	8.085	-1.296	-923	9.380 V
Onttrekkingen	-710	625	878	392	-253 N
Toevoegingen	-39	-274	-274	0	0
Mutaties reserves	672	351	604	392	-253 N
Resultaat vóór bestemming	52	8.436	-691	-531	9.127 V
Toevoegingen reserve(s)		-8.436			8.436 N
Resultaat ná bestemming	52	0	-691	-531	691 V

* Dit is conform de intenties van B&W om het ontstane saldo door vrijval precariobelasting te storten in de reserve investeringsambities.

Omdat er nog geen formeel raadsbesluit is betrekken we dit bij de vaststelling van de jaarstukken 2019.

Toelichting resultaat

Van programmabegroting naar voorjaarsnota

De programmabegroting 2019 sloot met een nadelig resultaat van € 531.000. De financiële wijzigingen na vaststelling van 2e en 3e begrotingswijziging en de voorjaarsnota 2019 waren zodanig dat het resultaat uitkwam op € 1.457.000 negatief.

Van voorjaarsnota naar najaarsnota

Het resultaat van de najaarsnota was € 766.000 positief. Hierdoor werd het actuele begrotingssaldo € 691.000 negatief.

Van najaarsnota naar jaarrekening

De jaarrekening sluit met een exploitatieresultaat na resultaatbestemming van € 0,00. Ten opzichte van de actuele raming is dit een voordeel van € 691.000. In de tabel wordt aangegeven waar dit verschil uit bestaat.

bedragen x € 1.000

	Vershil tov najaarsnota	Incidenteel	Structureel
0 Bestuur en Ondersteuning			
Extra storting in voorziening wethouders ivm lage rekenrente	-1.047	-1.047	
Bestuurlijke samenwerking OWO	39	39	
2 Verkeer, Vervoer en Waterstaat			
Onderhoud groen Lindewijk, wordt pas in 2020 gebruikt	150	150	
Extra onderhoud groen vanwege stormschade in de Westhoek	-50	-50	
Overschrijding gladheidsbestrijding, hoogstwaarschijnlijk geen structureel karakter	-36	-36	
Straatreiniging, er was extra budget nodig voor onkruidbestrijding	-32	-32	
3 Economie			
4 Onderwijs			
Leerlingenvervoer, dit is structureel te laag begroot	-124		-124
Peuterspeelzalen, voordeel vanwege nieuw bekostigingssystematiek	63		63
5 Sport, Cultuur en Recreatie			
Promotieplan recreatie en toerisme, dit is slechts ten dele besteed	109	109	
Muziekonderwijs, het project muziek in de klas start in 2020	40	40	
6 Sociaal domein			
Vrijval verplichtingen ná fair deal met Caparis	152	152	
Lagere kosten inkooptrajecten participatie	91	91	
Lagere uitgaven voor WWB en WMO	220	220	
Jeugd	-1.657		-1.657
Hogere uitvoeringskosten wijkteams	-499	-499	
	-292	-292	
7 Volksgezondheid en Milieu			
Bestrijding eikenprocessierups	-53		-53
8 Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing			
De voorbereidingen voor de Omgevingswet starten in 2020	200	100	100
Overzicht algemene dekkingsmiddelen			
Hogere gemeentefondsuitkering (inclusief incidentele uitkering voor klimaat van € 236.000)	140	140	
Hogere OZB opbrengsten	77	77	
Overhead			
Voordeel op personele kosten	626	626	
Overzicht onvoorziene uitgaven			
Bedrag voor onvoorziene uitgaven is niet uitgegeven	30	30	
Overig			
Vrijval van de voorziening precariobelasting	10.807	10.807	
Storting in de reserve investeringsambities	-8.436	-8.436	
Overige kleine afwijkingen per saldo	173	173	
Resultaat ten opzichte van de najaarsnota	691	2.362	-1.671

Gemeentefondsuitkering

We ontvangen geld van het Rijk uit het gemeentefonds. In 2019 bijna € 44,8 miljoen. Dat is € 139.000 meer dan vooraf verwacht. Van de ontvangen middelen hebben we een groot deel van onze uitgaven kunnen betalen. Het gemeentefonds kent de volgende soorten uitkeringen: 1) de Algemene uitkering, 2) de integratie-uitkering Sociaal domein en 3) de decentralisatie- en (overige) integratie-uitkeringen.

1) Algemene uitkering

Jaarlijks ontvangen we, volgens een vastgesteld verdeelsysteem, een uitkering uit het gemeentefonds. In het verdeelsysteem wordt rekening gehouden met de onderlinge verschillen in de kosten waar een gemeente voor staat en de draagkracht van gemeenten (de belastingcapaciteit). Dit jaar hebben we op drie momenten informatie over de gemeentefondsuitkering ontvangen. In mei op basis van de Voorjaarsnota, in september op basis van de Miljoenennota en in december op basis van de Najaarsnota van het Rijk. Op basis van deze informatie van het Rijk leiden we onze verwachte uitkering uit het gemeentefonds af. Dat doen we, omdat de omvang van de uitkering niet vast staat. Dit komt omdat de uitkering voor een belangrijk deel bepaald wordt door de ontwikkeling van de Rijksuitgaven. Geeft het Rijk meer uit dan krijgen gemeenten meer geld, maar geeft het Rijk minder uit dan krijgen gemeenten ook minder. Samen trap op, trap af noemt het Rijk dat.

In 2019 hebben we grofweg € 39,4 miljoen aan algemene uitkering ontvangen, zo'n € 131.000 meer dan we hadden begroot. Dat we over 2019 uiteindelijk meer in plaats van minder (dat was de verwachting namelijk op basis van de decembercirculaire) hebben ontvangen komt vooral door een ontvangst van bijna € 300.000 in januari 2020. Die extra bijdrage hangt samen met de trap op - trap af systematiek. Ook gedurende 2020 en 2021 kunnen er nog correcties over de uitkering van 2019 komen, omdat het Rijk nog zo'n 2 jaar herberekeningen maakt. De eerstvolgende (grotere) correctie over 2019 wordt verwacht bij de mei-circulaire van 2020 als het Rijk nieuwe informatie geeft over de Algemene uitkering. Het correctiebedrag uit de mei-circulaire nemen we vanwege het late moment waarop dit bekend is niet mee in het resultaat van deze jaarrekening.

Door diverse afrekeningen over de afgelopen twee jaren hebben we in de Algemene Uitkering per saldo nog € 50.000 ontvangen. Binnenkort zal het uitkeringsjaar 2017 definitief vastgesteld worden.

2) Integratie-uitkering Sociaal domein

In 2019 is de integratie-uitkering Sociaal domein (die samenhangt met de decentralisatie van taken) voor het grootste deel overgeheveld naar de Algemene uitkering. Uitzondering hierop zijn de onderdelen "Voogdij/18+" en "participatie" (WSW) waar we nog wel een afzonderlijke integratie-uitkering voor ontvangen. Voor deze onderdelen kregen we in 2019 nagenoeg het bedrag dat we vooraf hadden begroot, bijna € 5,4 miljoen.

Door nog een afrekening over 2018 hebben we rondom de integratie-uitkering Sociaal domein per saldo € 10.000 terug moeten betalen.

3) Decentralisatie- en (overige) integratie-uitkeringen

Het Rijk onderscheidt naast de Algemene uitkering en Integratie-uitkering Sociaal domein ook de categorie "Decentralisatie- en (overige) integratie-uitkeringen. In deze categorie zijn middelen opgenomen voor verschillende (soms eenmalige) taken, die wij uit kunnen voeren, zoals een eenmalige bijdrage uit het Klimaatakkoord, middelen voor Gezond in de stad en sportcoaches. Omdat deze middelen naar hun aard vergelijkbaar zijn met de middelen uit de Algemene uitkering classificeren wij ze onder de noemer "Algemene Uitkering / Gemeentefonds".

x € 1.000

Gemeentefondsuitkering	Werkelijk	Begroot	Verschil begroot - werkelijk
Algemene uitkering			
2019	39.355	39.274	81 V
2018	37	0	37 V
2017	13	0	13 V
Totaal Algemene uitkering	39.405	39.274	131 V
Integratie-uitkering Sociaal domein			
2019	5.381	5.363	18 V
2018	-10	0	10 N
2017	0	0	0
Totaal Integratie-uitkering SD	5.371	5.363	8 V
Totaal Gemeentefondsuitkering	44.776	44.637	139 V

Investeringskredieten (exclusief grondexploitatie)

In 2019 was er € 8,1 miljoen beschikbaar voor investeringen. Dit is inclusief de restant kredieten uit 2018, het krediet voor de Driewegsluis en de mutaties uit de voorjaarsnota 2019.

Er is in 2019 €3,9 miljoen uitgegeven. De uitgaven betreffen voornamelijk ICT kosten, de aankoop van de panden Hoofdstraat Oost 52 Wolvega en Lindedijk 3 te Nijetrijne, vervanging van de brug over de Tjonger en de upgradering van het fietspad langs de Linde.

Het restant van de investeringsbudgetten 2019 € 4,2 miljoen wordt voor € 2,8 miljoen doorgeschoven naar 2020 zodat uitvoering van de geplande investeringen dan kan plaatsvinden.

Lokale heffingen

De lokale heffingen (totaal € 12,8 miljoen) worden onderverdeeld in belastingen en rechten.

Belastingen (€ 7,4 miljoen)

De opbrengsten van belastingen vallen onder de algemene middelen en kunnen vrij besteed worden. In onze gemeente geldt dit voor de onroerende-zaakbelastingen (OZB), forensenbelasting, (water-)toeristenbelasting, precariobelasting en reclamebelasting. De totale opbrengst van deze belastingen over 2019 bedraagt bijna € 7,4 miljoen. De OZB (afgerond € 4,8 miljoen) en Precariobelasting (afgerond € 2,4 miljoen) zijn hierin veruit de omvangrijkste belastingopbrengsten. Voor de Precariobelasting geldt dat deze, na het intrekken van de bezwaar- en beroepsprocedures door de netbeheerder begin 2020, ook echt vrijelijk te besteden zijn. Dit geldt ook voor de reeds ontvangen Precariobelasting (ruim € 8,4 miljoen) vanaf 2015 tot en met 2018. Deze middelen waren tot voorheen in een voorziening opgenomen, omdat er een risico op terugbetaling bestond. Dit risico is nu komen te vervallen. De gehele voorziening precariobelasting (vanaf 2015 tot en met 2019 totaal €10,8 miljoen) is als baat opgenomen in de jaarrekening 2019. Hiervan hebben we ter dekking voor onze investeringsambities € 8.436.000 aan de bijbehorende reserve investeringsambities toegevoegd.

Rechten (€5,4 miljoen)

Dit zijn vergoedingen voor concrete prestaties, die door de gemeente worden geleverd. Deze opbrengsten zijn niet vrij besteedbaar. In onze gemeente geldt dit voor de afvalstoffenheffing, rioolheffing en de leges voor burgerzaken en omgevingsvergunningen. De totale opbrengst van de heffingen en leges bedraagt € 5,4 miljoen. Hiervan heeft € 2,5 miljoen betrekking op de afvalstoffenheffing, € 1,9 miljoen op de rioolheffing én € 1 miljoen op de overige leges.

Reserves

We zijn het jaar begonnen met een algemene reserve van € 19,3 miljoen en de eindstand over 2019 is € 19,0 miljoen; de daling wordt voornamelijk veroorzaakt door een storting van € 248.500 in de Reserve Energietransitie. Verder zijn er enkele incidentele budgetten uit voorgaande jaren meegenomen waarvoor de algemene reserve is aangesproken.

Naast onze algemene reserve hebben we vijf bestemmingsreserves. In de toelichting op de passiva wordt het verloop van deze reserves nader toegelicht. De belangrijkste verandering heeft plaats gevonden in de bestemmingsreserve Investeringsambities. Deze is door de vrijval van de voorziening Precariobelasting met € 8,4 miljoen toegenomen.

Jaarrekening 2019 in één oogopslag

Jaarrekening in één oogopslag.

Inkomsten			Uitgaven		
	Verwacht	Werkelijk		Verwacht	Werkelijk
Rijk	51.989.000	51.990.000	Verkeer en vervoer (wegen)	3.960.000	3.986.000
Onroerende-zaakbelastingen	4.693.000	4.757.000	Groenonderhoud	2.702.000	2.546.000
Rioolheffing	1.909.000	1.913.000	Sport	1.854.000	1.984.000
Afvalstoffenheffing	2.443.000	2.496.000	Sociaal domein	31.099.000	33.296.000
Omgevingsvergunningen	583.000	564.000	Onderwijs (inclusief huisvesting)	3.423.000	3.817.000
Overige leges (zoals paspoorten)	276.000	328.000	Kunst, cultuur, recreatie	982.000	913.000
Graf- en begraafrechten	88.000	84.000	Uitvoeringskosten	14.101.000	13.302.000
Toeristen- en forensenbelasting	198.000	192.000	Overig	18.449.000	27.468.000
Marktgeden	10.000	12.000	Totaal	76.570.000	87.312.000
Precariobelasting	2.353.000	13.163.000			
Reclamebelasting	40.000	41.000			
Overig	11.988.000	11.772.000			
Totaal	76.570.000	87.312.000			

powered by

Kerngegevens

Kerngegevens

Kerngegevens	Rekening 2019	Begroting 2019	Rekening 2018
Sociale structuur	31-12-2019	1-1-2019	31-12-2018
Inwoners			
van 0-4 jaar	946	1.120	968
van 5-19 jaar	4.189	4.280	4.238
van 20-64 jaar	14.197	14.260	14.225
vanaf 65 jaar	6.577	6.100	6.420
Totaal inwoners	25.909	25.760	25.851
Uitkeringsgerechtigden	459	500	473
Fysieke structuur			
Oppervlakte gemeente in km²*			
binnenwater	8,15	8,15	7,73
overig	220,30	220,30	220,71
Totaal oppervlakte	228,45	228,45	228,44
Woonruimten			
Koopwoningen (excl.recreatie)	7.820	7.575	7.776
Huurwoningen	3.301	3.484	3.318
Recreatiewoningen	145	127	130
Totaal woonruimten	11.266	11.186	11.224
Woonwagens	16	16	16
Woonschepen	1	1	1
Lengte van de wegen in meters			
Binnen de bebouwde kom	118.653	118.440	116.430
Buiten de bebouwde kom	284.600	284.600	284.600
Totaal lengte van de wegen	403.253	403.040	401.030
Lengte van de fietspaden in meters	84.861	84.861	84.861
Aantal m2 openbaar groen	1.129.539	1.080.041	1.038.822

*Bron: CBS statline regionale kerncijfers - Bron geraadpleegd op 25 februari 2020

Programma 0 | Bestuur en Ondersteuning

Programma 0 | Bestuur en Ondersteuning

Portefeuillehouder(s)	Van de Nadort en Hoen
Organisatie	Dienstverlening Bestuur en Organisatie

Taakvelden

- Bestuur
- Burgerzaken

Beleidsnota's

- 2018 Kwaliteitshandvest Dienstverlening
- 2017 Communicatievisie 2017-2020
- 2013 Raadsnotitie Overheidsparticipatie
- 2012 Kadernota Intergemeentelijke samenwerking

Actuele ontwikkelingen en gerealiseerd beleid

Het coalitieakkoord en het collegeprogramma voor de periode 2018 - 2022 geven richting aan de wisselwerking tussen samenleving en gemeentebestuur. Dit krijgt vorm in het begrip 'nabij besturen'. In het collegeprogramma is dit uitgewerkt in 41 bestuurlijk/maatschappelijke opgaven. Het college heeft naast de verdeling van de inhoudelijke portefeuilles ook zogenaamde gebiedswethouders aangewezen waarmee het uiting geeft aan herkenbaar en nabij besturen.

De gemeenteraad wil inwoners meer betrekken bij de politiek

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

Ja, we hebben de inwoners betrokken en geactiveerd bij de gemeentelijke politiek door middel van voorlichting en cursussen. Vanuit de werkgroep Bestuurlijke Vernieuwing zijn nieuwe ideeën verder ontwikkeld en in de praktijk gebracht.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Bezoek leerlingen van voortgezet onderwijs aan de gemeente

Een afvaardiging van de werkgroep Bestuurlijke Vernieuwing is momenteel in gesprek met het Linde College en het Terra College. Gezamenlijk met de scholen wordt gezocht naar ruimte en mogelijkheden om als raad iets voor de jeugdigen te organiseren.

Ontwikkelen van voorstellen om burger- en overheidsparticipatie te bevorderen

De hierna volgende voorstellen zijn door de raad ontwikkeld en in de praktijk gebracht ten behoeve van het bevorderen van de burger- en overheidsparticipatie.

Gast van de raad

Vanaf 2019 is het voor inwoners opnieuw mogelijk om als gast van de raad aanwezig te zijn tijdens de raadsvergaderingen, die op een maandagavond plaatsvinden. Tijdens de afgelopen raadsvergaderingen van 2019 en 2020 is duidelijk geworden uit de reacties en de opkomst van de gasten dat het idee aanslaat.

Vlogfilms raadsleden

De werkgroep Bestuurlijke Vernieuwing is in 2019 begonnen aan de communicatiecampagne 'iedereen kent wel een raadslid'. Naast de folder over wat de werkzaamheden van de raad zijn én promotie rondom 'gast van de raad', is een vlogger vanaf 1 maart 2019 begonnen met het opnemen van vlogs met alle raadsleden. De werkgroep heeft 21 onderwerpen opgesteld die zowel belangrijk zijn en binnen de invloed van de raad liggen. Hierdoor zet de raad zich in op een andere manier contact te maken met onze inwoners. De raad heeft de wens dat inwoners zich aangesproken voelen om mee te willen mee praten, maar bovenal de gemeente Weststellingwerf en de raad te leren kennen. De vlogfimpjes zijn inmiddels opgenomen en voorzien van ondertiteling.

Gebruik van sociale media

Vanuit de werkgroep Bestuurlijke Vernieuwing is een communicatiematrix voor de gemeenteraad opgesteld. De matrix bevat een overzicht hoe de verschillende communicatiemiddelen en doelen met elkaar in verband zijn gebracht. Per doel is aangegeven in hoeverre een bepaald middel zich leent voor het communiceren van duidelijke informatie. De leden van de werkgroep Bestuurlijke Vernieuwing starten met het maandelijks behandelen van onderwerpen binnen de gemeente. Deze onderwerpen worden in kaart gebracht en hierover zullen korte persberichten worden opgesteld.

Ontwikkelen van voorstellen om efficiënter te vergaderen met meer betrokkenheid van inwoners

De hierna volgende voorstellen zijn door de raad ontwikkeld en in de praktijk gebracht met als doel efficiënter te vergaderen met meer betrokkenheid van inwoners:

Vernieuwing inloopspreekuur

Het format voor het inloopspreekuur is in mei 2019 aangevuld met de mogelijkheid voor inwoners om na afloop van het insprekersmoment en de politieke markt, de afzonderlijke fracties in de fractiekamers te spreken.

Nieuw pilot geïntroduceerd voor de algemene commissievergaderingen

Op voorstel van de werkgroep Bestuurlijke Vernieuwing is het format voor de algemene commissie tijdelijk aangepast. Al een langere tijd bestond er de wens om efficiënter te vergaderen waarbij de lengte en de duur van de vergadering korter wordt en er een groter onderscheid bestaat tussen enerzijds de algemene commissievergadering en anderzijds de raadsvergadering.

Uitvoering van twee experimenten op het gebied van overheids- en burgerparticipatie

In 2019 zijn diverse experimenten ingezet om de burger en overheidsparticipatie te bevorderen, zie voor tekst en uitleg voorgaande alinea over 'Ontwikkelen van voorstellen om burger- en overheidsparticipatie te bevorderen'.

De gemeenteraad wil zijn positie verstevigen

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

In 2019 is de samenwerking tussen de gemeenteraad, het college en het ambtelijk apparaat verbeterd door verduidelijking van rollen en taken. Daar hebben diverse trainingen en cursussen aan bijgedragen. Daarnaast is ook het aantal uren voor de griffie uitgebreid.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Besluitvorming en uitvoering van voorstellen van de werkgroep Bestuurlijke vernieuwing

De werkgroep bestuurlijke vernieuwing heeft in 2019 verschillende voorstellen gedaan, welke inmiddels zijn uitgevoerd, zie de hiervoor aangehaalde alinea's.

Uitvoering geven aan griffie jaarplan

De raadsleden hebben in 2019 diverse trainingen gevolgd waaronder een training in het toepassen van het 'BOB-model' (beeldvorming oordeelsvorming en besluitvorming) en een verdieping in de onderwerpen 'geheimhouding en openbaarheid'.

Faciliteren werkwijze college en raad op bestuurlijke vernieuwing

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

De raads werkgroep bestuurlijke vernieuwing heeft voorstellen gedaan over "anders vergaderen" en experimenteert met een andere inrichting van de vergaderzaal.

Een noemenswaardig resultaat is het sluiten van het maatschappelijk contract met het dorp Nijeholtpade.

Een actief communicatiebeleid

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

Een hoogtepunt in onze communicatie in 2019 was de open dag op zaterdag 18 mei. Meer dan 1.500 bezoekers brachten op deze zaterdag een bezoek aan het gemeentehuis. Het persoonlijke contact met inwoners stond centraal. We vroegen inwoners actief naar hun mening en ideeën. Medewerkers voerden veel inhoudelijke gesprekken met inwoners en vertelden zelf wat er allemaal op het gemeentehuis gebeurt.

Medewerkers én raadsleden hadden een verrassend programma voorbereid en ontvingen inwoners met enthousiasme. Alle locaties van de gemeente waren present: gemeentewerf, de zwembaden en gebiedsteam Noordwolde. De nieuwe locatie van gebiedsteam Wolvega, Griffioenpark 3 werd feestelijk geopend. De bezoekers mochten het hele gemeentehuis door en op elke verdieping was wel een activiteit. Sportief, interactief, creatief of informatief, er was voor jong en oud wat te doen!

De open dag kreeg veel enthousiaste reacties van bezoekers en medewerkers. En is een nieuw contactmoment met inwoners geworden. De gemeente wil eens in de vier jaar een open dag organiseren met tussendoor een kleinere activiteit. Zodat er ongeveer elke twee jaar iets bijzonders te doen is waarbij het contact tussen inwoners en gemeente centraal staat. En dat past helemaal bij de wens om met de samenleving te besturen en bij onze communicatievisie.

Verder hebben wij op basis van de Communicatievisie 2017-2020 in 2019 gewerkt aan de volgende doelstellingen:

- concerncommunicatie: goed bereik en heldere taal;
- collegecommunicatie: zichtbaar en transparant;
- raadscommunicatie: door en voor inwoners;
- participatie en sociale media: iedereen kan meedoen;
- projectcommunicatie: vertellen en vieren;
- interne communicatie: integraal samenwerken;
- gebiedspromotie: samen aan de slag.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Concerncommunicatie: goed bereik en heldere taal

Kwaliteit

Team communicatie hielp de interne organisatie om zo goed mogelijk te communiceren. Medewerkers kregen trainingen en tips om te schrijven in Heldere taal. Medewerkers zijn zich hierdoor meer bewust geworden van de openbaarheid van hun werk en teksten worden steeds begrijpelijker.

Online communicatie

In 2019 werkten we aan klantgerichtheid en toegankelijkheid van de website. Ook werkten we hard aan de digitalisering van formulieren. Het gebruik van de website steeg. In totaal kreeg de website in 2019 117.387 unieke bezoekers, 21% meer dan in 2018. Zij zorgden voor 210.827 (2018: 194.721) bezoeken aan de website en bekeken 663.079 (2018: 648.964) pagina's. Steeds meer bezoekers gaan naar de website met hun mobiele telefoon: 46,1%, dat is 4,7% meer dan in 2018. Het aantal bezoekers via de computer daalde met 2,5% naar 45%. Het gebruik van de tablet daalde met 2,2% naar 8,9%.

Crossmediale aanpak

Voor een groot bereik zijn online en offline middelen ingezet. We plaatsten 225 nieuwsberichten op de website. De digitale nieuwsbrief met algemeen gemeentenieuws kwam 20 keer uit, de nieuwsbrief voor ondernemers kwam zeven keer uit en de nieuwsbrief van de dorpencoördinator kwam zes keer uit. De plannen om de wekelijkse bekendmakingen in de krant te integreren in de gemeentelijke informatiepagina Westwijzer zijn afhankelijk van de ontwikkelingen om het invoeren van de bekendmakingen te automatiseren. Dan pas kunnen we de Westwijzer wekelijks uitgeven. De verwachting is dat we dit in 2020 kunnen uitvoeren.

Collegecommunicatie: zichtbaar en transparant

Zichtbaar en benaderbaar college

De open dag droeg ook bij aan de zichtbaarheid van het college. De wethouders bezochten als gebiedswethouders de leden- en bestuursvergaderingen van plaatselijke belangen. We organiseerden drie avonden waar nieuwe inwoners onder meer kennis konden maken met burgemeester en wethouders. Publieke optredens en bijeenkomsten waarin de dialoog met inwoners en ondernemers wordt aangegaan, koppelden we terug aan de samenleving.

Openbaarmaking en transparantie

Het project Heldere taal en de interne training over college- en raadsvoorstellen heeft een positief effect gehad op de communicatie rond de besluitvorming. De stukken worden begrijpelijker en we geven meer duidelijkheid over het vervolg van de besluitvorming: hoe verloopt deze verder, wat moet de raad nog besluiten en heeft de inwoner (nog) invloed?

Pers

De pers is een belangrijke schakel in openbaarmaking. In 2019 hebben we de pers actief geïnformeerd via persberichten en zijn vele persvragen beantwoord.

Raadscommunicatie: door en voor inwoners

De gemeenteraad is zelf verantwoordelijk voor de communicatie over de raad en de raadsvergaderingen. In 2019 is aan de werkgroep Bestuurlijke Vernieuwing advies gegeven over raadscommunicatie in Weststellingwerf onder het motto 'Iedereen kent wel een gemeenteraadslid'.

De inspreek- en inspraakmogelijkheden, het inlooppreekuur en de raadsvergaderingen zijn via de krant bekendgemaakt. Gast van de raad is actief gepromoot met veel gasten als resultaat. Wanneer de gemeentepagina Westwijzer wekelijks verschijnt, wordt het mogelijk om raadsleden op regelmatige basis voor te stellen.

Participatie en sociale media: iedereen kan meedoen

Participatie

Door participatie willen we de kracht van de samenleving benutten. In 2019 hebben we inwoners en organisaties waar mogelijk actief betrokken bij de ontwikkeling van projecten en het maken van beleid. Zo is bijvoorbeeld het Lokaal Sportakkoord met sportverenigingen en maatschappelijke organisaties tot stand gekomen. In 2019 is onderzoek gedaan naar inwonerparticipatie in Weststellingwerf. De resultaten gaan we gebruiken om in 2020 te experimenteren met een online tool om sneller met meer inwoners in gesprek te komen.

Sociale media

In 2019 kreeg de uitvoering van ons social media plan een vervolg. We zetten sociale media steeds meer in als volwaardig communicatiekanaal. Door onder meer 'What's in it for me' berichten, persoonlijke verhalen en beeldcontent zorgen we voor meer interactie, meer volgers en bereik. We krijgen steeds meer inzicht in welke berichten scoren en welke niet.

- Op Instagram groeien we hard. Eind december 2019 hadden we 629 volgers. Ons volgersaantal ten opzichte van 2018 is verdubbeld. We plaatsten 26 berichten in de tijdlijn en meer dan 100 stories (bericht wat maximaal 24 uur zichtbaar is).
- Op Facebook kregen we er bijna 300 volgers bij, 100 meer ten opzichte 2018. Op 31 december hadden we 2.153 volgers. We plaatsten in totaal 257 berichten.

- Op Twitter zijn we nauwelijks gestegen in het aantal volgers: het kanaal heeft nu 2.028 volgers (slechts 59 meer ten opzichte 2018). We plaatsten in totaal 64 tweets. Dit sluit aan bij de trend dat er een afname is in twittergebruik en -gebruikers. Het kanaal staat ook niet meer in de top 5 van meest gebruikte kanalen.

Projectcommunicatie: vertellen en vieren

Projectcommunicatie maakt tastbaar wat een gemeente doet. Door de goede samenwerking met de afdelingen kon team Communicatie in een vroeg stadium meedenken en adviseren. Hierbij zetten we proactief meerdere middelen in voor een groot bereik. In 2019 hebben we bijgedragen aan onder meer de volgende projecten en communicatiekansen benut: open dag, opening Stationsgebied, brug Tjonger, afvalinzameling, contact met de gebiedsteams (onder andere met de informatiekraan Zorg en Ondersteuning), gaswinning, enquête waterbewustzijn, glasvezel, minimagids, vervolgaanpak JOGG, Healthy Ageing Tour, Veiligheidsdag, uitvoeringsprogramma DHW, kantinebeheer De Steense en maatschappelijk contract met Nijeholtpade.

Interne communicatie: verbinden en delen

Ook in 2019 droeg het sociaal intranet bij aan integraal samenwerken, ook in OWO-verband. Nieuwe medewerkers zijn op de foto gezet en gevraagd om hun profiel te vullen. Zo zijn zij vindbaar voor hun (OWO)-collega's. Medewerkers deelden wetenswaardigheden over hun werk via de tijdlijn en riepen collega's op om mee te denken. Het intranet is zo niet alleen een belangrijke informatiebron, maar ook een plek om in verbinding te komen. Van de mogelijkheid in groepen samen te werken, werd gebruik gemaakt. Hier kan nog meer gebruik van worden gemaakt.

Gebiedspromotie: samen aan de slag

In 2019 hebben we kansen benut om Weststellingwerf te promoten. We hebben veel ansichtkaarten van 'Mooi hè? Weststellingwerf!' uitgedeeld. Voor de open dag hebben we een wimpel laten maken die inwoners tegen kostprijs kunnen kopen voor in hun vlaggenmast. Verder hebben we voor de promotie van Weststellingwerf verbinding gezocht met andere partijen. Voor het platform Recreatie en Toerisme (R+T) hebben we advertenties geplaatst in recreatieve uitgaven. Ook zijn we betrokken geweest bij de totstandkoming van StiekMTrots. In 2020 gaan we onder deze noemer als ambassadeur ons inzetten voor de promotiecampagne.

Het faciliteren van initiatieven vanuit de samenleving (wijken en kernen)

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

De subsidiëring van de initiatieven uit de dorpen en wijken heeft uitstekend gewerkt in 2019. Aan de dorpen is een werkbudget toegekend. Daarmee zijn diverse initiatieven ontplooid en projecten ontstaan. Naast het werkbudget was het subsidiebudget van € 60.000 beschikbaar. Er waren voldoende aanvragen en het heeft geleid tot een investering in en door de dorpen van ruim € 360.000.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Dorpennetwerk vormt basis voor beleid

In 2019 zijn overleggen met plaatselijke belangen voortgezet. Wel zagen wij een verschuiving van een meer algemeen overleg naar overleg op projectbasis. Een aantal dorpen heeft een wijdvertakte werkgroepenstructuur die projectmatig dorpsplannen uitwerken. Daarnaast staan individuele bewoners op om hun eigen goede ideeën voor de leefomgeving uit te werken. Steeds vaker weten zij ons rechtstreeks te vinden. De intensieve contacten leidden tot meer dan 1000 kleine en grote vragen, wensen en ideeën die op adequate wijze zijn opgepakt. De dorpencoördinator was een vertrouwd aanspreekpunt en speelde een belangrijke rol in het verbinden van de plaatselijke belangen, inwoners, vakafdelingen en externe partners. Een mooi praktisch voorbeeld vinden we het nestkastenproject van een bewoner uit Steggerda. De gemeente verbond het idee met plaatselijk belang en gaf een kleine subsidie uit het dorpenfonds. Het heeft geleid tot een dorpsbreed project dat ons helpt bij de bestrijding van de Eikenprocessierups dat navolging krijgt in andere dorpen.

Het combineren van nieuwe initiatieven met bestaande/geplande werkzaamheden blijft een belangrijk uitgangspunt in de samenwerking met de dorpen

De gemeente heeft een positieve houding als het gaat om vragen, wensen en nieuwe initiatieven. Ook in 2019 is gekeken naar de mogelijkheden om plannen verder te brengen. Vaak konden wij inspelen op bestaand beleid en gepland onderhoud om kleine en grotere wensen te realiseren. Zo waren herstelwerkzaamheden (vanwege werk aan de waterleiding) langs de Grindweg voor ons aanleiding om deze te combineren met de lokale ideeën over verkeersveiligheid. En we hebben de wensen voor een veilig voetpad naar de bushalte gecombineerd met de herplant langs de Kerkweg in Nijeholtpade. Ook konden wij meedenken over de fondsenwerving door bijvoorbeeld onze korte lijnen met het Iepen Mienskipsfûns van de provincie. De dorpencoördinator verbond de initiatieven met de gemeentelijke organisatie en partners buiten het gemeentehuis.

Het Dorpenfonds als aanjager van initiatieven

Nieuw in 2019 was de inzet van een werkbudget van in totaal €40.500 voor de plaatselijke belangen, wijkverenigingen in Wolvega en de Vereniging Kleine Dorpen Weststellingwerf (de PB'en). Elk dorp heeft op zijn eigen manier invulling gegeven aan de inzet van het budget. De PB'en zijn positief over deze ontwikkeling. Het werkbudget stimuleert een andere manier van denken: we prikkelen de lokale belangenverenigingen om na denken over hoe ze kunnen investeren in de eigen organisatie en hoe ze nieuwe dorpsinitiatieven kunnen aanjagen en ondersteunen.

Daarnaast zijn 16 plannen financieel ondersteund in de vorm van projectengeld. In totaal is er bijna €360.000 geïnvesteerd. Het werkbudget en projectengeld uit het dorpenfonds droegen elk op hun eigen manier bij aan de leefbaarheid in onze dorpen, maar ook aan de verbinding tussen inwoners, verenigingen én gemeente. SportAnders in Oldeholtpade, het huiskamerproject in Boijl en het Valentijnsproject in Nijeholtpade zijn aansprekende voorbeelden. We vinden dit belangrijk en zetten dit in 2020 op dezelfde manier voort.

Gebiedswethouders dragen bij aan zichtbaarheid bestuur

Het college vormde door de inzet van gebiedswethouders een laagdrempelig bestuurlijk aanspreekpunt voor de plaatselijke belangen. De behoefte aan (bestuurlijk)overleg verschilde per dorp. Op verzoek sloten wij aan bij bestuurlijke overleggen van de plaatselijke belangen (PB) en waren wij aanwezig bij algemene ledenvergaderingen. Daarnaast werden wij actief uitgenodigd voor bijzondere activiteiten in de dorpen. Dit heeft bijgedragen aan het behoud en verstevigen van de korte lijnen tussen het college en de PB'en. De traditionele collegebezoeken aan de dorpen zijn in 2019 jaar enigszins naar de achtergrond verdwenen: vanwege de zichtbaarheid van ons gehele college willen we hier in 2020 en 2021 weer op een praktische manier inhoud aan geven.

De Vereniging Kleine Dorpen (VKD) speelt een belangrijke rol in het stroomlijnen van de contacten tussen gemeente en dorpen

De Vereniging Kleine Dorpen heeft in meerdere ontwikkelingen een belangrijke rol gehad als initiator, klankbord of gevraagd en ongevraagd adviesgever. Bijzonder was de rol die de VKD speelde in de ontwikkelingen rondom de aanleg van glasvezel in het buitengebied. Door de onverwachte komst van een tweede aanbieder van breedbandinternet was er bij de dorpen en haar bewoners grote behoefte aan informatie. De VKD heeft zich ingespannen om de dorpen zo goed mogelijk op de hoogte te houden, met als doel de komst van breedbandinternet voor het buitengebied veilig te stellen. De VKD kreeg een werkbudget uit dorpenfonds om een deel van de activiteiten te financieren.

Omgevingsvisie belangrijk kader voor samenwerking

De omgevingsvisie nodigt bewoners uit om dorpsvisies te maken en biedt ruimte voor nieuwe vormen van samenwerking. In 2019 is samen met de bewoners van Nijeholtpade gewerkt aan de uitwerking van de lokale omgevingsvisie "Nijeholtpade, dorp in het groen" naar concrete afspraken over de uitvoering van de lokale omgevingsvisie. Dit heeft geleid tot een maatschappelijke overeenkomst die wij samen met het dorp presenteerden op 18 december 2019. In 2020 leren wij van deze nieuwe samenwerkingsvorm en gaan wij met andere dorpen in gesprek over hun ambities als zij aan een eigen visie willen werken.

Nieuwe (digitale) vormen van participatie

Iedere bewoner heeft zijn eigen ambitieniveau als het gaat om betrokkenheid bij (boven)gemeentelijke ontwikkelingen. Dat geldt ook voor de plaatselijke belangen: wij zien en begrijpen dat zij soms tegen hun beperkingen aanlopen. Door de complexiteit van dossiers, beschikbare tijd en menskracht is het niet altijd mogelijk een standpunt in te nemen of een advies te geven. De PB 'en pakken dan een rol als informatieverstrekker richting bewoners en leggen het initiatief meer bij de bewoners zelf. Maar geven ook het vertrouwen aan de gemeente om de samenwerking met bewoners op een goede manier vorm te geven.

Uitdaging was en blijft daarom ook in 2020 om de PB'en in een vroeg stadium te informeren over nieuwe ontwikkelingen en bijzondere initiatieven. Zo kunnen zij die informerende rol goed uitvoeren en in goed overleg bepalen welke samenwerkingsvorm geschikt is.

Dat elk project anders is en een andere aanpak vraagt, blijkt bijvoorbeeld uit de samenwerking met Plaatselijk Belang De Blesse om de tot een goed plan te komen voor de Steenwijkerweg en de manier waarop we Dorpsbelang Steggerda de ruimte hebben gegeven om na te denken over de invulling van de OBS De Triangel.

Proces doorontwikkeling organisatie met PIM op expeditie **Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?**

Ja, de activiteiten verlopen volgens planning. Met faciliteiten (laptops, belapp en dockingstations) en andere kantoorinrichting om anders te werken hebben we geëxperimenteerd en breiden we geleidelijk uit. Budget hiervoor heeft u voor de begroting 2020 geautoriseerd. Het bewustmaken, opleiden en trainen van medewerkers in het gekanteld werken gaat door en met onze acties uit het plan van aanpak vitaliteit hebben we ook in 2019 gevolg gegeven. In de paragraaf bedrijfsvoering gaan we hier nader op in.

Continueren en door ontwikkelen OWO-samenwerking **Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?**

Ja, terugblikkend op 2019 is de OWO-samenwerking uitgevoerd binnen de "lijnen". In 2019 is opdracht gegeven aan de regiegroep OWO om vóór het zomerreces van 2020 te komen met een visienota op de (toekomstige) OWO-samenwerking. De raden worden bij die voorbereiding betrokken.

Beleidsplan (digitale) dienstverlening **Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?**

Ja. We vergelijken 2019 met 2018 en zien dat verschillende prestaties zijn verbeterd. We monitoren de contacten met onze inwoners. Indien nodig passen we processen en gedrag aan. De verbetering geldt ook voor de servicenormen.

De opdracht om met een (vernieuwd) beleidsplan (digitale) dienstverlening te komen staat op de planning voor 2020. Uitgangspunt is dat de basis dienstverlening op orde is. Alle bestuurders en medewerkers moeten een dienstbaar en dienstverlenend gedrag laten zien. De organisatieontwikkeling PIM op expeditie steekt daar op in.

Modernisering dienstverlening

De website is verbeterd, deze is gebruiksvriendelijker gemaakt. Je kunt eenvoudiger gegevens opzoeken. Steeds meer producten kunnen digitaal aangevraagd en afgehandeld worden.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Wij doen mee aan een landelijke benchmark voor de dienstverlening

We hebben meegedaan aan:

1. Het landelijke programma digitalisering.

Uitkomst digitale volwassenheid. Aan de hand van de resultaten hebben we aanpassingen gedaan. We hebben er voor gezorgd dat er meer producten digitaal aangevraagd kunnen worden. Ook hebben we formulieren aangepast en is de website verbeterd.

2. Het landelijke onderzoek Dashboard Dienstverlening.

Naar aanleiding van de managementrapportages en de resultaten hebben we aanpassingen gedaan in de kwaliteit en het behandelproces. Wij hebben de nieuwe ontwikkelingen bijgehouden.

3. Het onderzoek contact met de gemeente.

Op de open dag van de gemeente hebben bezoekers hun mening kunnen geven, wat zij van de dienstverlening vinden. Hiervoor werd een korte vragenlijst ingevuld. Wij hebben rekening gehouden met de uitkomsten en onze service zoveel mogelijk aangepast.

Zie voor de resultaten de kritieke prestatie indicatoren (KPI's).

Indicatoren

Wij nemen deel aan de benchmark Dashboard Dienstverlening van de Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken (NVVB).

Resultaten van het onderzoek Dashboard Dienstverlening:

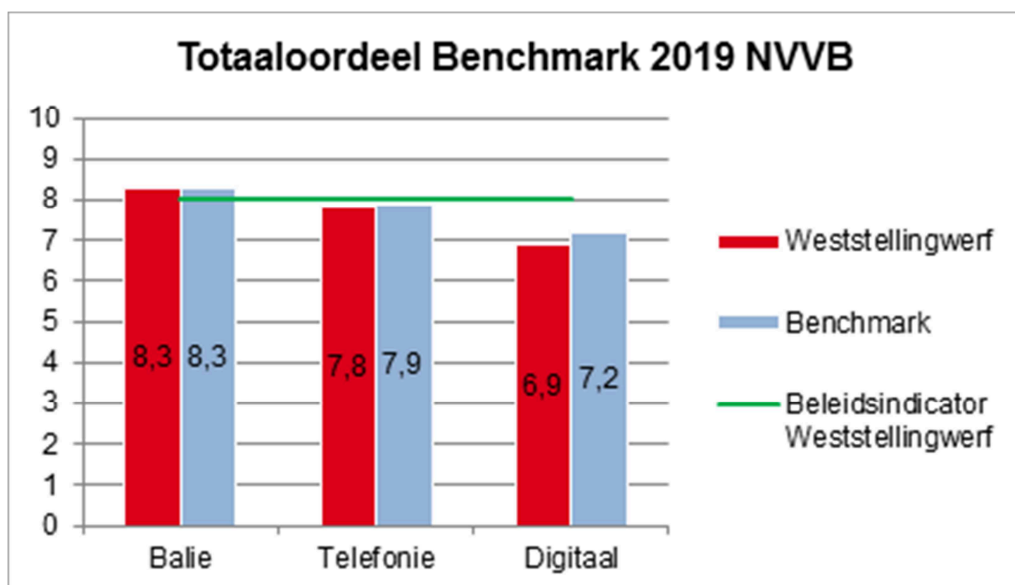
Totaaloordeel Balie

Totaaloordeel Telefonie

Totaaloordeel digitaal

Resultaten klanttevredenheid Weststellingwerf 2017-2019	2017	2018	2019
Balie	8,1	8,0	8,3
Telefonie	7,7	7,2	7,8
Digitaal	6,9	6,3	6,9

Bron NVVB - geraadpleegd op 2 maart 2020.

In het collegeprogramma is de volgende beleidsindicator benoemd: Klanttevredenheidsscore van (gemiddeld) minimaal 8.

In het Dashboard Dienstverlening wordt Weststellingwerf vergeleken met de benchmark (alle deelnemende gemeentes, inclusief Weststellingwerf). Hieruit blijkt dat op alle 3 onderdelen kleine verschillen zijn met de benchmark. De klanttevredenheid is op alle onderdelen gestegen ten opzichte van vorig jaar.

Aantal geregistreerde baliebezoekers:

Totaal zijn dit in 2019 14.690. In het onderstaande schema staan de producten vermeld waar de meeste mensen voor zijn gekomen.

Wat valt op bij het aantal bezoekers.

Burgerzaken heeft in 2019 minder baliebezoekers. De oorzaak is dat er meer producten digitaal geregeld en aangevraagd worden. Zoals bijvoorbeeld het doorgeven van een verhuizing of het aanvragen van een uittreksel. Ook zijn er minder reisdocumenten aangevraagd doordat de meeste reisdocumenten 10 jaar geldig zijn.

Voor het Sociaal domein zijn minder baliebezoeken geregistreerd in verband met de openstelling van Griffioenpark 3.

Producten Dienstverlening	2017	2018	2019
Burgerzaken	18.856	17.156	13.468
Belastingen	152	117	180
Sociaal domein	821	751	573
VTH	263	273	286

Huwelijken	2017	2018	2019
Huwelijk	60	76	51
Geregistreerd partnerschap	38	45	53
Omzetting huwelijk/partnerschap	2	5	2

Totaal	100	126	106
Waarvan kosteloos	63	74	63

Geregisteerde meldingen openbare ruimte:

In 2019 zijn er totaal 2.283 meldingen geregistreerd in iZaakafhandeling. In 2018 waren dat er in totaal 1.762. Dit is een stijging van 30%. Dit komt onder andere door de volgende meldingen:

- Binnen de categorie afval is een flinke toename van het aantal meldingen over het vervangen van kapotte vuilcontainers.
- In openbaar groen is er een stijging te zien in de meldingen over de eikenprocessierups en overige meldingen over openbaar groen en bomen onderhoud.

Resultaten Monitor Doelgerichte Digitalisering (MDD). Digitale volwassenheid burgers en ondernemers: Uitkomst digitale volwassenheid. Aan de hand van de resultaten hebben we in het hele jaar aanpassingen gedaan. We hebben er voor gezorgd dat er meer producten digitaal aangevraagd kunnen worden. Naast het maken van nieuwe formulieren hebben we ook formulieren aangepast.

Dienstverlening ondernemers: zie programma 3.

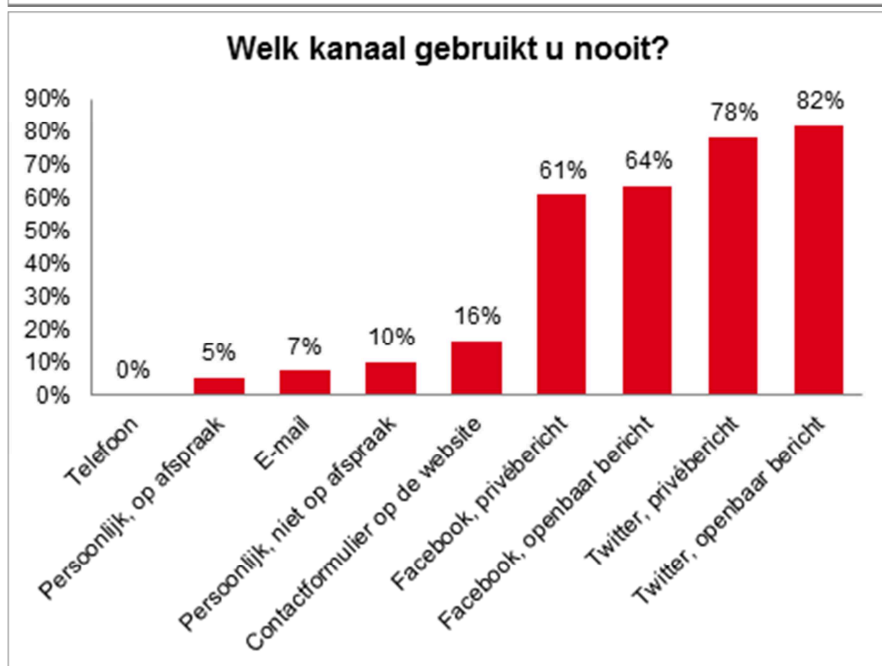
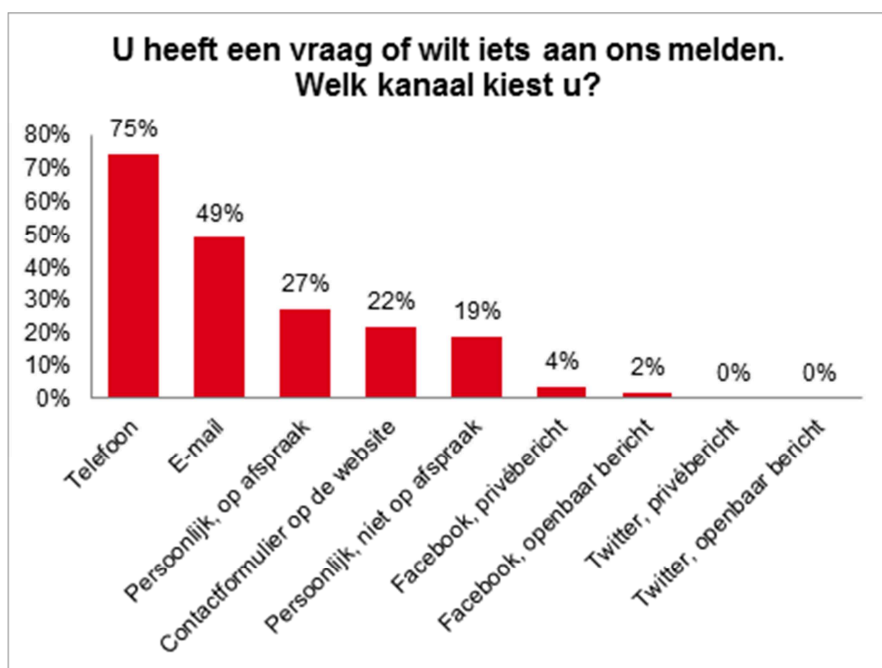
Resultaten website:

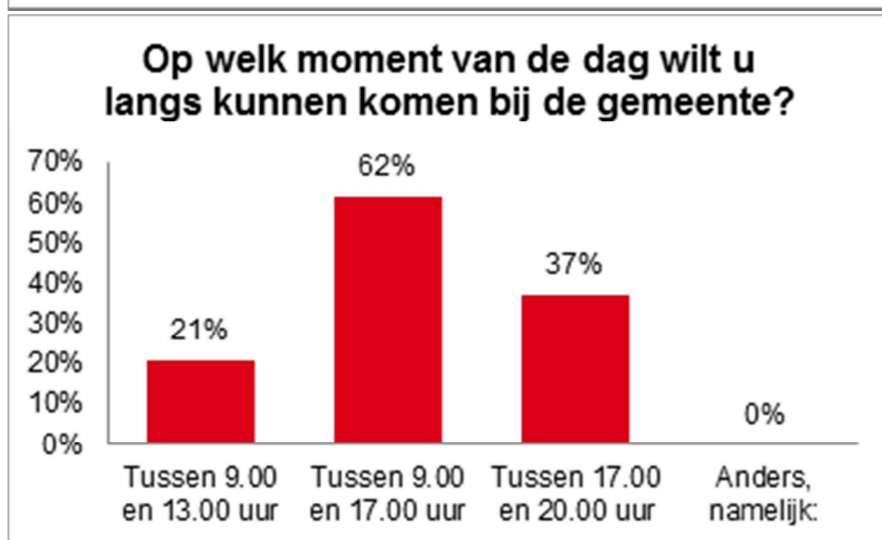
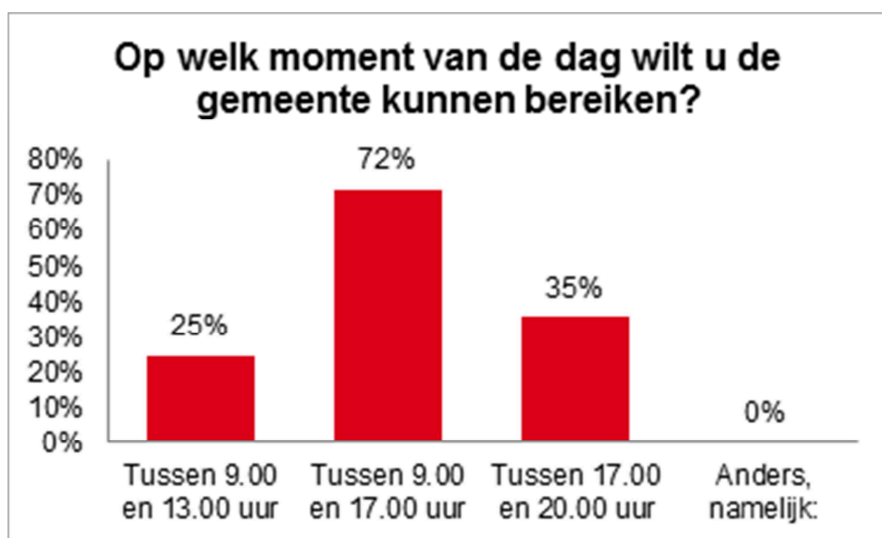
Aantal bezoekers	2018	2019
Bezoekers	194.721	210.827
Unieke bezoekers	96.788	117.387
Paginaweergaven	648.964	663.079

Benchmark: Contact met de gemeente.

Er zijn 110 formulieren ingevuld. Er konden meerdere antwoorden gegeven worden op de vragen.

Hieronder het resultaat :

1% heeft geen antwoord gegeven.

Serviceniveau:

Telefonie: Het aantal telefonische contacten via het algemene nummer is in 2019: 27.026, in 2018: 29.748, in 2017: 31.575. Het serviceniveau, ligt op 97 %.

Baliebezoek: De gemiddelde wachttijd is 2 minuten en 44 seconden. Dat is inclusief de wachttijd op donderdagavond. 90,1 % van alle bezoekers wordt binnen 10 minuten geholpen.

Bronnen: Baliecontacten: JCC; Telefonische contacten; Mitel; KTO Dashboard Dienstverlening, MDD, iZaakafhandeling, geraadpleegd op 2 maart 2020.

Beleidsindicatoren

De effecten van beleid worden toegelicht aan de hand van een vaste set beleidsindicatoren.

Beleidsindicatoren vanuit het rijk	Eenheid	2017	2018	2019
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	10,03	10,56	10,87
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	9,70	10,32	10,30
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	731,31	688,18	744,62
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	15,81%	14,22%	13,57%
Overhead	% van totale lasten	10,33%	9,57%	8,25%
Bron: eigen gegevens				

De berekening van deze indicatoren is gebaseerd op het document van de VNG 'Definities beleidsindicatoren 'bestuur en organisatie'. Boven formatief (0,2 fte) en inhuur wordt niet gezien als bezetting.

De eigen gegevens komen uit de jaarcijfers 2019

Hoeveel heeft het gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Rekening 2019	Actuele begroting 2019	Primitieve begroting 2019	Vershil begroot - werkelijk
Lasten				
Totaal Lasten	3.579	2.506	2.574	-1.073
Baten				
Totaal Baten	-403	-327	-327	75
Gerealiseerd resultaat	-3.176	-2.179	-2.247	997

Toelichting hoeveel heeft het gekost?

De toelichting op deze cijfers staat bij het onderdeel jaarrekening, overzicht van baten en lasten, programma 0.

Programma 1 | Veiligheid

Programma 1 Veiligheid

Portefeuillehouder(s)	Van de Nadort
Organisatie	Dienstverlening, Bestuur en Organisatie

Taakvelden

- Crisisbeheersing en brandweer
- Openbare orde en veiligheid

Beleidsnota's

- 2018 Regionaal risicoprofiel 2018-2021
- 2018 Regionaal beleidsplan crisisbeheersing 2019-2022
- 2018 Nota Regionaal beleidsplan veiligheid Noord Nederland 2018
- 2018 Beleidsplan Brandweezorg 2019-2022
- 2012 Nota Integraal veiligheidsbeleid Weststellingwerf

Actuele ontwikkelingen en gerealiseerd beleid

Wij hebben uitvoering gegeven aan de door de raad geprioriteerde veiligheidsthema's. Enkele opvallende acties uit 2019 zijn:

- Maatwerk in de aanpak naar aanleiding van de inbraak golf aan de Elsweg Noordwolde;
- Het nieuwe integraal veiligheidsbeleidsplan is, na de werkvergadering met de gemeenteraad in juli 2019, op route gegaan voor de bestuurlijke besluitvorming.
- Investeren op de samenwerking met de lokale brandweerteams
- De samenwerking met parkmanagement is nieuw leven ingeblazen met de gezamenlijke bijeenkomst "cyber".

Beleidsplan integrale veiligheid

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

Ja. De gemeenteraad is geïnformeerd over 5 potentiële prioriteiten voor het nieuwe Integraal Veiligheidsbeleid 2020-2023. Na de werkvergadering in juli 2019 is het beleidsplan geschreven en ter besluitvorming aangeboden.

De gemeente is een veilige samenleving op het gebied van criminele jeugd/individuele probleemjongeren

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

Ja. Er is aandacht besteed aan criminele jeugd en individuele probleemjongeren. Dat doen we voor een veilige samenleving. De gemeente heeft daarin met ketenpartners een regierol. Jeugdgroepen worden gemonitord als er aanleiding is. Bij overlast door jeugd is er intensief samen gewerkt met ketenpartners.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Aanpak overlastgevende, hinderlijke en criminele jeugd(groepen)

We hebben integraal gewerkt aan voorkomen van overlast door individuele jongeren en jongerengroepen.

De gemeente is een veilige samenleving op het gebied van de brandveiligheid

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

Samen met de brandweer zijn 59 (her-)controles uitgevoerd en is er op scholen en in enkele wijken in Wolvega en Noordwolde een brandweeroefening gehouden. In onze contacten met de Veiligheidsregio Fryslân strijden wij voor uitvoering van onze gemeentelijke prioriteiten.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Wij volgen de ontwikkelingen vanuit de Veiligheidsregio nauwlettend en brengen onze prioriteiten in

In 2019 is de samenwerking met de brandweer versterkt. De burgemeester heeft reguliere afstemming met de brandweer en is nauw betrokken bij de brandweerposten. Ook dit jaar is de gemeenteraad geadviseerd op inhoudelijke brandweer ontwikkelingen via de cyclus van de Veiligheidsregio Fryslân.

De gemeente is een veilige samenleving op het gebied van objectieve veiligheid en criminaliteit

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

We hebben gewerkt vanuit een integrale gemeentelijke regierol aan de objectieve veiligheid en het tegengaan van criminaliteit voor een veiligere samenleving. Hierbij is uitvoering gegeven aan wettelijke bevoegdheden. In samenwerking met politie, justitie, belastingdienst en douane zijn enkele controles en handhavingsacties succesvol uitgevoerd. Wij hebben inwoners en ondernemers ondersteund met informatiebijeenkomsten die zich vooral richten op preventie en inrichten whatsapp buurtpreventie in wijken en dorpen.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Werken aan bewustwording van risico's en eigen verantwoordelijkheid om onder andere woninginbraken te voorkomen

Verschillende wijken in Noordwolde en Wolvega en andere dorpen zijn ondersteund in het opzetten en onderhouden van whatsapp buurtpreventie

De in het DOR-register opgenomen controles zijn fysiek en digitaal uitgevoerd.

In samenspel met de politie is enkele keren als preventiemiddel de zogenaamde besmettingsbrief gestuurd naar omwonenden als in een buurt, wijk of dorp meerdere woninginbraken waren geweest.

Toepassen maatregelen uit de Wet tijdelijk huisverbod

Uitvoering is gegeven aan de Wet tijdelijk huisverbod met drie opgelegde huisverboden.

Continueren buurt-/wijk whatsappgroepen

Verschillende wijken in Noordwolde en Wolvega en andere dorpen zijn ondersteund in het opzetten en onderhouden van whatsapp buurtpreventie.

Uitvoeren Digitaal Opkopers Register (DOR)

De afgesproken "DOR controles" zijn uitgevoerd.

De gemeente is een veilige samenleving op het gebied van de sociale kwaliteit woon- en leefomgeving

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

Buurtbemiddeling heeft zich in 2019 bewezen; 0 incidenten die doorgeleid moesten worden naar mediation.

Wij denken dat het actief aanbieden van buurtbemiddeling de reden is voor de behoorlijke stijging van het aantal incidenten dat is geregistreerd. Wij gaan met buurtbemiddeling actief door in 2020.

Er zijn enkele promotie campagnes gehouden samen met politie en brandweer om bewustwording en preventie in eigen buurt en leefomgeving onder de aandacht te brengen.

Ook in 2019 is de Veiligheidskrant uitgegeven.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Samenwerking met het veiligheidshuis

De samenwerking met het Veiligheidshuis verliep in 2019 volgens afspraak. Eén casus is uiteindelijk doorgeleid naar het Veiligheidshuis.

Inzetten van professionele mediation bij zwaarder geëscaleerde burenruzies

Was in 2019 niet nodig.

Pilot buurtbemiddeling uitvoeren, volgen en evalueren

Om burenruzies niet te laten escaleren wordt ingestoken op bemiddeling door vrijwilligers. De verantwoordelijkheid blijft bij de ruziënde burenen liggen, maar ze worden hierbij geholpen door andere burgers. De vrijwilligers pakken minder zware casuïstiek op dan de professionele bemiddelaars.

De gemeente is een veilige samenleving op het gebied van verkeersveiligheid

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

Ja.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Uitvoering geven aan het Manifest Verkeersveiligheid Fryslân dat betrekking heeft op het veld van integrale veiligheid

Uitvoering is gegeven aan het Manifest Verkeersveiligheid.

1. Diverse individuele scootmobieltrainingen
2. Bijtanken en Oppoetsen in dorps huis Oosterstreek
3. Verkeersprojecten in de gemeente Weststellingwerf
 - Fietsers: Verlichtingsacties op straat
 - Automobilisten: MONO actie gemeentehuis
 - Senioren: Het nieuwe fietsen
1. Fietsverkeersexamen basisscholen 2019
2. Ochtendprogramma CBS De Wegwijzer in Wolvega
3. Verkeersmarkt Linde College en Terra College in Wolvega
 - Ogen- en reactietest
 - Afleiding in het verkeer
 - Dode hoek

- Alcoholparcours
 1. Advies Veilige Schoolomgeving Boijl
 2. Advies verkeersveiligheid Van Nijmegen Schonegevelstraat te Wolvega

Ondersteunen verkeerswerkgroepen in samenwerking met Veilig Verkeer Nederland

De gemeente faciliteert, ondersteunt diverse werkgroepen verkeer om bewustwordingsacties op te zetten en uit te voeren.

Rampenbestrijding en crisisbeheersing

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

Ja. Diverse trainingen en opleidingen zijn aangeboden en gevolgd. In 2019 zijn de sleutelfuncties in de crisisbeheersing getraind vanuit de Veiligheidsregio Fryslân.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Participeren en volgen van opleidingen, trainingen en oefeningen
De sleutelfuncties zijn dit jaar getraind.

De gemeente geeft invulling aan de regionale afspraken over de expertteams
In het afgelopen jaar is één van onze medewerkers ingezet voor de regionale piketten.

Beleidsindicatoren

De gemeente is een veilige samenleving op het gebied van de sociale kwaliteit woon- en leefomgeving

	aantal x 1				
Lokale beleidsindicator	2015	2016	2017	2018	2019
Burenruzies voorgelegd aan mediator*	0	1	3	0	0
Geregistreerde meldingen over burengerucht**	106	106	102	121	96
Meldingen van overspannen/gestoorde personen**	232	129	111	111	113
Nazorg ex-gedetineerden trajecten***	30	14	18	13	19
Waarvan begeleiding vanuit zorg mbt ex- gedetineerden****	4	2	10	5	9
Incidenten vernieling en zaakbeschadiging**	159	98	108	83	155
Incidenten overlast**	459	325	257	269	397

*Bron: Interne registratie veiligheid
 **Bron: 12 maand rapportage politie
 ***Bron: Online registratie DPAN
 ****Bron: Interne registratie procesregisseur sociaal domein

Verklaring flinke stijgingen overlast en vernieling:

- Vernieling: In 2019 was er een aantal jongeren die veel vernielingen pleegden. Die jongeren zijn inmiddels opgepakt.
- Overlast: het actief aanbieden van buurtbemiddeling heeft geleid tot forse stijging van de registratie van incidenten.

De gemeente is een veilige samenleving op het gebied van de objectieve veiligheid en de criminaliteit

aantal x 1					
Lokale beleidsindicator	2015	2016	2017	2018	2019
Aangiftes woninginbraken*	72	63	40	42	68
Aangiftes inbraken in schuren/bijgebouwen*	43	20	14	6	10
Aangiftes mishandelingen*	50	63	44	52	45
Aangiftes bedreigingen*	34	42	31	25	32
Opgelegde huisverboden**	7	4	2	4	3
Registraties huiselijk geweld*	144	110	92	128	110

*Bron: 12 maand rapportage politie
 **Bron: Online registratie huisverboden Khonrad

Verklaring stijging:
 Woninginbraken: Het aantal woninginbraken was in 2017 en 2018 uitzonderlijk laag. Deze stijging in 2019 verrast objectief gezien niet. Maar iedere inbraak is er één teveel.

aantal per 1.000 inwoners								
Beleidsindicatoren vanuit het rijk	Gemeente				Nederland			
	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019
Winkeldiefstallen	1,4	1,2	1,4	-	2,3	2,2	2,2	-
Diefstallen uit woning	2,5	1,6	1,7	-	3,3	2,9	2,5	-
Geweldsmisdrijven	4,3	2,9	3,9	-	5,4	5,0	4,8	-
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	4,5	4,5	4,7	-	6,9	6,0	5,4	-

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl - Bron geraadpleegd op 24 maart 2020

Een - (liggend streepje) betekent dat er (nog) geen cijfers bekend zijn (gemaakt) voor de periode.

De gemeente is een veilige samenleving op het gebied van criminele jeugd/individuele probleemjongeren

aantal per 10.000 inwoners								
Beleidsindicatoren vanuit het rijk	Gemeente				Nederland			
	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019
Verwijzingen Halt	77	47	38	-	137	131	119	-

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl - Bron geraadpleegd op 24 maart 2020

Een - (liggend streepje) betekent dat er (nog) geen cijfers bekend zijn (gemaakt) voor de periode.

De gemeente is een veilige samenleving op het gebied van verkeersveiligheid

aantal x 1					
Lokale beleidsindicator	2015	2016	2017	2018	2019
VVN vrijwilligers acties op scholen in samenwerking met scholen en plaatselijke belangen/verkeerswerkgroepen politie	15	5	15	9	14

Bron: Registratie verkeerskundige afdeling ruimte

De gemeente is een veilige samenleving op het gebied van de brandveiligheid

aantal x 1					
Lokale beleidsindicator	2015	2016	2017	2018	2019
Controles op brandveiligheid bedrijven*	52	53	50	123	59
Voorlichtingen op scholen**	18	11	9	5	8
Oefeningen in de wijk**	1	1	1	0	2
Voorlichtingen na brand**	2	1	2	3	5

*Bron: Jaarrapportage VTH 2019
**Bron: Jaarrapportage brandweer 2019

Hoeveel heeft het gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Rekening 2019	Actuele begroting 2019	Primitieve begroting 2019	Vershil begroot - werkelijk
Lasten				
Totaal Lasten	1.508	1.534	1.534	26
Baten				
Totaal Baten	-46	-65	-65	-19
Gerealiseerd resultaat	-1.463	-1.470	-1.470	-7

Toelichting - Wat mag het kosten

De toelichting op deze cijfers staat bij het onderdeel jaarrekening, overzicht van baten en lasten, programma 1

Programma 2 | Verkeer, Vervoer en Waterstaat

Programma 2 | Verkeer, Vervoer en Waterstaat

Portefeuillehouder(s)	Jongebloed en Rijkers
Organisatie	Ruimte, Gemeentewerf

Taakvelden

- Openbaar vervoer
- Economische havens en waterwegen
- Openbaar groen en (openlucht) recreatie (in de openbare ruimte)
- Verkeer en vervoer
- Recreatieve havens
- Parkeren (geen lasten en baten)

Beleidsnota's

- Beleidsplan Kwaliteitsambitie openbare ruimte 2012-2016
- Gemeentelijk Verkeer en Vervoerplan (GVVP 2000) inclusief de uitgevoerde evaluatie (2007)
- Nota Openbare verlichting
- Landschapsbeleidsplan
- Bomenbeleidsplan
- Beleidsvisie Versterking kernwinkelapparaat (MKB REVA rapport)
- Ontwikkelagenda Versterking economische structuur
- Structuurplan 2000-2015
- Investeringskalender 2017 - 2027
- Collegeprogramma 2018-2022
- Omgevingsvisie Weststellingwerf

Actuele ontwikkelingen en gerealiseerd beleid

Dienstregeling NS

Wij hebben externe deskundigheid ingehuurd om te onderzoeken of het mogelijk was de dienstregeling aan te passen, zodat de reis- en wachttijd van de sprinter op de lijn Leeuwarden - Zwolle kon worden verbeterd.

Met veel bestuurlijk overleg is het uiteindelijk gelukt de dienstregeling 2020 in positieve zin aan te passen.

Fietspad Beekdal Linde

In 2019 heeft de upgrade van het gedeelte Steenwijkerweg – Driewegsluis plaatsgevonden. Dat is de eerste fase.

De tweede fase tussen de A32 en de Kontermansbrug maakt deel uit van de gebiedsontwikkeling Beekdal Linde. De gebiedsontwikkeling heeft in 2019 vertraging opgelopen. Dat heeft onder andere te maken met een Flora en Fauna onderzoek.

Voor de derde fase heeft de gebiedscommissie in het afgelopen jaar gesproken met grondeigenaren in verband met verwerving. In 2020 verwachten we dat de daadwerkelijke verwerving plaatsvindt.

We hadden de wens om in 2019 een begin te maken met de realisatie van de tweede fase van het fietspad. Zoals hier aangegeven liep dat vertraging op.

Aanleg zebrapaden

In 2019 hebben wij een aantal locaties onderzocht welke in aanmerking kunnen komen voor de aanleg van een zebrapad. Verdere uitwerking hiervan vindt plaats in 2020.

Vervanging bedieningsinstallatie brug Nijelamer

In de begroting 2020 is voor de vervanging van de installatie krediet beschikbaar gesteld. De voorbereiding is gestart en uitvoering vindt plaats in 2020.

Kwaliteit (onderhoudsniveau) openbare ruimte

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

In 2019 is de politieke discussie verlegd van onderhoudskwaliteit naar inrichtingskwaliteit. Onder inrichtingskwaliteit verstaan wij zowel de kwaliteit van aanleg als van onderhoud van de openbare ruimte. Wij verwachten eind 2020 meer duidelijkheid te hebben hoe dit proces verder vorm te geven. De eventuele financiële en organisatorische consequenties hiervan, zijn vanzelfsprekend nog niet bekend. Wij verwijzen hiervoor ook naar de paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Bepalen van het gewenste kwaliteitsniveau openbare ruimte

Zoals aangegeven is de ambitie veranderd. Wij willen met u de discussie voeren over inrichtingskwaliteit.

Project herinrichting De Blesse

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

We zijn druk bezig met de voorbereiding van het ontwerp. We betrekken hierin zoveel mogelijk de inwoners van het dorp.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Opstellen van een ontwerp voor de herinrichting

In 2019 heeft u van ons een startnotitie ontvangen waarin de kaders voor dit project zijn vastgesteld. Binnen deze kaders zijn wij gestart met het maken van het plan voor de herinrichting van de Spoorlaan, Steenwijkerweg en Markeweg in De Blesse. De volgende activiteiten zijn in 2019 uitgevoerd:

- De interne projectstructuur is ingericht
- Wij hebben een subsidie ontvangen en besteed voor verkennen van duurzame maatregelen binnen het project
- Er is een schouw geweest samen met de werkgroep uit het dorp
- Er zijn voorbereidende onderzoeken gedaan voor onder andere verkeer, bodemgesteldheid, openbaar vervoer, groen.
- Samen met de werkgroep uit het dorp is een programma van eisen opgesteld

Uitvoering geven aan de herinrichting De Blesse

De realisatie is gepland voor 2021.

Autoluwe Lycklamaweg met veilige spoorwegovergang langzaam verkeer

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

In 2019 is aangestuurd op het realiseren van de "rest" opgaven in de verkeerstructuur Wolvega. Onderdelen hiervan zijn onder andere de bypass aan de Stellingenweg - Om den Noort (regie Provincie Fryslân) en een afsluiting voor vrachtverkeer. De bypass is niet gerealiseerd in 2019 maar zal zoals het er nu naar uitziet in de eerste helft van 2020 in uitvoering worden genomen. Daarnaast is begin 2020 de scope van dit project gewijzigd tot het in overleg met de bewoners, bedrijven en gebruikers komen tot planvorming voor een herinrichting tot autoluwe straat.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Plan opstellen voor de herinrichting van de Lycklamaweg

We hebben in 2019 geen plan opgesteld voor de herinrichting van de Lycklamaweg omdat we eerst het effect van het pakket aan maatregelen (package deal 2010) willen afwachten voordat we goed onderbouwde keuzes kunnen maken ten aanzien van nut en noodzaak van aanvullende herinrichtingsmaatregelen op de Lycklamaweg. De resterende package deal maatregelen worden in 2020 uitgevoerd. Daarna kunnen we via verkeerstellingen de effecten in beeld brengen.

Samenwerken met NS/Prorail voor een veiligere spoorwegovergang

In 2019 hebben we ter verbetering van de spoorwegveiligheid een OFOS aangebracht ter hoogte van de spoorwegovergang Lycklamaweg waardoor het conflict tussen fiets- en gemotoriseerd verkeer wordt verminderd. Een OFOS is een Opgeblazen Fiets Opstel Strook oftewel een fietsopstelvak.

Uitvoering geven aan herinrichting Lycklamaweg

In verband met een aantal nog te realiseren maatregelen uit de package deal van 2010 en de verwachting dat deze maatregelen in samenhang zullen leiden tot een afnemende verkeersintensiteit op de Lycklamaweg hebben we in 2019 geen uitvoering gegeven aan aanvullende herinrichtingsmaatregelen op de Lycklamaweg.

Herinrichting stationsomgeving

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

Dit project is nagenoeg afgerond. U bent in 2019 hierover geïnformeerd. In 2020 worden de afrondende werkzaamheden uitgevoerd.

Notitie veilig landbouwverkeer

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

In 2019 is samen met Land- en Tuinbouworganisatie (LTO) de verkenning gestart eventuele knelpunten te inventariseren. Op basis van deze inventarisatie wordt bepaald of en welke actie van de gemeente nodig is.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Overleg met de agrarische sector en de bewoners

We gaan in overleg met de agrarische sector en de bewoners van de buitengebieden over verwachtingen, houding en gedrag. We gaan in samenwerking met beide partijen onderzoeken waar de knelpunten en mogelijke oplossingen liggen.

Bepalen vervolgstappen om te komen tot grotere verkeersveiligheid

Als er gesprekken zijn geweest gaan we bepalen of er een uitvoeringsprogramma moet komen. Voor het oplossen van conflictsituaties worden keuzes gemaakt. Daarna bepalen we hoeveel dat ongeveer moet kosten. Als dat duidelijk is, komen we bij u met een voorstel.

Hoofdverkeersstructuur Wolvega en Noordwolde

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

De geplande projecten autoluwe Lycklamaweg, herinrichting stationsomgeving, veilig landbouwverkeer en de versterking van de kernwinkelstructuur Wolvega zijn gerealiseerd dan wel in uitvoering. Wanneer alle projecten zijn gerealiseerd kijken wij samen met de betreffende stakeholders of er nog knelpunten resteren.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Uitvoeren geplande werkzaamheden infrastructuur

- In deze collegeperiode gaan wij een aantal projecten uitvoeren om de verkeersveiligheid en doorstroming te verbeteren. Daarmee denken wij dat de 'grote' verkeersopgaven op basis van onze huidige verkeersstructuur klaar zijn. Als de projecten klaar zijn, gaan wij bekijken of er nog knelpunten zijn in de infrastructuur van Wolvega en Noordwolde. Het gaat hier om de knelpunten die invloed hebben op de veiligheid, bereikbaarheid en de doorstroming;
- Op grond van die inventarisatie en indien nodig maken wij plannen om de knelpunten op te lossen;
- Daarna kunnen wij ook meer duidelijkheid geven over de kosten. Wij komen dan met een voorstel.
- Wij houden bij nieuwe plannen rekening met de nieuwe ontwikkelingen op het gebied van (duurzaam) verkeer en vervoer.

Fietspad langs de Linde

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

De eerste fase is in 2019 gerealiseerd. De tweede fase is afhankelijk van de discussie in de gebiedscommissie inzake de meandering van de Linde. Voor de derde fase zijn door de grondcommissie van de gebiedscommissie gesprekken gevoerd met grondeigenaren ten behoeve van de verwerving.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Verbetering van het fietspad langs de Linde

- In 2019 heeft de upgrade van het gedeelte Steenwijkersweg - Driewegsluis plaatsgevonden. Dat is de eerste fase van 3 fasen van het Fietspad Beekdal Linde
- Het proces van de tweede en derde fase is onderdeel van de gebiedsinrichting Beekdal Linde en daarmee ook daarvan afhankelijk.

Uitvoering van fase 2

De tweede fase tussen de A32 en de Kontermansbrug maakt deel uit van de gebiedsontwikkeling Beekdal Linde. De gebiedsontwikkeling heeft in 2019 vertraging opgelopen. Dat heeft onder andere te maken met een Flora en Fauna onderzoek.

Grond aankopen voor fase 3

De grondcommissie heeft gesprekken met eigenaren omtrent grondverwerving.

Het herstellen en versterken van groenstructuren ter behoud van de herkenbaarheid van de identiteit van het huidige kleinschalige landschap in Zuidoost Friesland

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

De projecten die in 2019 zijn uitgevoerd hebben bijgedragen aan het bereiken van een groenstructuur die past bij de landschapkenmerken van onze gemeente.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Door het uitvoeren van het project Dorpen, landschap en biodiversiteit wordt het oorspronkelijk project Dorpen in het groen uitgevoerd

Het project 'Dorp, landschap en biodiversiteit' Oosterstreek en deels het buitengebied Noordwolde is in 2019 uitgevoerd. Op de goedbezochte informatieavond is de landschapsgeschiedenis en de groenstructuur van het projectgebied belicht. Er is uitleg geven over erfbeplantingen en vergroting biodiversiteit in relatie met de natuurlijke bestrijding van de eikenprocessierups. Er waren 100 deelnemers aan het project die hun erf groener maakten. Er zijn door de bewoners op hun erven 1 km hagen, 1500 streekeigen struiken, 275 (hoogstamfruit-) bomen geplant. Bewoners hebben ter bevordering van de biodiversiteit 350 nestkasten en insectenhôtels opgehangen, bloemzaden gezaaid en 24.000 bloembollen geplant.

Samen met een enthousiaste groencommissie zijn plannen gemaakt voor de openbare ruimte met als resultaat aanplant van 63 bomen, ruim 200.000 machinaal geplante bloembollen en 80 nestkasten in de eikenbomen. Zo investeren gemeente en inwoners samen in een duurzame leefomgeving.

De doelstelling het herstellen en/of versterken van groenstructuren passend bij de landschapkenmerken van het projectgebied is gehaald. Door het herstellen van de boomstructuren en de inrichting van de erven met onder andere bomen en hagen is de structuur versterkt.

Projecten 'Dorp, landschap en biodiversiteit' Boijl en Zandhuizen zijn eind 2019 voorbereid, informatieavonden worden in februari 2020 gehouden, uitvoering vindt plaats in 2020.

Hoeveel heeft het gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Rekening 2019	Actuele begroting 2019	Primitieve begroting 2019	Vershil begroot - werkelijk
Lasten				
Totaal Lasten	6.172	6.153	6.157	-19
Baten				
Totaal Baten	-195	-136	-105	60
Onttrekkingen				
Totaal Onttrekkingen	68	151	0	83
Stortingen				
Totaal Stortingen	8.436	0	0	-8.436
Gerealiseerd resultaat	-14.345	-5.866	-6.052	8.478

Toelichting - Wat mag het kosten

De toelichting op deze cijfers staat bij het onderdeel jaarrekening, overzicht van baten en lasten, programma 2

Programma 3 | Economie

Programma 3 | Economie

Portefeuillehouder(s)	Van de Nadort, Jongebroed, Hoen en Rijkers
Organisatie	Ruimte, Dienstverlening, Bedrijfsvoering en Organisatie

Taakvelden

- Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen
- Economische ontwikkeling
- Economische promotie
- Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Beleidsnota's

- Werfboek
- Investeringskalender 2017 - 2027
- Ontwikkelagenda Versterking economische structuur
- Nota Grondbeleid
- Structuurplan 2000-2015
- Beleidsvisie Versterking kernwinkelapparaat (MKB REVA rapport)
- Plan van aanpak Bestemming Noordwolde
- Notitie Verblifsrecreatie
- Evenementenbeleid
- Klimaatbeleidsplan 2010-2020
- Zendmastenbeleid 2014
- Wandel- en ruitpadenplan 2014
- Streekplan Fryslân 'Om de kwaliteit fan de romte' en de provinciale verordening 'Romte'
- Subsidieregeling Ondernemersfonds Weststellingwerf 2016
- Collegeprogramma 2018 - 2022
- Afspraken bedrijventerrein regio zuidoost 2019-2026
- Ontwerp omgevingsvisie januari 2018

Actuele ontwikkelingen en gerealiseerd beleid

Landelijke Retaildeal

Wij hebben de landelijke retaildeal ondertekend.

Hiermee commiteren wij ons aan de uitgangspunten van de retailagenda en laten zien dat er werk wordt gemaakt van de volgende punten :

1. in nauw overleg met stakeholders wordt een visie op de detailhandel in het centrum ontwikkeld
2. er wordt beleid en een actieplan met prioritering opgesteld
3. de omvang van het centrumgebied wordt helder geformuleerd
4. de ontwikkelplan passen binnen de regionale en provinciale uitgangspunten
5. het gaat om een meerjarige aanpak

Friese retailaanpak

In het kader van de Friese retailaanpak is in de provincie Fryslân voor 71 winkelgebieden een SWOT-analyse uitgevoerd. In onze gemeente is dat gedaan voor de centrumgebieden van Wolvega en Noordwolde en locatie Home Center in Wolvega. De provincie heeft voor de onderzochte winkelgebieden een Subsidieregeling Friese Retailaanpak vastgesteld. Per deelgebied kan door gemeente/ondernemer/samenwerkingsverband een subsidie worden aangevraagd met een maximum van € 25.000.

Verouderde bedrijfslocaties

Dit is een project vanuit de Streekagenda Zuidoost Fryslân. Zie verder de paragraaf Streekagenda.

Toekomstbestendige en duurzame bedrijventerreinen

De provincie Fryslân heeft 66 bedrijventerreinen laten onderzoeken op toekomstbestendigheid en duurzaamheid. In onze gemeente is het onderzoek uitgevoerd voor de bedrijventerreinen Schipsloot en De Plantage te Wolvega en Noordwolde. Bedrijventerrein Schipsloot is beoordeeld als een terrein met hoge economische waarde met geen of nauwelijks veroudering. Bedrijventerrein in Noordwolde en De Plantage is beoordeeld als terrein met basis economische waarde en waar de veroudering merkbaar is. In afstemming met de regio Zuidoost Fryslân wordt op provinciaal niveau een lijst van mogelijke maatregelen opgesteld.

Ondernemersfonds

In Wolvega wordt vanaf 2016 reclamebelasting geheven vanuit het principe 'Voor ondernemers, door ondernemers'. De opbrengst van reclamebelasting wordt volledig uitgekeerd als subsidie aan de Stichting Ondernemersfonds Weststellingwerf (SOW). De SOW wilde graag over een hoger budget beschikken om de huidige activiteiten te borgen en om nieuwe activiteiten mogelijk te maken. Hiervoor heeft u een nieuwe Verordening reclamebelasting 2020 vastgesteld. Hierin zijn gedifferentieerde tarieven opgenomen op basis van de WOZ-waarden. De nieuwe tarieven gelden vanaf per 1-1-2020. De verwachte opbrengst stijgt hiermee van € 40.000 naar circa € 95.000.

Afspraken bedrijventerreinen Zuidoost Fryslân

Begin 2019 hebben de colleges van burgemeester en wethouders in Zuidoost-Friesland (Heerenveen, Smallingerland, Ooststellingwerf, Weststellingwerf en Opsterland) nieuwe afspraken gemaakt over de beschikbaarheid van bedrijventerreinen in de regio. Naast de afspraken over het realiseren van voldoende bedrijfshectares is vastgelegd hoe de gemeenten omgaan met zorgvuldig ruimtegebruik, deprogrammeren van te veel hectares, mogelijke herstructurering en transformatie van bedrijventerreinen en het monitoren van de afspraken.

Transportschaarste elektriciteitsnet

De vraag naar elektriciteit is door verschillende ontwikkelingen in Nederland en ook in Weststellingwerf steeds groter. De capaciteit van het netwerk is daarvoor niet toereikend. Dit is transportschaarste. Dit is een aandachtspunt bij de verkoop van bedrijventerreinen. In Wolvega is er eerst een oplossing door de uitbreiding van het onderstation die nu wordt gerealiseerd. Afhankelijk van de verdere ontwikkelingen wordt duidelijk of dit ook een oplossing is voor de lange termijn.

Aanpak versterken lokale economie

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

- Samen met de ondernemers wilden wij werken aan een positief ondernemingsklimaat. Wij wilden daarin faciliteren en verbinden. De door ons ondernomen activiteiten in 2019 dragen hier aan bij.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Intensiveren bedrijfscontacten

- maandelijks hebben de bestuurder(s) en de ondernemerscoördinator bedrijven bezocht;
- wij hebben bestuurlijk overleg gehad met de ondernemersverenigingen WOW, OVN, LTO en CCW;
- op de dag van de ondernemer in samenwerking met de CCW een Powerontbijt georganiseerd. Met spreker Jan van Setten en een grote opkomst van bijna 100 ondernemers was het een succesvolle ondernemersbijeenkomst;
- samen met ondernemers uit Weststellingwerf is de promotiecampagne Stiek'm Trots gelanceerd;
- financieel bijgedragen aan het Ondernemersgala van de Commerciële Club Weststellingwerf;
- er voor gezorgd dat de start van de 4e etappe van de Healthy Ageing Tour in het centrum van Wolvega was (zie ook programma 5);

- alle Friese gemeenten waaronder Weststellingwerf hebben financieel bijgedragen aan het programma Sterk Fries Ondernemerschap van de Stichting Innovatiepact Fryslân (IPF). Het programma dient om het Friese start-up klimaat collectief te versterken. Het IPF is het samenwerkingsverband tussen het Friese hoger onderwijs, het beroepsonderwijs, het bedrijfsleven, de provincie Fryslân en de F4 gemeenten. Als strategisch platform zet het IPF zich in om de innovatiekracht en het ondernemerschap van de provincie te versterken.

Onderzoeken op welke manier wij kunnen meten hoe de ondernemers de dienstverlening van de gemeente waarderen.

In 2020 nemen wij actief deel aan het onderzoek MKB vriendelijkste gemeente.

Een ondernemerspeiling sluit aan bij de doelstelling in programma 0 van 'tevreden ondernemers'.

Onderzoeken of een vestigingspremie helpt om nieuwe bedrijven aan te trekken.

Wij willen de vestiging van (nieuwe) bedrijven stimuleren. Dit kan op verschillende manieren waaronder het instellen van een vestigingspremie. De mogelijkheden en voor- en nadelen worden in 2021 onderzocht.

Actieve promotie van beschikbare bedrijfskavels.

Zie paragraaf Grondbeleid.

Breedband in het buitengebied

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

De aanleg van breedband in de witte gebieden in het buitengebied van Weststellingwerf is gestart.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

In overleg met marktpartijen over de aanleg en voorwaarden.

Breedband wordt door marktpartijen aangelegd.

Met deze partijen zijn afspraken gemaakt over de aanleg. Op de werkzaamheden houden wij toezicht.

Versterken (kern-) winkelstructuur Wolvega

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

Wij zijn gestart om samen met de lokale ondernemers, ondernemersvereniging(en), vastgoedeigenaren, inwoners en overige stakeholders een visie te maken voor een compact en aantrekkelijk centrum in Wolvega.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Samen met de ondernemers een duidelijke visie opstellen.

Wij hebben vanaf september een strategische adviseur ingehuurd die moet zorgen dat er in samenwerking met ondernemers, vastgoedeigenaren en bezoekers een centrumvisie wordt opgesteld om te komen tot een toekomstbestendig, compact en aantrekkelijk centrum van Wolvega. Een detailhandelsvisie en een uitvoeringsprogramma zijn onderdeel van de centrumvisie.

De strategisch adviseur heeft met de verschillende betrokken partijen gesprekken gevoerd om een goede basis te krijgen voor de noodzakelijke samenwerking. De strategisch adviseur heeft ook regelmatig overleg met de centrummanager.

Aanstellen van een centrummanager in Wolvega.

De WOW heeft een centrummanager ingehuurd. Wij dragen daar financieel in bij.

Onderzoeken hoe we de klanttevredenheid in het winkelgebied kunnen meten.

Begin 2020 is opdracht verleend voor een onderzoek onder het winkelend publiek en een onderzoek onder bewoners of ze tevreden zijn over het centrum. Het resultaat van het onderzoek wordt verwerkt in de detailhandelsvisie.

Opstellen van een uitvoeringsprogramma voor de aanpak van het centrum.

Het uitvoeringsprogramma is onderdeel van de op te stellen centrumvisie.

Voor zover mogelijk werken wij mee aan de uitvoering van kleinschalige maatregelen. Een voorbeeld hiervan is het verstrekken van een financiële bijdrage aan een ondernemer in het centrumgebied die de gevel van het winkelpand opknapt. Een ander voorbeeld is de geplaatste schutting in de Hoofdstraat-Oost ter afscherming van het "gat".

Beleidsindicatoren

Beleidsindicatoren vanuit het rijk	Eenheid	Gemeente				Nederland			
		2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019
Functiemenging	%	44,0	44,0	44,7	44,5	52,2	52,5	52,8	53,2
Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 74 jaar	137,9	138,1	140,7	140,4	117,7	120,1	124,6	129,6

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl - Bron geraadpleegd op 24 maart 2020

De functievermengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.

Hoeveel heeft het gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Rekening 2019	Actuele begroting 2019	Primitieve begroting 2019	Vershil begroot - werkelijk
Lasten				
Totaal Lasten	666	724	719	58
Baten				
Totaal Baten	-392	-538	-538	-147
Gerealiseerd resultaat	-275	-186	-181	89

Toelichting hoeveel heeft het gekost?

De toelichting op deze cijfers staat bij het onderdeel jaarrekening, overzicht van baten en lasten, programma 3.

Programma 4 | Onderwijs

Programma 4 | Onderwijs

Portefeuillehouder(s)	Hoer
Organisatie	Sociaal domein

Taakvelden

- Onderwijsbeleid en leerlingzaken
- Onderwijshuisvesting
- Openbaar basisonderwijs

Beleidsnota's

- 2018 Kadernotitie Peuteropvang Weststellingwerf
- 2015 Beleidsregel Bekostiging lokalen bewegingsonderwijs
- 2015 Verordening Voorziening huisvesting onderwijs en beleidsregel bekostiging lokalen bewegingsonderwijs
- 2014 Verordening Leerlingenvervoer
- 2013 Nota Visie toekomst basisonderwijs Weststellingwerf
- 2013 OWO-visie op de drie decentralisaties
- 2012 Integraal Huisvesting Plan 2012-2015 (IHP)
- 2005 Notitie Brede schoolontwikkeling

Actuele ontwikkelingen en gerealiseerd beleid

Samenhangende visie op onderwijs en Toekomstbestendig onderwijshuisvestingsplan

In 2019 zijn activiteiten uitgevoerd om te komen tot een samenhangende visie op onderwijs. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de lokaal educatieve jeugd agenda (LEJA). De samenhangende visie gaat in op de thema's: onderwijs kansen beleid, leerplicht & voortijdig schoolverlaten, preventie, jeugdhulp en onderwijshuisvesting. De visie wordt opgesteld in samenspraak met het onderwijsveld. In de visie wordt per thema ingegaan op rollen en verantwoordelijkheden. Dit is besproken in de werkvergadering van juli 2019. Met een huisvestingsplan kunnen gemeente en schoolbesturen sturen op onderwijshuisvestingsbeleid. In het huisvestingsplan komen de wettelijke verplichtingen en lokale beleidskeuzes (bijvoorbeeld IKC-vorming, verduurzaming) samen. Om invulling te kunnen geven aan de lokale beleidskeuzes is de samenhangende visie op onderwijs input voor het huisvestingsplan. In 2020 wordt dit verder uitgewerkt.

Spreidingsplan Toekomst basisonderwijs Weststellingwerf

Met de schoolbesturen is gesproken over de spreiding van scholen in Wolvega. In eerste instantie zijn de schoolbesturen hiervoor verantwoordelijk. Gezien de gevolgen voor het onderwijsaanbod en vrijkomende gebouwen voert de gemeente regelmatig overleg met de betrokken schoolbesturen. Deze gesprekken zijn onderdeel van de invulling van de bestuursopgaven samenhangende visie op onderwijs en het toekomstbestendig onderwijshuisvestingsplan.

Gemeentelijk Onderwijs Achterstandenbeleid

In 2019 is het budget voor het Onderwijs Achterstandenbeleid verhoogd. Deze verhoging moet worden ingezet voor de uitbreiding van het aantal uren peuteropvang Voorschoolse Educatie voor peuters met een taalachterstand. Vanaf 1 augustus 2020 wordt het voorschoolse aanbod uitgebreid van 10 naar 16 uur per week. Met de uitvoerende organisaties is in 2019 gewerkt aan het opstellen en vormgeven van een beleidsplan 2019-2022. Dit wordt in 2020 opgeleverd.

Duurzame en toekomstbestendige onderwijshuisvesting **Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?**

In 2019 hebben we gewerkt vanuit de volgende doelstellingen:

We willen dat onze schoolgebouwen zijn klaar voor de toekomst;

- Een goede spreiding van toekomstbestendige onderwijsvoorzieningen met een brede functie. We borgen hiermee kwaliteit en betaalbaarheid.
- Keuzevrijheid voor ouders uit diverse denominaties (levensbeschouwelijke visie) en onderwijsconcepten

De gemeente en schoolbesturen zorgen samen voor goede schoolgebouwen.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Brede scholen, multifunctionele accommodaties en integrale kindcentra

Een aantal schoolbesturen heeft aangegeven graag een doorontwikkeling te willen maken naar integrale kindcentra (IKC). In een IKC wordt niet alleen samengewerkt vanuit één pedagogisch beleidsplan, maar is bovendien één persoon verantwoordelijk voor de dagelijkse aansturing. In 2019 heeft de Mgr. Scholtensschool de doorontwikkeling gemaakt naar IKC Scholtens. Hier is in 2019 ook de pilot peuteropvang (VVE) gestart.

Versterken van de educatieve infrastructuur waarbij sprake is van een evenwichtige spreiding over de gemeente

Voor 2019 hebben schoolbesturen onderwijshuisvestingsaanvragen ingediend voor de St. Franciscusschool en de gymzaal van basisschool Matthijsje.

St. Franciscusschool

De Bisschop Möller Stichting heeft voor de St. Franciscusschool een uitbreiding aangevraagd. De aanvraag voor uitbreiding is beoordeeld en is afgewezen. De St. Franciscusschool is verwezen naar de leegstand in de Mgr. Scholtensschool. De aangevraagde voorziening voor 1e inrichting onderwijspakket en meubilair is toegekend en in 2019 uitgekeerd aan de Bisschop Möller Stichting.

Gymzaal Matthijsje

Schoolbestuur Matthijsje heeft een aanvraag ingediend voor het herstel van een constructiefout in de vloer van de gymzaal. De werkzaamheden aan de vloer van de gymzaal zijn in 2019 uitgevoerd. De investering is opgenomen in programma 5.

Goede schoolloopbaan voor iedereen: zoveel mogelijk leerlingen en cursisten hebben een doorlopende schoolloopbaan **Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?**

In 2019 hebben we gewerkt vanuit de volgende doelstellingen:

1. We vinden het belangrijk dat iedere Weststellingwerfse leerling in en rondom het onderwijs optimale kansen heeft om zijn talenten te ontwikkelen;
2. Alle Weststellingwerfse leerlingen beschikken over een startkwalificatie (naar vermogen) zodat ze zijn toegerust voor vervolgonderwijs en/of de arbeidsmarkt;
3. Kwalitatief goed onderwijs;
4. Alle inwoners van Weststellingwerf beheersen de Nederlandse taal, hebben een startkwalificatie en zijn goed (naar vermogen) opgeleid;
5. Goede bereikbaarheid van onderwijsvoorzieningen buiten de gemeente als leerlingen hier door persoonlijke omstandigheden op aangewezen zijn.

Onderwijs en werk vormen de basis voor alle inwoners van Weststellingwerf om zich te ontwikkelen en naar vermogen deel te nemen aan de samenleving. Dit begint thuis, op voorschoolse voorzieningen en op school. Voorschoolse voorzieningen en de scholen spelen een belangrijke rol in de verbetering van kansen voor iedereen om talenten te ontwikkelen.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Internationale schakelklas (voortgezet onderwijs)

4. Alle inwoners van Weststellingwerf beheersen de Nederlandse taal, hebben een startkwalificatie en zijn goed (naar vermogen) opgeleid

Voor anderstalige leerlingen voortgezet onderwijs, met een achterstand in de Nederlandse taal, is er de Internationale SchakelKlas (ISK). Vanuit Weststellingwerf kunnen deze leerlingen naar ISK-locaties in Drachten of Leeuwarden. Bij het ISK staat de taal centraal en het grootste deel van de lessen bestaat uit het vak Nederlands als tweede taal. Verder worden leerlingen wegwijs gemaakt in de Nederlandse cultuur en samenleving. De meeste leerlingen vervolgen na een half jaar tot een jaar hun schoolcarrière bij een reguliere school voor voortgezet onderwijs.

Leerlingenvervoer

5. Goede bereikbaarheid van onderwijsvoorzieningen buiten de gemeente als leerlingen hier door persoonlijke omstandigheden op aangewezen zijn.

Het recht op leerlingenvervoer is in de wet vastgelegd. Als leerlingen door hun zorgbehoefte een speciale school bezoeken, kunnen ouders leerlingenvervoer aanvragen. Waar mogelijk maken ze gebruik van openbaar vervoer. Als dat niet lukt, kiezen ouders en/of verzorgers zelf een taxivervoerder.

Na de invoering van Passend onderwijs (2014) zien we vanaf 2017 een landelijke versnelling van het aantal leerlingen dat gebruik maakt van het leerlingenvervoer. In Weststellingwerf is tussen 2017 en 2019 het aantal leerlingen voor leerlingenvervoer toegenomen met 34%. Deze versnelde toename komt doordat in het Passend onderwijs, in de afgelopen jaren, meer aandacht is gekomen voor specifieke doelgroepen. Hierbij valt te denken aan hoogbegaafdheid en Autisme Spectrum Stoornis (ASS). Deze groeiende groep leerlingen maakt daarvoor gebruik van een specifiek onderwijsaanbod in de regio. Dit betekent, naast meer leerlingen, grotere afstanden voor leerlingenvervoer. De versnelling van het aantal leerlingen dat gebruik maakt van het leerlingenvervoer is niet terug te vinden in het budget leerlingenvervoer.

Leerplicht

2. Alle Weststellingwerfse leerlingen beschikken over een startkwalificatie (naar vermogen) zodat ze zijn toegerust voor vervolgonderwijs en/of de arbeidsmarkt

Vanuit de Leerplichtwet werken onderwijsinstellingen en gemeente samen aan het toerusten van leerlingen in hun schoolloopbaan en ontwikkelen van hun talenten in en om de school zodat zij een startkwalificatie halen.

- De leerplichtambtenaar van Weststellingwerf is onderdeel van de gebiedsteams. In 2019 heeft dit geleid tot vooral preventief handelen bij zorgvraagstukken en dreigend schooluitval. Handhaven was daarom minder noodzakelijk. Verder is het werken met vlechtwerkers in de scholen uitgebreid.
- Voor de groep Voortijdig SchoolVerlaters (VSV) zijn in 2019 door het onderwijs verschillende maatregelen toegepast. Zo zijn er overstapcoaches die leerlingen begeleiden bij de overgang van VO naar MBO of van MBO3 naar MBO4. Daarnaast is in scholen vooral gewerkt aan het versterken van de zorgstructuur en is ingezet op het bevorderen van effectieve loopbaanoriëntatie van leerlingen in het VO en MBO. In Weststellingwerf heeft dit plaatsgevonden door de verbinding tussen gemeente en scholen te verstevigen. Zo waren de vlechtwerkers jeugd veel aanwezig in de scholen.

Onderwijsachterstandenbeleid

1. We vinden het belangrijk dat iedere Weststellingwerfse leerling in en rondom het onderwijs optimale kansen heeft om zijn talenten te ontwikkelen;

- Binnen de voorschoolse voorzieningen en groep 1/2 van het basisonderwijs worden speciale programma's aangeboden om kinderen met een onderwijsachterstand te helpen. Deze programma's worden betaald vanuit het Onderwijsachterstandenbeleid (Oab) van het rijk. Het Oab-budget is in 2019 verhoogd met als doel om vanaf 1 augustus 2020 het aantal uren Voorschoolse Educatie te verhogen van 10 naar 16 uur per week. In 2019 zijn voorbereidingen getroffen om hieraan te kunnen voldoen.
- In 2019 waren er voldoende kindplaatsen (42) beschikbaar voor kinderen met een onderwijsachterstand. Er waren geen wachtlijsten.

Passend onderwijs

1: We vinden het belangrijk dat iedere Weststellingwerfse leerling in en rondom het onderwijs optimale kansen heeft om zijn talenten te ontwikkelen

Het is belangrijk dat kinderopvang, peuteropvang, basisonderwijs, voortgezet onderwijs en gebiedsteams goed samenwerken. We hebben hierbij extra aandacht voor het ontwikkelen van- en toeleiden naar onderwijsondersteuning, gecombineerd met zorgondersteuning. In 2020 zijn de vlechtwerkers meer aanwezig op basisscholen. Zij helpen dan leerkrachten en leerlingen met zorg- of hulpvragen. Het werken met vlechtwerkers in de scholen is uitgebreid. Het werk voor twee personen is nu vast geworden. Ook zijn nog twee personen extra beschikbaar gesteld voor het vlechten in de scholen. Met deze extra personen bekijken we hoe we beter kunnen aansluiten bij wat een leerkracht nodig heeft. We willen dat de vlechtwerker zowel door ouders en kinderen als door leerkrachten ervaren wordt als makkelijk aanspreekbaar. In 2019 is op twee basisscholen met deze specifieke opdracht gestart.

In programma 6 is bij de taakgroep *Versterken ketensamenwerking jeugd/preventieve werkwijze scholen* aangegeven dat het versterken van de samenwerking tussen de vlechtwerkers en de scholen onderdeel is van de preventieve werkwijze die we in Weststellingwerf nastreven.

Volwasseneneducatie

4. Alle inwoners van Weststellingwerf beheersen de Nederlandse taal, hebben een startkwalificatie en zijn goed (naar vermogen) opgeleid

Volwasseneneducatie, onderdeel van de Participatiewet (zie programma 6), biedt een aanbod voor Nederlandse geletterdheid: luisteren, spreken, lezen, schrijven, 'gecijferdheid' en het gebruik van alledaagse informatie en communicatietechnologie. Educatie is vooral bedoeld voor anderstaligen (niet-verplichte inburgeraars), analfabeten, laaggeletterden of inwoners die hun taalniveau willen verbeteren.

In 2019 hebben er vanuit Weststellingwerf 50 inwoners gebruik gemaakt van het formele taalaanbod (de niet-verplichte inburgeraars).

Voorschoolse voorzieningen

1: We vinden het belangrijk dat iedere Weststellingwerfse leerling in en rondom het onderwijs optimale kansen heeft om zijn talenten te ontwikkelen

- Ruim 80% van de 2-4 jarigen bezocht in 2019 een voorschoolse voorziening in de vorm van peuter- en/of kinderopvang.
- Om de kwaliteit van de voorschoolse voorzieningen te verhogen, zijn alle pedagogische medewerkers in 2019 opgeleid in de mondelinge taalvaardigheid 3F.
- In de tweede helft van 2019 is een pilot peuteropvang (VVE) gestart door Eigen&Wijzer in het schoolgebouw van Rkbs MGR Scholtensschool in Wolvega.
- Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de controle op kwaliteit van voorschoolse voorzieningen. De GGD heeft van de gemeente de opdracht om inspecties uit te voeren. In 2019 hebben op alle locaties inspecties plaats gevonden, dit is inclusief de gastouders.

Beleidsindicatoren

Algemene beleidsindicatoren:

		Gemeente					Nederland				
Beleidsindicatoren vanuit het rijk	Eenheid	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	1,0	1,3	0,5	1,2	-	2,3	1,8	1,8	1,9	-
Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	27	27	22	27	-	29	27	27	23	-
Voortijdige schoolverlaters	% deelnemers aan het VO en MBO-onderwijs	1,4	1,4	1,5	-	-	1,8	1,9	2,0	-	-

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl - Bron geraadpleegd op 24 maart 2020

Een - betekent dat er geen cijfers bekend zijn voor de periode.

Beleidsindicatoren per doelstelling:

Goede schoolloopbaan voor iedereen: zoveel mogelijk leerlingen en cursisten hebben een doorlopende schoolloopbaan

Omschrijving	2015	2016	2017	2018	2019
Kindplaatsen Voor-en Vroegschoolse Educatie	32	32	32	42	42
Deelnemers peuteropvang (zelfstandige locaties)	212	162	160	93	242
Deelnemers kinderdagverblijven (inclusief aanbod peuteropvang)	286	220	225	471	-
Leerlingen basisonderwijs	2.150	2.121	2.061	2.027	-
Leerlingen voortgezet onderwijs	1.629	1.591	1.525	1.440	-
Deelnemers educatietrajecten	50	50	50	50	-
Kinderopvang	10	10	10	11	11
Peuterspeelzalen	10	10	6	6	6
Scholen primair onderwijs	22	22	22	22	21
Scholen voortgezet onderwijs	2	2	2	2	2
Brede scholen	6	6	6	6	6

Tabel deelnemers aangepast leerlingenvervoer

Omschrijving	2015	2016	2017	2018	2019
Leerlingen	109	105	100	120	134

aantal x 1

Hoeveel heeft het gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Rekening 2019	Actuele begroting 2019	Primitieve begroting 2019	Vershil begroot - werkelijk
Lasten				
Totaal Lasten	3.817	3.423	3.455	-394
Baten				
Totaal Baten	-1.077	-745	-745	332
Gerealiseerd resultaat	-2.740	-2.677	-2.709	63

Toelichting - Wat mag het kosten

De toelichting op deze cijfers staat bij het onderdeel jaarrekening, overzicht van baten en lasten, programma 4.

Programma 5 | Sport, Cultuur en Recreatie

Programma 5 | Sport, Cultuur en Recreatie

Portefeuillehouder(s)	Hoer en Jongebloed
Organisatie	Sociaal domein, Ruimte

Taakvelden

- Openbaar groen en (openlucht) recreatie
- Cultureel erfgoed
- Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie
- Media
- Musea
- Sportaccommodaties
- Sportbeleid en activering

Beleidsnota's

- 2017 Visienota Sport en bewegen in Zuidoost Friesland 2017-2022
- 2017 Projectplan Buurtsportwerk Weststellingwerf 2017-2020
- 2015 Nota Recreatie en toerisme, perspectief Weststellingwerf
- 2010 Beleidskader Rottige Meente
- 2009 Nota Kunst en cultuur

Actuele ontwikkelingen en gerealiseerd beleid

Onderhoud speeltuinen

Met de inspecties van de speelplekken is in beeld gebracht welke speelplekken de komende jaren aan vervanging toe zijn. Bij de uitvoering worden omwonenden betrokken. Vanuit de gemeente is inclusief spelen een uitgangspunt, zodat alle kinderen, met en zonder beperking, kunnen spelen op de speelplekken. In 2019 is de speelplek aan de Margrietstraat vernieuwd. De inrichting met nieuwe speeltoestellen is in overleg met omwonenden uitgevoerd. Bij de inrichting is rekening gehouden met inclusief spelen. In Langelille is de gehele speelplek voorzien van een nieuwe valondergrond.

Sportstimulering

In 2019 was Weststellingwerf de eerste Friese gemeente die een Lokaal Akkoord Sport en Bewegen heeft opgesteld met sportverenigingen, beweegaanbieders, scholen en andere lokale partners. Bij de eerste verkenning in januari 2019 waren maar liefst 51 partijen aanwezig. In dit akkoord staan de volgende drie thema's centraal:

1. inclusief sporten en bewegen
2. vitale sport- en beweegaanbieders
3. van jongs af aan vaardig in bewegen

Daar gaan we de komende jaren samen met onze partners aan werken.

BTW-af trek onderhoud sportaccommodaties

Per 1 januari 2019 kunnen gemeenten niet meer de btw aftrekken van kosten voor het onderhoud van sportaccommodaties. Hiervoor in de plaats is een specifieke uitkering beschikbaar gekomen. Er zit echter een plafond aan het bedrag wat alle gemeenten gezamenlijk uitgekeerd kunnen krijgen. De afrekening 2019 heeft nog niet plaats gevonden.

Kantine Sportcomplex de Steense

Vanaf september 2019 is door het college gekozen om de kantine van sportcomplex de Steense in eigen beheer te nemen. Dit als pilot, vooralsnog voor de duur van één jaar. De resultaten en verwachtingen van deze exploitatie worden in het voorjaar 2020 geëvalueerd. De exploitatie heeft verschillende positieve ontwikkelingen met zich meegebracht. Sportclubs en bezoekers zijn geïnterviewd over hun gebruikerservaringen. Deze ervaringen zullen we gebruiken als informatie voor het raadsvoorstel over de toekomst van de kantine van Sportcomplex de Steense.

Koloniën van Weldadigheid

Naar aanleiding van het besluit van het Unesco Werelderfgoedcomité over de Koloniën van Weldadigheid, is in 2019 het dossier grotendeels herschreven. Ook is er een nieuwe adviesmissie van ICOMOS (het wetenschappelijk adviesorgaan van Unesco) in het gebied geweest. Naar aanleiding van het advies van ICOMOS is in de 2e helft van 2019 het dossier nog verder aangepast en aangescherpt. Inmiddels is het in 2020 weer ingediend en zal er opnieuw een besluit worden genomen door het Werelderfgoedcomité.

Het bieden, versterken en stimuleren van culturele activiteiten en voorzieningen Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

Het collegeprogramma heeft als opdracht om te komen tot het versterken van kunst en cultuur in Weststellingwerf. De prestatieafspraken en activiteiten in 2019 zijn hierop gericht geweest. Met de kunst en cultuur activiteiten in 2019 zijn de sociale binding en sociale structuur versterkt. Dit is van invloed op de identiteit van de bevolking. Cultuurbesteding en het versterken en het stimuleren van culturele activiteiten zijn daarmee een belangrijk instrument gebleken voor onze gemeente om uitvoering te geven aan de doelstelling. Culturele activiteiten en het culturele klimaat in de gemeente zijn daarbij gericht geweest op zowel de beoefenaar als de bezoeker.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Het bevorderen, stimuleren, subsidiëren en faciliteren van culturele activiteiten in de gemeente
Gedurende het jaar 2019 zijn er tal van culturele activiteiten geweest in Weststellingwerf. Specifieke onderdelen zijn onder andere:

De deelname aan amateurkunst. De gemeente geeft ondersteuning aan verenigingen voor amateurkunstbeoefening zoals verenigingen voor koren, Hafabra orkesten, muziekverenigingen zoals accordeonverenigingen en toneelverenigingen in de gemeente.

Het muziekonderwijs gericht op leerlingen in het onderwijs met de doorlopende leerlijn muziekonderwijs in aansluiting op het convenant 'Meer Muziek in de Klas'. Met schoolbesturen een samenwerking realiseren met het cultuurprogramma 'De Veerkieker' inclusief het talige element Heemkunde.

De bibliotheek heeft naast de bestaande programma's ook nieuwe initiatieven opgezet. Een belangrijk onderdeel daarvan is het pilot-project Laaggeletterdheid en het Digi-taalhuis van de bibliotheek. De aandacht en inzet op laaggeletterdheid betreft meerdere beleidsvelden.

De culturele functie in het Vlechtwerk Noordwolde is versterkt. Zowel voor de coördinatie van vrijwilligers en het beheer. Maar ook de huisvesting van het Dorpsarchief Noordwolde in het Vlechtwerk is een belangrijke versterking.

Samen met de bestuurlijke partners is een versteviging van het Stellingwerfs en het Nedersaksisch ingezet. Dit is zichtbaar bij de uitwerking van een nieuwe regeling voor projecten voor het Stellingwerfs die meer initiatieven moet bereiken. Met het voorbereiden van de coördinerende rol voor de bestuurlijke Nedersaksische partners geeft de gemeente nadrukkelijk een versterking aan van de positie van het Stellingwerfs.

In 2019 is ingezet op de realisatie van een muziekfestival in samenwerking met het onderwijsveld. Helaas is een uitvoering niet mogelijk gebleken in 2019, maar zal in het voorjaar 2020 het muziekfestival voor het onderwijsveld worden gerealiseerd. Dit met een structureel karakter. De eerste stappen zijn gezet om samen met de Friese organisatie LF2028 te komen tot een cultuurprogramma voor de legacy van Culturele Hoofdstad.

Extra inzet en ondersteuning is in 2019 geboden bij het 30 jarige jubileum van Opera Spanga met de uitgave van een jubileumboek, het ondersteunen van het initiatief voormalig Joodse werkkamp Het Petgat. De inzet om de musical Wardenier naar Wolvega te halen. Het naar Noordwolde halen van een oude locomotief die daar rond de jaren 50 heeft gereden.

Het bevorderen van sport en bewegen **Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?**

In 2019 hebben we steeds meer de verbinding gezocht tussen sport en maatschappelijke beleidsdoelstellingen. We zijn ons steeds meer bewust van de overlap tussen sport, gezondheid en participatie. Meer bewegen betekent een gezonder lichaam, maar vergroot ook de sociale gezondheid en participatie.

Ook hebben we sportverenigingen ondersteund bij (groot) onderhoud en het toekomstbestendig maken van sportaccommodaties. Wij ondersteunen hen actief in het vergroten van hun maatschappelijke rol.

De gemeente heeft het initiatief genomen om met partners een sportplatform op te zetten. Dit heeft eind 2019 geleid tot een Lokaal Akkoord Sport en Bewegen.

Al deze ontwikkelingen zijn actief begeleid door de beleidsmedewerker sport. Deze functie is in 2019 toegevoegd aan de organisatie.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Op maatschappelijk niveau draagt sport en bewegen bij aan de leefbaarheid in een dorp of buurt

- De sportaccommodaties in Weststellingwerf worden volop gebruikt door scholen, verenigingen en sportclubs. In 2019 heeft de raad extra budget opgenomen in de sportbegroting. Hiermee kon het college onder voorwaarden een subsidie toekennen aan FC Wolvega. Dit is voor de uitvoering van het masterplan, waaronder het aanleggen van een kunstgrasveld. VV Oldeholtgade heeft er een nieuw voetbalveld bij met steun van de gemeente. Ook andere verenigingen hebben van de gemeente subsidie gekregen om accommodaties en voorzieningen (gedeeltelijk) te vernieuwen, uit te breiden en/of toekomstbestendig te maken.
- De Healthy Ageing Tour, de wereldtop van het vrouwenwielrennen, kwam in 2019 voor de vierde etappe naar Wolvega. Dit succesvolle evenement was een prachtige gelegenheid om het sport- en beweegaanbod in de gemeente kenbaar te maken onder inwoners.
- Uit de eerste bijeenkomst voor het sportplatform bleek dat veel verenigingen een omslag maken van 'aanbieder van trainingen en wedstrijden' naar 'maatschappelijk georiënteerde open club'. Zij worden hierin ondersteund door Buurtsportwerk. Zij organiseren in dit kader regelmatig bijeenkomsten met sportaanbieders en ondersteunen verenigingen bij diverse vraagstukken.
- Buurtsportwerk heeft daarnaast een belangrijke rol in het activeren van inwoners die minder sporten en bewegen. Zij hebben in 2019 onderzoek gedaan naar sportdeelname bij leerlingen. Inactieve leerlingen actief hebben zij doorverwezen naar (sport)aanbod, binnen- of buitenschools. Verschillende groepen nieuwkomers hebben zwembles en fietsles gekregen.
- Bij de kadernota 2018 is voor 3 jaar geld beschikbaar gesteld voor de noodzakelijke vervanging van groot spelmateriaal, zoals ringen- en klimtouwinstallaties en klimramen. In 2018 is hiermee gestart. In 2019 is dit voortgezet.
- Tenslotte zijn op diverse plekken in de gemeente in de openbare ruimte sport- en speeltoestellen gerealiseerd (bijvoorbeeld Lindewijk, Spokeplas, Munnekeburen)

Buurtsportwerk

Het Buurtsportwerk Weststellingwerf was ook in 2019 een belangrijke uitvoerder van ons sport- en beweegbeleid. De lijn van de activiteiten van de voorgaande jaren werd voortgezet. De buurtsportcoaches brachten het uitvoeringsprogramma 2019 tot uitvoering. Zij werken daarbij samen met allerlei lokale organisaties en sport- en beweegaanbieders. Voorbeelden zijn het programma Peuterpret en het ondersteunen van sportverenigingen bij verschillende vraagstukken. De vier taakgebieden van Buurtsportwerk zijn:

1. Bewegen op scholen: basis- en voortgezet onderwijs
2. Aanbod van naschoolse sport- en bewegingsactiviteiten gericht op jeugd en jongeren.
3. Ondersteunen en versterken van sportverenigingen.
4. Stimuleren en versterken van sport- en bewegingsactiviteiten voor overige doelgroepen.

In 2019 was het Buurtsportwerk opnieuw een partner bij de uitvoering van het integraal gezondheidsbeleid. Buurtsportcoaches maakten scholen, kinderopvang en sportverenigingen enthousiast voor het maken van gezonde keuzes. Buurtsportcoaches ondersteunden bijvoorbeeld de JOGG-campagne 'Groente, zet je tanden erin'.

We hebben gebruik gemaakt van de mogelijkheid om voor een hoger percentage deel te nemen aan De Brede Regeling Combinatiefuncties. Buurtsportwerk is in 2019 een cofinanciering aangegaan met verschillende schoolbesturen voor een extra vakdocent gym. Deze docent is gestart op 1 januari 2020.

Bevorderen recreatie en toerisme Weststellingwerf Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

In samenwerking met de toeristische sector versterken we de kwantiteit en kwaliteit van het recreatieve en toeristische aanbod van voorzieningen in de gemeente, onder meer door de initiatieven vanuit de recreatiesector te stimuleren. Daarnaast werkt Weststellingwerf samen in regioverband met de 4 gemeenten van Zuidoost Friesland, onder meer in het regioproject ErVaren en Turf.

In Weststellingwerf zijn rustpunten gerealiseerd, maar ook routes ontwikkeld aan de hand van het fiets- en wandelknooppuntensysteem, zowel in Zuidoost Friesland als in het gebied van de Koloniën van Weldadigheid.

Uit het budget Recreatie en toerisme beleid is de jaarlijkse bijdrage betaald voor de gemeenschappelijke regeling Recreatieschap de Marrekrite, de provinciale marketingorganisatie Merk Fryslân en het regioprojectplan ErVaren en Turf.

In 2019 is de kiosk bij de Spokeplas gedurende de zomerperiode weer open geweest. Dit is gerealiseerd in samenwerking met de dagbesteding Spokedam en Staatsbosbeheer.

Ten aanzien van het budget Promotieplan recreatie en toerisme is een deel ingezet op basis van de adviezen van het Platform Recreatie en Toerisme aan promotieactiviteiten en bijdragen aan de ontwikkeling van nieuwe recreatieve routes.

De rest van het budget is niet besteed in 2019 omdat ideeën en activiteiten zich nog in een voorbereidende fase bevonden. Er wordt samen met de sector gewerkt aan ideeontwikkeling en draagvlak voor verschillende toeristische producten en activiteiten die zijn beslag zullen krijgen in en na 2020, maar dit heeft zich in 2019 niet vertaald in kosten en uitgaven.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Het participeren in het UNESCO dossier 'Koloniën van Weldadigheid' op weg naar Werelderfgoed
Verschillende recreatieondernemers aan de oostkant van Weststellingwerf werken samen met recreatieondernemers in Westerveld en Steenwijkerland. Zij hebben zich verenigd in de stichting Weldadig Oord. Vanuit deze stichting worden diverse initiatieven gestart en projecten uitgevoerd. In 2018 is de Elektrische Kolonie Express in gebruik genomen, en is de start gemaakt met het ontwerp van een wandelgids met wandelingen in de verschillende koloniegebieden. Het Nationaal Vlechtmuseum haakt met de vlechtgeschiedenis aan bij de historie van de Koloniën van Weldadigheid en de invloed die deze heeft gehad op Noordwolde.

Beleidsindicatoren

		Gemeente	Nederland
Beleidsindicatoren vanuit het rijk	Eenheid	2016	2016
Niet sporters	% Niet sporters	57,2%	48,7%

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl - Deze tabel wordt elke vier jaar geactualiseerd.

Hoeveel heeft het gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Rekening 2019	Actuele begroting 2019	Primitieve begroting 2019	Vershil begroot - werkelijk
Lasten				
Totaal Lasten	3.346	3.437	3.360	91
Baten				
Totaal Baten	-612	-554	-482	58
Onttrekkingen				
Totaal Onttrekkingen	3	20	0	17
Gerealiseerd resultaat	-2.731	-2.863	-2.879	-132

Toelichting - Wat mag het kosten

De toelichting op deze cijfers staat bij het onderdeel jaarrekening, overzicht van baten en lasten, programma 5.

Programma 6 | Sociaal domein

Programma 6 | Sociaal domein

Portefeuillehouder(s)	Rijkers en Zonderland
Organisatie	Sociaal domein

Taakvelden

- Samenkracht en burgerparticipatie
- Arbeidsparticipatie
- Begeleide participatie
- Geëscaleerde zorg 18+
- Inkomensregelingen
- Maatwerkdienstverlening 18+
- Maatwerkdienstverlening 18-
- Maatwerkvoorzieningen (Wmo)
- Wijkteams
- Geëscaleerde zorg 18-

Beleidsnota's

- 2018 Kadernota Armoedebeleid en Schuldhulpverlening 2018 - 2021
- 2017 Re-integratieverordening Weststellingwerf 2017
- 2017 Maatregelverordening Weststellingwerf 2017
- 2015 Verfijning beleidsplan Re-integratie en participatie Oost- en Weststellingwerf 2015/2018
- 2014 Verordening Individuele inkomensvoetstuk
- 2014 Verordening Individuele studietoelage
- 2014 Beleidsnota Re-integratie en participatie Oost- en Weststellingwerf 2015-2018
- 2014 Handhavingsverordening Participatiewet
- 2014 Werkgeversbenadering OWO
- 2014 Beleidsplan Nieuwe Wmo
- 2014 Beleidsplan Hart voor de jeugd
- 2014 Visienota Tegenprestatie
- 2013 OWO-visie op de drie decentralisaties

Actuele ontwikkelingen en gerealiseerd beleid

We sluiten 2019 af met grote tekorten in het Sociaal domein. Vooral het tekort op de Wmo is verontrustend, want dit is voor een groot deel structureel. Ook een tekort op Jeugd is nog steeds aanwezig, maar de uitgaven zijn wel lager dan in 2018. Dit komt onder meer door het project Grip op Jeugd. In 2019 zijn we ook begonnen met het ontwikkelen van Grip op Wmo. In de Voorjaarsnota wordt dit verder uitgewerkt.

Om de lasten te verlagen is transformatie van het Sociaal domein noodzakelijk. In 2019 is veel geïnvesteerd in de transformatie en zijn ook goede resultaten geboekt. De speerpunten waren steeds preventie en ontwikkeling van collectieve voorzieningen. De grootste verandering in 2019 is, dat we gestart zijn met een nieuwe opzet van het welzijnswerk vanuit de gebiedsteams. Ook is de pilot Vlechten in de Scholen structureel geworden en uitgebreid. Dit is een onderdeel van Grip op Jeugd. Tot slot is in de aanbesteding Wmo veel aandacht besteed aan de transformatie. Met de aanbieders verwachten we daarom algemene voorzieningen, waar mensen zonder indicatie naar toe kunnen, op te gaan starten. Met deze maatregelen gericht op preventie investeren we nu voor de toekomst. Daarbij gaat de kost voor de baat.

Al deze ontwikkelingen vragen meer samenwerking tussen de gemeentelijke organisatie en inwoners, maatschappelijke organisatie en aanbieders. Dit is het derde speerpunt van de transformatie van het Sociaal domein. Goede voorbeelden van deze ontwikkeling in 2019 zijn onder meer de Armoedetafel, het Maatschappelijk contract Nijeholtpade en het Lokaal Sportakkoord.

Toegang Sociaal Domein

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

In mei 2019 is Griffioenpark 3 officieel geopend. Hier kunnen inwoners terecht met hun vragen op het gebied van onder andere opvoeden, financiën, werk en Wmo.

Hebben we gedaan wat we wilden doen

We hebben binnen de gestelde planning Griffioenpark 3 geopend. Daarbij is het een plek geworden met een warme uitstraling waar men direct wordt geholpen. In de pilotperiode volgen we de ervaringen en tevredenheid van de bezoekers om zo de dienstverlening nog beter te maken. De raad wordt over de monitoring geïnformeerd.

Een sluitende aanpak jeugd- en kindzorg

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

In 2019 zijn concrete stappen gezet in een sluitende aanpak jeugd- en kindzorg. Met onder andere de scholen en de huisartsen hebben we de onderlinge samenwerking verder uitgebouwd. We spelen zo ook in op wat er leeft onder onze inwoners, en de vragen die zij hebben of de problemen die zij ervaren, door het directe contact dat deze partijen met inwoners hebben.

Met deze stappen realiseren we een steeds betere ketensamenwerking van partijen waarmee kinderen en hun ouders in aanraking komen. De hulp die daarbij geboden wordt willen we zo laagdrempelig mogelijk organiseren. Dit wordt ook wel vrij toegankelijke jeugdhulp genoemd. Dit is zonder intake, indicatie of beschikking beschikbaar. We zoeken hierbij ook naar mogelijkheden om hulp en ondersteuning zoveel mogelijk collectief aan te bieden.

Daarnaast is ook zwaardere en specialistische (niet vrij toegankelijke) jeugdhulp, indien nodig, beschikbaar. Deze hulp wordt ingekocht via inkooporganisatie Sociaal Domein Fryslân. Sommige wettelijke jeugdhulptaken, zoals jeugdbescherming en -reclassering, zijn via een subsidierelatie (in mandaat aan gemeente Leeuwarden) geregeld.

Voor deze zwaardere vormen van jeugdhulp is in de kadernota 2019 het budget structureel opgehoogd. Tegelijkertijd zijn er maatregelen 'Grip op Jeugd' genomen om de kosten terug te dringen. We zien dat dit op gebied van specialistische jeugdhulp (maatwerkdienstverlening 18-) in een minimale overschrijding van het budget heeft geresulteerd. De kosten zijn in 2019 een stuk lager dan in 2018. We verwachten dat de maatregelen Grip op Jeugd ook in 2020 verder effect hebben.

Op gebied van geëscaleerde zorg 18- is er sprake van een tekort. Voor een groot deel wordt dit veroorzaakt door toenemende cliëntenaantallen bij de Gecertificeerde Instellingen (voogdij maatregelen). We zien wel een positief resultaat op gebied van hoog specialistische jeugdzorg. Het beleid uit het convenant in 2018 om het aantal 'bedden' in intramurale setting terug te dringen, en deze hulp zoveel mogelijk ambulante aan te bieden, lijkt kortom zijn vruchten af te werpen.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

De toegang op orde en doorontwikkeling

In 2019 is veel aandacht besteed aan de verwijzingen van de gebiedsteams naar specialistische jeugdhulp. Er is een ondersteuner aangetrokken om de gebiedsteams hierbij te helpen. Dit heeft in 2019 een besparing opgeleverd en de ondersteuner wordt steeds meer ingezet. Deze maatregel valt onder de quick-wins van het pakket Grip op Jeugd.

Met alle huisartsen in onze gemeente is een overeenkomst gesloten voor het werken met de praktijkondersteuner jeugd. Deze praktijkondersteuner helpt kinderen en jongeren, die anders naar zorgaanbieders zouden zijn doorverwezen. Dit heeft in 2019 een besparing opgeleverd. Het exacte effect wordt de komende tijd geanalyseerd. Dit biedt concrete bespreek- en verbeterpunten voor de samenwerking in 2020 en verder.

Vanwege de wet op de meldcode is onze eigen meldcode bij vermoedens van huiselijk geweld, kindermishandeling of ouderenmishandeling aangepast.

Ontwikkelen preventief en integraal beleid

In 2019 zijn de jeugd- en jongerenwerkers in dienst gekomen van de gemeente. Hun inzet is er in eerste instantie op gericht om de jongeren te leren kennen. En om zichzelf bij de jongeren te introduceren als jeugd- en jongerenwerkers. Ze zoeken de jongeren op in de scholen, maar vooral ook daarbuiten. Dus op hangplekken, langs de routes naar school en door het organiseren van activiteiten. Ze zijn veel met jongeren in gesprek om te weten wat zij graag willen. Hierbij maken de jongerenwerkers ook verbinding met de politie en de vlechtwerkers. De lijn tussen jongerenwerk en de gebiedsteams is in 2019 veel korter geworden. De ervaring is dat het overdragen van specifieke casussen van jongerenwerkers naar de gebiedsteams hierdoor veel beter gaat. In 2020 geven we de opdracht voor het jeugd- en jongerenwerk verder vorm.

Aansluiting onderwijs en jeugd

Het concept Vlechtwerkers in de scholen is uitgebreid. Het werk voor twee personen is nu structureel geworden. Ook zijn nog twee personen extra aangenomen voor het vlechten in de scholen. Hiermee willen we beter kunnen aansluiten bij wat een leerkracht nodig heeft. We willen dat de vlechtwerkers makkelijk aanspreekbaar zijn voor zowel ouders en kinderen als door leerkrachten. Het doel is om preventief kunnen inspelen op vragen en om verwijzingen naar gespecialiseerde jeugdhulp te voorkomen. In 2019 is op twee basisscholen met deze specifieke opdracht gestart.

In 2019 zijn activiteiten uitgevoerd om te komen tot een samenhangende visie op onderwijs (zie ook te tekst bij Onderwijs, programma 4). Hierbij wordt gebruik gemaakt van de lokaal educatieve jeugd agenda (LEJA). Van de vijf hoofdthema's van de LEJA, hebben er twee direct te maken met jeugdhulp: leerplicht/voortijdig schoolverlaten en jeugdhulp/preventie. Deze punten zijn gezamenlijk door medewerkers onderwijs en jeugd voorbereid. In 2020 wordt dit verder uitgewerkt.

Investeren in de verbetering van de leefbaarheid van Noordwolde

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

Fase 5 van Bestemming Noordwolde loopt tot en met 2020. In 2018 zijn verschillende projecten opgestart binnen thema's die een bijdrage leveren aan het versterken van de sociale leefbaarheid in het dorp. In 2019 zijn we verder gegaan met de uitvoering van deze projecten. De thema's in deze fase richten zich op participatie, versterken sociale cohesie, ondernemerschap en gezondheidspreventie. Binnen deze thema's zijn in 2019 mooie stappen gezet.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

In het tweede deel van Bestemming Noordwolde (2017-2024) ligt de nadruk op projecten binnen het Sociaal domein

We hebben in 2019 vooral ingezet op projecten gericht op participatie, sociale cohesie en gezondheidspreventie. Zo is het project Ambacht Noordwolde doorontwikkeld. Er zijn meerdere inwoners actief bij het project. Het project heeft meerdere malen de pers gehaald, er zijn meubels in opdracht opgeknapt en ze werken onder andere samen met Dienst in Bedrijf. Het project KOEK (klimmen op eigen kracht) wordt nog steeds uitgevoerd en de Klussendienst is opgericht. Dit project koppelt vrijwilligers aan inwoners met een hulpvraag (bijvoorbeeld het maaien van het gras, of een lampje ophangen).

Binnen het thema Sociale Cohesie is er een nieuw project gestart in 2019 om de betrokkenheid van de jeugd te vergroten. Door middel van het project BAAS voor de jeugd en pizza sessies met jongeren is opgehaald wat zij belangrijk vinden en wat zij zouden kunnen doen.

BAAS is een digitaal spel waarmee op een speelse manier thema's bespreekbaar gemaakt worden.

Hieruit zijn verschillende initiatieven ontstaan. Daarnaast is er op verschillende momenten met inwoners gesproken over onder andere bewonersbetrokkenheid en activiteiten in het dorp.

Binnen het thema Gezondheidspreventie (Vitale Regio) zijn er 2 stopcoaches opgeleid die inwoners ondersteunen bij het stoppen met roken. Er zijn meer overleggen met de verschillende partners om de ketensamenwerking te versterken en er zijn workshops gezond koken. Naast al deze ontwikkelingen wordt er nog veel meer gedaan in het dorp en weten partners, professionals en inwoners elkaar goed te vinden. Het thema ondernemerschap vraagt het komende jaar nog extra aandacht.

Participatie van inwoners, met een nadruk op zelfredzaamheid en economische participatie van kwetsbare groepen

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

We willen dat alle inwoners mee kunnen doen aan de samenleving. Dit kan door een betaalde baan, vrijwilligerswerk of dagbesteding. We ondersteunen inwoners hierbij vanuit Dienst in bedrijf of het gebiedsteam. De werkgelegenheid is toegenomen, maar niet alle inwoners hebben hierdoor ook kansen op de arbeidsmarkt.

Inwoners met een bijstandsuitkering die makkelijker kunnen uitstromen hebben een baan gevonden en hoeven geen gebruik meer te maken van de bijstand. Inwoners met een grote afstand tot de arbeidsmarkt hebben we geholpen om de kansen op de arbeidsmarkt te vergroten. Het aantal inwoners dat gebruik maakt van een bijstandsuitkering is iets gedaald.

Niet iedereen lukt het om te werken. Wij helpen deze inwoners om maatschappelijk te participeren of bij het vinden van vrijwilligers werk. Aan inwoners die meer begeleiding nodig hebben op hun werkplek bieden we passende voorzieningen of een beschutte werkomgeving.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Inkomensregelingen

Het aantal inwoners met een bijstandsuitkering is licht gedaald. Dit komt doordat de uitstroom van inwoners uit de bijstand hoger ligt dan de instroom in de bijstand. Ook is het een deel van de inwoners met een uitkering gelukt om parttime werk te vinden. Ongeveer een derde van de inwoners met een uitkering heeft door andere inkomsten geen volledige uitkering nodig. Dit heeft positieve invloed op de uitkeringslasten. In 2019 zijn de lasten hierdoor lager dan verwacht.

De doelgroep in de bijstand is veranderd. De groep kansrijken kan zelf een baan vinden en doet bijna geen beroep meer op de bijstand. Inwoners die een bijstandsuitkering ontvangen hebben vaak een grotere afstand tot de arbeidsmarkt. Inwoners die makkelijk uit kunnen stromen hebben geen bijstandsuitkering meer nodig doordat ze werk hebben gevonden.

Loonkostensubsidie

Het aantal mensen dat loonkostensubsidie ontvangt is toegenomen. Voor deze inwoners met een arbeidsbeperking is een passende werkplek gevonden. Omdat er niet voldoende loonwaarde is ontvangt de werkgever vanuit de Participatie Wet een vergoeding. De vergoeding is bedoeld voor inwoners die door een beperking niet in staat zijn om met volledige arbeid het wettelijk minimumloon te verdienen. De hoogte van de vergoeding aan de werkgever is maximaal 70% van de loonwaarde. Inmiddels zijn er 58 inwoners aan het werk die hier gebruik van maken.

Werkvoucher

Werkgevers ontvangen eenmalig € 2.000 bij het aanbieden van een arbeidscontract van zes maanden of meer aan inwoners met een bijstandsuitkering. In 2019 zijn er negen inwoners duurzaam uitgestroomd richting een baan met deze regeling.

Uitstroompremie

Inwoners die een baan vinden en hierdoor langer dan negen maanden geen gebruik maken van een bijstandsuitkering ontvangen een uitstroompremie. Het bedrag van de uitstroompremie is € 600. In 2019 hebben 21 inwoners dit bedrag ontvangen.

Participatiepremie

Inwoners met een bijstandsuitkering die zes maanden een participatiebaan hebben, ontvangen met terugwerkende kracht een participatiepremie. In 2019 hebben negen inwoners deze premie ontvangen.

Armoedebeleid en schuldhulpverlening

In 2019 hebben nog meer kinderen een vergoeding ontvangen van Stichting Leergeld voor deelname aan sport, cultuur of schoolactiviteiten. Ook vergoedingen voor fietsen, computers of schoolspullen zijn verstrekt. Met nog een extra actie voor een winterkledingpakket is het volledige subsidiebedrag van de gemeente terecht gekomen bij ruim 400 kinderen.

We hebben voor inwoners met een laag inkomen een informatiegids gemaakt. Hierin staan voorzieningen beschreven en nuttige adressen. Inwoners kunnen de gids ophalen bij het gebiedsteam en de Bibliotheek. De Voedselbank heeft de gids uitgedeeld aan inwoners die van hun een voedselpakket ontvangen. Om de voedselpakketten gezonder te maken hebben we aan de Voedselbank een subsidie gegeven. Groenten, fruit en zuivel maken hierdoor onderdeel uit van het pakket.

De partijen die actief zijn rond het armoedebeleid komen elk kwartaal bij elkaar tijdens de Thematafel Armoede. Door in te zetten op het netwerk worden inwoners niet alleen door het gebiedsteam, maar ook door de partijen gewezen op voorzieningen en mogelijkheden van hulp.

We hebben inwoners met een bijstandsuitkering of schuldhulpverlening uitgenodigd voor een gratis belastingcheck. Voor bijna 100 inwoners is bekeken of er nog recht is op een teruggave of toeslag.

Schuldhulpverlening

Inwoners met schulden of financiële vragen kunnen bij het gebiedsteam terecht. De budgetcoach/consulent Geldzaken bekijkt samen met de inwoner welk traject passend is om de schulden op te lossen. Door de samenwerking met Humanitas Thuisadministratie kunnen we inwoners nog meer passende hulp bieden. De kans van slagen van een traject wordt door de inzet van een vrijwilliger vergroot. Een traject kan bijvoorbeeld eerder van start gaan door de hulp van een vrijwilliger bij het verzamelen van bewijsstukken. In 2019 hebben zich minder inwoners gemeld voor hulp bij schulden. Doordat we inzetten op vroegsignalering van schulden krijgen we wel meer signalen van inwoners met beginnende betaalachterstanden. Deze inwoners bieden we tijdig hulp zodat schulden voorkomen kunnen worden.

Met de oprichting van de Thematafel Schulden hebben we ingezet op het netwerk van partijen die rond het thema schulden actief zijn. Ook verschillende bewindvoerderskantoren nemen deel aan de Thematafel Schulden. De aanpak financiële zelfredzaamheid op maat (vanuit de Village Deal in 2018) heeft verdere invulling gekregen. In oktober heeft er een bijeenkomst plaatsgevonden. Van bewindvoerders hebben we positieve reacties ontvangen op de werkwijze. De eerste trajecten zijn doorlopen. Met behulp van coaching kunnen inwoners na een periode bewind op weg geholpen worden om zelf weer de financiële administratie op te pakken.

Beschut werken

Beschut werken vindt plaats in een omgeving waar meer begeleiding en/of aanpassingen op de werkplek is, dan een gewone werkgever kan bieden. Bijvoorbeeld een sociale werkplaats. Jaarlijks krijgt de gemeente een taakstelling Beschut werken. Het UWV geeft de indicaties af. Het afgelopen jaar lag het aantal afgegeven indicaties lager dan de taakstelling. In 2019 was de taakstelling om aan zeven inwoners een beschutte werkplek aan te bieden. Deze hebben we niet volledig in kunnen vullen, maar we hebben wel voor alle inwoners met een UWV advies beschut werk een geschikte werkplek gevonden. In 2020 zetten we actief in op een vroegtijdig traject richting UWV, om inwoners eerder naar een passende indicatie te krijgen. Hierdoor verwachten wij in 2020 wel te voldoen aan de taakstelling.

Sociale werkvoorziening (SW)

Met de Sociale werkvoorziening Caparis NV hebben we in 2019 nieuwe afspraken gemaakt over de werkplekken voor de medewerkers met een SW indicatie. Deze afspraken zijn vastgelegd in een dienstverleningsovereenkomst 2020-2024.

In het hoofdstuk paragrafen - verbonden partijen staat een toelichting op de herstructurering van het SW bedrijf en de uitkomst hiervan.

Integratie van vluchtelingen

Als gemeente willen we ervoor zorgen dat iedereen zo zelfstandig mogelijk kan meedoen aan de samenleving. Voor nieuwe inwoners die uit andere landen komen is dit niet automatisch het geval. Zij kennen onze taal niet, werk is moeilijk te organiseren en ze kennen de Nederlandse gebruiken niet. Wij zetten ons in om de nieuwkomers zo goed mogelijk te laten integreren in onze samenleving. De inburgering is in Weststellingwerf opgedeeld in twee programmaonderdelen, Maatschappelijke begeleiding en het Impulsprogramma.

Maatschappelijke begeleiding is het wettelijke programmadeel van de inburgering en is gericht op integratie in de samenleving. De kosten hiervoor worden deels uit rijksbudget bekostigd, afhankelijk van het aantal gehuisveste statushouders. We organiseren vanuit dit programmaonderdeel praktische hulp bij het regelen van basisvoorzieningen als werk, wonen en inkomen. We bieden hulp bij het opstarten van de inburgering, waar de participatieverklaringscursus een belangrijk onderdeel van is.

- Onze taakstelling in 2019 was 16 personen. In 2019 zijn 15 nieuwe statushouders begeleid richting huisvesting binnen de gemeente Weststellingwerf.
- In 2019 zijn vier participatiewerkshops gegeven aan een totaal van 21 statushouders.
- Er zijn 22 gezinnen in 2019 bezocht en de opgestelde gezinsplannen met de hieruit voortkomende signalen zijn met de medewerkers van de gemeentelijke uitvoerende teams opgepakt.

Het Impulsprogramma is bedoeld voor stimuleren van participatie en integratie in de maatschappij. In 2019 zijn de volgende collectieve projecten georganiseerd:

- Fietslessen
- Zwemlessen
- Mannengroepen
- Opstapje
- Ouder-kind groep
- Interculturele ontmoeting
- Eritrese Nederlanders, Van binnen naar buiten en voorlichting voeding en gezondheid

Onder de nieuwe Wet inburgering 2021 is de gemeente verantwoordelijk voor de brede intake, het persoonlijk plan inburgering en participatie (PIP), het aanbod aan asielmigranten en voortgangsgesprekken. Wij pakken deze taken op met de uitvoerende gemeentelijke teams en een externe welzijnsorganisatie ondersteunt ons hier de komende periode bij.

Sinds november 2019 bereiden wij ons voor op de Veranderopgave Inburgering. De hiervoor aangestelde welzijnsorganisatie Code Hans voert per 1 januari 2020 de wettelijke taken voor maatschappelijke ondersteuning van statushouders uit en draagt deze taak in de loop van 2020 over aan de gemeentelijke uitvoerende teams.

Proactieve aanpak voor participatie

We willen dat inwoners meedoen en participeren. Inwoners met een uitkering zijn verplicht om naar vermogen economisch zelfredzaam te worden. Wij faciliteren dit vanuit de re-integratievoorzieningen die wij in het kader van de Participatiewet aanbieden. Regulier werk staat voorop. Lukt dit niet, dan stimuleren wij meedoen in de vorm van bijvoorbeeld een tegenprestatie, vrijwilligerswerk of dagbesteding. Dienst in bedrijf is ons gemeentelijk re-integratiebedrijf en ondersteunt inwoners bij het vinden van werk. Onze missie is 'samenwerken aan werk'.

Re-integratie

In september 2019 is de uitvoeringsovereenkomst re-integratietrajecten Weststellingwerf ingegaan. Door de vijf klantprofielen op te nemen krijgen wij meer inzicht. Het is duidelijk welke middelen zijn gebruikt voor het uitvoering van de vijf profielen. Dit is ook verstandig met het oog op de toekomst, zodra het rijk de verantwoording van de beschut werk budgetten vraagt.

Door de inzet van:

- Klimmen Op Eigen Kracht methode,
- Vlechtwerkers collectief,
- Vlechten in de scholen,

is er verbinding tussen de inwoners van Weststellingwerf en de uitvoerende teams. Mede hierdoor is er in de wijk en buurt meer sociale samenhang.

Arbeidsparticipatie heeft over 2019 bijna alles besteed wat was begroot.

Sociale samenhang en leefbaarheid (fysieke en sociale voorzieningen) in de dorpen Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

In 2019 zijn in samenhang met het collegeprogramma, opgave 13 transformatie Sociaal domein en opgave 15 Herijking Welzijn drie belangrijke speerpunten geformuleerd voor het Sociaal domein. Dit zijn:

1. Van curatief naar preventief
2. Van individueel naar collectief
3. Samen met inwoners

In juli 2019 hebben de gebiedsteams de opdracht gekregen om te werken aan het versterken van de sociale basis (overname taken Timpaan). In dit proces staan onze speerpunten centraal. Hiermee is een volgende stap in het transformatieproces gezet. De speerpunten worden in 2020 uitgewerkt in een ontwikkelperspectief voor het Sociaal domein wat in het najaar aan de raad zal worden voorgelegd.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Ter vergroting van de sociale samenhang heeft de gemeente Weststellingwerf gebiedsteams ingericht
Vanaf 1 juli 2019 heeft het gebiedsteam een aanvullende opdracht "versterken sociale basis" gekregen. Vanaf 1 juli is er 4,5 fte formatie toegevoegd aan het gebiedsteam om invulling te geven aan deze opdracht.

Vrijwilligerswerk levert een belangrijke bijdrage aan de versterking van sociale netwerken

In 2019 heeft er een onderzoek plaatsgevonden naar de ervaringen rond vrijwilligerswerk. Vanuit dit onderzoek is er een projectplan geschreven met een concrete opdracht voor de ondersteuning van het vrijwilligerswerk in onze gemeente. In Griffioenpark 3 is in 2020 het vrijwilligerspunt gestart, er zijn 2 vrijwilligers coördinatoren aangesteld en er wordt een website ontwikkeld waarop vacatures en vrijwilligers elkaar kunnen vinden.

Om de resultaten van de gebiedsteams te kunnen meten, worden nieuwe (kwaliteit)meetinstrumenten ontwikkeld

In 2019 is Inzicht ingevoerd, een management tool waarbij we inzicht krijgen in de ontwikkelingen in het Sociaal domein.

Omdat cijfers zonder uitleg weinig zeggen wordt er in 2020 gewerkt aan een monitor Sociaal domein waarbij duiding wordt gegeven aan de cijfers.

Wmo

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

Een aantal ontwikkelingen heeft in 2019 de druk verhoogd op het Wmo-budget. Het aantal 65-plussers neemt toe en binnen die groep neemt ook het aantal 80-plussers in Weststellingwerf toe, dit noemen we dubbele vergrijzing. Ook blijven ouderen langer thuis wonen. Dit is onder andere zichtbaar in het aantal gebruikers van het Wmo-vervoer, de inzet van huishoudelijke hulp, dagbesteding en het aantal woningaanpassingen. Daarnaast is per 1 januari 2019 het abonnementstarief ingevoerd. Hiermee is de eigen bijdrage niet langer inkomensafhankelijk, maar landelijk vastgesteld op €17,50 per 4 weken. Het aantal inwoners dat een Wmo-voorziening heeft aangevraagd is in 2019 fors gestegen. De gevolgen van deze ontwikkelingen zijn als volgt zichtbaar:

- Er doen steeds meer inwoners een beroep op het Wmo-vervoer. Vaak gaat het om korte ritten in de eigen woonomgeving, een groot deel van het vervoersbudget gaat op aan deze ritten. Voor het Wmo-vervoer is een structureel tekort ontstaan, daar komen we in latere planning & control documenten op terug.
- Er is € 27.000 meer uitgegeven aan woningaanpassingen dan begroot. Doordat inwoners langer thuis blijven wonen, worden vaker woningaanpassingen gedaan en nemen de kosten toe. Deze verandering is blijvend en het betreft een structureel tekort, daarop wordt in latere planning & control documenten teruggekomen.
- In 2019 hebben veel inwoners een indicatie gekregen voor huishoudelijke hulp. Dit is een landelijke ontwikkeling sinds de invoering van het abonnementstarief. Ook zijn er gemiddeld meer uren toegekend doordat de ondersteuningsbehoefte van de inwoners verandert. Door deze ontwikkelingen zijn de uitgaven hoger. Tegelijk zien we dat de gemiddelde leeftijd van inwoners die een beroep doen op huishoudelijke hulp daalt. Door de invoering van het abonnementstarief zijn de inkomsten vanuit de eigen bijdragen gedaald, daar is rekening mee gehouden in de begroting van 2019. Ook hebben we in 2019 het budget met €600.000 verhoogd vanwege CAO-ontwikkelingen en de afschaffing van de alfahulp-constructie. Ondanks het verhogen van het budget, hebben de eerder genoemde oorzaken geleid tot een tekort van €407.000 op dit maatwerkproduct. In latere planning & control documenten komen we terug op deze structurele ontwikkelingen.
- Ook het aantal inwoners dat naar de lichtste variant van dagbesteding gaat is toegenomen. De verwachting is dat dit ook door de invoering van het abonnementstarief komt. Positief is dat dit mantelzorgers ontlast en minder snel zwaardere dagbestedingsvormen nodig zijn. Deze toename is naar verwachting structureel, in latere planning & control documenten komen we hierop terug.
- De doelgroep die een beroep doet op ondersteuning vanuit de Wmo wordt steeds groter. Dit is een landelijke ontwikkeling en past bij de sinds 2015 veranderende invulling van de Wmo. In Weststellingwerf is dit goed zichtbaar vanwege de grote groep inwoners met een laag inkomen, laag opleidingsniveau en een klein sociaal netwerk. De samenleving wordt ingewikkelder en er is sprake van een strengere toegang tot de intramurale zorg. Hierdoor worden inwoners minder snel opgenomen in een woonvorm en maken meer inwoners gebruik van individuele begeleiding. Deze ontwikkeling zullen we ook steeds meer gaan zien bij Beschermd Wonen. Ook zijn er steeds meer zorgaanbieders die zich in Weststellingwerf vestigen, zij trekken cliënten uit de doelgroep aan. De extra uitgaven op het gebied van individuele begeleiding hebben een structureel karakter. In latere planning & control documenten komen we hierop terug.
- De gemeente Leeuwarden ontvangt het regionale budget voor beschermd wonen als centrumgemeente. Afspraak is dat de Friese gemeenten het risico gezamenlijk dragen. Tekorten worden verdeeld via een verdeelmodel over de Friese gemeenten. In de jaarrekening is rekening gehouden met het verwachte maximale tekort. De verwachting is dat dit tekort de komende jaren door de inzet van een expertiseteam af zal nemen, maar wel een structureel karakter heeft.

In 2019 heeft de gecontracteerde leverancier voor hulpmiddelen intern veel problemen gehad. Hierdoor hebben zij veel aanvragen niet geleverd. We hebben incidenteel een bedrag van € 89.000 overgehouden voor hulpmiddelen, maar heeft er een zwaar verminderde dienstverlening richting onze inwoners plaatsgevonden. We verwachten dat deze leveringen in 2020 alsnog gedaan worden, hierdoor zullen we in 2020 extra uitgaven doen voor Wmo-hulpmiddelen.

Om meer beheersing te krijgen op de kosten is een Grip op Wmo-werkgroep opgezet. Gekeken wordt welke maatregelen mogelijk zijn om de druk op het Wmo-budget te stabiliseren of te verminderen, dit wordt in latere planning & control documenten toegelicht.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Evaluatie inkoop Wmo

De OWO-gemeenten hebben in 2019 de Wmo-maatwerkproducten opnieuw ingekocht. Met 121 zorgaanbieders is een contract afgesloten, dat per 1 januari 2020 is ingegaan. Hiermee kunnen inwoners ook de komende jaren een aanvraag doen voor ondersteuning bij het huishouden, individuele begeleiding, dagbesteding, activerende of arbeidsmatige groepsbegeleiding en kortdurend verblijf. Het betreft de volgende uitgangspunten:

- Versterking van het sociaal netwerk en optimalisering en facilitering van de inzet van vrijwilligers en/of mantelzorgers;
- Ondersteuning dichtbij en met lokale aanbieders en de inwoners organiseren;
- Beweging naar lichtere vormen van ondersteuning;
- Efficiënte en effectieve samenwerking;
- Minder administratie en minder bureaucratie;
- Inzet van technologie en domotica;
- Optimaal resultaat met de beschikbare middelen.

Waardering en ondersteuning mantelzorgers

De herijking van het welzijnswerk is in 2019 vormgegeven. De waardering en ondersteuning van mantelzorgers vindt nu plaats vanuit het collectieve vlechtwerk in de gebiedsteams. Er is een coördinator mantelzorg aangewezen om verder invulling te geven aan de ondersteuning en waardering van mantelzorgers, zoals bijvoorbeeld de organisatie van de dag van de mantelzorger en de evaluatie van de mantelzorgpas. Vanuit het Regioplan integrale zorg Heerenveen e.o. is mantelzorg ook één van de projecten waar we vanuit Weststellingwerf aan meewerken.

Ontwikkelingen voorliggende- en algemene voorzieningen

Eind 2019 is gestart met het verkennen van de mogelijkheden voor het ontwikkelen van algemene en voorliggende voorzieningen. Tijdens de inkoop van de maatwerkproducten is zorgaanbieders gevraagd mee te denken bij het opzetten van voorliggende en algemene voorzieningen. Het opzetten hiervan is één van de uitgangspunten in de collegeopgave "Versterken ketensamenwerking ouderen". Het doel is de ondersteuning laagdrempelig, betaalbaar en nabij te organiseren zodat kwetsbare inwoners (zoals ouderen) langer thuis kunnen blijven wonen en de vraag naar Wmo-maatwerkvoorzieningen afneemt. In 2020 wordt een plan van aanpak opgesteld om te komen tot een Uitvoeringsprogramma Versterking ketensamenwerking ouderen.

Beleidsindicatoren

		Gemeente					Nederland				
Beleidsindicatoren vanuit het rijk	Eenheid	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15-74 jaar	466,5	479,3	478,1	489,5	485,8	643,2	648,2	654,0	664,6	677,6
Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 tot en met 21 jarigen	0,86	1,00	1,00	1,00	-	1,45%	1,00	1,00	1,00	-
Achterstand onder de jeugd	% Kinderen in armoede	4,93	-	-	-	-	6,58	-	-	-	-
Achterstand onder de jeugd	% Jeugdwerkloosheid	1,57	-	-	-	-	1,52	-	-	-	-
Netto arbeidsparticipatie	% Van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	64,4	64,8	64,8	66,0	-	65,4	65,8	66,6	67,8	-
Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 1.000 inwoners	29,8	32,2	32,0	30,7	27,7	40,5	41,3	41,9	40,1	38,2
Lopende re- integratievoorzieningen	Aantal per 1.000 inwoners van 15-74 jaar	31,7	30,2	41,1	42,9	26,3	27,0	22,0	23,3	26,1	17,7
Jongeren met jeugdhulp	% Van alle jongeren tot 18 jaar	9,2	9,4	10,2	9,7	9,8	8,6	9,3	9,7	10,1	10,0
Jongeren met jeugdbescherming	% Van alle jongeren tot 18 jaar	1,2	1,3	1,2	1,5	1,5	1,1	1,0	1,0	1,1	1,1
Jongeren met jeugdreclassering	% Van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	-	-	-	0,3	0,3	-	-	-	0,4	0,3
WMO Clienten met een maatwerkarrangement	Aantal per 1.000 inwoners	60	56	58	62	61	57	62	62	64	61

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl - Bron geraadpleegd op 24 maart 2020

Een - betekent dat er geen cijfers bekend zijn voor de periode.

Hoeveel heeft het gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Rekening 2019	Actuele begroting 2019	Primitieve begroting 2019	Vershil begroot - werkelijk
Lasten				
Totaal Lasten	33.296	31.099	30.455	-2.197
Baten				
Totaal Baten	-8.227	-8.183	-8.021	44
Gerealiseerd resultaat	-25.069	-22.916	-22.435	2.153

Toelichting - Wat mag het kosten

De toelichting op deze cijfers staat bij het onderdeel jaarrekening, overzicht van baten en lasten, programma 6.

Programma 7 | Volksgezondheid en Milieu

Programma 7 | Volksgezondheid en Milieu

Portefeuillehouder(s)	Zonderland en Rijkers
Organisatie	Ruimte, Sociaal domein, Publiekscentrum, Dienstverlening, Bedrijfsvoering en Organisatie (DBO)

Taakvelden

- Riolering
- Volksgezondheid
- Milieubeheer
- Afval
- Begraafplaatsen en crematoria

Beleidsnota's

- Woonvisie gemeente Weststellingwerf 2016
- Bestemmingsplannen voor de dorpen
- Vastgestelde nota's van uitgangspunten in het kader van nieuw bestemmingsplan buitengebied (2010 en 2011)
- Handleiding schaalvergroting agrarische sector 2011
- Rapport MKB/REVA 'beleidsvisie versterking kernwinkelapparaat Wolvega' (2010)
- Ontwikkelagenda versterking economische structuur (2011)
- Bestemming Noordwolde
- Terrassenbeleid en nadere regels (2012)
- 2017 Evenementenbeleid
- Beheersverordening agrarische percelen bestemmingsplan buitengebied (1 juli 2013)
- Streekagenda Zuidoost (juni 2013) + jaarplan 2017
- Bestemmingsplan Buitengebied 2014
- Bestemmingsplan Buitengebied 2016 (versie VA03) aangepast naar aanleiding van uitspraak Raad van State
- Bestemmingsplan Buitengebied intensieve veehouderij
- Investeringskalender 2017-2027
- Huisvestingswet 2014
- Omgevingsvisie Weststellingwerf
- Notitie strategisch omgaan met gemeentelijk vastgoed 2017
- Collegeprogramma 2018-2022

Actuele ontwikkelingen en gerealiseerd beleid

Klimaatwet

De Klimaatwet is begin juli 2019 door de Eerste Kamer vastgesteld. Het is de uitwerking van het Klimaatakkoord van Parijs (2015). Deze Wet is het beleidsmatig raamwerk voor de rijksoverheid (een zogenaamde Kaderwet). Het zet in op vermindering van de CO₂ uitstoot met respectievelijk 49% in 2030 en 95% in 2050 (beide genoemde percentages ten opzichte van 1990). Ook moet de elektriciteitsproductie volledig CO₂ neutraal zijn in 2050. De concrete uitwerking wordt vervolgens door de rijksoverheid op onderdelen nog vastgelegd in afzonderlijke wetgeving. De uitvoering van deze wetgeving ligt voor een belangrijk deel bij de gemeenten. Vooruitlopend hierop heeft ook onze gemeente hier al stappen in gezet (zie hierna).

Nationaal klimaatakkoord

De diverse koepels, waaronder het IPO, de Unie van Waterschappen en de VNG, hebben in 2019 verder gewerkt aan het maken van een meerjarige programmatische aanpak. De doelstellingen uit de Klimaatwet zijn hiervoor de basis. Deze aanpak heeft een doorwerking richting de gemeenten. Ook hier zijn de eerste concrete stappen in gezet, waaronder de start van de uitvoering van de Regionale Energie Strategie Fryslân (zie hierna).

Regionale energiestrategieën

Vanuit het Nationaal Klimaatakkoord is in 2019 het traject van de Regionale Energiestrategieën van start gegaan. Ons land is verdeeld in dertig regio's. Geografisch gezien vormt de provincie Fryslân één regio. Ook onze regio is gestart met de uitwerking van Regionale Energie-Strategie Fryslân (RES-Fryslân).

De Regionale Energiestrategieën richten zich op het aanpassen van de gebouwde omgeving en de grootschalige opwek van duurzame energie.

In het derde kwartaal van 2019 heeft uw raad de startnotitie RES-Fryslân vastgesteld. De zakelijke afspraken uit deze startnotitie hebben de Friese overheden inmiddels juridisch vastgelegd in een Samenwerkingsovereenkomst (Sok). Ook de Friese Energiealliantie is hierbij betrokken. Daarin zitten diverse stakeholders, zoals het bedrijfsleven, de woningcorporaties en natuurorganisaties.

Het in 2019 van onze gemeente benodigd procesgeld komt uit een bestaand budget.

Doel is om in het tweede kwartaal van 2020 een concept-bod bij het Rijk te doen. Het concept-bod wordt voorgelegd aan uw raad.

Ook in 2019 is opnieuw duidelijk geworden dat de capaciteit van het elektriciteitsnet beperkt is. Een tijdige aanpassing is bepalend voor een succesvolle en tijdige uitvoering van de RES-Fryslân.

Friese Energiestrategie en Warmteplan Fryslân

De Friese Energie-Strategie (FES) van 2017 wordt gebruikt voor de uitwerking Regionale Energie-Strategie Fryslân (RES-Fryslân). Het Regionaal Warmteplan Fryslân wordt onderdeel van de RES-Fryslân. Dat Warmteplan Fryslân geeft slechts op hoofdlijnen richting.

Op gemeentelijk niveau moet een Transitievisie Warmte worden opgesteld. Daarin staat in welke volgorde en wanneer dorpen en wijken aardgasvrij worden en welke alternatieve bronnen daarvoor beschikbaar zijn. Eind 2019 is voor het opstellen van de Transitievisie Warmte een bijdrage ontvangen via de Algemene Uitkering van het Gemeentefonds (zoals ook aangekondigd in de decembercirculaire Gemeentefonds 2019).

Deze visie wordt op termijn weer door-vertaald naar een warmteplan per dorp of wijk. Op dit moment is nog onduidelijk op welke manier de uitvoering van een warmteplan van een dorp of wijk kan worden gefinancierd.

Dorpsinitiatieven energietransitie

In 2019 zijn er de eerste energie-transitie initiatieven vanuit de dorpen geweest. Zo heeft de Energiewerkplaats (onderdeel van Doarpswurk) in Boijl de Energiemixmethode toegepast.

De Energietransitie maakt deel uit van de maatschappelijke overeenkomst die is afgesloten met het dorp Nijeholtpade.

Samen met de stichting De Duurzame Toekomst uit Steggerda zijn mogelijkheden van samenwerking verder verkend. Zo hebben zij ook een presentatie gegeven in uw werkvergadering van eind september 2019.

Samen met onder meer de Vereniging van Kleine Dorpen (VKD) zijn de eerste stappen gezet om ook andere dorpen enthousiast te maken voor de energie-transitie. Ook daar is de stichting De Duurzame Toekomst bij betrokken.

Bij het rijk is een subsidie Regeling Reductie Energiegebruik aangevraagd. Deze subsidie is eind 2019 ook toegekend. De uitvoering moet in 2020 plaatsvinden. Vanuit de 'eigen' inwoners worden energiecoaches opgeleid. Deze energiecoaches gaan elk 15 woningeigenaren bezoeken. Doel is om het energieverbruik bij deze woningen naar beneden te brengen.

Daarnaast voorziet de verleende subsidie in het kunnen organiseren van informatiebijeenkomsten en doe-het-zelf workshops.

Energiefonds Weststellingwerf

Met het ontvangen geld voor de zonneparken in Wolvega en Noordwolde stelde u eerder de Bestemmingsreserve Energietransitie in (in overeenstemming met uw motie van 4 december 2017). Ook de huurinkomsten uit 2019 zijn in deze Bestemmingsreserve gestort.

In de loop van 2019 heeft u besloten dat u de daadwerkelijke besteding van het beschikbare geld nog nader wilt verkennen.

In het laatste kwartaal stelde u wel het geld uit jaarschijf 2019 beschikbaar. Dat geld is uiteindelijk niet ingezet. De zich in 2019 aandienende dorpsinitiatieven konden worden bekostigd uit het nog beschikbare budget Streekagenda (zie ook paragraaf Streekagenda).

Duurzame mobiliteit

De Nationale Agenda Laadinfrastructuur (NAL) geeft ook richting aan de duurzame mobiliteit. In 2019 hebben wij de landelijke en provinciale ontwikkelingen gevolgd. Vanuit provincie-brede samenwerking is gekeken op welke manier uitvoering kan worden gegeven aan de NAL. Wij verwachten vanuit deze samenwerking in 2020 concrete uitvoeringsvoorstellen, die betrekking hebben op de laadinfrastructuur.

Klimaat-robust

In 2019 is er een uitvoeringsprogramma opgesteld. Dit uitvoeringsprogramma wordt opgenomen in het nieuw gemeentelijk rioleringsplan. Dit plan wordt in de eerste helft van 2020 voorgelegd aan de raad.

Circulaire economie

De Nederlandse overheid heeft het programma 'Van Afval Naar Grondstof' (VANG) opgesteld. Het sluiten van de grondstofketens is het doel van het programma VANG.

In 2019 heeft de raad aangegeven de VANG doelstelling te willen behalen binnen deze collegeperiode. In essentie bestaat de VANG doelstelling uit 2 onderdelen. Het eerst is het behalen van maximaal 100 kilo te verbranden restafval per inwoner per jaar en het tweede is 75% scheiding van het totaal aangeboden huishoudelijk afval.

Eikenprocessierups

Dit jaar heeft de eikenprocessierups (Epr) in het gehele land in gebieden waar eiken voorkomen voor behoorlijke overlast gezorgd. Dit heeft het landelijke nieuws verschillende keren gehaald. In Weststellingwerf zijn we sinds 2008 met bezig de beheersing van de Epr, kennisuitwisseling en afstemming vindt plaats in de Noordelijke Werkgroep Epr. Er zijn verschillende preventieve maatregelen genomen, ondanks deze maatregelen is het aantal nesten met 300% toegenomen. De bestrijding (het opruimen van de nesten) in kader van de zorgplicht heeft een aanzienlijke budgetoverschrijding veroorzaakt (zie financiële toelichting op programma 7).

Gezondheidsbescherming en -bevordering van inwoners

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

- we werkten aan het voorkomen en bestrijden van infectieziekten en aan algemene gezondheidspreventie van onze inwoners;
- we zetten ons in voor het verkleinen van gezondheidsverschillen in Wolvega. Wij voerden dit uit via GIDS;
- we bevorderden een gezond gewicht en gezonde leefstijl bij kinderen en jongeren in Weststellingwerf. Wij voerden dit uit via JOGG;
- we werkten aan het terugdringen van gezondheidsschade door alcohol bij jongeren onder de 18 jaar in Weststellingwerf. Wij voerden dit uit via NIX18/DHW;
- we zetten in op een versterkt pedagogisch klimaat en gezondere omgeving voor kinderen in Noordwolde. Wij voerden dit uit via het project Vitale Regio Noordwolde. Onderdeel van Bestemming Noordwolde.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Vitale Regio Noordwolde

In 2019 zetten wij de uitvoering van het projectplan Vitale Regio Noordwolde 2018-2020 voort

Dit resulteerde in onder andere het aanbod van:

1. Een stopcoach. Een effectieve interventie ook bij inwoners met een lage Sociaal Economische Status (SES). Alle inwoners van Noordwolde ontvangen laagdrempelige hulp bij het stoppen met roken.
2. Diverse kookworkshops met gezonde voeding als thema.
3. Een gezamenlijke training van gastouders en peuterspeelzaalleidsters over motiverende gespreksvoering en signalering.
4. Een voorlichtingsbijeenkomst gamen en social media voor inwoners en hulpverleners.
5. Het plaatsen van diverse borden Rookvrije Generatie.

In 2019 stelden wij een nieuw monitoringsdocument op. Ook vond een evaluatie plaats over onder andere de samenwerking met de Friesland Zorgverzekeraar, de GGD Fryslân en de overige deelnemende gemeenten. In 2020 richten wij ons op het borgen van interventies voor gezond gedrag en een betere gezondheid van de inwoners van Noordwolde.

Op deze manier draagt de gemeente Weststellingwerf in samenwerking met inwoners, hulpverleners en ander relevante betrokkenen een bijdrage aan een blijvend gezond opvoed- en opgroeiklimaat in Noordwolde. Met als uiteindelijk effect dat de zorgvraag en het medicijngebruik vermindert. Dit meten wij in 2024.

Afspraken Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD)/Jeugd Gezondheidszorg (JGZ) Fryslân

Wij maakten afspraken met GGD/JGZ Fryslân over het uitvoeren van de wettelijke taken vanuit de Wet Publieke Gezondheid. Dit deden we binnen de gemeenschappelijke regeling van Veiligheidsregio Fryslân.

Aanpak gezondheidsverschillen (GIDS)

In 2019 voerden wij het project GIDS uit in de vorm van een wijkaanpak in de Meulepolle in Wolvega. In januari 2019 ontwierpen kinderen verkeersborden. Deze werden tijdens de buitenspeeldag in het voorjaar onthuld. Ook voerden wij preventieve huisbezoeken bij 75-plussers uit.

Eind augustus 2019 evalueerden wij de wijkaanpak in de Meulepolle met buurtbewoners. Succesvolle activiteiten als buitenspeeldagen zetten wij voort.

Wij stelden een nieuw Plan van Aanpak Gezondheidsverschillen (GIDS) 2020-2021 op. Eind 2019 stelde het college dit plan vast. Het werkgebied breiden we uit van de Meulepolle naar heel Wolvega. En in sommige gevallen de hele gemeente. Daarnaast besteden we meer aandacht aan monitoring en evaluatie. De belangrijkste nieuwe ontwikkeling is dat we GIDS als paraplu gaan inzetten voor het versterken en verdiepen van bestaande activiteiten van de gemeente. Vanuit GIDS vragen we aandacht voor de lage SES-doelgroep bij gezondheidsonderwerpen. En bij de aanpak van armoede zorgen we dat gezondheid een rol speelt. Eind 2019 zijn wij gestart met de uitvoering van het nieuwe plan van aanpak. In 2020 gaan we hiermee verder.

Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG)

Wij stelden het plan van aanpak JOGG 2019 t/m 2021 op. De stuurgroep JOGG en het college van B&W stelden dit plan vast.

In 2019 startten wij met de uitvoering van dit plan met als focus groente eten. Tijdens verschillende evenementen en activiteiten in de gemeenten maakten we groente eten leuk en makkelijk. Bijvoorbeeld tijdens de Pieter Stuyvesant Kuintocht en de Santa Run. Daarnaast zetten we extra in op communicatie. We stelden hiervoor een communicatiemedewerker aan. Dit resulteerde in onder andere een maandelijkse advertentie in de lokale krant en wekelijkse berichten op de facebookpagina van JOGG-Weststellingwerf.

In juni organiseerden wij een bijeenkomst voor de fractiewoordvoerders van de raad waarin we hen informeerden over de plannen voor JOGG 2019 t/m 2021.

Integraal gezondheidsbeleid en omgeving

- De Raad stelde op 11 juni 2019 de omgevingsvisie 'ruimte voor kwaliteit' vast. Gezondheid maakt hier onderdeel van uit. Bij nieuwe ontwikkelingen beoordelen wij of er sprake is van een goede fysieke leefomgeving. Gezondheid maakt standaard onderdeel uit van deze beoordeling. In 2019 werd Gezondheid meegenomen in zienswijze over de Omgevingsvisie van Provincie Fryslân. Ook nam gezondheid deel aan de inwonersbijeenkomst over de uitbreiding van het onderstation in Wolvega;
- Het onderzoek of en op welke wijze inkoop en aanbestedingen kunnen bijdragen aan de doelstellingen van ons lokaal gezondheidsbeleid startte eind kwartaal drie van 2019. Dit in verband met het aantrekken en inwerken van een nieuwe beleidsmedewerker gezondheid. Zo werd een start gemaakt met het voorkomen van de inkoop van dubbele producten als het gaat om maatwerk van GGD Fryslân. Hierin vond ook in OWO verband afstemming plaats. Het onderzoek zetten wij in 2020 voort met onder andere afdeling inkoop;
- Voor het opnemen van gezondheid in nieuw op te stellen beleidsplannen leverden wij input zowel binnen als buiten afdeling Sociaal Domein. Zo werkten wij samen met Jeugd voor het preventief Jeugdbeleid. Onderdeel hiervan zijn de bijeenkomsten Kansrijke Start als onderdeel van de GIDS aanpak. We werkten samen met de beleidsterreinen WMO, Jeugd, en armoede en de Gebiedsteams voor het realiseren van het product babythuiszorg. Ook leverde gezondheid input aan voor het beleidsplan Veiligheid en het beleidsplan VTH-OWO. In 2020 gaan wij hiermee verder.

NIX18/Drank-en Horecawet 2018-2021

In 2019 stelden wij het nieuwe uitvoeringsprogramma DHW/NIX18 2019-2021 op. Hierin namen wij de aandachtspunten mee uit de evaluatie van het Preventie- en Handavingsplan Drank- en Horecawet 2014-2017. In het laatste kwartaal van 2019 stelde het college het nieuwe uitvoeringsprogramma DHW/NIX18 2019-2021 vast. In dit programma zetten wij samen met onder andere verstrekkers, ouders en jongeren meer in op bewustwording & educatie en toezicht & handhaving. Tevens starten wij met dit nieuwe uitvoeringsprogramma. In 2019 vond ook een nalevingsonderzoek plaats door bureau Objectief. Platform Nuchtere Fries coördineerde dit onderzoek. Uit dit nalevingsonderzoek blijkt dat het nalevingspercentage van Gemeente Weststellingwerf 60% is. Dit is een positief resultaat. Het gemiddelde nalevingspercentage in Friesland is 37%.

Incidenteel zien wij een positief resultaat over 2019 van €15.000 voor het budget DHW/NIX18. NIX 18, de norm niet drinken voor jouw 18e is een kwestie van lange adem. Het gaat vooral om bewustwording en gedragsverandering. Hierin zetten wij nadrukkelijker op in. Het inzetten van acties hierin vraagt tijd. Vooral bij partijen, zoals alcoholverstrekkers, waarvan het voortbestaan voor een groot deel samenhangt met de omzet van de (alcohol) consumptie. In 2020 en 2021 gaan wij door met ons uitvoeringsprogramma zodat NIX18 de norm wordt. Zie ook bestuursopgave 20 van het collegeprogramma 2018-2021.

Lokale samenwerking aan Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG) en NIX18

Het bevorderen van Publiek Private Samenwerking, PPS, pakten wij in 2019 als volgt op:

1. Voor JOGG namen wij nieuwe doelstellingen hiervoor op in het nieuwe plan van aanpak JOGG 2019 t/m 2021. Het college stelde deze vast. We presenteerden het JOGG programma in de Serviceclub. Dit resulteerde onder andere in aandacht voor het thema groente eten tijdens de Santarun. Ook presenteerden wij de menukaart voor basisscholen. Hieraan werkten private partners mee.
2. Voor NIX18/DHW vonden een aantal overlegbijeenkomsten plaats met diverse alcoholverstrekkers, zoals supermarkten en horeca. In deze "Denktank" denken alcoholverstrekkers mee welke acties wij gezamenlijk kunnen ondernemen voor het terugdringen van alcoholdrinken onder 18 jaar. Dit resulteerde onder andere in het ter beschikking stellen van ID scanners voor evenementen.

3. Voor GIDS is een eerste aanzet voor hiervoor opgenomen in het nieuwe plan van aanpak gezondheidsachterstanden 2020-2021. De GIDS aanpak in Weststellingwerf. Deze is eind 2019 vastgesteld door het College. In samenwerking met armoede onderzoeken wij in 2020 op interventieniveau welke bedrijven en maatschappelijke organisaties hieraan kunnen bijdragen.

Introduceren uitgangspunten Positieve gezondheid

Bij de monitoring van de interventies binnen het project Vitale Regio Noordwolde startten wij in de tweede helft van 2019 met de tool Positieve Gezondheid. Dit deden we in samenwerking met GGD Fryslân en het Instituut of Public Health. Deze monitoring en samenwerking loopt door in 2020.

Gezond voorbeeld

Uitgangspunten hiervoor zijn het plan van aanpak Vitale gemeente van afdeling HRM van de gemeente Weststellingwerf. En ambitie 8 "gezonde voorbeeldfunctie en communicatie" in de nota Lokaal Gezondheidsbeleid 2018-2021. De volgende gezonde voorbeeld activiteiten vonden plaats in 2019:

- Rondje Lindewijk: ruim 20 medewerkers van de gemeente Weststellingwerf liepen hard in de Lindewijk in Wolvega;
- Pieter Stuyvesant Kuintocht: het college wandelde mee in een t-shirt van JOGG. Op deze manier vroegen zij aandacht voor het thema 'groente eten' binnen het JOGG programma;
- Open dag gemeente Weststellingwerf: tijdens deze kennismakingsdag was de gezonde voedingskeuze makkelijk.

Goede milieukwaliteit van de woon- en leefomgeving

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

- We hebben ons ingezet om wat schoon is, ook schoon te houden. Daar waar mogelijk is de milieukwaliteit verbeterd.
- We bevorderden een efficiëntere afvalinzameling en -verwerking, om in deze bestuursperiode te kunnen voldoen aan de landelijke doelstelling van 100 kg restafval per inwoner.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Adequaat uitvoeren van het uitvoeringsprogramma Fysieke leefomgeving

We hebben omgevingsvergunningen milieu verleend voor het oprichten of veranderen van inrichtingen (bedrijven) volgens de Wet milieubeheer. Meldingen Algemene Maatregelen van Bestuur (AMvB) zijn beoordeeld. Overige zaken, zoals ambtshalve aanpassingen, het intrekken van vergunningen en het opleggen van maatwerkvoorschriften zijn uitgevoerd. Concrete informatie is opgenomen in het jaarverslag Fysieke Leefomgeving 2019. Het jaarverslag wordt u apart toegestuurd.

Uitvoering geven aan het gemeentelijk Rioleringsplan

Wij hebben uitvoering gegeven aan de wettelijke verplichting taakveld water (afval-, regen- en grondwater) zoals vastgelegd in het GRP 2016-2020. Naast het reguliere onderhoud zijn er diverse projecten uitgevoerd. Deze projecten zijn:

- Reparatie van een gedeelte van de riolering in de Markeweg in Blesdijke;
- Vervangen leidingwerk en pompen in hoofdrioolgemaal Langelille;
- Uitvoeringsprogramma opgesteld als vervolg op klimaatstresstest.

Het vervangen van de riolering en de aanleg van een regenwaterriool in een gedeelte van de Hoofdweg in Nijeholtpade is doorgeschoven naar 2020. Reden hiervan is dat dit project onderdeel uitmaakt van het Maatschappelijk contract Nijeholtpade.

Uitvoering geven aan het besluit Bodemkwaliteit en het daaraan gerelateerde gemeentelijk Bodembeheersplan

Er is uitvoering gegeven aan het Besluit bodemkwaliteit en het daaraan gerelateerde gemeentelijk Bodembeheersplan 2014 (beoordelen bodemonderzoeken, toezicht en handhaving).

Halverwege vorig jaar kwam de rijksoverheid met een tijdelijke PFAS-norm voor grond. De bouw- en grondsector kwamen in de problemen omdat vrijkomende grond vaak een te hoge concentratie PFAS bevat zodat deze grond nergens meer kon worden toegepast. Eind vorig jaar werd de rijksnorm al iets versoepeld.

In de provincie Fryslân hebben de betrokken overheden vervolgens eind 2019 gezamenlijk onderzoek laten verrichten naar de huidige achtergrondwaarden PFAS in onze provincie. Op basis hiervan wordt begin 2020 de gemeentelijke bodemkwaliteitskaart aangepast (als onderdeel van het Bodembeheersplan 2014). Het vereenvoudigt het elders opnieuw toepassen van vrijkomende grond en komt daarmee de bouw- en grondsector tegemoet.

Uitvoeren van integrale milieucontroles bij bedrijven

Met de planning uit het uitvoeringsprogramma Fysieke Leefomgeving 2019 als basis, zijn bij de bedrijven in onze gemeente integrale milieucontroles en opleveringscontroles uitgevoerd. Ook is er thematisch toezicht geweest. Ontvangen milieuklachten zijn onderzocht en afgehandeld. Ook zijn er vrije veldcontroles uitgevoerd. Wij rapporteren hierover in het jaarverslag Fysieke Leefomgeving 2019. Het jaarverslag wordt u separaat toegestuurd.

Adequaat toezicht en handhaving op de naleving milieuregelgeving op basis van wettelijke kwaliteitscriteria
Vanuit het (gemeentelijk) beleid en de wettelijke kwaliteitscriteria hebben wij voor het volgende jaar de uitvoering van het (wettelijk) taakveld vergunningverlening, toezicht en handhaving vastgesteld (uitvoeringsprogramma Fysieke Leefomgeving). Over het voorafgaande jaar hebben wij verslag gedaan van deze uitvoering (jaarverslag Fysieke Leefomgeving).

Van klimaatakkoord Parijs naar een duurzaam Weststellingwerf

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

Er is verder uitvoering gegeven aan het huidige klimaat- en duurzaamheidsbeleid (Klimaatbeleidsplan 2010-2020). Daarmee is ook een bijdrage geleverd aan de rijks-doelstellingen uit de Klimaatwet en Nationaal Klimaatakkoord (reductie CO₂ uitstoot en CO₂ neutrale elektriciteitsproductie). Zie ook onder het kopje gerealiseerd beleid.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Binnen de zich aandienende mogelijkheden uitvoering geven aan het klimaat- en duurzaamheidsbeleid **Spoor bedrijven**

- Het grootschalig particulier drijvend zonnepark-initiatief op de zandwinput Oldeholtwolde (ca. 30 hectare) gaat definitief niet door;
- De provinciale ontwikkelingen rond het verduurzamen van het Midden en Kleinbedrijf (MKB) heeft geresulteerd in het Streekagenda-project Energie voor MKB. De uitvoering is in het laatste kwartaal van 2019 gestart. Tegen een sterk gereduceerd tarief kunnen MKB-bedrijven een onafhankelijk energieadvies laten opstellen voor het bedrijfsgebouw.

Spoor inwoners

- In 2019 heeft het Young Solar Raceteam van het Linde College van de gemeente een kleine financiële bijdrage ontvangen om met een solarboot deel te kunnen nemen aan diverse wedstrijden. Als tegenprestatie werd de solarboot voorzien van het gemeentelogo;
- Het Duurzaambouwloket (www.duurzaambouwloket.nl) en de Zonnekaart (www.zonnekaart.nl) werden ingezet als één van de informatievoorzieningen richting onze inwoners. Hierbij zijn Twitter, Facebook en de gemeentelijke website ingezet.

- Vanuit de Streekagenda is de regionale folder Duurzaam Verbouwen beschikbaar.

Spoor gemeente

- De gezamenlijke inkoop van duurzame energie in de provincie is voortgezet (via de Coöperatie Openbare Verlichting & Energie Fryslân U.A.);
- Binnen OWO-verband is verder uitvoering gegeven aan het manifest Maatschappelijk Verantwoord Inkopen (MVI). Hierbij gaat het bijvoorbeeld ook om het verduurzamen van het gemeentelijk wagenpark en gereedschap;

Werken aan een duurzaam Weststellingwerf

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

- Zie ook onder het kopje gerealiseerd beleid.
- Er is een plan van aanpak voor het verduurzamen van gemeentelijk vastgoed opgesteld. In de loop van 2020 wordt het plan van aanpak u aangeboden;
- Er is verder uitvoering gegeven aan het vervangen van de openbare verlichting door energiezuinige Led-verlichting;
- Uw motie Windmolenbeleid provincie Fryslân heeft onder meer geleid tot het indienen van een inspraakreactie op de ontwerpwijziging Verordening Romte Fryslân 2014;

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Werken aan een energie-neutrale gemeente (pijler 1: Energie-neutraal)

- Wij leveren een bijdrage aan de uitwerking van de Regionale Energiestrategie Fryslân (RES-Fryslân);
- Vanuit de RES-Fryslân werken wij (financiële) vervolgvorstellen uit voor een integrale/planmatige aanpak van de energietransitie in onze gemeente. Zo nodig leggen wij deze (gefaseerd) ter besluitvorming voor aan uw raad;
- Wij maken een begin met de voorbereiding van de Warmtevisie Weststellingwerf;
- Wij stimuleren duurzame dorpsinitiatieven (ook met inzet van de bestemmingsreserve Energietransitie);
- Wij stellen een uitvoeringsprogramma Verduurzamen Gemeentelijk Vastgoed op (inclusief de bijbehorende financieringsvoorstellen);
- Wij maken met de woningcorporaties prestatieafspraken over het verduurzamen van de woningvoorraad.

Werken aan een volledige circulaire gemeente (pijler 2: Circulaire Economie)

- Wij geven verder uitvoering aan het door onze gemeente ondertekende manifest Maatschappelijk Verantwoord Inkopen (en daar waar mogelijk schakelen wij over op duurzame gemeentelijke tractiemiddelen);
- Op basis van de door uw raad vastgestelde startnotitie werken wij aan een herijking van het Gemeentelijk Afvalstoffenplan.

Werken aan een klimaat-robuste gemeente (pijler 3: Klimaat-robust)

- De knelpunten bij extreme regenval zijn bekend. In het nieuwe gemeentelijk rioleringsplan 2020-2023 geven wij aan wat wij aan de overlast gaan doen (zie verder onder het taakveld Riolerings).

Beleidsindicatoren

Beleidsindicatoren vanuit het rijk	Eenheid	Gemeente					Nederland				
		2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
Fijn huishoudelijk restafval	Aantal kg per inwoner	252	252	248	244	-	200	189	178	172	-
Hernieuwbare elektriciteit	%	3,0	6,7	7,8	13,2	-	13,7	15,3	16,8	-	-

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl - Bron geraadpleegd op 24 maart 2020

Een - betekent dat er geen cijfers bekend zijn voor de periode.

Hoeveel heeft het gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Rekening 2019	Actuele begroting 2019	Primitieve begroting 2019	Verschil begroot - werkelijk
Lasten				
Totaal Lasten	6.912	6.869	6.849	-43
Baten				
Totaal Baten	-5.049	-4.970	-4.945	79
Onttrekkingen				
Totaal Onttrekkingen	538	648	292	110
Storting				
Totaal Storting	274	274	0	0
Gerealiseerd resultaat	-1.599	-1.525	-1.612	74

Toelichting - Wat mag het kosten

De toelichting op deze cijfers staat bij het onderdeel jaarrekening, overzicht van baten en lasten, programma 7.

Programma 8 | Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing

Programma 8 | Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing

Portefeuillehouder(s)	Jongebloed en Zonderland
Organisatie	Ruimte

Taakvelden

- Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)
- Ruimtelijke ordening
- Wonen en bouwen
- Beheer overige gebouwen en gronden

Beleidsnota's

- Woonvisie gemeente Weststellingwerf 2016
- Bestemmingsplannen voor de dorpen
- Vastgestelde nota's van uitgangspunten in het kader van nieuw bestemmingsplan buitengebied (2010 en 2011)
- Handleiding schaalvergroting agrarische sector 2011
- Rapport MKB/REVA 'beleidsvisie versterking kernwinkelapparaat Wolvega' (2010)
- Ontwikkelagenda versterking economische structuur (2011)
- Bestemming Noordwolde
- Terrassenbeleid en nadere regels (2012)
- 2017 Evenementenbeleid
- Beheersverordening agrarische percelen bestemmingsplan buitengebied (1 juli 2013)
- Streekagenda Zuidoost (juni 2013) + jaarplan 2017
- Bestemmingsplan Buitengebied 2014
- Bestemmingsplan Buitengebied 2016 (versie VA03) aangepast naar aanleiding van uitspraak Raad van State
- Bestemmingsplan Buitengebied intensieve veehouderij
- Investeringskalender 2017-2027
- Huisvestingswet 2014
- Omgevingsvisie Weststellingwerf
- Notitie strategisch omgaan met gemeentelijk vastgoed 2017
- Collegeprogramma 2018-2022

Actuele ontwikkelingen en gerealiseerd beleid

Vergunningverlening, Toezicht en handhaving (VTH)

Door de rekenkamercommissie is een onderzoek uitgevoerd of het proces van vergunningverlening door de OWO afdeling VTH doelmatig, doeltreffend, rechtmatig en naar tevredenheid van alle betrokkenen verloopt. Dit rapport is voor de gemeenteraad aanleiding geweest tot een aantal besluiten. Aan deze besluiten geven wij uitvoering.

In december is de Verordening kwaliteit vergunningverlening, Toezicht & Handhaving Omgevingsrecht vastgesteld. Deze Verordening is tot stand gekomen in een samenwerking binnen de gehele provincie. In deze Verordening wordt bepaald wat de minimale kwaliteit van een organisatie moet zijn om te waarborgen dat vergunningverlening, toezicht & handhaving op een juiste wijze wordt uitgevoerd.

Een onderzoek naar het zoeken van een match tussen de geformuleerde kwaliteitseisen en de organisatie is gestart.

Wij hebben een Beleidsplan Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving opgesteld en vastgesteld waarbij de door de rekenkamercommissie benoemde accenten en door de gemeenteraad vastgestelde onderdelen zijn meegenomen.

Friese Uitvoeringsdienst Milieu en Omgeving (FUMO)

Door de landelijke uitbreiding van het aantal basistaken heeft er per 1 januari 2020 een overdracht van taken, onder meer bodemonderzoeken, asbestsaneringen voor bedrijven en controles bij bedrijven, naar de FUMO plaatsgevonden.

Wij hebben een zienswijze ingediend tegen de begroting van de FUMO waarin de financiële consequenties van de taakuitbreiding zijn verwerkt. Deze zienswijze heeft geleid tot een aanpassing van de begroting en een neerwaarts bijgestelde bijdrage van de gemeente aan de FUMO.

De FUMO is verder gegaan met een verbeterslag in de dienstverlening en een verbetering van de samenwerking is merkbaar.

Omgevingsvisie

De Omgevingsvisie is in juni vastgesteld. De daarin beschreven nieuwe werkwijze krijgt op basis van concrete initiatieven verder praktische invulling. Omdat de Omgevingsvisie onder meer is bedoeld als basis voor het mogelijk maken van meer initiatieven vindt de beoordeling aan de hand van de Weststellingwerf Stellingen per geval plaats en niet op basis van een vooraf dicht geregelde regelgeving.

Met Nijeholtpade hebben wij een Maatschappelijke Overeenkomst gesloten. De concrete uitvoering van de daarin gemaakte afspraken ligt in hoofdzaak in 2020. Deze overeenkomst kan als uitgangspunt worden gebruikt voor afspraken met andere dorpen.

Omgevingswet

Samen met onze OWO partners hebben wij de voorbereiding voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet opgepakt.

Programmatie Aanpak Stikstof (PAS)

Door een uitspraak van de Raad van State in mei is de toepassing van de bestaande PAS regeling niet langer mogelijk. Hierdoor was vergunningverlening voor diverse ontwikkelingen, zoals uitbreiding van agrarische activiteiten, woningbouw en infrastructurele werken, in de nabijheid van Natura 2000 gebieden niet langer mogelijk. Ook in onze gemeente speelde dit met name bij de vergunningverlening voor uitbreiding van agrarische activiteiten.

Nadat er in september een nieuwe rekensystematiek beschikbaar is gekomen is de vergunningverlening voor bouwprojecten in bepaalde gevallen weer mogelijk. Uit een proefbeoordeling van een aantal voorbeelden (klein bouwproject, bouwproject in de Lindewijk en heel deelgebied 2 Lindewijk) is geconstateerd dat alle woningbouwprojecten onder bepaalde voorwaarden weer kunnen worden vergund. Voor de uitbreiding van agrarische activiteiten zal er eerst een nieuwe aangepaste provinciale regeling moeten komen.

Hûs en Hiem

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet vervalt de huidige structuur voor de welstandstoets. Binnen de structuur van Hûs en Hiem vindt er onder aansturing van de VFG een onderzoek plaats naar de inrichting van de nieuwe ruimtelijke kwaliteitstoets en de rol van Hûs en Hiem in die nieuwe situatie. Ook op landelijk niveau (VNG, Federatie Ruimtelijke Kwaliteit en Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed) is hierover een discussie gaande. Over de nieuwe afspraken zal in 2020 besluitvorming moeten plaatsvinden.

Streekagenda

Het jaar 2019 was het laatste jaar van de Streekagenda Zuidoost Friesland. De bestuurders hebben uitgesproken een doorstart te willen maken met de samenwerking tussen de vijf gemeenten die eerder de Streekagenda vormden. Met het oog daarop hebben de genoemde gemeenten voor 1 december 2019 een aanvraag ingediend voor een Regiodeal. Inmiddels weten we dat die is toegewezen. In de Streekagenda hebben we de afgelopen jaren goed samengewerkt in regioverband. Met het gezamenlijk indienen van een aanvraag voor de Regio Deal hebben we een goede basis gelegd voor de verdere samenwerking in Zuid Oost Friesland.

Veenweide

Het jaar 2019 stond voor Veenweide in het teken van het op te stellen Uitvoeringsprogramma 2020 – 2030. De provincie Fryslân heeft een Veenweideprogramma opgezet en werkt daarin nauw samen met Wetterskip Fryslân en landbouw- en natuurorganisaties. In 2019 zijn er voorbereidingen getroffen om ook de betreffende gemeenten, waaronder Weststellingwerf, aan te haken. In het Bestjoerlik Oerlis Feangreide (BOF) heeft gemeente De Fryske Marren bestuurlijk het afgelopen jaar de belangen voor de gemeenten behartigd. Er is behoefte aan ambtelijke ondersteuning in het programma namens de gemeenten. Grote Veenpolder is in dit kader een belangrijk gebied. Er is gestart met de voorbereidingen van een pilot voor de hoogwatervoorzieningen om een integraal afwegingskader op te stellen voor hoogwatervoorzieningen.

In 2019 is door de Projectgroep Grote Veenpolder nagedacht over een gebiedsgerichte aanpak in het kader van de Regiodeal Natuurinclusieve Landbouw (NIL), die het rijk in 2019 met de drie noordelijke provincies heeft gesloten en waarvan de Grote Veenpolder een pilotgebied is.

Gemeentelijk vastgoed

In maart is het eigendom van de voormalige brugwachterswoning nabij de Driewegsluis van de Provincie overgegaan naar de gemeente. De voormalige burgemeesterswoning, Hoofdstraat Oost 52 te Wolvega is sinds april in bezit van de gemeente. In mei 2019 is de voormalige aula, Buurthuisstraat 5 te Noordwolde verkocht aan een maatschappelijke partij. Door het sluiten van de OBS Triangel in Steggerda is een groot deel van het MFC gebouw Multistek leeg komen te staan. Daarom is het pand verkocht en in december 2019 overgedragen. Voor de voormalig Bornego College locatie worden gesprekken gevoerd met Woningstichting Weststellingwerf en wordt in samenwerking gewerkt aan een bestemmingsplan.

Grondexploitaties

Geen beleidsmatige ontwikkelingen. Zie verder paragraaf grondbeleid.

Lindewijk fase II

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

Op 8 juli 2019 heeft de gemeenteraad het besluit genomen om de grondexploitatie Lindewijk deelgebied 2 voort te zetten. Op basis van dat besluit zijn in de tweede helft van 2019 de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

1. inhuur stedenbouwkundig bureau voor het opstellen van het stedenbouwkundig plan Lindewijk deelgebied 2. We hebben een brainstormsessie met de ambtelijke organisatie gevoerd over de te hanteren uitgangspunten.
2. aanvoer tekortkomende grond. Voor de realisatie van de bouwkavels en openbare ruimte in Lindewijk deelgebied 2 kwamen we grond tekort. Die hebben we aangevoerd. De grondbalans sluit nu.
3. quickscan Wet natuurbescherming (geen jaarrond onderzoek noodzakelijk).

4. uitvoeren en accorderen AERIUS berekening (PAS); provincie Friesland is akkoord.
5. uitvoeren trillingsonderzoek spoor; FUMO is akkoord
6. voorbereiding opstellen bestemmingsplan / omgevingsplan gestart.
7. opstellen grondexploitatie op kengetallen gestart.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Het moederplan Lindewijk gebruiken we als basis voor een concept stedenbouwkundige opzet voor Lindewijk deelgebied 2.

Het moederplan Lindewijk gebruiken we als basis voor de stedenbouwkundige opzet voor Lindewijk deelgebied 2. We hebben een stedenbouwkundigbureau ingehuurd voor het opstellen van een stedenbouwkundig plan voor deelgebied 2. De uitvoering van deelgebied 1 en de actuele inzichten over stedenbouw zullen input zijn voor deelgebied 2.

In overleg met instanties en inwoners de stedenbouwkundige opzet verder uitwerken

In overleg met instanties, organisaties en inwoners werken we de stedenbouwkundige opzet uit. Omdat er nog wordt gewerkt aan een voorzet voor een stedenbouwkundig ontwerp is hieraan nog geen invulling gegeven.

De nieuwe stedenbouwkundige opzet financieel doorrekenen

Voor Lindewijk deelgebied 2 verkennen we, op basis van het stedenbouwkundig plan, de grondexploitatie. Omdat er nog geen definitief stedenbouwkundig plan is, kan er nog geen doorrekening van de definitieve grondexploitatie worden gemaakt. De huidige doorrekening is gedaan op basis van het oorspronkelijke plan.

Onderzoeken of er nog een nadere fasering moet komen

Wij onderzoeken of een fasering voor Lindewijk deelgebied 2 verstandig is. Wij hebben inmiddels opdracht gegeven voor onderzoek naar de woningbehoefte. Op basis daarvan kan ook worden gezien of fasering noodzakelijk is.

Op basis van de nieuwe stedenbouwkundige opzet een bestemmingsplan opstellen

Er is opdracht verstrekt voor het opstellen van een stedenbouwkundig plan. In 2020 wordt het bestemmingsplan opgesteld.

De daadwerkelijke uitvoering van werkzaamheden afstemmen op het tempo van grondverkoop in fase I

Wij zullen de daadwerkelijke uitvoering van werkzaamheden afstemmen op het tempo van grondverkoop in fase I.

Rottige Meente

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

Wij hebben geen plannen ontvangen voor grote ontwikkelingen in het gebied de Rottige Meente.

Wij maken gebruik van de activiteiten die er al zijn (opera's, expositie Hooymeijer, kunstroute et cetera) om de koppeling tussen cultuur, recreatie, toerisme en natuur te intensiveren.

De koppeling van de Rottige Meente met het Nationaal Park Weerribben / de Wieden is nog niet gelukt.

Er is opdracht verstrekt voor het opstellen van een vlekkenplan voor het gebied Driewegsluis. Dit is de basis voor het opstellen van een visie voor het totale gebied Driewegsluis.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Samenwerking met Nationaal Park Weerribben - De Wieden om ook Rottige Meente onderdeel te laten zijn van de promotie van het nationaal Park

Wij voeren met het gemeentebestuur van Steenwijkerland gesprekken over de samenwerking met Nationaal Park Weerribben - De Wieden om ook Rottige Meente onderdeel te laten zijn van de promotie van het nationaal Park.

In gesprek met de gemeente Steenwijkerland om aan te haken bij ontwikkelingen in gebied Weerribben - de Wieden

Wij hebben gesprekken gevoerd met het gemeentebestuur van Steenwijkerland om aan te haken bij ontwikkelingen in gebied Weerribben - de Wieden.

In samenspraak met de inwoners de gebiedsopgave verder uitvoeren

In april is het nieuwe parkeerterrein met bijbehorende speeltuin in Munnekeburen officieel geopend. Gesprekken over het vervolg van de uitvoering van de gebiedsopgave zijn niet gevoerd.

Het geografische gebied Driewegsluis ontwikkelen als recreatieve poort van Friesland en Overijssel

Wij hebben opdracht verstrekt voor het opstellen van een vlekkenplan voor het eiland Driewegsluis. Dit vlekkenplan is basis voor het opstellen van een visie voor het ontwikkelen van dit gebied als recreatieve poort van Friesland en Overijssel.

Het projectplan ErVaren en Turf verder uitvoeren

Het project ErVaren en Turf bestaat uit een aantal deelprojecten. Vanuit het deelproject rustpuntennetwerken is er in 2019 een zestal rustpunten gerealiseerd. Vanuit het deelproject Smart regio zijn er meerdere thematische toeristische routes ontwikkeld in Zuidoost Friesland die kunnen worden gebruikt in een route app.

Om te komen tot een verbetering van de ruit- men- en ATB routes is een inventarisatie uitgevoerd naar de ligging en kwaliteit van bestaande routes. Deze inventarisatie wordt gebruikt om te beoordelen waar aanpassingen nodig zijn en waar kansen liggen voor het maken van verbindingen.

De inventarisatie van de bewegwijzering van, op en naar de Turfroute, met name via het water is gestart.

Voor goed gastheerschap, een betere promotie en zichtbaarheid van toeristische bedrijven is een programma ontwikkeld om ondernemers workshops te kunnen aanbieden.

Uitwerken omgevingsvisie

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

In samenwerking met organisaties en inwoners zijn wij bezig om op basis van initiatieven onderdelen van de omgevingsvisie te concretiseren. Dit is een doorlopend proces

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Dorpen stimuleren om een dorpsvisie op te stellen

In de gebruikelijke contacten met de dorpen wijzen de gebiedswethouder en de dorpencoördinator steeds op het belang van het hebben van een dorpsvisie.

Met uitzondering van Nijeholtpade zijn hiervoor nog geen concrete initiatieven vanuit de dorpen.

Model opstellen voor een maatschappelijk contract

In november hebben wij met het dorp Nijeholtpade een maatschappelijke overeenkomst gesloten.

Voor de daarin opgenomen onderdelen is onder meer een kostenparagraaf en een tijdsplanning opgesteld. Aan de uitvoering daarvan wordt nu gewerkt.

Maatschappelijke contracten afsluiten met de dorpen op basis van hun dorpsvisie

Er zijn nog geen andere dorpen met een eigen dorpsvisie die kenbaar hebben gemaakt op basis daarvan een maatschappelijke overeenkomst met de gemeente te willen sluiten.

Weststellingwerf Stellingen verder concretiseren op basis van aanvragen

Bij de beoordeling van initiatieven passen wij voor zover van toepassing ook de Weststellingwerf Stellingen toe.

Wij hebben toegezegd dat wij in de advisering de toepassing van de Weststellingwerf Stellingen zichtbaar zullen maken.

Werkende weg moet dan de betekenis en de reikwijdte van de Weststellingwerf Stellingen concreter worden.

Mogelijkheden aanbieden voor het instellen van een omgevingspanel bij initiatieven

Er zijn in 2019 geen initiatieven geweest die vragen om het instellen van een omgevingspanel.

Platform opstellen voor ondersteuning bij vraagstukken in de dorpen

Er zijn in 2019 geen initiatieven geweest die vragen om een professioneel platform dat ondersteuning biedt bij vraagstukken in de dorpen.

Samenwerken met bewoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties om de Omgevingsvisie bekendmaken

Op basis van concrete initiatieven geven wij samen met bewoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties meer bekendheid aan het nieuwe denken vanuit de Omgevingsvisie.

Implementatie omgevingswet

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

De voorbereidingen voor de implementatie zijn op schema. Op 16 december 2019 hebben wij u met een memo geïnformeerd.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Samenwerken in OWO verband voor de invoering van de Omgevingswet

In 2019 is er in OWO verband een nulmeting informatievoorziening Omgevingswet uitgevoerd, waarin de individuele voorbereidingen en ambities van de gemeenten op elkaar zijn afgestemd. Dat leidt er toe dat er in 2020 op elkaar wordt afgestemd welke 'minimale acties' er moeten worden gedaan om afzonderlijk en gezamenlijk klaar te zijn voor de implementatie van de Omgevingswet op 1 januari 2021. De OWO beleidstafel, een overleg van de portefeuillehouders van de Omgevingswet van de drie gemeenten, is twee keer bij elkaar geweest. Er zijn voorbereidingen getroffen om een aantal onderwerpen gezamenlijk op te pakken, zoals het opleidingsplan en een gezamenlijke visie op een adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit.

Medewerkers bijscholen voor nieuwe wetgeving

Onderdeel van het proces om in OWO verband tot een goede implementatie van de Omgevingswet te komen is ook het opstellen van een opleidingsplan.

Onderzoeken of de gemeentelijke regelgeving geschikt is voor de Omgevingswet

Onderdeel van de samenwerking in OWO verband om te komen tot een implementatie van de Omgevingswet is ook het beoordelen of er een aanpassing moet komen van de gemeentelijke regelgeving.

Een ruimtelijk beleid dat mogelijkheden biedt om snel en efficiënt te kunnen inspelen op ontwikkelingen en initiatieven

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

De vastgestelde omgevingsvisie biedt de basis om aan deze doelstelling invulling te geven. Zolang de omgevingsvisie nog niet is vertaald in een omgevingsplan moet er bij sommige concrete initiatieven een (oude) planologische procedure worden doorlopen om tot realisatie van het initiatief te kunnen komen.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Wij beoordelen alle nieuwe regelgeving op de mogelijkheden om snel en efficiënt te kunnen inspelen op vragen van inwoners

De omgevingsvisie is vastgesteld en de daarin opgenomen denkrichting voor de benadering van initiatieven wordt toegepast.

Bij nieuwe beleidsontwikkelingen is het "ja mits" principe eveneens uitgangspunt.

Voor de diverse doelgroepen voldoende woningen en/of bouw mogelijkheden beschikbaar binnen een acceptabele termijn

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

In de gemeentelijke ontwikkelgebieden (Lindewijk en locatie Renbaanschool) zijn er bouw mogelijkheden voor alle doelgroepen.

Bij particuliere initiatieven is het aantonen van de behoefte onderdeel van het proces.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

In overleg met de corporaties komen tot prestatie afspraken ten aanzien van renovatie, nieuwbouw en toewijzingsregels van woningen

Met de woningbouwcorporaties hebben wij prestatie afspraken. Daarbij is vastgelegd dat er voldoende en kwalitatief goede woningen beschikbaar moeten zijn voor de primaire doelgroep.

Voor het opstellen van een stedenbouwkundig ontwerp voor Lindewijk deelgebied 2 is ingebracht dat er bouw mogelijkheden moeten zijn voor alle doelgroepen.

Op basis van de bevolkings- en huishoudensprognoses zorgen wij dat er ook (beperkte) woningbouw mogelijk is in de kleine kernen.

Beleidsindicatoren

Beleidsindicatoren vanuit het rijk	Eenheid	Gemeente					Nederland				
		2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
Gemiddelde WOZ-waarde	per € 1.000	170	173	179	189	197	206	209	216	230	248
Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	7,1	5,0	5,7	-	-	6,4	7,2	8,2	-	-
Demografische druk 20-64 jaar	%	77,6	78,4	79,9	80,5	80,8	67,9	68,5	69,0	69,6	69,8
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	In euro's	581	588	599	590	585	637	651	644	649	669
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In euro's	670	676	687	679	674	709	723	723	721	739

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl - Bron geraadpleegd op 24 maart 2020

Een - betekent dat er geen cijfers bekend zijn voor de periode.

Hoeveel heeft het gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Rekening 2019	Actuele begroting 2019	Primitieve begroting 2019	Verschil begroot - werkelijk
Lasten				
Totaal Lasten	3.589	3.682	3.767	92
Baten				
Totaal Baten	-2.875	-2.428	-2.288	446
Onttrekkingen				
Totaal Onttrekkingen	16	59	100	43
Gerealiseerd resultaat	-698	-1.194	-1.379	-496

Toelichting - Wat mag het kosten

De toelichting op deze cijfers staat bij het onderdeel jaarrekening, overzicht van baten en lasten, programma 8.

Overzicht | algemene dekkingsmiddelen

Overzicht Algemene dekkingsmiddelen

Portefeuillehouder(s)	Jongebloed
Organisatie	Dienstverlening, Bedrijfsvoering en Organisatie

Taakvelden

- OZB woningen
- OZB niet-woningen
- Belastingen overig
- Economische promotie
- Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds
- Treasury

Actuele ontwikkelingen en gerealiseerd beleid

Algemene dekkingsmiddelen zijn inkomsten die een gemeente vrij kan besteden. Dit in tegenstelling tot de specifieke dekkingsmiddelen zoals de opbrengst afvalstoffenheffing en de rioolheffing. De specifieke dekkingsmiddelen staan opgenomen in de betreffende programma's onder de baten.

Algemene dekkingsmiddelen zijn bedoeld om de activiteiten binnen de programma's te betalen. Algemene dekkingsmiddelen zijn:

- Lokale heffingen, waarvan de besteding van de opbrengst niet gebonden is, zoals de onroerende zaak-, precario- en toeristenbelasting.
- Algemene uitkering en overige uitkeringen uit het gemeentefonds. Een grote uitkering die we van het Rijk ontvangen is de Algemene uitkering uit het gemeentefonds. We kunnen deze uitkering vrij besteden. De verantwoording vindt plaats aan de gemeenteraad onder meer via de jaarstukken.
- Dividend, een vergoeding die wordt uitbetaald aan de aandeelhouders.
- Saldo van de financieringsfunctie, dit is het verschil tussen de toegerekende rente aan de programma's en de werkelijk betaalde rente over de lang- en kortlopende leningen. Ook wel het renteresultaat genoemd.
- Overige algemene dekkingsmiddelen. Dit zijn de overige inkomsten waar geen bestedingsdoel voor is bepaald.

De gemeenteraad heeft geen invloed op de Algemene uitkering uit het gemeentefonds of het dividend wat een gemeente ontvangt. De gemeenteraad kan wel invloed uitoefenen op de hoogte van de lokale heffingen. Dit staat uitgelegd in de paragraaf over lokale heffingen. Een toelichting op het renteresultaat moet worden opgenomen in de paragraaf Financiering.

Gemeentelijke belastingen

Naast de twee taakvelden "OZB woningen" en "OZB niet-woningen" wordt hier ook het taakveld "Belastingen overig" opgenomen. Dat zijn de precariobelasting en de reclamebelasting. Onder het taakveld Economische promotie vallen de toeristenbelasting en de forensenbelasting.

Gemeentefonds

We ontvangen geld van het Rijk uit het gemeentefonds. In 2019 bijna € 44,8 miljoen. Hiervan hebben we een groot deel van onze uitgaven betaald. Het gemeentefonds kent de volgende soorten uitkeringen: 1) de Algemene uitkering, 2) de integratie-uitkering Sociaal domein en 3) de decentralisatie- en (overige) integratie-uitkeringen.

1) Algemene uitkering

Jaarlijks ontvangen we, volgens een vastgesteld verdeelsysteem, een uitkering uit het gemeentefonds. In het verdeelsysteem wordt rekening gehouden met de onderlinge verschillen in de kosten waar een gemeente voor staat en de draagkracht van gemeenten (de belastingcapaciteit). Dit jaar hebben we op drie momenten informatie over de gemeentefondsuitkering ontvangen. In mei op basis van de Voorjaarsnota, in september op basis van de Miljoenennota en in december op basis van de Najaarsnota van het Rijk. Op basis van deze informatie van het Rijk leiden we onze verwachte uitkering uit het gemeentefonds af. Dat doen we, omdat de omvang van de uitkering niet vast staat. Dit komt omdat de uitkering voor een belangrijk deel bepaald wordt door de ontwikkeling van de Rijksuitgaven. Geeft het Rijk meer uit dan krijgen gemeenten meer geld, maar geeft het Rijk minder uit dan krijgen gemeenten ook minder. Samen trap op, trap af noemt het Rijk dat.

In 2019 hebben we grofweg € 39,4 miljoen aan algemene uitkering ontvangen, zo'n € 130.000 meer dan we hadden begroot. Dat we over 2019 uiteindelijk meer in plaats van minder (dat was de verwachting namelijk op basis van de decembercirculaire) hebben ontvangen komt vooral door een ontvangst van bijna € 300.000 in januari 2020. Die extra bijdrage hangt samen met de trap op - trap af systematiek. Ook gedurende 2020 en 2021 kunnen er nog correcties over de uitkering van 2019 komen, omdat het Rijk nog zo'n 2 jaar herberekeningen maakt. De eerstvolgende (grotere) correctie over 2019 wordt verwacht bij de mei-circulaire van 2020 als het Rijk nieuwe informatie geeft over de Algemene uitkering. Het correctiebedrag uit de mei-circulaire nemen we vanwege het late moment waarop dit bekend is niet mee in het resultaat van deze jaarrekening.

2) Integratie-uitkering Sociaal domein

In 2019 is de integratie-uitkering Sociaal domein (die samenhang met de decentralisatie van taken) voor het grootste deel overgeheveld naar de Algemene uitkering. Uitzondering hierop zijn de onderdelen "Voogdij/18+" en "participatie" (WSW) waar we nog wel een afzonderlijke integratie-uitkering voor ontvingen. Voor deze onderdelen kregen we in 2019 hetzelfde bedrag als we vooraf hadden begroot, namelijk bijna € 5,4 miljoen.

3) Decentralisatie- en (overige) integratie-uitkeringen

Het Rijk onderscheidt naast de Algemene uitkering en Integratie-uitkering Sociaal domein ook de categorie "Decentralisatie- en (overige) integratie-uitkeringen. In deze categorie zijn middelen opgenomen voor verschillende (soms eenmalige) taken die wij uit kunnen voeren, zoals de eenmalige bijdrage uit het Klimaatakkoord, middelen voor Gezond in de stad en sportcoaches. Omdat deze middelen naar hun aard vergelijkbaar zijn met de middelen uit de Algemene uitkering classificeren wij ze onder de noemer "Algemene Uitkering / Gemeentefonds".

Treasury

Op het taakveld treasury staan alle rentelasten en rentebaten. De rentelasten worden vervolgens toegerekend aan de overige taakvelden. Voor onze gemeente is de manier van rentetoerekening niet nieuw maar het wordt met ingang van 2017 op grond van de voorschriften verplicht gesteld. Het saldo tussen de rente die is toegerekend aan de taakvelden en de werkelijk te betalen rente blijft op dit taakveld staan. Ook staan op dit taakveld de ontvangen dividenduitkeringen.

Algemene dekkingsmiddelen

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Rekening 2019	Actuele begroting 2019	Primitieve begroting 2019	Vershil begroot - werkelijk
Lasten				
Totaal Lasten	3.135	3.012	3.443	-124
Baten				
Totaal Baten	-63.307	-52.207	-52.403	11.100
Gerealiseerd resultaat	60.171	49.195	48.960	-10.976

Toelichting

De toelichting op deze cijfers staat bij het onderdeel jaarrekening, overzicht van baten en lasten, algemene dekkingsmiddelen.

Overhead, Vennootschapsbelasting en Onvoorzien

Overzicht kosten overhead

Overhead kosten

De definitie van overhead luidt:

Alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.

Bedrijfskosten die direct betrekking hebben op activiteiten die gericht zijn op de externe klant zijn dus geen overhead maar zijn in de betreffende taakvelden opgenomen. Bedrijfskosten die niet direct aan de taakvelden kunnen worden toegerekend zijn de overheadkosten. Dit bestaat uit personele kosten, huisvesting, ICT, communicatie en nog wat overige bedrijfsvoeringskosten.

Toerekening aan kostendekkende activiteiten

Alle directe kosten zijn rechtstreeks toegerekend aan de taakvelden. Voor taakvelden waar kostendekkende tarieven het uitgangspunt zijn, zoals bij de exploitatie afvalinzameling en riolering, wordt een opslag voor de overheadkosten toegepast. De opslag is een percentage van de directe salariskosten. De overhead waarmee wij hebben gerekend is 95%.

De toelichting op de cijfers staat bij het onderdeel jaarrekening, overzicht van baten en lasten, overhead

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Rekening 2019	Actuele begroting 2019	Primitieve begroting 2019	Vershil begroot - werkelijk
Lasten	13.302	14.101	12.947	799
Baten	-5.225	-5.077	-4.948	149
Saldo van lasten en baten	-8.077	-9.025	-8.000	-948
Onttrekkingen	0	43	0	43
Saldo mutatie reserves	0	43	0	43
Gerealiseerd resultaat	-8.077	-8.981	-8.000	-904

Vennootschapsbelasting

Vennootschapsbelasting

Per 1 januari 2016 is er de Wet belastingplicht overheidsondernemingen. Dit houdt in dat gemeenten vennootschapsbelasting (Vpb) moeten betalen op het moment dat ze activiteiten uitvoeren waarvoor ze aangemerkt worden als ondernemer.

In 2019 hebben wij voor het eerst aangifte gedaan voor de Vpb.

Dit betreft belaste inkomsten uit afval. Dit is slechts een zeer klein bedrag (€ 162). Voor de grondexploitatie komen we nog steeds niet door de zogenaamde ondernemerspoort (geen fiscale winst) en hoeven daarvoor geen Vpb te betalen.

Zie ook bij de toelichting op de baten en lasten, onderdeel Vennootschapsbelasting.

Onvoorziene uitgaven

Onvoorziene uitgaven

Het taakveld onvoorzien bestaat uit de stelposten voor risicobeheersing, onvoorziene uitgaven en taakstellende bezuinigingen.

De toelichting over de cijfers van 2019 van dit taakveld staat bij de lasten en baten in het onderdeel jaarrekening.

Stelpost algemene risicobeheersing

Beschikking over deze stelpost kan alleen via een raadsbesluit en is uitsluitend bedoeld ter dekking van structurele risico's die op enig moment werkelijkheid worden.

Stelpost onvoorzien

De post voor onvoorziene incidentele uitgaven. Deze post is bedoeld om jaarlijks onverwachte incidentele tegenvallers op te vangen.

Paragrafen

Paragraaf Lokale heffingen

Paragraaf Lokale heffingen

Portefeuillehouder	Jongebloed, Zonderland, Rijkers en Hoen
Organisatie	Dienstverlening, Bestuur en Organisatie

Inleiding

De lokale heffingen worden onderverdeeld in belastingen en rechten

Belastingen

De opbrengsten van belastingen vallen onder de algemene middelen en kunnen vrij besteed worden. In onze gemeente geldt dit voor de onroerende-zaakbelastingen (OZB), forensenbelasting, (water-)toeristenbelasting, precariobelasting en reclamebelasting.

Rechten

Dit zijn vergoedingen voor concrete prestaties, die door de gemeente worden geleverd. Deze opbrengsten zijn niet vrij besteedbaar. In onze gemeente geldt dit voor de afvalstoffenheffing, rioolheffing en de leges burgerzaken. Bij de afvalstoffen- en rioolheffing is het uitgangspunt dat er kostendekkende tarieven zijn.

De tarieven worden opgenomen in verordeningen, die de gemeenteraad vast stelt. Voor de tarieven in 2019 is dit gedaan in de raadsvergaderingen van 5 november 2018 en 3 december 2018. Voor de heffing van de OZB en de forensenbelasting is jaarlijks een waardering van de onroerende zaken (WOZ waarden) nodig.

Tarievenbeleid 2019

Het uitgangspunt voor 2019 was dat de totale woonlastendruk gelijk bleef aan 2018. Dit wilden we realiseren door een eventuele stijging van de rioolheffing te compenseren met een verlaging van de tarieven voor de onroerende-zaakbelastingen en door overige heffingen gelijk te houden aan vorig jaar.

Het is mooi om te constateren dat we ons doel in 2019 hebben gehaald en zelfs iets verbeterd. Zowel voor eenpersoons- als meerpersoonshuishoudens is de totale woonlastendruk ten opzichte van 2018 met € 5 gedaald. Zo ging de totale woonlast voor meerpersoonshuishoudens in onze gemeente van € 679 in 2018 naar € 674 in 2019. De gemeentelijke woonlasten in Weststellingwerf liggen hiermee ruim onder het landelijk gemiddelde van € 740 over 2019. Ook wanneer we de woonlasten in onze gemeente vergelijken met de andere 17 gemeenten in onze provincie dan zien we dat we met een vierde plek in de ranking (vorig jaar plek 7) goed scoren.

Tabel opbrengst belangrijkste heffingen

x € 1.000

Lokale heffingen	Rekening 2018	Rekening 2019	Actuele begroting	Primitieve begroting	Vershil begroot - werkelijk
Onroerende-zaakbelastingen	4.793	4.768	4.693	4.693	75
Forensenbelasting	48	42	48	48	-6
Toeristenbelasting	194	150	150	120	-0
Precariobelasting	4.438	2.356	2.353	2.353	3
Reclamebelasting	41	41	40	40	1
Afvalstoffenheffing	2.488	2.496	2.433	2.433	63
Rioolheffing	1.907	1.913	1.909	1.909	4
Marktgelden	9	9	10	10	-1
Leges burgerzaken	452	327	276	276	50
Leges omgevingsvergunningen (WABO)	886	607	635	585	-27
Begraafplaatsen	96	84	88	88	-4
Eindtotaal	15.351	12.793	12.636	12.556	157

Totaalopbrengst van de belangrijkste heffingen

Onroerende-zaakbelastingen OZB

Wet waardering onroerende zaken (WOZ)

Ieder jaar taxeert de gemeente alle onroerende zaken binnen de gemeente. De WOZ-waarde is niet alleen de grondslag voor de OZB en de forensenbelasting, het wordt ook gebruikt voor belastingen van het rijk en het waterschap. De aanslagen in 2019 zijn gebaseerd op de waardepeildatum 1 januari 2018. De WOZ-waarden van woningen zijn, tussen de waardepeildatum 1 januari 2017 en 1 januari 2018, in onze gemeente gemiddeld met 8,8% gestegen. De WOZ-waarden van niet-woningen zijn daarentegen met gemiddeld 1,4% gedaald.

Bezwaar en beroep

Over het belastingjaar 2019 zijn in totaal 289 bezwaarschriften ontvangen op basis van de Wet waardering onroerende zaken (wet WOZ). Dat is ongeveer 3% van het aantal opgelegde aanslagen onroerende-zaakbelasting. De twee voornaamste redenen van het bezwaar zijn allereerst dat men de waarde te hoog vindt ten opzichte van vergelijkbare panden in de buurt en ten tweede de staat van onderhoud. Van het aantal ontvangen bezwaarschriften hebben we afgerond 25% gegrond verklaard. Over het belastingjaar 2019 zijn tot nu toe 5 beroepszaken ingediend.

De opbrengst

De verwachte opbrengst OZB over 2019 was afgerond € 4,7 miljoen. De werkelijke opbrengst blijkt afgerond € 4,8 miljoen. Deze hogere opbrengst wordt, ondanks de tariefverlaging, verklaard door de hoger dan verwachte WOZ-waarde van woningen.

Forensenbelasting

Voor deze belasting wordt - net als bij de OZB - als grondslag de WOZ-waarde gehanteerd. De werkelijke opbrengst van € 42.000 valt iets lager uit dan onze raming van € 48.000.

Toeristenbelasting

De heffingsmaatstaf van deze belasting is de vergoeding die is verschuldigd voor de overnachting. Voor 2019 is het tarief net als de afgelopen jaren 4% van de logiesomzet. In de begroting 2019 hadden we in eerste instantie een opbrengst geraamd van €120.000. Deze verwachte opbrengst hebben we gedurende 2019 met € 30.000 naar boven bijgesteld. Aanleiding daarvoor was het mooie voorjaars- en zomerweer én de hogere opbrengst die we nog over 2018 ontvingen. We verwachten dat het begrote bedrag van € 150.000 over heel 2019 gerealiseerd wordt. Daarvoor zal in 2020 nog een bedrag van € 65.000 binnen moeten komen. Dat is vergelijkbaar met de situatie in 2018; we ontvingen in 2019 nog € 65.000 over 2018.

Precariobelasting

Precariobelasting wordt geheven over het hebben van voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde grond. De precariobelasting kan worden gebruikt om belasting te heffen op kabels en leidingen. Als de gemeente gebruik van de grond voor het hebben van voorwerpen moet gedogen, kan zij geen precariobelasting heffen. Het kabinet laat de heffing op kabels en leidingen onder de vrijstelling vallen per 1 juli 2017. Onze gemeente valt onder de overgangsregeling die tot 1 januari 2022 geldt. Onder de overgangsregeling kan een gemeente maximaal heffen naar het tarief zoals dat gold op 10 februari 2016. Voor Weststellingwerf betekent dit dat we tot en met 2021 het tarief van € 2,33 (=tarief per 10 februari 2016) per strekkende meter hanteren.

Voor het belastingjaar 2019 bedraagt onze opbrengst € 2.356.000 en is daarmee nagenoeg gelijk aan het begrote bedrag voor 2019. De opbrengst in 2019 ligt overigens beduidend (zo'n € 2.1 miljoen) lager dan in 2018. Dit komt omdat we in 2018 ook extra opbrengsten over 2016 en 2017 ontvingen. Dat had te maken met een ruiling van netwerk tussen twee beheerders. De zuivere opbrengst voor het belastingjaar 2018 van € 2,3 miljoen is vergelijkbaar met 2019.

Daarnaast heeft begin 2020 de netbeheerder al haar bezwaar- en beroepsprocedures rondom de aan haar opgelegde precariobelastingen ingetrokken. Hiermee vervalt het risico op terugbetaling van de precario-opbrengsten van 2015 tot en met 2019. In totaal gaat het om €10,8 miljoen. Dit is inclusief de opbrengst van 2019.

Reclamebelasting

Reclamebelasting wordt geheven voor openbare aankondigingen, zichtbaar vanaf de openbare weg. We kennen deze belasting sinds 2016, waarvan de opbrengst ten goede komt aan het ondernemersfonds. Uit dit fonds worden activiteiten voor en door ondernemers en haar bezoekers in Wolvega betaald. Alhoewel de reclamebelasting vanaf 2020 een meer gedifferentieerde vorm kent, hadden we in 2019 nog een vast bedrag van € 100 per ondernemer. De totale opbrengst over 2019 is € 41.000 en in lijn met het begrote bedrag.

Afvalstoffenheffing

Het uitgangspunt is dat de kosten van afvalinzameling en -verwerking voor 100% worden opgevangen uit de opbrengst afvalstoffenheffing. Net als in 2017 en 2018, hebben we ervoor gekozen om in 2019 geen invulling aan deze doelstelling te geven, omdat we de woonlastendruk voor onze inwoners wilden beperken. Aan het begin van 2019 gingen we er dan ook vanuit dat de kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing geen 100%, maar 90% zou bedragen en dat we het tekort uit de Reserve zouden bijleggen.

Het resultaat over 2019 is in lijn met wat we hadden verwacht. Zo is de werkelijke kostendekkendheid (90%) gelijk aan de begroote kostendekkendheid (90%). Zowel de kosten als opbrengsten liggen iets hoger dan vooraf verwacht. Er is € 53.000 meer binnen gekomen en € 83.000 meer uitgegeven. Het daadwerkelijk aan de reserve te onttrekken bedrag is € 287.000 in plaats van de € 263.000 die we bij de begroting 2019 hadden verwacht.

Overigens is het bewust laten teruglopen van de kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing om de woonlastendruk te beperken geen langdurig houdbare situatie. We hebben daarom eind 2019 besloten om vanaf 2020 de verbrandingsbelasting door te belasten in de afvalstoffenheffing en een verhoging toe te passen op het verwerkingstarief dat gelijk is aan de consumenten prijs index (CPI).

x € 1.000

Kostendekkendheid taakveld afval	Rekening 2019	Begroting 2019
Kosten taakveld	2.348	2.156
Inkomsten taakveld (exclusief heffingen)	461	360
Netto kosten taakveld	1.887	1.796
<u>Toe te rekenen kosten:</u>		
straatvegen	13	36
minimabeleid	102	120
Overhead	467	454
Compensabele btw	315	300
Toe te rekenen kosten	896	910
Totale kosten	2.783	2.706
Opbrengst heffingen	2.496	2.443
Dekkingspercentage	90%	90%

Rioolheffing

De kosten voor het beheren en in stand houden van het rioolstelsel worden door een heffing op de gebruiker verhaald. Hierbij heeft de gemeente naast de zorgplicht voor afvalwater en hemelwater ook de zorgplicht voor grondwater. Net als bij de afvalstoffenheffing is het uitgangspunt 100% kostendekkendheid. De tarieven voor 2019 waren gelijk aan die van 2018. Voor huishoudelijk- en bedrijfsafvalwater bedroeg het tarief € 116,86 en voor hemel- en grondwater € 47,41.

De werkelijke kostendekkendheid (100%) van het taakveld riolering is hoger dan vooraf begroot (97%). Dit komt vooral omdat de kosten bijna € 40.000 lager uitvallen dan vooraf verwacht. De opbrengsten zijn nagenoeg gelijk aan het begrote bedrag voor 2019.

x € 1.000

Kostendekkendheid taakveld riolering	Rekening 2019	Begroting 2019
Kosten taakveld	1.498	1.550
Inkomsten taakveld (exclusief heffingen)		0
Netto kosten taakveld	1.498	1.550
<u>Toe te rekenen kosten:</u>		
Overhead	277	269
Compensabele btw	139	139
Toe te rekenen kosten	417	408
Totale kosten	1.915	1.958
Opbrengst heffingen	1.913	1.909
Dekkingspercentage	100%	97%

Markt- en staangelden

Marktgeld wordt geheven voor het innemen van een standplaats voor het uitstellen, aanbieden of verkopen van goederen op locaties die zijn aangewezen voor het houden van de (wekelijkse) warenmarkt, de voorjaarsmarkt en de najaarsmarkt. Staangeld wordt geheven voor het innemen van een (vaste) standplaats op voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond.

Leges

Leges zijn vergoedingen die worden betaald voor een door de gemeente geleverde (meestal administratieve) dienst, waar mensen zelf om vragen. Zo worden bijvoorbeeld leges betaald voor het voltrekken van een huwelijk, de afgifte van een uittreksel uit een bepaald register, reisdocumenten, rijbewijzen of voor vergunningen zoals een omgevingsvergunning.

Leges burgerzaken

De werkelijke opbrengst is grofweg € 50.000 hoger dan verwacht. Dit komt vooral omdat we meer reisdocumenten, gezondheidsverklaringen en documenten rondom naturalisatie hebben verstrekt dan we vooraf hadden verwacht. Overigens geldt dat tegenover deze hogere opbrengsten ook hogere kosten staan. Per saldo zijn de kosten voor alle producten en diensten die wij leveren aan inwoners hoger dan de opbrengsten die wij hiervoor ontvangen. Met andere woorden; de kostendekkendheid onze leges ligt (ruim) onder de 100%, zoals blijkt uit onderstaande tabellen.

Leges omgevingsvergunningen

De werkelijke opbrengst is met €564.000 uiteindelijk € 19.000 lager dan we in 2019 hadden begroot. We zien dat de tussentijdse verhoging van het begrote bedrag (met € 50.000) van €533.000 naar € 583.000 niet nodig was. Daarnaast kunnen we constateren dat de hoge opbrengst aan leges voor omgevingsvergunningen in 2018 (€ 863.000) uitzonderlijk hoog lijkt te zijn geweest en dat het aantal bouwen en verbouwactiviteiten in onze gemeente weer naar een meer gemiddeld niveau is gegaan.

Kostendekkendheid Leges

Binnen de leges zijn er een drietal titels. Titel 1 gaat over diverse burgerzaken (zoals rijbewijzen en reisdocumenten), Titel 2 richt zich op de leges rondom omgevingsvergunningen en Titel 3 benoemt diensten die vallen onder de Europese dienstenrichtlijn (zoals marktstandplaatsen en de winkeltijdenwet). In onze legesverordening 2019 staan de titels nader toegelicht.

Een gemeente mag geen winst maken op de diensten en producten die zij (binnen deze titels) aan inwoners en overig klanten levert. Het mag maximaal kostendekkend zijn. Uit onderstaande tabellen blijkt dat in onze gemeente de kostendekkendheid in geen van de gevallen (boven de) 100% is. We voldoen daarmee aan de voorwaarde dat we geen (structurele) winst mogen maken op de levering van deze diensten.

x € 1.000

Algemene legesverordening totaal	Rekening 2019	Begroting 2019
Kosten taakveld(en) incl. (omslag)rente	1.497	1.304
Inkomsten taakvelden(en), excl. heffingen	70	-
Netto kosten taakveld	1.427	1.304
Toe te rekenen kosten		
Overhead incl. (omslag)rente	229	199
BTW	3	-
Totale kosten	1.659	1.503
Opbrengst heffingen	943	915
Dekkingspercentage	57%	61%

x € 1.000

Algemene legesverordening titel 1	Rekening 2019	Begroting 2019
Algemene dienstverlening		
Kosten taakveld(en) incl. (omslag)rente	365	366
Inkomsten taakvelden(en), excl. heffingen	3	-
Netto kosten taakveld	362	366
Toe te rekenen kosten		
Overhead incl. (omslag)rente	169	143
BTW	-	-
Totale kosten	531	509
Opbrengst heffingen	336	287
Dekkingspercentage	63%	56%

x € 1.000

Algemene legesverordening titel 2	Rekening 2019	Begroting 2019
Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning		
Kosten taakveld(en) incl. (omslag)rente	821	617
Inkomsten taakvelden(en), excl. heffingen	65	-
Netto kosten taakveld	756	617
Toe te rekenen kosten		
Overhead incl. (omslag)rente	36	30
BTW	3	-
Totale kosten	795	647
Opbrengst heffingen	564	574
Dekkingspercentage	71%	89%

x € 1.000

Algemene legesverordening titel 3		
Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn	Rekening 2019	Begroting 2019
Kosten taakveld(en) incl. (omslag)rente	311	321
Inkomsten taakvelden(en), excl. heffingen	2	-
Netto kosten taakveld	309	321
Toe te rekenen kosten		
Overhead incl. (omslag)rente	24	25
BTW	-	-
Totale kosten	333	346
Opbrengst heffingen	43	54
Dekkingspercentage	13%	16%

Begraafplaatsen

Graf- en begraafrechten

Er worden rechten geheven voor het gebruik van de begraafplaats en voor het verlenen van diensten door de gemeente in verband met de begraafplaats.

De gerealiseerde kostendekkendheid (38%) van het taakveld begraafplaatsen is lager dan begroot (53%).

x € 1.000

Kostendekkendheid begraafplaatsen		
	Rekening 2019	Begroting 2019
Kosten taakveld(en) incl. (omslag)rente	163	155
Inkomsten taakvelden(en), excl. heffingen	58	48
Netto kosten taakveld	106	107
Toe te rekenen kosten		
Overhead incl. (omslag)rente	112	100
BTW	6	2
Totale kosten	223	210
Opbrengst heffingen	84	88
Dekking	38%	42%

Kwijtschelding

We hanteren een kwijtscheldingsbeleid voor inwoners zonder vermogen, die een laag inkomen hebben. Kwijtschelding is mogelijk voor afvalstoffenheffing en OZB. De kwijtscheldingsregeling is gebaseerd op landelijke normen. Op basis van de betaalcapaciteit wordt berekend of inwoners in aanmerking komen voor kwijtschelding. Bij de aanvragen voor 2018 is net als vorig jaar gebruik gemaakt van het Inlichtingenbureau omdat wij als gemeente geen toegang hebben tot alle vermogensgegevens. Hierdoor vindt er een correcte toetsing plaats en worden de juiste toewijzingen voor kwijtschelding gedaan.

In het belastingjaar 2019 was er voor 331 inwoners (2018: 348) sprake van een automatische kwijtschelding na toetsing door het Inlichtingenbureau. Van de 230 beoordeelde aanvragen tot kwijtschelding zijn er 163 toegewezen. Het toewijzingspercentage van 71% in 2019 ligt 7% lager dan in 2018. Daarbij zien we dat het aantal aanvragen tot kwijtschelding met 1/3e is afgenomen. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat het economisch goed gaat en er daarmee steeds minder inwoners zijn met een laag inkomen en vermogen.

Kwijtscheldingen	2019	2018	Vershil
Automatische kwijtschelding na toets Inlichtingenbureau	331	348	-17
Aantal aanvragen tot kwijtschelding	230	345	-115
Aantal toegewezen kwijtscheldingen na aanvraag	163	268	-105
Totaal aantal kwijtscheldingen (automatisch en na aanvraag)	494	616	-122
Percentage toegewezen kwijtscheldingen na aanvraag	71%	78%	-7%

Kwijtschelding in euro's

Het totale bedrag aan verleende kwijtschelding is ruim € 103.000. Dit is grotendeels voor de afvalstoffenheffing.

		Rekening 2018	Rekening 2019	Actuele begroting	Primitieve begroting	Vershil begroot - werkelijk
Kwijtschelding gemeentelijke belasting	Kwijtschelding Afval	107.768	101.504	120.000	120.000	18.496
	Kwijtschelding OZB	1.421	1.406	5.000	5.000	3.594
Eindtotaal		109.189	102.910	125.000	125.000	22.090

Gemeentelijke woonlasten

Onderstaande tabel geeft een overzicht over 2019 van de woonlasten van de 18 Friese gemeenten. In 2018 stonden we op plek 7 en in 2019 zijn we gestegen naar plek 4. Dit waar het gaat om de laagste woonlasten in onze provincie. De stijging op de "ranglijst" komt omdat wij de gemiddelde woonlastendruk (met €5) hebben verlaagd, terwijl diverse gemeenten in Friesland de woonlasten gelijk hebben gehouden of iets verhoogd.

Woonlastendruk	OZB (gem)	Afvalstoffenheffing		Rioolheffing		Totaal woonlasten	
		Eph	Mph	Eph	Mph	Eph	Mph
1 Harlingen	210	171	234	183	183	565	628
2 Ameland	248	170	223	139	183	556	654
3 Vlieland	206	232	309	50	150	488	665
4 Weststellingwerf	260	161	249	164	164	585	674
5 Ooststellingwerf	199	154	212	154	266	507	678
6 Leeuwarden	224	195	293	144	174	563	692
7 Súdwest Fryslân	281	197	236	179	179	657	695
8 Terschelling	328	202	202	176	176	706	706
9 Opsterland	239	193	234	178	240	610	712
10 Dantumadiel	259	198	247	216	216	673	723
11 De Fryske Marren	273	201	258	114	198	588	729
12 Waadhoeke	245	196	245	196	245	636	734
13 Tytsjerksteradiel	404	140	200	134	150	678	753
14 Achtkarspelen	296	214	306	155	155	665	758
15 Heerenveen	306	203	249	155	206	664	761
16 Smallingerland	259	218	257	277	277	754	793
17 Noardeast-Fryslân	278	193	274	250	250	721	802
18 Schiermonnikoog	271	276	359	71	185	619	816

Toelichting bij de tabel:

Eph= eenpersoonshuishouden

Mph= meerpersoonshuishouden

Bron: Coelo (Atlas van de lokale lasten
2019)

Paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing

Paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing

Portefeuillehouder	Jongebloed
Organisatie	Dienstverlening, Bedrijfsvoering en Organisatie

Inleiding

De paragraaf geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is om niet begrote kosten te dekken. Dat wil zeggen: welke capaciteit is nodig om de risico's op te vangen, en wel zodanig dat een tegenvaller in de uitvoering niet direct tot een bezuiniging hoeft te leiden.

De wet geeft aan welke onderwerpen in deze paragraaf aan bod moeten komen:

- het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's;
- een inventarisatie van de weerstandscapaciteit;
- een inventarisatie van de risico's;
- de relatie tussen de weerstandscapaciteit en de risico's uitgedrukt in weerstandsvermogen;
- een vijftal voorgeschreven financiële kengetallen;
- een beoordeling van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie.

Beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's

De doelstellingen zijn:

1. voldoen aan wet- en regelgeving;
2. inzicht krijgen in de risico's die onze gemeente loopt en daarmee het risicobewustzijn aanmoedigen;
3. een onderbouwing van het berekende weerstandsvermogen;
4. de omvang van het weerstandsvermogen is voldoende.

In de nota financieel beleid zijn over de norm voor de omvang van de incidentele weerstandscapaciteit de volgende uitgangspunten vastgelegd:

- De beschikbare incidentele weerstandscapaciteit moet minimaal gelijk zijn aan de benodigde weerstandscapaciteit, oftewel de hoogte van de netto risico's;
- Voor de voorgeschreven financiële kengetallen sluiten we aan bij de signaleringswaarden uit de stresstest voor gemeenten. Het streven van de gemeente is minimaal te voldoen aan categorie B (normaal risico). Dit betekent dat we streven naar een solvabiliteitspercentage van 20%. De hoogte van de reserves (inclusief de vrije algemene reserve) moet dan minimaal 20% zijn van het totale vermogen (het balanstotaal).

In deze jaarrekening voldoen we aan beide uitgangspunten.

Inventarisatie weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om eventuele tegenvallers op te vangen. Dit zonder dat de begroting en het beleid aangepast moet worden.

De begrotingsruimte

Op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) bestaat de verplichting om jaarlijks in de begroting een bedrag voor onvoorziene uitgaven op te nemen. Daarbij is geen wettelijk minimum of maximum aangegeven. Hiermee kunnen elk jaar onverwachte incidentele tegenvallers worden opgevangen. Wij hebben gekozen voor een bedrag van € 30.000. Daarnaast is in de begroting een stelpost risicobeheersing opgenomen om specifieke risico's op voorhand af te dekken. Het gaat om een bedrag van € 500.000 per jaar. Beschikking over deze stelpost kan alleen via een raadsbesluit en is uitsluitend bedoeld ter dekking van structurele risico's die op enig moment werkelijkheid worden.

De algemene reserve

Het vrij aanwendbare deel van de algemene reserve kan worden ingezet ter dekking van onverwachte incidentele tegenvallers. De algemene reserve bedroeg, na resultaatbestemming, per 1 januari 2019 € 19,3 miljoen. Op 31 december 2019 is de algemene reserve € 19,0 miljoen.

De bestemmingsreserves

Voor de middelen van een bestemmingsreserve heeft de raad een specifiek doel vastgelegd. Eventueel kan de bestemming door de raad worden gewijzigd. Wanneer op een bestemmingsreserve geen verplichting rust voegen we deze reserve toe aan de algemene reserve. Op dat moment vormt het onderdeel van de beschikbare weerstandscapaciteit. Voor het vaststellen van onze weerstandscapaciteit worden de bestemmingsreserves op dit moment niet meegenomen.

De stille reserves

Stille reserves betreffen activa die tegen nul zijn gewaardeerd. Ook kan de boekwaarde lager zijn dan de verkoopwaarde. De mogelijke overwaarde die bij verkoop ontstaat, kan dan worden ingezet voor de opvang van onverwachte tegenvallers. Op dit moment verwachten we dat de invloed van deze stille reserves op de weerstandscapaciteit niet zo groot is.

De niet-benutte belastingcapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit geeft een indicatie van de mogelijkheden die een gemeente heeft om haar inkomsten via extra belastingopbrengsten te verhogen. Daarbij gaat het om de eigen inkomsten uit:

- de OZB;
- de riolheffing;
- de afvalstoffenheffing en reinigingsrechten.

Sinds enkele jaren zijn gemeenten vrij om zelf de OZB-tarieven te bepalen. Dit zonder rekening te moeten houden met maximale tarieven die het rijk oplegt. Wel geldt een macronorm voor alle gemeenten samen die niet overschreden mag worden. Als een gemeente een beroep wil doen op artikel 12 van de Financiële-verhoudingswet (Fvw) voor een aanvullende uitkering is voor de OZB de norm voor 2019 een minimale heffing van 0,1905% van de WOZ-waarde. Deze niet-benutte belastingcapaciteit is tegen nul gewaardeerd. Bij de onderdelen riolering en reiniging geldt een norm van 100% kostendekkendheid.

Samenvatting

De totale weerstandscapaciteit was aan het begin van dit boekjaar zoals opgenomen in onderstaande tabel. De structurele weerstandscapaciteit in de exploitatie 2019 was € 500.000. De incidentele weerstandscapaciteit bedroeg hiermee ongeveer € 19,3 miljoen.

		x € 1.000
Weerstandscapaciteit		1-1-2019
a.	De structurele begrotingsruimte	500
	De incidentele begrotingsruimte	30
b.	Algemene reserve (stand begin boekjaar)	19.314
c.	Bestemmingsreserves	0
d.	De stille reserves	0
		19.844

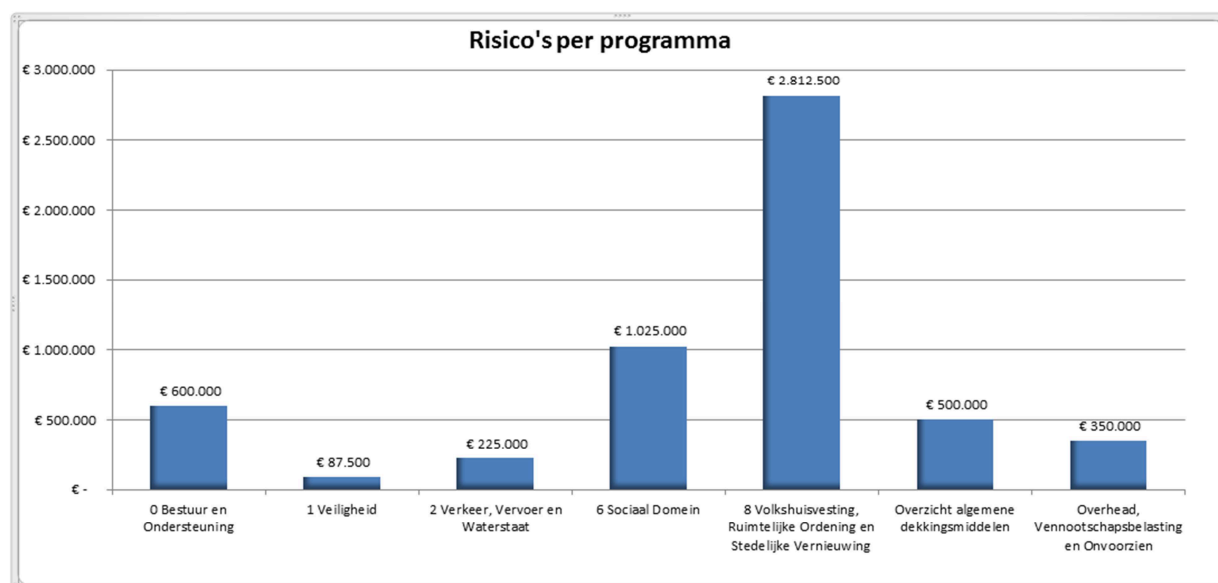

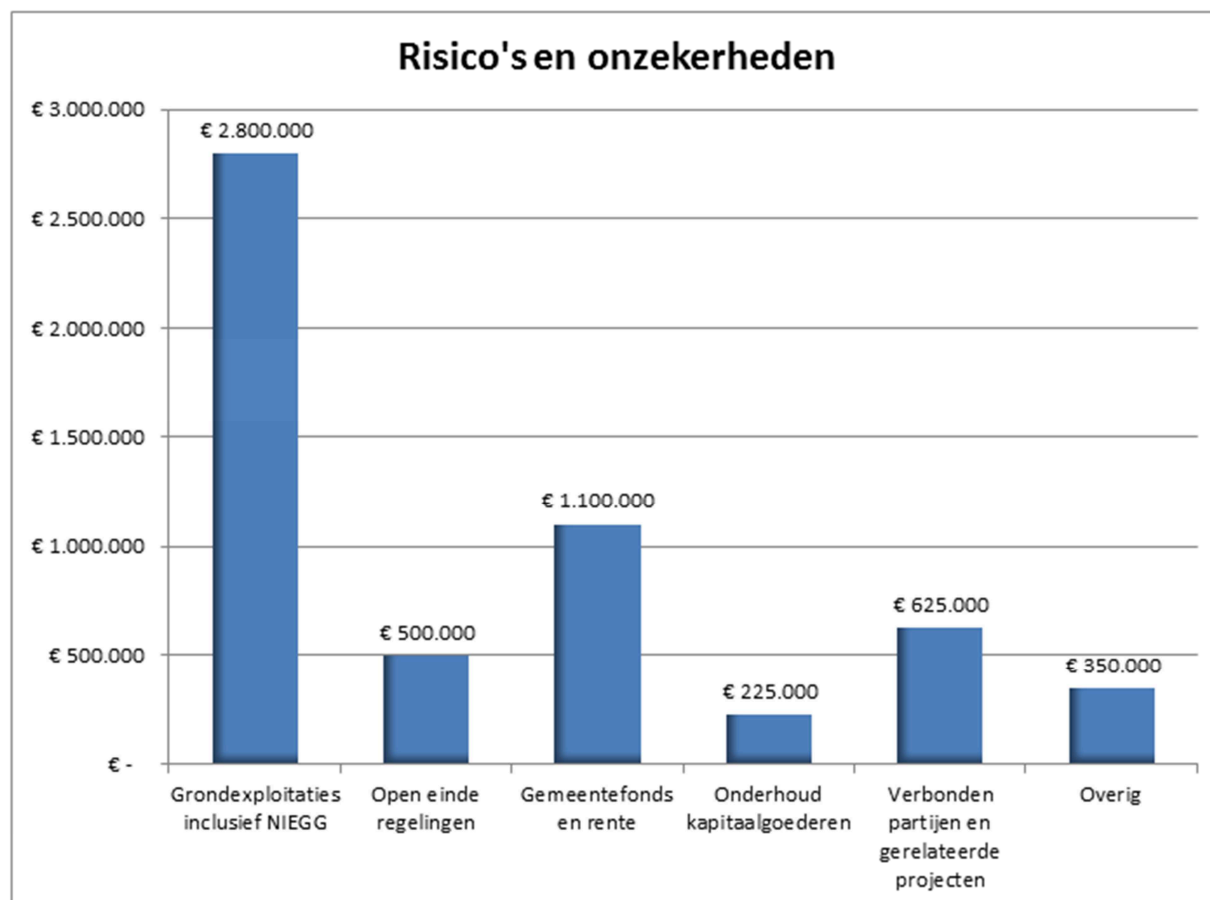
Inventarisatie van de risico's en getroffen beheersmaatregelen

De belangrijkste risico's voor de gemeente zijn in beeld gebracht, voor zover op dit moment bekend. Van belang is te beseffen dat risico's zowel positieve als negatieve effecten kunnen hebben. Wij hebben bij deze inventarisatie vooral gekeken naar mogelijke negatieve risico's en de gevolgen daarvan. Het inschatten van risico's is een momentopname en is geen absolute wetenschap. De inventarisatie is gemaakt in een tweetal domeinen: (relatief) beïnvloedbare risico's en onzekerheden op lokaal en regionaal niveau en landelijke ontwikkelingen en (lastig beïnvloedbare) risico's en/of onzekerheden die daar uit voortvloeien. Hiervoor zijn de risico's en genomen beheersmaatregelen beoordeeld. Op basis hiervan is een inschatting gemaakt van de financiële impact van deze risico's. Uiteraard met de kanttekening dat elke inschatting met de nodige onzekerheden is omgeven. De huidige werkwijze bestaat uit vier stappen:

1. per risico wordt een financiële inschatting gemaakt van de initiële klasse waarin het risico valt;
2. daarna wordt beoordeeld, wat de initiële kans is dat het risico zich voordoet en wordt deze vertaald in een wegingsfactor. Op basis hiervan wordt de initiële financiële inschatting verlaagd;
3. vervolgens worden beheersmaatregelen benoemd en waar mogelijk geïmplementeerd;
4. deze beheersmaatregelen zorgen voor een aangepaste inschaling van risicoklasse en risicokans, waartegen 'de onzekere gebeurtenis' (=het risico) wordt gescoord. Op basis hiervan kan de financiële inschatting nogmaals worden verlaagd.

Op basis van deze vier stappen is de verwachte financiële impact (geschatte initiële financiële inschatting x geschatte kans, rekening houdend met beheersingsmaatregelen) van de risico's gemaakt. Het geschatte bedrag aan mogelijke risico's wordt jaarlijks herijkt en is hierbij voor dit boekjaar bepaald op € 5,6 miljoen. De belangrijkste risico's die onze gemeente loopt, worden hierna één voor één behandeld.

Onzekerheden grondexploitaties € 2,8 miljoen

Hoewel de ramingen van de grondexploitaties, zoals te doen gebruikelijk jaarlijks, begin 2019 zijn geactualiseerd, blijft het moeilijk te voorspellen of de geraamde verkopen ook daadwerkelijk zullen plaatsvinden. We hebben in het recente verleden de nodige beheersmaatregelen getroffen door voorzieningen te vormen, een deel van de grondvoorraad te herrubriceren en het toe te rekenen rentepercentage te verlagen.

Daarnaast geldt per 1 januari 2016 een herziening van de verslaggevingsregels voor de grondexploitatie. De categorie 'niet in exploitatie genomen gronden' (NIEGG) is in 2016 vervallen. De NIEGG gronden die onder de voorraden werden verantwoord, zijn in 2016 gerubriceerd als materiële vaste activa onder de categorie gronden en terreinen. Voor 31 december 2019 heeft een toets plaatsgevonden op de marktwaarde van deze gronden tegen de geldende bestemming. Dit heeft niet geleid tot een afwaardering. U heeft voor de zomer van 2019 besloten om de exploitatie van Lindewijk deelgebied 2 voort te zetten. Daarnaast heeft u in december 2019 besloten om Helomastate (Maïsland) niet in exploitatie te nemen.

Risico's ten gevolge van open einde regelingen € 500.000

Structurele risico inschatting van de drie decentralisaties

Voor de structurele risico-inschatting verwijzen wij naar programma 6 Sociaal domein. Over het structurele deel wordt u nader geïnformeerd via de komende planning & control documenten. Het structurele risico hebben wij daarom niet in de berekening van het weerstandsvermogen meegenomen.

Jeugdwet en Wmo

De informatie rondom de zorgverlening vanwege de drie decentralisaties komt steeds beter in beeld. Met betrekking tot de uitgaven jeugdzorg en Wmo (AWBZ) wordt vanaf 2017 door de Friese gemeenten gewerkt met het landelijk knooppunt berichtenverkeer GGK (VECOZO voor de zorgaanbieder). De communicatie tussen de gemeenten en zorginstellingen is geoptimaliseerd naar landelijke standaarden. Dit betekent echter niet dat alle onzekerheden ten aanzien van de uitgaven zijn opgelost. De kwaliteit van het berichtenverkeer blijft een aandachtspunt, waar hard aan wordt gewerkt door zowel gemeenten als zorginstellingen. In 2019 is geïnvesteerd in een betere monitoring van het Sociaal domein. Medio 2020 zijn verschillende dashboards beschikbaar ten behoeve van sturing.

Het uitgangspunt in Weststellingwerf is dat bekostiging moet plaatsvinden binnen de daarvoor door het rijk beschikbaar gestelde budgetten. Deze rijksbudgetten zijn aangevuld met reguliere gemeentelijke middelen om de inrichting van het Sociaal domein, in het bijzonder de inrichting van de gebiedsteams, verder vorm te geven.

Doorverwijzingen naar niet gecontracteerde partners

Volgens de Jeugdwet zijn huisarts, medisch specialist en jeugdzorgaanbieder (na verwijzing) gebonden aan het gecontracteerde aanbod van de gemeente. Zij mogen dus niet verwijzen naar een jeugdzorgaanbieder waar de gemeente geen contract mee heeft. Niet-gecontracteerde zorg hoeft de gemeente niet te vergoeden als passende jeugdzorg vanuit een contractpartner voorhanden is. Sinds 2018 zijn vrijwel alle contracten voor Jeugdzorg regionaal ingekocht. Van lokaal ingekochte Jeugdzorg is geen sprake meer of dat is in de loop van 2018 beëindigd. Onder voorwaarden kan een niet-gecontracteerde zorgaanbieder alsnog zorg (blijven) verlenen. Past het niet binnen de voorwaarden dan kan een jeugdige en/of de ouder(s)/verzorger(s) voor eigen rekening gebruik (blijven) maken van niet-gecontracteerde jeugdzorg. Bij zwaarwegende redenen kan een PGB worden aangevraagd. Met deze aanpak is het mogelijke risico en financiële impact van doorverwijzingen naar niet-gecontracteerde partners geminimaliseerd.

Naast specialistische Jeugdzorg is er ook hoogspecialistische Jeugdzorg en crisiszorg. Ook deze vormen van Jeugdzorg worden centraal ingekocht via SDF. Hoewel de aantallen op Fries niveau beperkt zijn, geldt dat niet voor de bijbehorende kosten. Om de (financiële) risico's te beperken zijn zowel de hoogspecialistische Jeugdzorg als crisiszorg in 2019 aanbesteed. Vanaf medio 2020 vindt de bekostiging op een andere wijze plaats, waarmee de financiële risico's worden teruggedrongen en zelfs op Fries niveau een taakstelling wordt gehaald.

Zorgaanbieders leveren niet tijdig en/of niet juist declaraties en facturen aan

Sinds 2017 wordt binnen de OWO-gemeenten gewerkt met het Gemeentelijk Gegevens Knooppunt (GGK). De jaarrekening 2017 van onze gemeente was voor het eerst sinds 2015 weer voorzien van een goedkeurende accountantsverklaring.

Sinds 2018 worden Diagnose Behandel Combinaties niet meer toegepast. Dit type zorgtrajecten werd pas na beëindiging van het zorgtraject afgerekend. Sinds 2018 geldt een nieuwe regionale inkoopstelsel voor Jeugdzorg. Zodra een zorgtraject start dient een zorgaanbieder maandelijks te factureren. Dat gebeurt nog niet altijd, maar gaat wel steeds beter. Vanaf begin 2018 functioneert in samenwerking met de OWO-gemeenten en de Backoffice Sociaal domein een verplichtingenadministratie. Hiermee hebben we beter zicht op het (financiële) verloop van zorgtrajecten en de openstaande zorgopdrachten.

Op regionaal niveau trekt onze gemeente nauw op met de andere Friese gemeenten om te komen tot een verdere verbetering. Vanwege het gezamenlijke beleid en de gezamenlijke uitvoering van de administratie van het Sociaal domein bij de Backoffice Sociaal domein is er intensieve samenwerking met de OWO-gemeenten. In 2019 is dit verder vorm gegeven met een provinciale taskforce 'Grip op Jeugd'. Zowel in OWO-verband als lokaal zijn nadere beheersmaatregelen getroffen die ook financieel al zijn beslag krijgen. Tot slot blijft er aandacht voor het terugdringen van de administratieve lastendruk bij zowel gemeenten als zorgaanbieders.

Risico's zitten nog in de ruimte die vanuit landelijke wetgeving wordt geboden voor het indienen van facturen (termijn van maximaal 5 jaar). Getracht wordt om dit risico terug te dringen door bij de nieuwe aanbesteding een termijn van maximaal 1 jaar af te spreken.

In de productieverantwoording van zorgaanbieders mag alleen zorg worden vermeld waar vanuit de gemeente een opdracht is verstrekt. In deze opdrachtverstrekking zit nog wel eens vertraging, vanwege de benodigde overeenstemming tussen zorgaanbieder, cliënt en gemeente. Beeld is dat in 2019 voor maximaal 40 zorgtrajecten een mogelijke opdracht (met terugwerkende kracht) nog niet is verstrekt. Deze geleverde zorg is (nog) niet in verantwoordingen opgenomen, en dus ook niet in de gemeentelijke jaarrekening.

Risico's van vóór 2015 bestaande regelingen

De gemeente kent sommige regelingen (als voorbeeld noemen wij de bijzondere bijstand) die weliswaar een budgettair plafond kennen in de begroting, maar die in feite niet financieel begrensd zijn. Als er meer aanspraak op een dergelijke regeling wordt gedaan, zal een gemeente deze middelen (aanvullend) beschikbaar moeten stellen en kan de gemeente deze middelen veelal niet verhalen op derden. Op dit moment schatten wij de financiële onzekerheden en risico's van deze bestaande regelingen als zeer klein in. Wij hebben zoveel mogelijk beheersmaatregelen genomen om te voorkomen dat de beschikbare budgetten worden overschreden, door bijvoorbeeld een zo goed mogelijke inschatting te maken op basis van historische kosten en actuele (beleids)ontwikkelingen.

Onzekerheden gemeentefonds en rente € 1.100.000

Samen de trap op en samen de trap af

De ontwikkelingen van het gemeentefonds worden voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkeling van de rijksuitgaven onder het motto "samen de trap op en samen de trap af". Stijgen de rijksuitgaven dan neemt het gemeentefonds ook toe, maar omgekeerd is ook het geval!

BTW-compensatiefonds

Bij de bevoorschotting van de Algemene uitkering uit het gemeentefonds wordt met ingang van 2019 de raming van het bedrag van het BTW-compensatiefonds dat aan de Algemene uitkering vrijvalt, achteraf verrekend. Door deze wijziging in ramingsystematiek ontvangen gemeenten uiteindelijk niets meer of minder uit het gemeentefonds.

Rente

Rentestijging is een risico waar wij mee te maken kunnen krijgen bij het opnieuw afsluiten van een geldlening. Is de rente hoger dan de rente die wij betaalden, dan heeft dit een nadelig effect op onze begroting. We hebben begin 2016 onze leningenportefeuille geherstructureerd. Naast een te behalen rentevoordeel is ook zeer actief gekeken naar de toekomstige noodzakelijke financieringen om zo het renterisico te minimaliseren (vaste schuld en kasgeld). Daarmee is dit risico op dit moment verwaarloosbaar.

Pensioenopbouw (gewezen) wethouders

Jaarlijks wordt bij de jaarrekening de voorziening voor de pensioenen van onze (gewezen) wethouders herijkt. Dit doen wij op basis van de actuariële waardeberekeningen van onze externe adviseur. Zij berekenen op basis van diverse parameters welk bedrag er in de voorziening aanwezig moet zijn op de peildatum 31-12-2019. Een van de belangrijkste parameters is de rekenrente. Deze wordt jaarlijks vastgesteld door De Nederlandse Bank. Dit percentage kan jaarlijks verschillen, waardoor op basis van de wet- en regelgeving een storting of een onttrekking aan de voorziening plaatsvindt.

Onzekerheden en risico's bij onderhoud kapitaalgoederen € 225.000

Voor uitvoering van onderhoudsplannen zijn in het verleden extra middelen beschikbaar gesteld zowel incidenteel als ook structureel. Strategisch beleid hoe om te gaan met vastgoed specifiek en gemeentelijke bezittingen in brede zin, is een maatregel die wordt getroffen om mogelijke risico's op dit onderwerp te beheersen. Dan kan meer gericht geld worden gestoken in het strategisch onderhoud van gemeentelijke bezittingen (betere koppeling termijn bezit/in gebruik aan termijn onderhoud). De taakstelling die uit Ombuigingen I resteert, is met ingang van 2019 structureel ingevuld.

Onzekerheden realisatie (externe) subsidies € 0

Wanneer de voortgang van een gesubsidieerd project ernstig vertraagt, kan dit consequenties hebben voor de externe financiering. Tijdig overleg met de subsidieverstrekker om de mogelijkheden van verlenging van de termijn te onderzoeken, is daarbij een belangrijke beheersmaatregel die, indien nodig, door ons actief wordt toegepast. Nog belangrijker is alvorens een subsidie aan te vragen goed te onderzoeken of uitvoering binnen de subsidieperiode mogelijk is en voldoen aan de subsidievoorwaarden reëel is. Daarmee is dit risico op dit moment verwaarloosbaar.

Risico's en beheersingsmaatregelen met betrekking tot verbonden partijen en gerelateerde projecten € 625.000

De paragraaf verbonden partijen vraagt vanuit het oogpunt van risicobeheersing de nodige aandacht omdat de invloed op deze partijen verloopt via besturen van stichtingen of de aandeelhouders en de raden van commissarissen en/of toezicht. Dat betekent ook dat de directe invloed op de uitzetting van hun begroting beperkt is, wat weer van invloed is op onze begroting.

Ten aanzien van de verbonden partijen blijft extra aandacht noodzakelijk voor de uitvoeringsorganisatie FUMO en de Veiligheidsregio Fryslân (VRF). Deze samenwerkingsverbanden zijn van rijkswege verplicht gesteld en gelden dus voor de 18 Friese gemeenten. De invloed die als individuele gemeente kan worden uitgeoefend is (zeer) beperkt. De OWO-samenwerking heeft een positief effect als vanuit een gezamenlijk belang kan worden opgetrokken. Ook in de overige samenwerkingsverbanden zien we dat gemeenten elkaar steeds beter vinden, maar dat er geen eensluitende visie is binnen de 18 Friese gemeenten.

Daarnaast staat onze gemeente (indirect) garant voor diverse geldleningen verstrekt aan met name Woningstichting Weststellingwerf en Stichting Meriant (onderdeel van Stichting Alliade). Bij de indirect gegarandeerde geldleningen staat het rijk voor 50% garant en de gemeente voor 50%. Periodiek zal de risico exposure van de garantstellingen worden beoordeeld.

Overige onzekerheden en risico's: beheersmaatregelen in de bedrijfsvoering € 350.000

Risico's in de bedrijfsvoering zijn: frictiekosten personeel, aansprakelijkheidsrisico's en urenramingen op exploitatie ontlastende onderdelen van de begroting, zoals de grondexploitaties, afval en riolering. Met name deze laatste categorie speelt als risico bij onze gemeente. Tijdig beheersmaatregelen treffen, door een juiste verhouding vast en flexibel personeel in dienst te hebben op deze producten, voorkomt structurele risico's in de exploitatie.

Overige onzekerheden en risico's: Vennootschapsbelasting (VPB) € 0

Met ingang van 1 januari 2016 is de VPB ingevoerd voor ondernemingsactiviteiten van overheidsbedrijven. Het gaat bij onze gemeente met name om de vraag in hoeverre we voor de activiteiten van het grondbedrijf belastingplichtig zijn. De laatste berichten zijn dat we ook hiervoor niet als ondernemer worden aangemerkt en dus geen vennootschapsbelasting hoeven te betalen.

Weerstandvermogen

De relatie tussen de weerstandscapaciteit en de risico's wordt uitgedrukt in weerstandsvermogen. De hoogte van het weerstandsvermogen is in onderstaande tabel weergegeven.

Dit betekent dat we incidenteel in staat zijn om risico's op te vangen, maar dat we op termijn nog wel de nodige behoedzaamheid in acht moeten nemen. Aangezien het goed in beeld hebben van risico's steeds belangrijker wordt, zal de verdere optimalisering van ons risicomanagementsysteem de komende jaren de nodige aandacht vragen.

		x € 1.000
Weerstandvermogen		31-12-2019
Algemene reserve (inclusief saldo van de jaarrekening 2019)		18.995
Risico's		-5.600
Weerstandvermogen		13.395

Kengetallen

Met ingang van 2016 worden een vijftal financiële kengetallen voorgeschreven. Dit onder andere om de financiële positie van de gemeente voor de raad inzichtelijker en beter vergelijkbaar te maken. Het gaat om de netto schuldquote, de solvabiliteitsratio en indicatoren met betrekking tot de grondexploitatie, structurele exploitatieruimte en belastingcapaciteit.

Kengetallen hebben een signalerende functie, geven inzicht in de financiële positie en over de weerbaarheid en wendbaarheid van een gemeente. Zoals opgenomen in de nota Financieel beleid vanaf 2017 sluiten we voor de verplichte kengetallen aan bij de signaleringswaarden uit de stresstest voor gemeenten. Ons streven is minimaal te voldoen aan categorie B. Over het algemeen kan worden gesteld dat categorie A het minst risicovol is en categorie C het meest.

Kengetal		Categorie A	Categorie B	Categorie C
1. Netto schuldquote	a. zonder correctie doorgeleende gelden	< 90%	90 - 130%	> 130%
	b. met correctie doorgeleende gelden	< 90%	90 - 130%	> 130%
2. Solvabiliteitsratio		> 50%	20 - 50%	< 20%
3. Grondexploitatie		< 20%	20 - 35%	> 35%
4. Structurele exploitatieruimte		Eerste jaar en meerjarig > 0%	Begroting en meerjarig 0%	Begroting en meerjarig < 0%
5. Belastingcapaciteit		< 95%	95 - 105%	> 105%

Als de uitkomst van één van de kengetallen uit de pas schiet, wil dat niet zeggen dat we financieel niet (langer) gezond zijn. Het is een mogelijke indicatie dat er (aanvullende) beheersmaatregelen moeten worden getroffen of herijkt.

In onderstaand overzicht wordt het verloop van onze kengetallen weergegeven:

Kengetallen	Rekening	Begroot	Rekening	Categorie
	2019**	2019*	2018	
1 Netto schuldquote	69,12%	75,06%	67,54%	A
Netto schuldquote (gecorrigeerd)	66,90%	72,60%	65,10%	A
2 Solvabiliteitsratio	22,31%	21,37%	22,94%	B
3 Grondexploitatie	27,22%	29,80%	29,03%	B
4 Structurele exploitatieruimte	-0,39%	-1,23%	1,52%	B
5 Belastingcapaciteit	91,08%	91,08%	94,17%	A

* betreft de geactualiseerde begroting 2019

** In het totaal van de baten heeft de precariobelasting (vrijval voorziening t/m 2018 van € 8,452 miljoen) een aanzienlijk aandeel. Om de invloed hiervan (incidenteel) in de berekening van de kengetallen te beperken zijn de totale baten voor dit bedrag gecorrigeerd.

Toelichting tabel kengetallen

1. Netto schuldquote en de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossing op de exploitatie. Omdat bij leningen onzekerheid kan bestaan of ze allemaal terug worden betaald, wordt bij de berekening van de netto schuldquote onderscheid gemaakt door het kengetal te berekenen, zowel inclusief als exclusief de doorgeleende gelden.

Zoals uit bovenstaande tabel blijkt voldoen we in deze jaarrekening bij dit kengetal ruimschoots aan ons streven en vallen we zelfs in categorie A.

2. Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. De solvabiliteitsratio is een kengetal dat weergeeft welk deel van het gemeentelijk vermogen is gefinancierd met eigen vermogen. Ook bij dit kengetal komen we uit boven ons streefpercentage van minimaal 20% en binnen de marges van categorie B.

3. Kengetal grondexploitatie

Het kengetal geeft in een percentage aan hoe groot het geïnvesteerde bedrag is ten opzichte van de totale baten.

De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente. Uiteraard ook wij blijven het nauwlettend volgen en houden vast aan ons streven om te voldoen aan categorie B.

4. Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt nu het onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Bij incidentele lasten of baten gaat het om eenmalige zaken die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. Voorbeelden van structurele baten zijn de algemene uitkering en eigen belastinginkomsten. Bij structurele lasten zijn dat bijvoorbeeld de personeelslasten, kapitaallasten en bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen. Het kengetal 'structurele exploitatieruimte' geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte binnen de jaarrekening is. Daarnaast geeft dit kengetal ook aan of de gemeente in staat is om structurele tegenvallers op te vangen dan wel of er nog ruimte is voor nieuw beleid. Uit het percentage 2019 (zowel begroting als realisatie) blijkt dat categorie B hier van toepassing is. In de meerjarige begroting is zichtbaar dat we vanaf 2020 weer in categorie A uitkomen.

5. Belastingcapaciteit

De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Het Coelo publiceert deze lasten ieder jaar in de Atlas van de lokale lasten. Deze woonlasten zijn de optelsom van de OZB, de rioolheffing en afvalstoffenheffing voor een woning met een gemiddelde WOZ-waarde in die gemeente. De belastingcapaciteit van gemeenten wordt berekend door de totale woonlasten meerpersoons huishouden in jaar t te vergelijken met het landelijk gemiddelde in het jaar t-1 en uit te drukken in een percentage. Zoals uit de tabel van de kengetallen blijkt, zijn de woonlasten in onze gemeente lager dan het landelijk gemiddelde voor een gezin. Als basis hebben we het landelijk gemiddelde van 2019 (= 100%) genomen. Dat staat op € 740,00. Met een bedrag van € 674,00 vallen we hiermee onder categorie A.

Paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen

Paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen

Portefeuillehouder	Jongebloed, Van de Nadort
Organisatie	Ruimte, Dienstverlening, Bedrijfsvoering en Organisatie

Beleidsnota's

Van toepassing zijn de volgende nota's:

- Beleidsplan Kwaliteitsambitie openbare ruimte 2012-2016
- Nota Openbare verlichting
- Gemeentelijk Rioleringsplan 2016-2020
- Notitie Strategisch omgaan met gemeentelijk vastgoed 2017.

Inleiding

Onze gemeente heeft een flink aantal vierkante kilometers aan openbare ruimte in beheer. Er wordt gewoond, gewerkt en gerecreëerd. Om dat mogelijk te maken wordt geïnvesteerd in kapitaalgoederen. De kwaliteit van de kapitaalgoederen en het onderhoud ervan is bepalend voor het voorzieningenniveau en uiteraard voor de (jaarlijkse) lasten.

Kwaliteitsambitie Openbare Ruimte

De raad heeft in 2011 het beleidsplan Kwaliteitsambitie openbare ruimte (2012-2016) vastgesteld. Hierin worden de kwaliteitsdoelstellingen voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte (waaronder wegen, groen en bruggen) vastgesteld. Hierin zijn de door de raad een aantal jaren geleden opgelegde ombuigingen meegenomen.

Voor onze openbare ruimte zijn de volgende kwaliteitsafspraken afgesproken met de raad:

- Kwaliteit basis (voldoende onderhouden, wel wat op aan te merken) voor centrum, hoofdstructuur en woongebieden
- Kwaliteit laag (sober tot onvoldoende) voor industriegebieden en plattelandsgebieden.

Zoals in programma 2 is aangegeven is in 2019 de politieke discussie verlegd van het opstellen van een hernieuwde ambitie op het onderhoud naar een discussie over inrichtingskwaliteit. Dat betekent dat het proces, zoals weergegeven in het collegeprogramma en de begroting 2019, daarmee wijzigt. Wij verwachten eind 2020 met een notitie te komen waarin dit proces is weergegeven.

Het onderhoud van de openbare ruimte vindt tot een nieuw kader is vastgesteld plaats volgens de uitgangspunten van de kwaliteitsambitie openbare ruimte.

Wegen

De jaarlijkse onderhoudsprogramma's voor asfalt en elementenonderhoud (klinkerwegen) zijn uitgevoerd. Te noemen locaties van groot onderhoud zijn onder andere IJkenweg te Zandhuizen, Zuiderweg te Vinkega, Grindweg te Munnekeburen, Binnenweg te Nijeholtpade, Boijlerweg te Boijl, Hoofdweg te Oldeholtgade, Weerdijk te Oldeholtwolde, Schuttevaerstraat en Titanium/Tinweg te Wolvega. Ook zijn er diverse kleine werkzaamheden geweest aan asfalt- en klinkerwegen.

Voor onze (asfalt)wegen in met name het westelijke veengebied van onze gemeente zien wij versneld schades ontstaan door de droge perioden van de afgelopen jaren. Om een inschatting te kunnen maken waar het risico op het ontstaan van schades groot is, is met een onderzoek in kaart gebracht waar zich veen bevindt en wat de laagdikte hiervan is. Ook de aanwezige grondwaterstand is hierbij in beeld gebracht. Op basis van deze uitkomsten stellen we in 2020 een plan van aanpak op hoe we met deze schades om willen gaan. Dan zal ook meer zicht komen op de financiële gevolgen.

Groen

In het kader van de uitvoering van het bomenbeleidsplan zijn dit jaar een aantal bomen gekapt na inspectie. Er zijn in overleg met buurtbewoners en groencommissies in dorpen herbeplantingsplannen gemaakt. Totaal zijn er 420 bomen geplant, soorten die passen in de omgeving. Diversiteit in boomsoorten om ziekten en plagen te voorkomen en om de biodiversiteit te vergroten. Het betreft aanplant van straatbomen in het buitengebied van onder andere De Hoeve, Nijeholtpade en Noordwolde. Binnen de kom zijn er onder andere in Wolvega (Bremstraat en project Stationsweg) en De Blesse bomen geplant. De zomer van 2019 was extreem warm waardoor diverse beplantingen en gazons verdroogd zijn. Op plaatsen met een lage grondwaterstand zijn bomen verdroogd. De Essentaksterfte heeft zich minder snel uitgebreid dan verwacht. In de voorzomer zijn door extreme weersomstandigheden (valwind) op enkele plaatsen in de west- en oosthoek van de gemeente grote gemeentelijke bomen omgewaaid. Deze hebben grote schade aangericht aan huizen en wegen.

Vergroten biodiversiteit:

Door de machinale aanplant van 414.000 bloembollen in het openbaar groen (inclusief project Stationsomgeving) onder andere op het industrieterrein Wolvega en Nijeholtpade is de biodiversiteit vergroot.

In het project fietspad langs de Linde fase 1 is de dijk ingezaaid met een bloemrijk bermmengsel waardoor een 7 kilometer lang insectenlint ontstaat welke aansluit op de bloemrijke bermen en weides van het Uitloopgebied Wolvega (De Blesse). Op het industrieterrein en langs rondwegen is 5.000 m² met bloemrijke mengsels ingezaaid.

Bruggen, waterwegen en kades

Er is aan verschillende bruggen onderhoud gepleegd. Groot onderhoud is verricht aan de bruggen in de Marktweg, Kerkhofslaan en Om den Noort. Van een steiger in de Schipsloot zijn de palen vervangen. Voor het vervangen van de elektrische installatie van de brug Nijelamer is een advies opgesteld. In het voorjaar zijn alle fiets- en verkeersbruggen en de onderdoorgang in de Stellingenweg gereinigd.

Openbare verlichting

Weststellingwerf heeft in totaal 4.438 armaturen in eigendom en beheer (peildatum 3-2-2020). Het onderhoud en beheer van de openbare verlichting is via de Coöperatie Openbare Verlichting & Energie Fryslân aanbesteed. Zie ook paragraaf verbonden partijen.

Het prestatiegerichte contract dat de coöperatie met de aannemer heeft afgesloten geldt vanaf 1 april 2019. Onder onderhoud verstaan wij het oplossen van storingen aan de openbare verlichting. Ook het reinigen en schilderen van masten/armaturen en vervangen van lampen, masten en armaturen valt onder deze aanbesteding.

Resultaten 2019:

- De verlichting van de Stationsweg en de stationsomgeving is vernieuwd (28 armaturen/lichtmasten).
- In Wolvega zijn 138 armaturen vervangen door ledarmaturen.
- In de zomer 2019 zijn 883 lichtmasten gereinigd in tien dorpen.

Riolering

Riolering

In maart 2016 heeft de raad het Gemeentelijk Rioleringsplan 2016-2020 vastgesteld. In dit plan worden de beleidsvoornemens en (bijbehorende) maatregelen voor inzameling, transport en (lokale) verwerking van stedelijk afval, hemel- en grondwater beschreven.

Naast nieuwe aanleg en aanpassingen op het bestaande rioolstelsel wordt ook beheer en onderhoud gepleegd. Uitgangspunt hierbij is om dit op een doelmatige wijze uit te voeren. Naast het intern werk met werk maken wordt ook gekeken of met de gemeente Ooststellingwerf en Opsterland samengewerkt kan worden.

Resultaten 2019:

Reguliere werkzaamheden

- Regulier onderhoud aan alle rioolgemalen;
- Reiniging en inspectie van bijna 5,9 kilometer vrij verval riolering (in samenwerking met de OWO-gemeenten);
- Reinigen van 9.984 kolken.

Projectmatige werkzaamheden

- Reparatie van een gedeelte van de riolering in de Markeweg in Blesdijke;
- Vervangen leidingwerk en pompen in hoofdrioolgemaal Langelille;
- Uitvoeringsprogramma opgesteld als vervolg op klimaatstresstest.

Het vervangen van de riolering en de aanleg van een regenwaterriool in een gedeelte van de Hoofdweg in Nijeholtpade is doorgeschoven naar 2020. Reden hiervan is dat dit project onderdeel uitmaakt van het Maatschappelijk contract Nijeholtpade.

Tractiemiddelen

De in eigendom zijnde tractiemiddelen worden middels een beheerssysteem gemonitord. Uit het oogpunt van continuïteit moet regelmatig materieel worden vervangen. Hiervoor is een meerjarig overzicht opgesteld.

Resultaten 2019:

- aanschaf twee nieuwe Case tractoren (budget 2018);
- aanschaf Fuso Canter pick up;
- aanschaf ROM vacuüm unit (rioolreinigingsmachine);
- aanschaf Skyjack Hoogwerker;
- aanschaf nieuwe houtversnipperaar combinatie (levering Q1 2020);
- aanschaf nieuw rioolvoertuig (levering Q2 2020).

Gebouwen

Afgelopen jaar is het onderhoud van de vastgoedportefeuille volgens planning uitgevoerd. De panden zijn op het vastgestelde niveau onderhouden.

Resultaten 2019:

Mfa's / scholen

- Vensterschool, herstel bestaande marmoleumvloeren in plaats van vervangen. Om desinvesteringen te voorkomen is nu gekozen voor herstel in plaats van vervanging. Mogelijk dat in de toekomst hier verduurzamingsmaatregelen getroffen worden waardoor het marmoleum er weer uit moet.

- 't Vlechtwerk, nieuwe marmoleumvloer in de Vlechtzaal. Deze vervanging staat eventuele verduurzaming niet in de weg.

Gymnastieklokalen

- De Blesse, vervangen van de cv-ketel;
- Heidepelle, akoestische wand en plafond bekleding aangebracht;
- Wolvega Zuid, akoestische wand en plafond bekleding aangebracht.

Sporthallen / zwembaden

- De Duker, vervangen sportvloer door een duurzame variant en vervangen cv-ketel;
- Ni'je Steense, het dak van de kleedruimten is vervangen, hierbij is de isolatie opgewaarderd naar de huidige norm. Ook is het ventilatiesysteem van de kleedruimten vervangen door een duurzame warmteterugwin-ventilatie;
- De Dobbe, het buitenschilderwerk is opnieuw gedaan in nieuwe kleuren. Ook is instructiebad voorzien van een nieuwe coating. Het straatwerk om de zwembaden is vernieuwd.

Beschikbare middelen voor het onderhoud

x € 1.000

Onderhoud kapitaalgoederen	Rekening 2018	Rekening 2019	Actuele begroting	Primitieve begroting	Vershil begroot-werkelijk
tractiemiddelen	144	171	153	153	-18
gebouwen	738	669	567	527	-102
wegen	1.663	1.633	1.524	1.475	-109
bruggen en duikers	121	115	115	115	0
openbare verlichting	37	78	54	53	-24
openbaar groen	290	453	363	328	-91
riolering	196	216	171	164	-45
terreinen	33	49	79	78	30
overig	45	26	41	40	15
Eindtotaal	3.267	3.410	3.067	2.932	-343

Paragraaf Financiering

Paragraaf Financiering

Portefeuillehouder	Jongebloed
Organisatie	Dienstverlening, Bestuur en Organisatie; OWO bedrijfsvoering

Inleiding

Het doel van deze paragraaf is om informatie te verstrekken over het treasurybeleid en de beheersing van de financiële risico's. Treasury is het besturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's.

Wettelijke kaders voor gemeentelijk treasurybeleid vinden we terug in de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido), de Wet houdbare overheidsfinanciën (Wet hof), de Algemene wet bestuursrecht (Awb) en in de Gemeentewet met de daaruit afgeleide financiële verordening.

Vanwege de publieke taak van de gemeente gaan we bedachtzaam om met publieke middelen en zijn we transparant over de besteding hiervan. Risicobeheersing is daarbij van groot belang. Mogelijke renterisico's beheersen we via de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Verder stellen we strikte eisen aan het uitzetten van liquide middelen: leningen en garanties mogen in principe alleen worden verstrekt voor de uitoefening van de publieke taak. Voor het overige houden we eventuele overtollige middelen aan in 's rijks schatkist (als gevolg van het verplicht schatkistbankieren) zodat deze beschikbaar blijven voor de uitoefening van de publieke taak.

De uitgangspunten

Sinds de invoering van het schatkistbankieren zijn uitzettingen door gemeenten niet mogelijk. Door een goede (korte en lange termijn) liquiditeitsprognose te hebben, kunnen gemeenten in het aantrekken van geld sturen op het (tijdig) beschikbaar hebben van lang of kort geld. Met de huidige rentestand zijn de renterisico's die gemeenten daarbij lopen overzichtelijk.

We hebben momenteel nog drie geldleningen.

Risicobeheer

De overheid hanteert twee instrumenten, binnen de wet Fido, voor het toetsen van het renterisico: de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Het doel van deze normen is het krijgen van een stabiele rentelast over de jaren.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet vormt de bovengrens waarmee een tijdelijk liquiditeitstekort gefinancierd kan en mag worden met een kortlopende geldlening (korter dan 1 jaar). Als het liquiditeitstekort structureel dreigt te worden, moet er een langlopende geldlening worden aangetrokken. De kasgeldlimiet is vastgesteld op 8,5% van het begrotingstotaal. Het doel van de limiet is de vlottende schuld (kortlopende leningen) te beperken. De ontwikkeling van de kasgeldlimiet over 2019 is hieronder weergegeven. Het schema laat zien dat er voldoende ruimte onder het kasgeldlimiet aanwezig was.

x € 1.000

Kasgeldlimiet	(1) Vlottende schuld	(2) Vlottende middelen	(3) Netto vlottend (+) of Overschot middelen (-)
1e kwartaal 2019		204	-204
2e kwartaal 2019		294	-294
3e kwartaal 2019		445	-445
4e kwartaal 2019		279	-279
(4) gemiddelde		306	-306
(5) Begrotingstotaal			75.791
(6) Percentage regeling			8,5%
(7) = (5 x 6)	Kasgeldlimiet		6.442
(8a) = (7>4)	ruimte onder de kasgeldlimiet		6.748
(8b) = (4>7)	overschrijding van de kasgeldlimiet		

Renterisicobeheer

De renterisiconorm stelt een grens aan het te lopen renterisico op de vaste schuld. De risiconorm houdt in dat de jaarlijkse verplichte aflossingen en renteherzieningen niet hoger mogen zijn dan 20% van het begrotingstotaal.

Op basis van het werkelijke volume is onze gemeente in 2019 ruimschoots binnen de renterisiconorm gebleven.

x € 1.000

Renterisiconorm en renterisico		Werkelijk	Begroot
Renterisico op vaste schuld			
1a.	Renteherziening op vaste schuld o/g		
1b.	Renteherziening op vaste schuld u/g		
2.	Netto renteherziening op vaste schuld (1a -1b)	0	0
3.	Aflossingen	3.345	3.345
4.	Renterisico (2 + 3)	3.345	3.345
Renterisiconorm			
5.	Volume totale lasten in begroting en rekening (excl. bestemming reserves)	79.227	76.570
6.	Het bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	20%	20%
7.	Renterisiconorm (5 x 6)	15.845	15.314
Toets renterisiconorm			
8.	Ruimte (+) / Overschrijding (-) (7 - 4)	12.500	11.969

Kredietrisico op verstrekte gelden en gegarandeerde leningen

De rentedragende leningen bestaan voornamelijk uit aan (voormalig) ambtenaren verstrekte hypothecaire geldleningen. De portefeuille krimpt omdat gemeenten geen hypothecaire geldleningen meer mogen verstrekken aan hun personeel. Jaarlijks wordt hier op afgelost. Hierdoor stijgen onze geldmiddelen. Het risico op de portefeuille is relatief klein, vanwege de hypothecaire zekerheden die tegenover de geleende gelden staan. Er is wel sprake van een (beperkt) renterisico omdat geldnemers hun rentevooraarden (kosteloos) kunnen aanpassen gedurende de looptijd. Echter, de meeste geldnemers hebben inmiddels hun rechten om de rentevooraarden aan te passen verbruikt.

Daarnaast hebben we verschillende (indirecte) garanties afgegeven. Op deze garantstellingen wordt in de regel regulier afgelost door de geldnemers. Met betrekking tot de gegarandeerde leningen betreft het veelal geldnemers in de zorg, sociale woningbouw of (sport)verenigingen. Omdat voor de leningen aan de woningcorporaties het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) garant staat, kan het kredietrisico voor de gemeente als minimaal worden beschouwd.

x € 1.000

Kredietrisicobeheer op verstrekte gelden	Restant schuld ultimo 2019
Rentedragende leningen overig	2.102
Renteloze leningen (verenigingen)	1
Gegarandeerde geldleningen (100%)	3.925
Indirect gegarandeerde geldleningen (WSW-achtervang 50% van € 58.928)	30.622
Totaal	36.650

Gemeentefinanciering

De gemeente hanteert een integrale financieringssysteem. Dat wil zeggen dat we steeds kijken naar de totale financieringsbehoefte van de gemeente op enig moment. Bij de huidige verwachtingen over de renteontwikkeling wordt goed gekeken naar de liquiditeitsbehoefte en wordt deze afgezet tegen de opgave om de schuldpositie te verbeteren in absolute zin. Uitgangspunt daarbij is een beheersbare schuld waarop op reguliere basis aflossingen plaatsvinden.

Schuld als aandeel van de exploitatie

Ter bevordering van de onderlinge vergelijkbaarheid zijn overheden verplicht om volgens vooraf gestelde richtlijnen onder andere de netto-schuldquote als kengetal te publiceren vanaf de meerjarenbegroting 2016 en de jaarrekening 2015 in de paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing.

x € 1.000

Vaste schuld	Werkelijk	Begroet
Stand 1-1-2019	58.577	58.577
Reguliere aflossing en herfinanciering		
Te herfinancieren op begrotingsbasis	0	0
Reguliere aflossing	3.345	3.345
Stand 31-12-2019	55.232	55.232

Leningenportefeuille

Het verloop van onze leningenportefeuille is hieronder weergegeven.

x € 1.000

Leningenportefeuille	1-1-2019	Aflossing	31-12-2019	Rentepercentage
Leningnummer 201601	49.077	2.845	46.232	3,440%
Leningnummer 201602	4.000		4.000	1,940%
Leningnummer 200901	5.500	500	5.000	4,165%
Totaal	58.577	3.345	55.232	

Financieringsbehoefte

De financieringsbehoefte (financieringstekort of -overschot) geeft een indicatie of het aangaan van vaste geldleningen al dan niet noodzakelijk is. Het onderstaande overzicht laat zien dat er in 2019 een financieringsoverschot is. Dat betekent dat er geen nieuwe geldlening afgesloten hoefde te worden.

x € 1.000

Financieringsbehoefte	31-12-2019	stand per 31-12-2019 incl. rekening resultaat 2019	31-12-2018
Reserves	30.508		30.508
Voorzieningen	6.203		6.203
Vaste geldleningen	55.232		55.232
Totaal	91.943		94.655
Vaste activa	69.758		69.758
Voorraden	21.398		21.398
Totaal	91.156		88.031
Financieringstekort (-) cq. overschot (+)	787		6.624

Rentekosten en renteopbrengsten verbonden aan de financieringsfunctie

In het volgende renteschema is uiteengezet hoe voor 2019 de rente is toegerekend. Het saldo tussen de rente die is doorberekend aan de taakvelden en de werkelijk te betalen rente is verantwoord op het taakveld treasury. Het taakveld treasury is opgenomen in het overzicht van algemene dekkingsmiddelen.

x € 1.000

Renteschema	Werkelijk 2019	Begroot 2019
a. De externe rentelasten over de korte en lange termijn	1.935	1.958
b. De externe rentebaten	51	66
Totaal door te berekenen rente	1.884	1.892
c. De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	442	431
Saldo door te berekenen rente	1.442	1.461
d. Rente over eigen financieringsmiddelen		
e. De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	1.353	1.471
f. Renteresultaat op het taakveld treasury	89	-10

EMU saldo

Het EMU-saldo is in 1992 door de Europese Economische en Monetaire Unie (EMU) ingevoerd om vergelijkingen tussen de verschillende eurolanden te kunnen maken. In het verleden hanteerde elke staat zijn eigen berekening voor het financieringssaldo. Vergelijken was hierdoor moeilijk. Volgens de regels van de EMU zoals vastgelegd in het Verdrag van Maastricht, mag het vorderingentekort niet hoger zijn dan 3% van het bruto binnenlands product. Hiermee wil men de economische sterkte van de eurolanden behouden.

Tussen het kabinet en de lokale overheden zijn afspraken gemaakt over het beheersen van het EMU-saldo. Afgesproken is dat een tekort voor de totale sector overheid hoger dan 3% van het bruto binnenlands product niet is toegestaan. Het EMU-saldo over 2019 voor onze gemeente bedraagt € 3.649.000 negatief. Er is dus sprake geweest van een negatieve vrije kasstroom, geschoond van aflossingen van leningen.

Overige ontwikkelingen

Schatkistbankieren

Decentrale overheden maken verplicht gebruik van schatkistbankieren boven het voor dat jaar geldende drempelbedrag aan overtollige middelen. De hoogte van deze drempel bedraagt 0,75% van het jaarlijkse begrotingstotaal en bedraagt voor onze gemeente voor 2019 ongeveer € 575.000. In 2019 zijn wij boven deze drempel uitgekomen, zodat (verplicht) gebruik is gemaakt van schatkistbankieren door geld af te storten op de rijksrekening. Zie ook het onderdeel schatkistbankieren bij het onderdeel jaarrekening.

Paragraaf Bedrijfsvoering

Paragraaf Bedrijfsvoering

Portefeuillehouder(s)	Van de Nadort, Jongebroed en Hoen
Organisatie	Dienstverlening, Bestuur en Organisatie

De onderdelen inkoop & aanbesteding en informatisering & automatisering worden toegelicht in de paragraaf OWO-samenwerking.

Informatieveiligheid en privacy

Informatie is één van de belangrijkste bedrijfsmiddelen van de gemeente. We maken steeds meer en vaker gebruik van informatiesystemen en (digitale) informatie-uitwisseling met overheidsorganisaties, (keten)partners, burgers, inwoners, medewerkers, bedrijven en instellingen. Het verlies van gegevens, uitval van ICT, of het door onbevoegden kennisnemen of manipuleren van informatie kan ernstige gevolgen hebben voor de continuïteit van de bedrijfsvoering. Het kan ook leiden tot boetes of imagoschade. Een betrouwbare informatievoorziening is noodzakelijk voor het goed functioneren van de gemeente. Informatieveiligheid en privacy zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden: een goede informatiebeveiliging is een belangrijke randvoorwaarde voor het beschermen van persoonsgegevens.

De komende jaren blijft onze gemeente inzetten op het verhogen van de informatieveiligheid en het zorgvuldig omgaan met (persoons)gegevens. In 2019 waren er 4 speerpunten:

1. Het invoeren van de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO), het normenkader voor de gehele overheid op het gebied van informatiebeveiliging. De BIO is de opvolger van de Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten (BIG). In 2019 is een plan van aanpak vastgesteld voor het invoeren van de BIO en er zijn diverse voorbereidingen getroffen voor de invoering.
2. Het (laten) uitvoeren van een interne nulmeting en een externe audit op het naleven van de privacywetgeving. Met de aanbevelingen uit de nulmeting en de audit gaan we in 2020 aan de slag.
3. Het uitvoeren van de zelfevaluatie ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit). Met ENSIA legt de gemeente jaarlijks verantwoording af over de BIG, de Basisregistratie Personen (BRP), de Paspoortuitvoeringsregeling Nederland (PUN), de Digitale persoonsidentificatie (DigiD), de Basisregistratie adressen en gebouwen (BAG), de Basisregistratie grootschalige topografie (BGT), de Basisregistratie ondergrond (BRO) en de Structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen (Suwinet).
4. Het vergroten en borgen van het beveiligings- en privacybewustzijn. In 2019 hebben we een bijeenkomst met een inspirerende spreker georganiseerd over cybersecurity, cybercrime en het darkweb. Ook is een herhalingsworkshop iBewustzijn voor nieuwe medewerkers georganiseerd. Tot slot hebben we een phishingmailtest laten uitvoeren.

Rechtmatigheid

Het is fijn om te melden dat we de weg vooruit in 2019 hebben kunnen vervolgen.

In de eerste plaats constateerden we minder financiële onrechtmatigheden in de processen.

Ten tweede bouwden we extra controlemaatregelen in de diverse processen in vergelijking met voorgaande jaren. Dit laatste vind ook plaats door de uitbouw van de eerste lijncontroles. Momenteel verricht team concerncontrol nog de meeste controles in de lijn. Voor belastingen en (deel van) Sociaal domein zetten we in 2019 de nodige stappen om de controles decentraal te laten plaatsvinden.

Dit laatste sluit aan bij de organisatieontwikkeling (PIM op expeditie) en in control statement. PIM op expeditie benadrukt het feit dat de primaire verantwoordelijkheid voor de kwaliteit en controle binnen processen in de lijn ligt.

Met ingang van 2021 vindt de controle op de financiële rechtmatigheid niet meer door de accountant plaats. In plaats hiervan komt een expliciete verklaring van het college in de jaarstukken over het rechtmatig handelen.

Bovenstaande zaken ondersteunen de ingeslagen weg om de uitvoering van interne controles binnen de afdeling zelf te laten plaatsvinden. Hierbij test en ondersteunt concerncontrol de uitvoering. Daardoor voorkomen we vermenging van rollen.

Uiteraard blijven er aandachts- en verbeterpunten, zeker als de uitvoering van processen verandert door wijzigingen in wet- en regelgeving, verandering in personeel, wijzigingen in of implementeren van nieuwe systemen, samenwerking in OWO-verband of met ketenpartners.

Het jaarplan Interne controle 2019 is volledig uitgevoerd. Er zijn tien processen gecontroleerd. De voortgang van de aanbevelingen van de accountant en de verbijzonderde interne controle is bewaakt via voortgangsrapportages. Na afloop van het controlejaar is een jaarverslag uitgebracht met de belangrijkste resultaten van de controleonderzoeken en overige werkzaamheden

Organisatieontwikkeling

In 2019 hebben we stappen gezet op weg naar de organisatie die we voor ogen hebben: 'een flexibele, op de samenleving gerichte organisatie, die zich kenmerkt door **P**rofessionele dienstbaarheid, **I**ntegraliteit en **M**aatwerk (PIM)'. Met een groep van enthousiaste medewerkers gingen we op expeditie. We zetten een beweging in gang die is gericht op verbinding. We maken gebruik van kennis, inzichten en expertise van onze medewerkers. Met de afronding van de pilot mobiel werken is het technisch mogelijk gemaakt om tijd- en plaatsafhankelijk te werken (pilot mobiel werken en verdere introductie van de belapp). In 2019 heeft u budget ter beschikking gesteld voor 2020 en 2021 om mobiel werken verder door te voeren. Ook passen we het kantoorconcept geleidelijk aan: zoals belcabines en hoog-laag bureaus.

In het concernbrede PIM opleidingsprogramma besteden we aandacht aan veranderingen in de samenleving en wat dat betekent voor de 'eigen' functie van de medewerker. De pilot Griffioenpark 3 en de pilot omgevingsvisie Nijeholtpade zijn uitwerkingen van PIM in de praktijk.

In 2019 informeerden wij u ook over onze organisatieontwikkeling tijdens een werkvergadering over strategisch personeelsbeleid.

Uitvoering Human Resources Management (HRM)

PIM op expeditie

PIM op expeditie is leidend voor het HR beleid in 2019. We hebben PIM op expeditie doorvertaald in de HR instrumenten. Zo kent ons opleidingsprogramma een PIM concernbreed opleidingsprogramma en werven we gericht medewerkers met vaardigheden die aansluiten bij de veranderende rol van de ambtenaar (PIM). Ook is er binnen de gesprekscyclus aandacht voor PIM.

Aantrekkelijk werkgever blijven

Om als aantrekkelijk werkgever nieuwe medewerkers te werven, maar ook om deze meerdere jaren aan ons te binden merkten we dat ons budget niet meer voldeed. Voor 2019 is het begrote bedrag voor leren en ontwikkelingen structureel gecorrigeerd. We hebben het budget volledig kunnen benutten en zijn hiermee goed uitgekomen.

Net als het voorgaande jaar kenden we een relatief hoog percentage van instroom van nieuwe medewerkers. De formatie-uitbreiding werd in de begroting van 2019 geautoriseerd. Het lukte ons in 2019 om alle vacant gestelde vacatures in te vullen.

Vitaliteit

Vitaliteit was ook in 2019 een belangrijk thema; de ingezette koers waar 'de gezonde keuze, de makkelijke keuze' is zetten we voort. We verbeteren onze arbeidsomstandigheden en experimenteren met werkplekken (mobiele werkplekken) en faciliteiten (vergaderfietsen en hoog-laagtafels) en inrichting binnen ons kantoorconcept (belcabines en staand-vergadertafels).

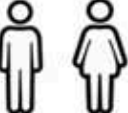

Generatiegericht maatwerk is een succesvol voorbeeld om medewerkers vitaal te houden. Ook dit jaar is er weer dankbaar gebruik gemaakt van deze maatwerkoplossing.

In 2019 troffen we de eerste voorbereidingen voor een nieuw medewerkerstevredenheidsonderzoek.

Ons ziekteverzuimpercentage daalde in 2019. De verzuimnorm is exclusief SW-cijfers. Ons verzuimpercentage is inclusief de verzuimcijfers van de SW-medewerkers. Deze groep heeft gemiddeld een hoger verzuim. Als inclusieve organisatie kunnen we daarom tevreden zijn met dit verzuimpercentage. We denken na over een nieuwe passende norm/indicator die recht doet aan onze inclusieve organisatie. De meldingsfrequentie is net als in 2018 onder de norm gekomen.

WNRA

2019 gold als invoeringsjaar van de Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren (WNRA). We hebben in 2019 de lokale voorbereidingen op een juridische overgang genomen. De overgang is soepel verlopen.

Kenmerken	Realisatie 2018	begroting 2019	Realisatie 2019
Rekeningcijfers Fte (inclusief griffie en excl. boventalligen) Personen loonsom (x € 1.000)	266,76	281,51	282,67
	299	299	318
	15.246	17.322	16.666
Percentage man Percentage vrouw	54%		51%
	46%		49%
Gemiddelde leeftijd in jaren Dienstverband > 10 jaar	47,2		47,6
	43%		38%
Instroom Doorstroom Uitstroom	12,0%		13,2%
	1,7%		5,0%
	6,7%		7,9%
Ziekteverzuimpercentage Meldingsfrequentie verzuim	6,55%	4,10%	5,29%
	0,99	1,40	1,02

Paragraaf OWO-samenwerking

Paragraaf OWO-samenwerking

Portefeuillehouder(s)	Van de Nadort
Organisatie	OWO Bedrijfsvoering

Continueren en door ontwikkelen OWO-samenwerking

In 2019 is de OWO-samenwerking voortgezet op basis van de bestaande bestuursovereenkomst en de drie afdelingsplannen.

Bestuursovereenkomst

De bestuursovereenkomst OWO-samenwerking van 2014 heeft per 1 juli 2017 zijn voltooiing bereikt. Daarmee kreeg de politiek/bestuurlijke aandacht voor deze samenwerking in 2017 een andere dimensie. Na de bouwfase verkeren de OWO-afdelingen nu in de fase van doorontwikkeling. De huidige OWO-samenwerking voldoet goed en wordt gecontinueerd. Hierbij wordt ingezet op verdere verbetering van de samenwerking. Aan de nieuwe raden wordt overgelaten om een volgende processtap te zetten wat de OWO-samenwerking betreft. De OWO-afdelingsplannen zijn de basis voor de onderlinge financiële vereffening/verrekening tussen de drie gemeenten. Een uniek construct in Nederland. De gezamenlijke beleidsontwikkeling, zoals opgetekend in de bestuursovereenkomst, heeft politiek/bestuurlijk vorm gekregen in de overleggen van de regiegroep en de OWO-portefeuillehouders.

OWO afdelingen

In 2017 is de Backoffice Sociaal domein in de gemeente Ooststellingwerf als laatste van de OWO-teams gerealiseerd. Daarmee is het bouwproces van de gezamenlijke OWO-afdelingen gereed. De OWO-afdelingen zijn de afdelingen Beheer en Registratie (B&R), gehuisvest in Oosterwolde), Vergunningen, Toezicht en Handhaving (VTH, gehuisvest in Gorredijk) en Bedrijfsvoering (BV, gehuisvest in Wolvega). In 2019 zijn bij de OWO-afdelingen de processen verder geharmoniseerd om het effect van de samenvoeging groter te maken. Dit proces gaat de komende jaren verder en nog meer zorgen voor toevoeging van waarde en opbrengsten van de 4K's: meer Kwaliteit, vermindering Kwetsbaarheid, Kennis en minder (meer) Kosten. De OWO-afdelingen vormen intussen met ongeveer 150 fte een substantieel deel van de drie gemeentelijke organisaties en leveren slagkracht, beperken de kwetsbaarheid, borgen de kwaliteit van de dienstverlening en breiden deze uit, verlagen of beperken de kosten en dragen daarmee bij aan gemeentelijke bestuurskracht.

Afdeling Vergunningen, Handhaving en Toezicht (VTH)

OWO-VTH was/is volop in beweging als gevolg van in- en externe ontwikkelingen. Wat is er in 2019 zoal gebeurd/gerealiseerd:

Beleidsplan OWO-VTH

Het gemeentelijke periodieke, verplichte beleidsplan voor handhavingstaken was ten einde. Dit plan was nog van voor de OWO-samenwerking. Inmiddels vraagt de wet om een beleidsplan dat het gehele werkveld van VTH bestrijkt. Een mooie kans om het nieuwe plan in samenspraak op te pakken en te streven naar een geharmoniseerd plan. Een plan dat recht doet aan de samenwerking zonder belemmerend te werken als lokale activiteiten maatwerk vragen. Na een intensief traject waarin afstemming en raadpleging heeft plaatsgevonden op alle bestuurlijke en ambtelijke niveaus is het plan op 28 januari 2020 in de 3 colleges vastgesteld. Daarna is het ter kennisname aangeboden aan de 3 raden. De afdeling OWO-VTH is inmiddels, samen met de 3 organisaties gestart met de implementatie daarvan.

Omgevingswet

Het lijkt steeds meer erop dat 1-1-2021 de harde invoeringsdatum wordt voor deze grote wetswijziging. Struikelblok kan de ICT omgeving van het rijk nog worden. Dit wordt pas medio 2020 duidelijk. De OWO- gemeenten zijn in 2019 samen opgetrokken om te verkennen waar de eerste aandacht naar uit moet gaan in 2020. De diverse OWO-afdelingen nemen een spilfunctie in in het invoeringsproces. OWO-VTH en OWO-bedrijfsvoering zijn vergevorderd waar het de ICT component betreft in de Omgevingswet.

Kwaliteitscriteria en Verordening Kwaliteit VTH

De drie OWO-colleges hebben de Kwaliteitscriteria Frysk Peil F1 vastgesteld. Vervolgens hebben de drie raden de Verordening kwaliteit Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving Omgevingsrecht vastgesteld. Momenteel wordt gewerkt aan een nulmeting, waaruit blijkt waar de OWO-gemeenten staan ten opzichte van de kwaliteitscriteria, en een verbeterplan voor de punten waar (nog) niet voldaan wordt aan de kwaliteitscriteria.

FUMO: verder ontwikkeling en overdracht extra taken

In 2019 is gewerkt aan de verplichte overdracht van taken. Dit is verplicht op grond van de Wet VTH en het daaraan gekoppelde Besluit VTH. Deze taken hebben betrekking op bodemonderzoek en asbestsanering voor bedrijven. Ook zijn de controle's voor een aantal bedrijven overgedragen. De gemeente blijft wel bevoegd gezag. De overdracht heeft op 1-1-2020 plaats gevonden. In de FUMO-begroting 2020 zijn deze taken opgenomen. De gemeente heeft in 2019 met succes een zienswijze ingediend die er mede voor zorgt dat de komende begroting naar beneden is bijgesteld. In 2019 is de FUMO verder gegaan met een verbeteringslag. Meer en meer is te merken dat dit vruchten af werpt. Ook de deelnemers/eigenaren zitten meer op één lijn. In 2019 is de FUMO verder gegaan met een verbeteringslag. Meer en meer is te merken dat dit vruchten af werpt. De bedrijfsvoering raakt beter in control en daarmee de kosten. Ook de deelnemers werken meer en meer vanuit een constructieve opstelling samen. De komst van de Omgevingswet vraagt van alle ketenpartners een gezamenlijke aanpak om de implementatie tot een succes te maken.

Rekenkameronderzoek naar proces vergunningverlening

Op 18 juni 2019 is de rapportage van het onderzoek van de Rekenkamercommissie naar het proces van vergunningverlening ontvangen. De aanbevelingen van de Rekenkamercommissie zijn overgenomen. Ter opvolging van de aanbevelingen is er de afgelopen maanden al het nodige gebeurd.

- Aanbeveling 1 – Vaststellen Verordening Kwaliteit VTH: De Verordening Kwaliteit VTH is in december 2019 vastgesteld. In de eerste helft van 2020 wordt een verbeterplan opgesteld waaruit zal blijken wat er nog moet gebeuren om aan de kwaliteitscriteria VTH te voldoen.
- Aanbeveling 2 – Meetbare doelen in beleid voor dienstverlening en 4K's: In het Beleidsplan OWO-VTH zijn meetbare doelen opgenomen. Daarin zijn de 4 K's van de OWO-samenwerking evenals dienstverleningsprestaties verwerkt (goede uitvoeringskwaliteit, vermindering kwetsbaarheid, Klantgerichte dienstverlening, minder (meer)kosten).
- Aanbeveling 3 – Harmonisering werkwijzen om 4K's te bereiken: Middels het vastgestelde Beleidsplan OWO-VTH, zijn de VTH-werkwijzen geharmoniseerd; maatwerk blijft mogelijk.
- Aanbeveling 4 – Verbeteren samenwerking FUMO (afhandelingstermijnen): Verder is in het Beleidsplan OWO-VTH vastgelegd dat de dienstverleningsafspraken met de FUMO (waaronder afhandelingstermijnen) waar nodig worden geactualiseerd en vervolgens gemonitord.
- Aanbeveling 5 – Rapportage aan de raad over uitvoering en resultaat van de aanbevelingen: In de brief van 28 januari 2020, waarmee het Beleidsplan OWO-VTH aan de raad is toegestuurd, is de raad geïnformeerd over de stand van zaken rond de uitvoering van de aanbevelingen van de Rekenkamercommissie.

Arbeidsmarktsituatie

De afdeling OWO-VTH kampt al jaren met een moeilijk arbeidsmarkt. Specialististen zijn nauwelijks te vinden met als gevolg hoge kosten voor externe inhuur. OWO-VTH heeft, als gevolg hiervan haar koers gewijzigd en heeft haar flexibele schil verkleind door te investeren in minder ervaren krachten op te leiden in eigen dienst. Verwacht wordt dat in 2020 de effecten merkbaar worden. Blijvend risico is dat dit proces loopt terwijl de taken onveranderd zijn.

Afdeling Beheer en Registratie (B&R) Belastingen & Vastgoedinformatie

Het team Belastingen & Vastgoedinformatie heeft de volgende punten gerealiseerd en sommige punten zijn nog onder handen.

- Doorontwikkeling digitale dienstverlening. Gerealiseerd zijn onder andere de automatische incasso via de website en het aanvragen van de kwijtschelding; de ingebruikname van een Persoonlijke Internet Pagina (PIP) OWO-breed
- Het werken met de nieuwe module IKwijtschelding (Pink), in productie per 1 januari 2019.
- BGT op naar 2020 al gereed (fase 2). Voltooiing en vervolmaken van de Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT) zodat het voldoet aan de wettelijke eisen.
- Doorontwikkeling van GEO-informatie voor de BAG, GIS en BGT ten behoeve van het gebruik van data binnen OWO, maar ook voor gebruik open data
- Doorontwikkeling BAG naar BAG 2.0, wettelijke verplichting, met de daarbij behorende werkprocessen. De conversie heeft in oktober 2019 plaatsgevonden.
- In 2019 zijn de OLO's, de overschrijvingskaarten die aan de aanslag hangen, vervallen.
- De WOZ waarden voor woningen zijn tot nu toe bepaald op de inhoud (kubieke meters) en is verplicht per belastingjaar 2022 op de oppervlakten. We zijn begonnen met het proces van omrekenen van inhoud naar oppervlakten.
- Digitaal werken, een samenwerking tussen de 3 buitendiensten en de gegevensbeheerders van de BGT, voor wat betreft de Geovisia. BVI ondersteunt met de inrichting van de Toughpads, uitleg en verwerking van de gegevens.
- Participatie in de uitrol en ondersteuning van de Omgevingswet onder andere bij de DSO (Digitaal Stelsel Omgevingswet).

Backoffice Sociaal domein 2019

De Backoffice Sociaal domein heeft in 2019 de regie gepakt in het harmoniseren en optimaliseren van processen. Dit is een continue proces dat we doorzetten in 2020. De samenwerking met het beleid, interne controle en de gebiedsteams van de drie gemeenten verloopt prettig en constructief.

We hebben de volgende concrete resultaten behaald:

- Voor de WMO hebben we actief bijgedragen aan de nieuwe inkoop en de conversie van 3400 WMO voorzieningen. Dit is goed en efficiënt verlopen.
- De Backoffice is met voorstellen en maatregelen gekomen om meer en beter grip te krijgen op de kosten van de jeugdhulp.
- Diverse processen zijn geharmoniseerd en de invoering en procesaanpassing in het kader van i-documenten gemeente Weststellingwerf en Ooststellingwerf zijn voltooid en ook WMO-Jeugd voor de gemeente Opsterland is in 2019 ingevoerd. Dit is tevens een digitaliseringsslag geweest.
- Op het gebied van de participatiewet voeren we de administratieve afhandeling van de loonkostensubsidie voor de drie gemeenten uit en ook de re-integratiefacturen verlopen nu gelijk via de Backoffice sinds 01-01-2020.
- De Backoffice heeft de komst van het abonnementstarief succesvol voorbereid. Implementatie wacht nog op een landelijke go. Hetzelfde geldt voor de invoering van PGB 2.0.
- In 2019 zijn we gestart met het moderniseren van de management informatie. De techniek achter de huidige bestanden en de 'look and feel' in Cognos. Hierdoor beschikken we in 2020 over een basis database voor de drie gemeenten.

Dit alles heeft bovendien geresulteerd in een toename van taken en een afname van formatie waarbij de kwaliteit en kwetsbaarheid niet in het geding komen.

Afdeling Bedrijfsvoering

Informatisering en automatisering (I&A)

In het eerste kwartaal 2017 is het meerjarig informatiebeleidsplan 2017-2021 aangeboden voor bestuurlijke vaststelling. Met het meerjarig informatiebeleidsplan wordt een goed beleidskader geboden waarop de inrichting en de werking van I&A in de bedrijfsvoering van de OWO- gemeenten wordt ingericht en geborgd. Voor het bereiken van de doelstellingen uit dit beleidsplan zijn onder andere de volgende activiteiten uitgevoerd en resultaten geboekt in 2019.

Het integreren en consolideren van de drie ICT-omgevingen voor de drie gemeenten is gecontinueerd.

In 2019 is de centrale infrastructuur, het serverpark met een Europese aanbestedingstraject op de markt gezet en gegund en is begonnen met de vervanging en de migratie van alle gebruikersfuncties op het netwerk. In het laatste halfjaar heeft de vervanging en implementatie van het nieuwe serverpark plaatsgevonden. Dit project is veelal in de avond- en weekenden gefaseerd uitgevoerd en heeft zonder noemenswaardige grote verstoringen voor de reguliere werktijden en werkdagen in de drie gemeenten plaatsgevonden. Ons netwerk is daarmee stabiel, sneller en met grotere datacapaciteit toekomstbestendig gemaakt. Ook zijn de datalijnen geupgrade naar 10G.

In het eerste kwartaal heeft tezamen met Pinkroccade, onze belangrijkste leverancier op het gebied van gebruikersfuncties, per domein de verkenning plaatsgevonden op wat kan, wat nodig is en wat vervolgens in de bedrijfsprocessen geïntegreerd gaat worden.

Dit heeft geleid tot een partnerschap overeenkomst voor jaren 2019 en 2020. Uitkomst is dat de ontwikkelkalender van Pinkroccade is opgenomen onder de partnerschapovereenkomst waardoor met bestaande financiële kaders meer producten zonder meerkosten kunnen worden afgenomen. Daarnaast wordt intensiever en sneller gereageerd op klantwensen en problemen.

Wij hebben de beschikbaarheid, veiligheid, kwaliteit van het functioneren van het netwerk gedurende het jaar volgens de afspraken uitgevoerd (Dienstverleningshandvest I&A)

In samenwerking met de drie gemeenten zijn verschillende pilots voor het mobiele, nieuwe werken gestart en begeleid.

Er zijn diverse projecten uitgevoerd, u heeft hierover de verantwoording in het Informatiseringsjaarplan 2020 onder het hoofdstuk 6 Verantwoording 2019 ontvangen. Het Informatiseringsjaarplan 2020 is door het college aan uw raad in de vergadering van 2 maart aangeboden.

Documentaire Informatie Voorziening

Werkproces harmonisatie:

De laatste teams uit het ruimtelijk domein hebben in maart 2019 training gekregen in de principes van het zaakgericht werken en iZaakafhandeling. Daarmee werd een periode van ruim een jaar aan trainingen voor alle teams in OWO afgesloten. De periode tussen maart en juli 2019 werd gebruikt om de laatste "restprocessen" in kaart te brengen.

Het project Transparant naar de Klant is een omvangrijk project wat diep ingrijpt op de dagelijkse werkzaamheden van de medewerkers. Tot nu toe is dit project succesvol verlopen. Met een kleine kerngroep is veel werk verzet. De mijlpalen uit de projectplanning zijn gehaald. Het laatste onderdeel van het project Transparant naar de Klant betreft de uitfasering van de bestaande DMS systemen en deze heeft plaatsgevonden in het derde en vierde kwartaal; Decos (2x) en Corsa. Ook de oude zaaksystemen CZA (2x) vielen hieronder.

Migratie DMS systemen: In het derde en vierde kwartaal zijn we gestopt met nieuwe werkvoorraad in de oude systemen toe te laten. Voor het raadplegen van bestaande informatie in de voormalige DMS'n is een hulpfunctie (zoek instrument) ingericht.

Koppelingen Sociaal domein:

Het koppelingstraject cSAM met iDocumenten is in het eerste halfjaar vlot getrokken. Processen zijn live gegaan. De processen van Opsterland zijn in het derde en vierde kwartaal ook gekoppeld (iSAM en cSAM met iDocumenten)

In Ooststellingwerf is de koppeling iBabs met het zaaksysteem in mei 2019 in gebruik genomen. Hiermee is er gebruiksgemak ontstaan voor de medewerkers, en is de archivering geborgd. Een mooi resultaat na een intensief ontwikkel – en testtraject met de verschillende leveranciers.

Archiefwerkzaamheden: Het archiefbeheer(zowel analoog als digitaal) heeft veel aandacht gevraagd om aan de kwaliteitseisen archiefinspectie provinciale toezichthouder te voldoen. Daarnaast is extra capaciteit nodig geweest en ingezet om dossieropbouw en volledigheid van dossiers te corrigeren. Ook is extra capaciteit ingezet voor het uitfasen van de Document management Systemen (DMS'n). De transformatie van bestaande werkwijzen met oude systemen naar een nieuwe werkwijze met een gezamenlijk DMS systeem vraagt ook in 2020 de nodige aandacht en inzet van middelen.

Inkoop en aanbesteding

We hebben in het achterliggende jaar een aantal wijzigingen ingezet die moeten bijdragen aan het borgen van de 4K's. Met name kwaliteit, continuïteit en kennisdeling. Gewerkt is aan portfolio deling, advisering en ondersteuning bij contractmanagement, verkenningen op het terrein van categoriemanagement. In 2019 hebben wij voorbereidingen getroffen voor de inrichting en organisatie van een regionale markt ontmoetingsdag in 2020.

OWO breed wordt uitvoering gegeven aan het Maatschappelijk Verantwoord Inkopen. Dit draagt bij aan de duurzaamheidsambities.

In Europees verband denken en werken wij mee aan de verbetering van Europese aanbestedingsregels en de procedures voor ondernemers. OWO heeft de afgelopen periode een proef gedraaid met het evaluatieformulier Beter aanbesteden. Aanbevelingen worden nu in het landelijk overleg besproken en mogelijk overgenomen. Een voorbeeld van onze kwaliteit en wijze van externe oriëntatie. Bouwend Nederland heeft zijn complimenten geuit op de wijze waarop het inkoopbeleid door OWO is vormgegeven. OWO breed is subsidie toegekend door Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO).

In 2019 hebben wij een aanpassing in het inkoopbeleid ingevoerd waarbij lokale inkoop verbreed is naar lokale inkoop in de drie OWO gemeenten. Er zijn kennisessies met ondernemers georganiseerd over (leveranciers prestatie levering; "past performance" werkwijze).

Verzekeringen

Het cluster verzekeren bracht alle verzekeringen bij de OWO gemeenten in kaart en paste stapsgewijs aan waar nodig of deed een nieuwe aanbesteding. In 2019 zijn opnieuw aanbestedingen begeleid van verzekeringen. Conform afspraken zijn schadeclaims behandeld. De beleidskaders en uitvoeringsregels hoe in OWO samenwerking om te gaan met het thema verzekeren zijn voorbereid in 2019.

Financiële administratie

De verplichte E- facturering met bedrijven welke vanaf april 2019 operationeel diende te zijn is op tijd en goed werkend geïmplementeerd. De ondersteuning voor de jaarlijkse P&C cyclus en documentatie alsook de verantwoording in de boekhouding is goed verlopen (geen noemenswaardige bevindingen vanuit de accountant of belastingdienst.

De kwaliteit en continuïteit is goed geborgd, evenals de interne beheersing en sturing op het facturatie en betalingsproces. Wij vormen hierin een best practice voorbeeld voor Nederlandse gemeenten en dit is ook landelijk gepubliceerd in een boekwerkje "Sneller betalen: zo doen wij dat" van het ministerie van Economische zaken in samenwerking met de VNG. Als samenwerkende gemeenten doen wij het goed. Een mooi voorbeeld van 2 van de doelstellingen voor de OWO-samenwerking: de K van Kwaliteit en de K van Klanttevredenheid. In de jaarlijkse MKB onderzoeken (2019) over ons betaalgedrag (betalen binnen 30 dagen) staan wij met onze drie OWO gemeenten in de top 5 van de provincie Friesland en in de top 35 van Nederland. Wij betalen meer dan 95% van onze facturen op tijd binnen de gestelde termijn van 30 dagen.

Personeel- en salarisadministratie

De Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren is in het laatste halfjaar in nauwe samenwerking met de drie HRM functies in de gemeenten voorbereid. Wij hebben meegewerkt aan de inrichting en tot stand brengen van de "onboarding app" voor nieuwe medewerkers. De werkzaamheden salarisadministratie als ook het personeelsadministratie werk en de ondersteuning bij werving- en selectie zijn volgens afspraken gedaan.

Paragraaf Verbonden Partijen

Paragraaf Verbonden Partijen

Portefeuillehouder(s)	College
Organisatie	Dienstverlening, Bedrijfsvoering en Organisatie

Inleiding

Wij hebben een aantal taken ondergebracht in samenwerkingsverbanden waarin meerdere gemeenten en/of andere instellingen participeren. Het gaat hier om deelnemingen in vennootschappen, gemeenschappelijke regelingen en stichtingen. De samenwerkingsvormen worden aangeduid met het begrip 'verbonden partijen'. Hieronder wordt verstaan een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan dat de gemeente zeggenschap heeft, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur, hetzij uit hoofde van stemrecht. Het financiële belang is het bedrag dat ter beschikking is gesteld en dat niet verhaalbaar is of waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij failliet gaat of haar verplichtingen niet nakomt.

Visie op verbonden partijen

Onze visie op verbonden partijen is gebaseerd op het uitgangspunt dat onze gemeente alleen participeert in verbonden partijen als daarmee de publieke taak is gediend. Er zijn diverse redenen om deel te nemen aan een verbonden partij. In de gemeenschappelijke regeling of in de statuten (van een stichting of vennootschap) staat telkens de doelstelling van de betreffende rechtspersoon geformuleerd. Hoewel dat niet bij elke samenwerkingsvorm expliciet wordt vermeld, gaat het veelal om:

- Efficiency voordeel door grotere schaal;
- Risicospreiding;
- Grotere machtspositie ten opzichte van andere partijen in de markt;
- Onvoldoende capaciteit (kwalitatief en kwantitatief) in eigen huis;
- Beter kunnen voldoen aan wet- en regelgeving.
- Wettelijke verplichting

Zeggenschap in de praktijk

De invloed van de gemeenten verloopt via besturen van stichtingen, gemeenschappelijke regelingen, aandeelhouders en de raden van commissarissen en toezicht. In het bestuur van die stichtingen en ondernemingen zijn wij vertegenwoordigd. Via dat bestuur wordt onze invloed aangewend als het gaat om sturing op onder andere financiën, risico's en toekomstvisie. Het zijn vormen van verlengd lokaal bestuur en dat brengt met zich mee dat de directe invloed per definitie beperkt is. Als zich een meerderheid vormt voor of tegen een voorstel dan is de stem van de enkeling niet doorslaggevend en zal de minderheid zich ook moeten schikken. De democratische controle op de in dit overzicht genoemde 'partijen' waarmee de gemeente zich verbonden heeft, ligt bij de gemeenteraad. In de besturen zitten in de meeste gevallen leden van ons college en die verantwoorden zich tegenover de raad op de gebruikelijke wijze.

Financieel belang

Het financiële belang dat is gemoeid met de deelneming in verbonden partijen staat per instelling in de tabel onderaan deze paragraaf.

Beleidsontwikkelingen enkele samenwerkingsverbanden

Veiligheidsregio Fryslân

De informatie over de VRF komt uit de tweede bestuursrapportage en gaat over januari tot augustus 2019. De volledige verantwoording van de VRF richting de gemeenteraad volgt zodra de jaarrekening van de VRF 2019 klaar is. De tweede bestuursrapportage van de VRF gaat ervan uit dat het totale resultaat voor 2019 zal uitkomen op € 429.000 negatief.

Voor het programma Gezondheid verwacht men een resultaat van € 0,-. Dit resultaat is een gevolg van hogere inkomsten (reizigersvaccinatie en uitbraakmaatregel meningokokken) en hogere kosten (Academische werkplaats en uitvoering JGZ). De uitvoering voor JGZ leidt tot een verwacht negatief saldo van afgerond € 200.000 volgens bestuurlijke afspraken.

De voorspelling voor het resultaat van programma Brandweer is € 130.000 negatief. Dit resultaat is veroorzaakt door de volgende zaken:

- een tekort op de verzekeringsportefeuille;
- hogere kosten voor het vakbekwaam worden van de te realiseren post Oudega;
- een schadeclaim na een oefening bij een lokale ondernemer en
- de salaristoelagen van garantiekandidaten welke drukken op het formatiebudget.

Voor het programma Crisisbeheersing verwacht VRF een negatief resultaat van € 30.000. Dit is hoofdzakelijk als gevolg van de containercalamiteit. Het gaat dan voornamelijk om de extra personele inzet en de kosten van de evaluatie uitgevoerd door het Instituut Fysieke Veiligheid.

De verwachting voor het eindresultaat voor het programma Organisatie is € 269.000 negatief. Belangrijkste veroorzaker is het tekort op de formatie. Een tendens die vorig jaar al is ingezet, toen een vergelijkbaar tekort werd gepresenteerd in het jaarverslag. Deze signalen benadrukken de kwetsbaarheid van de bestaande formatie en onderschrijven de uitkomsten van het onderzoek van Berenschot. De tweede veroorzaker van het tekort zit in de exploitatie. Dit speelt vooral op het terrein van informatiemanagement. Hier merken we dat de toegenomen vraag aan data en informatievoorziening leidt tot extra licentie-, abonnements- en beheerskosten.

Welstandszorg Hûs en Hiem

Met de verwachte inwerkingtreding van de Omgevingswet wijzigt ook de welstandsbeoordeling. Naast de inhoudelijke consequenties zal dit ook effect hebben op de positie van Hûs en Hiem en de gemeenschappelijke regeling. Onder begeleiding van de VFG vindt discussie plaats over de gewenste nieuwe richting. Ook vanuit de VNG, de Federatie Ruimtelijke Kwaliteit en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed vindt hierover discussie plaats.

In 2020 moet hierover de besluitvorming plaatsvinden.

Omrin

Wij zijn samen met de Friese gemeenten (met uitzondering van Smallingerland) aandeelhouder van Afvalsturing Friesland (met handelsnaam Omrin). Omrin is tot stand gekomen nadat de Friese gemeenten de wens tot meer integrale samenwerking op het gebied van afval binnen de provincie hadden aangegeven. Doelstelling van de samenwerking is een betere kostenbeheersing en meer invloed op het ketenbeheer. De aangesloten gemeenten hebben een leveringsplicht aan Omrin. De visie van Omrin luidt als volgt: "toonaangevend in inzameling en be- en verwerking, terugwinnen van grondstoffen en productie van duurzame energie". Omrin is continue bezig met doorontwikkeling en geeft onder meer inhoud aan de transitie Van afval naar grondstof (Vang). Vanuit de visie is Omrin ook aanjager van het principe circulaire economie. Voorbeeld hiervan is de in gebruik genomen installatie voor het sorteren van kunststof in vijf verschillende stromen. Deze zijn ieder voor zich goed geschikt om te worden gebruikt als grondstof voor nieuwe producten.

De Marrekrite

Voor aanleg en onderhoud van recreatieve voorzieningen in Friesland is in 1957 de gemeenschappelijke regeling De Marrekrite ingesteld. De belangrijkste taak is het beheer en onderhoud van meer dan 3.800 gratis aanlegplaatsen en het fietsknooppuntennetwerk. In 2017 is het beheer en onderhoud van routenetwerken (borden) in de provincie Friesland aan de werkzaamheden van de Marrekrite toegevoegd. Ook het aanleggen, aanpassen en uitbreiden van het wandel- en fietsknooppuntensysteem is onderdeel van het werk van de Marrekrite. Het gebruikelijke onderhoud van de fiets- en wandelpaden blijft een taak van de provincie en de gemeenten.

Gemeenschappelijke Regeling (GR) Sociale werkvoorziening Fryslân en Caparis NV

In 2019 is er gewerkt aan de herstructurering van het Sociaal Werkbedrijf en dit proces is eind 2019 afgerond. De herstructurering was noodzakelijk vanwege de invoering van de Participatiewet. Deze wet zorgt ervoor dat de Wet Sociale Werkvoorziening (Wsw) vanaf 1 januari 2015 geen nieuwe indicaties meer afgeeft. Hierdoor komen er geen nieuwe medewerkers bij in de SW bedrijven. Dit zorgt voor een andere vraag aan de SW bedrijven.

De uitkomst van het herstructureringstraject is dat de gemeente Weststellingwerf vanaf 1 januari 2020 niet langer eigenaar/aandeelhouder meer is van Caparis NV. We hebben een dienstverleningsovereenkomst afgesloten met Caparis NV voor de medewerkers met een SW indicatie die in Weststellingwerf wonen. Deze dienstverleningsovereenkomst is afgesloten voor een periode van 5 jaar (tot en met 2024).

Het werkgeverschap voor de SW medewerkers is behouden in de GR SW Fryslan. Hiervan is de gemeente Weststellingwerf nog steeds onderdeel. Er is besloten dat de GR SW Fryslan alleen een werkgeversfunctie heeft. Dit komt door de voorwaarde dat de SW medewerkers werkgeverschap moeten hebben in een publieke organisatie. De accenten binnen de afspraken tussen gemeenten en Caparis worden bepaald in de dienstverleningsovereenkomst per gemeente.

De uitkomst past bij de wens van het college om voor de kwetsbare SW doelgroep de situatie zo weinig mogelijk te veranderen. Voor de medewerkers van Caparis is er niets veranderd. Zij werken nog steeds voor Caparis en behouden het werkgeverschap bij de GR SW Fryslan.

Financieel kent de uitkomst van de herstructurering ook een positieve uitkomst. In de dienstverleningsovereenkomst zien we een structureel voordeel van € 268.000. Daarnaast is er een eenmalig voordeel door verkoop van onze aandelen Caparis van € 342.000.

Stichting Comprix

Stichting Comprix is verantwoordelijk voor het openbaar basisonderwijs in de gemeenten Weststellingwerf, Ooststellingwerf en Opsterland. In 2015-2016 is door het bestuur van de toenmalige stichting Comperio gewerkt aan de samenwerking en fusie met Stichting PRIMO Opsterland. Met ingang van 1 januari 2017 is er sprake van één stichting. Hierdoor is een goede balans ontstaan tussen bovenschoolse organisatie en het scholenbestand/leerlingenaantal. Comprix houdt zich vooral bezig met het behoud van de kwaliteit van het basisonderwijs in de drie OWO-gemeenten.

Coöperatie Openbare Verlichting & Energie Fryslân U.A.

Onze gemeente is sinds begin 2018 deelnemer in de Coöperatie Openbare Verlichting & Energie Fryslân U.A. Voorheen was dit Stichting Openbare Verlichting Fryslân (SOVF). Deze coöperatie doet het onderhoud aan de openbare verlichting van de meeste Friese gemeenten en de provincie Fryslân. Daarnaast koopt de coöperatie energie in voor deze partijen.

Overzicht verbonden partijen

Wij nemen deel in de volgende gemeenschappelijke regelingen, stichtingen en vennootschappen:

1. Overzicht Gemeenschappelijke regelingen waarin de gemeente deelneemt

Veiligheidsregio Fryslân	
Vestigingsplaats	Leeuwarden

Doel deelname	Efficiencyvoordeel door schaalvergroting	
Deelnemers buiten Weststellingwerf	De Friese gemeenten	
Belang	Begroot exploitatiebijdrage 2019 Veiligheid € 1.318.000 Gezondheid € 927.941	
Ontwikkelingen 2019	Beschermen en bevorderen gezondheid en veiligheid van inwoners in Friesland. Door verbeterde zorg, crisisbeheersing en digitale beveiliging.	
Vermogen	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
1-1-2018	€ 3.041.686	€ 55.525.485
31-12-2018	€ 5.266.093	€ 58.560.060
Resultaat 2018	€ 1.873.661	
Portefeuillehouder	Van de Nadort	
FUMO (Friese Uitvoeringsdienst Milieu en Omgeving)		
Vestigingsplaats	Grou	
Doel deelname	Regionale Uitvoerings Dienst (RUD), expertisebundeling door samenwerken	
Deelnemers buiten Weststellingwerf	De Friese gemeenten	
Belang	Begroot exploitatiebijdrage 2019 € 242.300	
Ontwikkelingen 2019	De FUMO functioneert als de backoffice voor gemeenten en provincie. Het loket voor aanvragers blijft bij de bevoegde gezagen van deze taken. Doel van de FUMO is het realiseren van een goede leefomgeving en natuurlijk het leveren van goede producten.	
Vermogen	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
1-1-2018	€ 5.729	€ 3.383.034
31-12-2018	€ 647.128	€ 3.740.204
Resultaat 2018	€ 448.097	
Portefeuillehouder	Jongebloed	
GR Hus en Hiem		
Vestigingsplaats	Leeuwarden	
Doel deelname	Kenniss, inwinnen van deskundige en onafhankelijke adviezen	
Deelnemers buiten Weststellingwerf	De Friese gemeenten, behalve Tytsjerksteradiel	

Belang	In principe budgettair neutraal. Kosten worden in rekening gebracht bij aanvrager vergunning.	
Ontwikkelingen 2019	Door de aantrekkende economie zijn er meer adviesaanvragen binnen gekomen. Verder is Hus en Hiem bezig geweest om in beeld te brengen hoe men kan anticiperen op de nieuwe wetgeving.	
Vermogen	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
1-1-2018	€ 321.942	€ 93.672
31-12-2018	€ 369.353	€ 120.418
Resultaat 2018	€ 2.411	
Portefuillehouder	Zonderland	
Recreatieschap voor het Friese Waterland 'De Marrekrite'		
Vestigingsplaats	Leeuwarden	
Doel deelname	Efficiencyvoordeel, machtspositie en kennisconcentratie	
Deelnemers buiten Weststellingwerf	Provincie Fryslân en diverse Friese gemeenten	
Belang	Begroot exploitatiebijdrage 2019 € 25.015 inclusief bijdrage baggerfonds. Het eigen vermogen is onderverdeeld in diverse fondsen: onderhouds-, bagger- en ontwikkelingsfonds. Deze fondsen zijn bestemmingsreserves en worden aangewend voor de uitvoer van taken, bijvoorbeeld groot vervangingsonderhoud.	
Ontwikkelingen 2019	Duurzame (vervangings)investeringsopgave in de recreatieve voorzieningen in Fryslân.	
Vermogen	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
1-1-2018	€ 4.012.195	€ 1.520.946
31-12-2018	€ 4.136.522	€ 1.380.309
Resultaat 2018	€ 340.924	
Portefuillehouder	Hoen	
OLAF / OMRIN		
Vestigingsplaats	Leeuwarden	
Doel deelname	Efficiencyvoordeel, machtspositie en kennisconcentratie	
Deelnemers buiten Weststellingwerf	Provincie Fryslân en de Friese gemeenten	
Belang	Zie onder OMRIN	
Ontwikkelingen 2019	Zie onder OMRIN	
Vermogen	Zie onder OMRIN	
Resultaat 2018	Zie onder OMRIN	

Portefeuillehouder	Rijkers	
GR SW Fryslân		
Vestigingsplaats	Drachten	
Doel deelname	Uitvoering van de Wet sociale voorziening en de uit deze wet voortvloeiende wettelijke voorschriften	
Deelnemers buiten Weststellingwerf	Achtkarspelen, Heerenveen, Leeuwarden, Ooststellingwerf, Opsterland, Smallerland en Tytsjerksteradiel	
Belang	Begroot exploitatiebijdrage 2019 € 4.534.411 (SW-loonkosten incl. opslag)	
Ontwikkelingen 2019	In 2019 is er gewerkt aan de herstructurering van het Sociaal Werkbedrijf en dit proces is eind 2019 afgerond. De uitkomst van het herstructureringstraject is dat de gemeente Weststellingwerf vanaf 1 januari 2020 niet langer eigenaar/aandeelhouder meer is van Caparis NV. We hebben een dienstverleningsovereenkomst afgesloten met Caparis NV voor de medewerkers met een SW indicatie die in Weststellingwerf wonen. Deze dienstverleningsovereenkomst is afgesloten voor een periode van 5 jaar (tot en met 2024).	
Vermogen	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
1-1-2018	€ 625.000	€ 6.394.000
31-12-2018	€ 600.000	€ 5.661.000
Resultaat 2018	€ - 25.000	
Portefeuillehouder	Rijkers	

2. Lijst met stichtingen waarin de gemeente deelneemt

Stichting Kredietbank Nederland (KBNL)		
Vestigingsplaats	Leeuwarden	
Doel deelname	Op maatschappelijke en zakelijk verantwoorde wijze voorzien in de behoefte aan onder andere geldkrediet, schuldhulpverlening, budgetbeheer, bewindvoering, wettelijke schuldsanering van natuurlijke personen	
Belang	Deelname € 120.892	
Ontwikkelingen 2019	Voorkomen schuldproblematiek.	
Vermogen	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
1-1-2018	€ 2.392.000	€ 35.692.000
31-12-2018	€ 2.371.000	€ 42.801.000
Resultaat 2018	Niet bekend	
Portefeuillehouder	Rijkers	
Stichting FRIGEM		
Vestigingsplaats	Leeuwarden	
Doel deelname	Krachtenbundeling aandeelhouders (voormalig) Essent	
Opmerking	Gezamenlijke vertegenwoordiging oud-aandeelhouders NV FRIGEM in aandeelhoudersvergadering (voormalig) Essent. Lid college in bestuur	
Belang	Geen	
Ontwikkelingen 2019	Er worden geen gemeentelijke taken uitgevoerd.	

Vermogen	Niet van toepassing	
Resultaat 2018	Niet van toepassing	
Portefeuillehouder	Jongebloed	
Stichting Comprix (openbaar primair onderwijs)		
Vestigingsplaats	Wolvega	
Doel deelname	Voldoen aan wettelijke taak inzake instandhouding van kwalitatief goed openbaar primair onderwijs in een genoegzaam aantal scholen.	
Belang	Indirect in relatie tot onder doel genoemde wettelijke taak, alsmede financieel toezicht door goedkeuring van begroting en rekening van de stichting.	
Ontwikkelingen 2019	Geen specifieke ontwikkelingen	
Vermogen	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
1-1-2018	€ 6.752.520	€ 5.616.003
31-12-2018	€ 6.864.970	€ 5.818.435
Resultaat 2018	€ 294.639	
Portefeuillehouder	Hoen	
Coöperatie Openbare Verlichting & Energie Fryslân U.A.		
Vestigingsplaats	Sneek	
Doel deelname	Samenwerkingsverband op het gebied van beheer en onderhoud van openbare verlichting en gezamenlijke inkoop van duurzame energie.	
Belang	Begroot exploitatiebijdrage 2019 € 23.000	
Ontwikkelingen 2019	Professionalisering van dit samenwerkingsverband op het gebied van beheer openbare verlichting en inkoop energie verder ontwikkelen.	
Vermogen	Niet van toepassing	
Resultaat 2018	Niet van toepassing	
Portefeuillehouder	Rijkers	

3. Lijst deelnemingen in vennootschappen

Caparis NV		
Vestigingsplaats	Drachten	
Doel deelname	Uitvoering geven aan de WSW	
Deelnemers buiten Weststellingwerf	Achtkarspelen, Heerenveen, Leeuwarden, Ooststellingwerf, Opsterland, Smallingerland, Tytsjerksteradiel	
Belang	De gemeente is aandeelhouder tot 1 januari 2020	
Ontwikkelingen 2019	Zie de ontwikkelingen GR SW Fryslân	
Vermogen	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
1-1-2018	€ 16.091.000	€ 7.505.000
31-12-2018	€ 14.232.000	€ 8.849.000
Resultaat 2018	€ -1.859.000	
Portefeuillehouder	Jongebloed	
NV Bank Nederlandse Gemeenten		
Vestigingsplaats	Den Haag	

Doel deelname	BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.	
Belang	Deelname 58.071 aandelen à € 2,50 = € 145.178	
Ontwikkelingen 2019	Geen specifieke ontwikkelingen.	
Vermogen	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
1-1-2018	€ 4.953.000.000	€ 135.072.000.000
31-12-2018	€ 4.990.000.000	€ 132.519.000.000
Resultaat 2018	€ 337.000.000	
Portefeuillehouder	Jongebloed	
OMRIN (Afalsturing Friesland NV)		
Vestigingsplaats	Leeuwarden	
Doel deelname	Het afval van overheden en bedrijven op een professionele en milieuhygiënisch verantwoorde manier inzamelen, bewerken en verwerken.	
Belang	Deelname 120 aandelen à € 450 = € 54.000	
Ontwikkelingen 2019	Omrin is bezig met doorontwikkeling en geeft onder meer inhoud aan de transitie Van afval naar grondstof (Vang). Vanuit die visie is Omrin ook aanjager van het principe circulaire economie.	
Vermogen	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
1-1-2018	€ 48.680.000	€ 160.130.000
31-12-2018	€ 50.585.000	€ 152.203.000
Resultaat 2018	€ 2.026.000	
Portefeuillehouder	Rijkers	

Paragraaf Grondbeleid

Paragraaf grondbeleid

Portefeuillehouder	Jongebloed en Zonderland
Organisatie	Ruimte

Algemeen

De belangstelling voor woningbouwlocaties en bedrijventerreinen was ook in Weststellingwerf wederom merkbaar. Voor zover het binnen de mogelijkheden van de gemeente ligt worden belangstellenden zoveel mogelijk gefaciliteerd.

Pfas-regelgeving

De invoering van de PFAS-regelgeving was van invloed op de bedrijventerreinen. De regelgeving bracht onzekerheid met zich mee over de afvoermogelijkheden van vrijkomende grond bij nieuwbouw. Om risico's uit te sluiten hebben wij bodemonderzoeken op Pfas laten uitvoeren. Dit is gedaan voor de gereserveerde kavels. De resultaten van de bodemonderzoeken geven geen beperkingen voor het afvoeren van vrijkomende grond.

Transport schaarste elektriciteitsnet

De capaciteit van het elektriciteitsnet is niet voor alle ontwikkelingen voldoende. Dit kan van invloed zijn op de verkoopbaarheid van de bedrijfskavels. Wij zijn hierover in gesprek met de netbeheerder. Zie ook programma 3.

Parameters

De grondexploitaties zijn beoordeeld en geactualiseerd. De parameters kostenstijging (1,5%) en opbrengststijging (1%) zijn ongewijzigd. Het rentepercentage is gewijzigd van 2,61% in 2019 naar 2,62% voor 2020. De disconteringsvoet voor de omvangbepaling verliesvoorzieningen is 2%.

Marketing

Bij de verkoop van woningbouwlocaties en de bedrijventerreinen is het belangrijk om ons aanbod bij een zo groot mogelijk publiek onder de aandacht te brengen. Hiervoor zijn diverse communicatiemiddelen en promoties ingezet.

Hieronder een samenvatting van de acties die hebben plaatsgevonden:

- Verkopen en nieuwbouw op bedrijventerreinen Uitbreiding Schipsloot en De Plantage te Wolvega bekend gemaakt in de Nieuwsbrief Ondernemers;
- Rondje Lindewijk, een prestatie-loop in de woonwijk;
- Paardenmarathon Lindewijk, deels door de woonwijk;
- Persbericht over de voortgang van het nieuwbouwproject in Noordwolde op de voormalige locatie van de Renbaanschool;
- Actueel houden van de informatie op de websites www.weststellingwerf.nl en www.lindewijk.nl;
- Nieuwsbrieven belangstellenden en inwoners Lindewijk;
- Geadverteerd met vrije kavels op onze woningbouwlocaties op www.funda.nl en www.bouwkavelsonline.nl;
- Diverse advertenties van de woningbouwlocaties in verschillende kranten en gidsen;
- Diverse PR voor Lindewijk met bijvoorbeeld een vier seizoenen welkomstdoek, berichten via social media met ook een koppeling aan aanverwante activiteiten, zoals Lindebuurftfeest, cursus Loop je Fit ter voorbereiding op Rondje Lindewijk;
- Verkoopborden geplaatst op de bedrijventerreinen;
- Gesprekken gevoerd met deskundigen over de positionering van onze bedrijventerreinen;

- Promotie van onze kavels tijdens onze open dag van de gemeente. Hiervoor is ook een presentatiewand, folder en promotiemateriaal gemaakt.

Vennootschapsbelasting

Jaarlijks toetsten wij of we Vennootschapsbelasting (VPB) moeten betalen over ondernemingsactiviteiten. Het verkopen van grond kan namelijk gezien worden als een ondernemingsactiviteit. Voor 2019 en de volgende jaren is de gemeente geen ondernemer volgens de VPB voor de grondverkoop.

Niet in exploitatie genomen gronden (NIEGG)

Door wijzigingen in 2016 in de landelijke regelgeving (BBV) bestaat de categorie niet in exploitatie genomen gronden (NIEGG) niet meer. Uiterlijk 31-12-2019 moest worden besloten of deze gronden in exploitatie worden genomen. Op het moment dat de beslissing valt moet de waarde van de deze gronden worden aangepast naar de nieuwe bestemming. Ingeval dit een lagere waarde is dan op de balans wordt gepresenteerd, dan wordt op de gronden afgeboekt voor 31 december 2019.

In 2019 hebben wij besloten om Bedrijvenlandgoed Helomastate vooralsnog niet in exploitatie te nemen. Wij hebben dit laten taxeren door een externe deskundige. De huidige balanswaarde kan blijven bestaan.

In 2019 heeft de gemeenteraad het besluit genomen de grondexploitatie Lindewijk deelgebied 2 voort te zetten. De waarde van de grond is ingebracht in de grondexploitatie.

Bovenstaande betekent dat wij hebben voldaan aan de voorschriften van de BBV en dat er volgend jaar niet meer wordt gerapporteerd over de NIEGG.

Bouwgrond in exploitatie (BIE)

Er zijn zeven grondexploitaties waarvan vier woningbouwlocaties en drie bedrijventerreinen.

Woningbouwlocaties

De Tuinen te Wolvega

In dit plangebied is de laatste kavel in optie gegeven. Nu de laatste kavel in 2019 nog niet is verkocht, wordt de looptijd van deze grondexploitatie verlengd. De verlenging van de looptijd heeft een negatief gevolg op de grondexploitatie zodat de bestaande voorziening wordt verhoogd met € 21.000.

Oldeholtspade Noord Oost

Aan de Weidekamp is de laatste kavel in optie gegeven. Nu de laatste kavel in 2019 nog niet is verkocht, wordt de looptijd van deze grondexploitatie verlengd. De meeste kosten en opbrengsten zijn in deze grondexploitatie gerealiseerd. Volgens de regelgeving van het BBV is er daardoor een financieel voordeel van € 107.000 (verlagen verliesvoorziening € 10.000 naar nul en winstnemering € 97.000).

Lindewijk te Wolvega

Er zijn 11 kavels verkocht. Daarmee zijn de verwachte inkomsten niet gerealiseerd. De uitgaven zijn lager uitgevallen dan geraamd. Per 31 december 2019 liggen er opties op 58 projectmatige bouw kavels en drie op particuliere bouw kavels. Voor de bouw kavel voor de appartementen aan het Tijgerblauwtje zijn we in gesprek met een ontwikkelaar. Hierbij worden de opmerkingen van de raad op het bestemmingsplan meegenomen. Er zijn nu nog 43 vrije kavels in de verkoop, waarvan zes onder optie.

In 2019 is een aantal fietsbruggen gerealiseerd. Lindewijk deelgebied 1 is nu helemaal bouwrijp gemaakt. Vlak voor de jaarwisseling is het woonrijpmaken van een gedeelte van de Komma- en de Citroenvlinder opgeleverd, waarmee ook de nieuwe bewoners van dat deel van de Lindewijk een prettige leefomgeving wordt geboden.

Locatie voormalige Renbaanschool te Noordwolde

Van de projectmatige kavels is er één verkocht voor de bouw van vier rijwoningen. Deze woningen zijn gebouwd en bewoond. Eén projectkavel voor nogmaals acht rijwoningen is gereserveerd. De verkoop van deze woningen is gestart. Van de zeven particuliere kavels is één verkocht en bebouwd.

Dit betekent dat er nog zes particuliere kavels te koop zijn. De verkoopprognose is hierop aangepast door de looptijd met twee jaar te verlengen van 2022 naar 2024.

Door de gerealiseerde verkopen valt volgens de regelgeving van het BBV een bedrag vrij van € 13.000 (winstneming).

Bedrijventerreinen

Er zijn met 30 bedrijven gesprekken gevoerd over de vestigingsmogelijkheden op de bedrijventerreinen in Wolvega. In de gesprekken met de bedrijven worden eerst de bedrijfsactiviteiten in beeld gebracht en getoetst aan onder andere het bestemmingsplan. Daarbij worden de bedrijven zoveel mogelijk gefaciliteerd bijvoorbeeld door flexibiliteit in kavelgrootte, ondersteuning bij planvorming/bouwplan en maatwerk. Voor De Plantage heeft dit al geleid tot verkopen.

In 2019 is gestart met oriënterende gesprekken met marktpartijen, deskundigen en adviseurs. De informatie wordt gebruikt voor een profiel van potentiële bedrijven voor onze bedrijventerreinen en de locaties wonen/werken op Uitbreiding Schipsloot. Daarnaast geeft het inzicht en informatie die wij in 2020 met u zullen delen.

Uitbreiding Schipsloot te Wolvega

De geraamde verkopen zijn dit jaar niet behaald. Er is wel een koopovereenkomst gesloten voor een nieuwe bedrijfsvestiging. De eigendomsoverdracht zal in 2020 plaatsvinden. Voor dit bedrijf is een herverkaveling uitgevoerd om een grotere kavel aan te kunnen bieden.

De reservering op een kavel voor wonen/werken aan de Messingstraat is niet omgezet in koop. De ondernemer heeft uiteindelijk niet gekozen voor een eigen bedrijfspand met nieuwbouw. De noordelijkste kavel aan de Messingstraat is gereserveerd. Op deze kavel is planologisch geen bedrijfswoning toegestaan. In 2020 zal blijken of de reservering wordt omgezet in koop.

Door het niet realiseren van geraamde verkoopopbrengsten is een financieel nadeel ontstaan. Hiervoor wordt de bestaande voorziening verhoogd met € 37.000.

De Plantage

Er is een kavel verkocht van ruim 3.000 m² voor de bouw van twee bedrijvenverzamelgebouwen. Deze gebouwen zijn in aanbouw. Voor een kavel van ruim een hectare is concrete belangstelling. Voor het nieuwe bedrijfsgebouw is een omgevingsvergunning verleend. De eigendomsoverdracht zal in 2020 plaatsvinden. Dit geldt eveneens voor een uitbreiding van een bestaande bedrijfskavel. Een reservering op een kavel van zo'n 4.000 m² is niet omgezet in koop.

Door minder verkopen dan geraamd is er een financieel nadeel. Hierdoor is de bestaande voorziening verhoogd met € 75.000.

Noord West III te Wolvega

Er is nog één zichtlocatie te koop. Vanwege de einde looptijd is deze verlengd met één jaar. De meeste kosten en opbrengsten zijn in deze grondexploitatie al gemaakt. Hierdoor is de verliesvoorziening met € 5.000 verlaagd.

Boekwaarde bouwgronden

x € 1000

Grondexploitatie boekwaarden (BW)	Boekwaarde 31-12-2018	Verliesvoorziening cumulatief	Winstuitname cumulatief	Balanswaarde 31-12-2018	Investeringen 2019	Opbrengsten 2019	Boekwaarde 31-12-2019	Verliesvoorziening 2019	Winstuitneming 2019	Balanswaarde 31-12-2019
Woningbouw terreinen										
Wolvega De Tuinen	- 1.694	120	1.950	136	22	1	- 1.672	21	-	136
Oldeholtgade Noord Oost	- 713	10	618	- 105	13	1	- 700	- 10	97	14
Wolvega Lindewijk deelgebied I	6.806	1.291	-	5.515	11.488	1.820	16.474	-	-	15.183
Noordwolde Locatie Renbaanschool	327	-	8	335	33	177	183	-	13	205
Totaal	4.726	1.421	2.576	5.881	11.556	1.998	14.284	11	110	15.538
Bedrijventerreinen										
Wolvega Noord West III	483	398	-	86	30	-	514	- 5	-	121
Wolvega Uitbreiding Schipsloot	4.585	994	-	3.591	167	1	4.751	37	-	3.720
Wolvega De Plantage	4.722	2.594	-	2.127	170	141	4.750	75	-	2.081
Totaal	9.790	3.986	-	5.804	367	142	10.015	107	-	5.922
Totaal	14.516	5.407	2.576	11.685	11.923	2.140	24.299	118	110	21.461

Toelichting tabel

- De boekwaarde is het totaalbedrag van alle investeringen en opbrengsten uit het verleden.
- Balanswaarde is de gerealiseerde waarde inclusief de verliesvoorzieningen en winstuitnames.
- Verliesvoorzieningen worden jaarlijks geactualiseerd per grondexploitatie en berekend op basis van de netto contante waarde (NCW) van 2%.
- Winstnemingen worden jaarlijks berekend over de winstgevende grondexploitaties met de Percentage of Completion Methode (POC).
- De POC methode is de opbrengsten en kosten naar rato van de prestatie verwerken. Hierdoor ontstaat er inzicht in de financiële gevolgen tijdens een boekjaar en worden de opbrengsten en kosten in de winst- en verliesrekening verantwoord.

In de toelichting op de balans onder de vlottende activa worden de prognoses van kosten, opbrengsten, eindwaardes en resterende looptijd getoond.

Wijziging in voorziening of winstuitname per grondexploitatie in 2019.

- Bij Lindewijk deelgebied 1 is in het verleden een grote voorziening vanwege verliezen geboekt. Met de realisatie van 2019 en de nieuwe prognose voor Lindewijk deelgebied 1 en 2 samen is het te verwachten verlies gelijk. In 2020 zal voor deelgebied 2 een nieuw stedenbouwkundig plan worden ontwikkeld. Dit plan zal met uw raad worden afgestemd.

- Wolvega De Tuinen, Noordwolde locatie Renbaanschool en Oldeholtpade Noord Oost zijn positieve grondexploitaties. Voor Wolvega De Tuinen is in 2019 de voorziening opgehoogd. Dit komt omdat er in het verleden een grote winstneming is gedaan, groter dan nu de eindwaarde lijkt te zijn. Voor de grondexploitatie Oldeholtpade Noord Oost is het restant van de verliesvoorziening afgeboekt en is nog een winstneming gedaan. Voor de Noordwolde locatie Renbaanschool is een winstneming van € 13.000 gedaan.
- Bij Wolvega Noord West II is de verliesvoorziening gedaald ten opzichte van de vorige jaarrekening met € 5.000. Voor Wolvega Uitbreiding Schipsloot en Wolvega De Plantage zijn de verliesvoorzieningen gestegen vanwege het jaarresultaat, nieuwe prognoses en het verlengen van de looptijd.

Paragraaf Streekagenda

Paragraaf Streekagenda

Portefeuillehouder(s)	Van de Nadort
Organisatie	Ruimte en Sociaal domein

Algemeen

De Streekagenda is een structuur van samenwerking in de regio Zuidoost Friesland, die per 1 januari 2020 is beëindigd. Ten aanzien van de nog lopende projecten is afgesproken dat deze uiterlijk in juni 2021 moeten zijn afgerond. In gesprekken over de toekomstige vorm van samenwerking in de regio Zuidoost Friesland is door alle deelnemende partijen nadrukkelijk uitgesproken dat een vorm van samenwerking gewenst blijft. Dit heeft ertoe geleid dat de regio in 2019 een aanvraag heeft ingediend voor een Regiodeal. Bij de inmiddels gehonoreerde aanvraag is de samenwerking er vooral op gericht om te komen tot nadere afspraken binnen de Regiodeal. Deze werkwijze zal de basis zijn voor de nieuwe structuur van samenwerking.

Vanaf 2018 is binnen de Streekagenda de focus gelegd op beleidsmatige vraagstukken die spelen in regionaal verband. In eerste instantie zijn de volgende 6 thema's geconcretiseerd :

- herstructurering bedrijvenlocaties
- klimaatagenda
- circulaire economie
- energietransitie
- investeringsagenda
- leefbaarheid platteland

Voor het thema herstructurering bedrijfslocaties hebben wij twee locaties aangedragen. Door onafhankelijke partijen wordt alle van belang zijnde informatie verzameld op basis waarvan voor één locatie een plan van aanpak wordt geschreven. Binnen de regio komen meerdere plannen van aanpak beschikbaar die kunnen worden gebruikt voor de concrete situatie of als basis voor andere locaties.

Binnen het thema klimaatagenda heeft het Wetterskip bezoeken georganiseerd aan locaties waar al wordt geanticipeerd op het veranderende klimaat. Verder organiseert het Wetterskip ook bijeenkomsten/gesprekken binnen gebieden over het onderwerp klimaatadaptie.

Het thema circulaire economie richt zich op bewustwording voor (her)gebruik grondstoffen. Concreet is hiervoor het project Rotan 2.0 gestart. Samen met bestemming Noordwolde en Ambacht Noordwolde wordt dit concreet ingevuld. Het betreft vooral het weer zichtbaar maken van het vlechten met rotan.

Het thema energietransitie heeft een regionaal karakter en bestaat uit verschillende deelprojecten. Wij hebben in 2018 besloten mee te doen aan de deelprojecten "MKB verduurzamen" en "dorpen naar energieneutraal".

Binnen het deelproject MKB verduurzamen stimuleren wij ondernemers op basis van onderzoek op bedrijfsniveau om energiebesparende maatregelen te treffen. De ervaringen kunnen daarna worden gebruikt in de onderlinge contacten tussen ondernemers, waardoor dit een uitwaaiend effect krijgt. Daarnaast zijn er bijeenkomsten georganiseerd en is er een informatiefolder gemaakt.

Binnen het deelproject dorpen naar energie neutraal willen wij dorpen de energiemix methode aanbieden. Aan de hand hiervan kunnen dorpen de mogelijkheden bespreken om als dorp energie neutraal te worden. In 2019 zijn over de toepassing van de energiemix methode gesprekken gevoerd met Boijl en Steggerda.

Het thema investeringskalender betreft een onderzoek van de provincie naar een andere financiële inrichting van de Streekagenda. Door de beëindiging van de Streekagenda is dit thema afgerond.

Het thema leefbaarheid op het platteland heeft vooral betrekking op een betere afstemming tussen wonen en zorg. Vraagstukken rondom het toekomst bestendig maken van de woonvoorraad (sociaal en particulier) en het nog beter inrichten van zorg gericht op senioren passeren hierbij de revue. Verschillende bijeenkomsten zijn georganiseerd waarbij alle betrokken partijen (zoals woningbouwcorporaties, zorgaanbieders, makelaars en vastgoedpartijen) met elkaar hebben gesproken over dit onderwerp. Met de kennisdeling die op deze manier heeft plaatsgevonden, is het thema afgerond.

Naast de 6 thema's zijn er nog een aantal onderwerpen die voor de thematische aanpak zijn gestart. Zo is de verdere uitwerking van de projectvoorstellen ErVaren en Turf afgerond en zijn onderdelen in uitvoering. De totale afronding zal voor juni 2021 plaats vinden. Ook het opstellen van een visie "entrées en poorten" is afgerond. Dit rapport levert een basis om de regio Zuidoost meer als eenheid te promoten en markeert de start voor de aanpak van het gebied Driewegsluis.

Verder is de Landschapsvisie Zuidoost Friesland afgerond.

Tot slot is in het kader van de herstructurering van het gebied Ds. Reitsmastraat/Ds. Van der Tuukstraat gestart met de vervanging van de riolering en de sloop van de woningen. Vanuit de Integrale Stedelijke Vernieuwing (ISV) is hiervoor een provinciale bijdrage toegekend van maximaal € 226.000. Afronding van het totaal is voorzien in 2020.

Financieel

Voor de projecten die nog in uitvoering zijn, waarvan de financiering loopt via het gebiedsbudget binnen de streekagenda, is de gemeentelijke bijdrage geregeld. Het gaat om de volgende projecten:

- Integrale Stedelijke Vernieuwing Noordwolde;
- Uitwerken projectvoorstellen ErVaren en Turf,
- Aandachtsgebied Noordwolde.
- Circulaire economie
- Regionale energietransitie

Jaarrekening - Balans per 31 december 2019

Balans per 31 december 2019

x € 1.000

Activa	31-12-2019	31-12-2018	Passiva	31-12-2019	31-12-2018
Vaste activa			Vaste passiva		
Immateriële Vaste Activa	937	910	Eigen vermogen	30.510	22.424
Materiële Vaste Activa	63.292	73.237	Voorzieningen	6.203	13.654
Financiële Vaste Activa	5.531	9.673	Vaste Schuld	55.232	58.577
Totaal Vaste activa	69.760	83.820		91.945	94.655
Vlottende activa			Vlottende passiva		
Vorraden	21.462	11.686	Vlottende schuld	5.179	5.065
Uitzettingen	7.173	5.285	Overlopende passiva	1.928	2.345
Liquide middelen	468	470			
Overlopende activa	189	804			
Totaal Vlottende activa	29.292	18.245		7.107	7.410
Totaal Activa	99.052	102.065		99.052	102.065

Uitgebreide balans activa

x € 1.000

Activa	31-12-2019	31-12-2018
Vaste Activa		
Immateriële Vaste Activa		
Kosten onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	50	18
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	887	892
Totaal Immateriële Vaste Activa	937	910
Materiële Vaste Activa		
Economisch nut	42.300	51.885
Economisch nut, dekking door heffing	17.488	17.734
Maatschappelijk nut	3.504	3.618
Totaal Materiële Vaste Activa	63.292	73.237
Financiële Vaste Activa		
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	321	321
Leningen aan deelnemingen	17	17
RC-verhouding met het Rijk	3.443	7.475
Overige langlopende leningen	1.747	1.857
Leningen aan overige verbonden partijen	2	2
Totaal Financiële Vaste Activa	5.532	9.673
Totaal Vaste Activa	69.761	83.820
Viottende Activa		
Voorraden		
Onderhanden werk (bouwgronden in exploitatie woningen)	15.539	5.881
Onderhanden werk (bouwgronden in exploitatie bedrijventerrein)	5.922	5.804
Gereed product en handelsgoederen	1	1
Totaal Voorraden	21.462	11.686
Uitzettingen		
Vorderingen op openbare lichamen	4.027	4.283
Overige vorderingen	3.146	1.002
Totaal Uitzettingen	7.173	5.285
Liquide Middelen		
Banken	468	470
Totaal Liquide Middelen	468	470
Overlopende Activa		
Overige overlopende activa	189	804
Totaal Overlopende Activa	189	804
Totaal Viottende Activa	29.292	18.245
Totaal Activa	99.053	102.065
Verschuldigde VPB	nihil	nihil

Uitgebreide balans passiva

x € 1.000

Passiva	31-12-2019	31-12-2018
Vaste Passiva		
Eigen vermogen		
Algemene reserve	18.995	19.262
Bestemmingsreserves	11.515	3.110
Saldo van rekening	0	52
Totaal Eigen vermogen	30.510	22.424
Voorzieningen		
Voorzieningen	6.203	13.654
Totaal Voorzieningen	6.203	13.654
Vaste Schuld		
Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	55.232	58.577
Totaal Vaste Schuld	55.232	58.577
Totaal Vaste Passiva	91.945	94.655
Vlottende Passiva		
Vlottende Schuld		
Overige vlottende schulden	5.179	5.065
Totaal Vlottende Schuld	5.179	5.065
Overlopende Passiva		
Overige overlopende passiva	1.928	2.345
Totaal Overlopende Passiva	1.928	2.345
Totaal Vlottende Passiva	7.107	7.410
Totaal Passiva	99.052	102.065
Niet uit de balans blijvende verplichtingen:		
Gewaarborgde leningen en garantstellingen	34.547	33.917
Huur en leasecontracten	433	599
	34.980	34.516

Toelichting op de balans per 31 december 2019

De toelichting op de balans per 31 december 2019 is te vinden in de onderdelen toelichting op de activa en passiva.

Grondslagen voor waardering en resultaat bepaling

Grondslagen voor waardering en resultaat bepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de verordening ex artikel 212 Gemeentewet, waarin door de gemeenteraad op d.d. 12 december 2016 de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie zijn vastgesteld.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij desbetreffende post anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.

Eventuele schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Met betrekking tot de verwerking van de algemene uitkering heeft de commissie BBV een stellige uitspraak gedaan. Deze uitspraak houdt in dat in de jaarrekening de algemene uitkering wordt opgenomen conform de in het jaar laatst gepubliceerde accresmededeling, die doorgaans is opgenomen in de september circulaire van het boekjaar.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen dan wel schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden en overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenbegroting, te weten 4 jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (bijvoorbeeld door reorganisaties) dient wel een verplichting opgenomen te worden.

Presentatie- en stelselwijzigingen

RC-verhouding met het Rijk (schatkist)

De rekening-courant verhouding met het Rijk (schatkistbankieren) is niet meer opgenomen onder de uitzettingen, maar onder de Financiële Vaste Activa. Dit is overeenkomstig de voorschriften van de commissie BBV.

Vaste activa

Immateriële vaste activa

Algemeen

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- dan wel de vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. Eventuele van derden verkregen specifieke investeringsbijdragen worden in mindering gebracht op het geactiveerde bedrag (artikel 62 lid 2 BBV). Hierbij wordt de verkregen bijdrage als bate verantwoord.

Kosten van onderzoek en ontwikkeling van een bepaald actief

De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in 5 jaar afgeschreven. De afschrijving van de geactiveerde kosten van onderzoek en ontwikkeling vangt aan bij ingebruikneming van het gerelateerde materiële vaste actief.

Bijdragen aan activa in eigendom van derden

Bijdragen aan activa van derden worden, mits dit financieel haalbaar is, in één keer ten laste van de exploitatie gebracht en kunnen worden gedekt uit de algemene reserve, dan wel een daartoe bestemde reserve. Indien dit financieel niet haalbaar is, kunnen zij worden geactiveerd met een afschrijvingstermijn van 15 jaar. Dergelijke geactiveerde bijdragen zijn gewaardeerd tegen het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met de afschrijvingen.

Materiële vaste activa

Algemeen

Activa worden gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente over het tijdvak die aan de vervaardiging van het actief worden toegerekend; in dat geval vermeldt de toelichting dat deze kosten worden geactiveerd.

Investerings met economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht.

Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen bedragen in jaren:

Gronden en terreinen	n.v.t.
Woonruimten	20 - 40 jaar
Bedrijfsgebouwen	20 - 50 jaar
Vervoermiddelen	7 - 12 jaar
Machines, apparaten en installaties	5 - 15 jaar

Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

Wanneer investeringen grotendeels of meer worden gedaan voor riolering, het inzamelen van huishoudelijk afval of andere alsook voor rechten die op grond van artikel 229 lid 1 a en b Gemeentewet worden geheven, dan worden deze investeringen op de balans opgenomen in deze categorie.

Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut

Investerings met een maatschappelijk nut worden, evenals investeringen met een economisch nut, geactiveerd en over de verwachte toekomstige gebruiksduur afgeschreven.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen bedragen in jaren:

Speelvoorzieningen	25 jaar
Reconstructie/aanleg wegen, fietspaden en voetpaden	25 jaar
Beschoeiing, tunnels, duikers, steigers en bushaltes	25 jaar
Openbare verlichting	20 jaar
Bruggen	10 - 25 jaar

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen, (overige) leningen u/g en (overige) uitzettingen zijn - tenzij hierna anders vermeld - opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden.

Van een deelneming is krachtens artikel 1 lid d BBV sprake als de gemeente participeert in het aandelenkapitaal van een NV of een BV.

Vlottende activa

Vorraden

Onderhanden werk, gronden in exploitatie

De als onderhanden werken opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijpmaken) alsmede de rentekosten berekend zoals voorgeschreven in het BBV en de administratie- en beheerskosten.

Voor winstneming geldt de percentage of completion methode: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd kan tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitatie winst worden genomen. Hiervoor moet het resultaat op de grondexploitatie wel op betrouwbare wijze kunnen worden ingeschat. Indien aan de voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

1. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat;
2. De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht;
3. De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

Zolang daar geen sprake van is, worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht.

Gereed product

Gerede producten worden gewaardeerd tegen de kostprijs of tegen de marktwaarde indien de marktwaarde lager is dan de kostprijs. Dat laatste doet zich vooral voor indien voorraden incurant worden. De kostprijs bestaat uit de verrekenningsprijzen van grond- en hulpstoffen en de loon- en machinekosten die aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend.

Uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan één jaar

Vorderingen

De vorderingen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste passiva

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders is echter tegen de contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd. De gehanteerde rekenrente is gebaseerd op de jaarlijks door het ministerie van BZK gepubliceerde circulaire.

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rente typische looptijd van één jaar of langer.

Flottende passiva

Flottende passiva

De flottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten de balanstelling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

Overzicht van baten en lasten

In alle gepresenteerde tabellen met de cijfers van de jaarrekening versus begroting staan kolommen met de namen actuele begroting en primitieve begroting.

Met actuele begroting wordt bedoeld de begroting ná wijzigingen en met primitieve begroting wordt bedoeld de begroting zoals die oorspronkelijk is vastgesteld door de raad in november 2018.

Gemeentefonds

De basis voor de hoogte van de gemeentefondsuitkering is de laatste circulaire over 2019 die we in december hebben ontvangen. De omvang van het gemeentefonds op basis van de koppeling met de rijksuitgaven is voor het laatst bijgesteld in de septembercirculaire 2019. Zoals gebruikelijk wordt dat niet gedaan in de december-circulaire 2019. Er wordt een mogelijke onderuitputting op de rijksbegroting 2019 verwacht. Dit zou een lagere afrekening van het accres 2019 betekenen. Meer informatie daarover wordt bij de komende mei-circulaire 2020 bekend gemaakt.

Vennootschapsbelasting (Vpb)

Met ingang van 1 januari 2016 is de Wet Vpb gewijzigd en zijn overheden belastingplichtig voor de Vpb. Deze wijziging betekent dat de gemeente vanaf 1 januari 2016 vennootschapsbelasting moet gaan betalen over de winst op bepaalde activiteiten. Deze winst moet bepaald worden op basis van fiscale waarderingsgrondslagen. Deze wijken op bepaalde punten af van de grondslagen uit het BBV. Fiscaal zullen resultaten dus afwijken van de resultaten in de jaarrekening. Dit betekent dat een afzonderlijke fiscale administratie gevoerd wordt om de waarde van de bezittingen, schulden en het resultaat te bepalen.

De koepelorganisaties en de Belastingdienst hebben zich verenigd in de Samenwerking Vennootschapsbelasting Lokale Overheden (SVLO) met als doel overeenstemming te bereiken met betrekking tot handreikingen voor de praktijk voor de fiscale waarderingsgrondslagen. Op basis van onze eerste berekeningen hebben wij geen bedrag voor te betalen Vpb opgenomen in de jaarrekening 2019.

Resultaatbestemming

Alle mutaties in reserves zijn gedekt door een vóór 31 december van het jaar genomen raadsbesluit dan wel principebesluit van de raad om bepaalde (toekomstige) baten en/of lasten te muteren in een bepaalde reserve.

Toelichting op de activa

Vaste activa

De vaste activa bestaan uit immateriële vaste activa; materiële vaste activa en financiële vast activa. Per onderdeel wordt een nadere toelichting/specificatie gegeven.

x € 1.000

Vaste activa	Boekwaarde 31-12-2018	Investerings	Desinvestering	Afschrijving	Boekwaarde 31-12-2019
Immateriële vaste activa	910	108	10	71	937
Materiële vaste activa	73.237	4.512	10.490	3.969	63.292
Financiële vaste activa	9.673	650	4.142		5.531
Totaal	83.820	5.270	1.075	3.614	69.760

Immateriële vaste activa

x € 1.000

Immateriële vaste activa	Boekwaarde 31-12-2018	Investerings	Desinvestering	Afschrijving	Boekwaarde 31-12-2019
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	18	42	10	-	50
Activa in eigendom van derden	892	66	-	71	887
Totaal	910	108	10	71	937

Specificatie immateriële vaste activa	Boekwaarde 31-12-2018	Investerings	Desinvestering	Afschrijving	Boekwaarde 31-12-2019
<u>Kosten van onderzoek en ontwikkeling</u>					
Vorbereidingskosten voor de grondexploitatie	18	42	10		50
<u>Activa in eigendom van derden betreffen:</u>					
Een bijdrage voor nieuwbouw dorpsaccommodatie De Hoeve in 2012	90			10	80
Een bijdrage voor de onderdoorgang Om den Noort	797			61	736
Een bijdrage voor bouwkundige aanpassingen Griffioenpark 3	5	66			71
	910	108	10	71	937

Materiële vaste activa

De materiële activa worden onderverdeeld in economisch, nut, economisch nut met dekking door heffing en maatschappelijk nut.

x € 1.000

Materiële vaste activa	Boekwaarde 31-12-2018	Investerings	Desinvestering	Afschrijving	Boekwaarde 31-12-2019
Economisch nut					
Bedrijfsgebouwen	33.360	312	34	1.955	31.683
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	2.522	1.220	674	128	2.940
Overige machines	814	947	10	233	1.518
Overige materiële vaste activa	2.690	777	9	554	2.904
Vervoermiddelen	990	159		130	1.019
Gronden en terreinen	11.509	236	9.763		1.982
Woonruimten	-	254			254
Totaal Economisch nut	51.885	3.905	10.490	3.000	42.300
Economisch nut, dekking door heffing					
Gronden en terreinen	60				60
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	17.674	205		451	17.428
Totaal Economisch nut, dekking door heffing	17.734	205	-	451	17.488
Maatschappelijk nut					
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	3.618	403		517	3.504
Totaal Maatschappelijk nut	3.618	403	-	517	3.504
Totaal	73.237	4.513	10.490	3.968	63.292

Belangrijkste (des)investeringen

In het onderstaand overzicht staan de belangrijkste investeringen vermeld.

De desinvesteringen van totaal € 10.490.000 komen voornamelijk voort uit 2 posten materiële vaste activa: Gronden en terreinen en Grond-,weg- en waterbouwkundige werken.

- Bij Gronden en terreinen een desinvestering van € 9.763.000. Dit komt doordat het activum grond Lindewijk deelgebied 2 voor de boekwaarde is afgeboekt (desinvestering) en overgebracht naar de voorraden. De boekwaarde van Lindewijk deelgebied 2 bedroeg € 9.763.231.

- Bij Grond-,weg- en waterbouwkundige werken een desinvestering van € 674.000. Dit betreft voor € 667.892 een provinciale subsidie voor het project Verbeteren bereikbaarheid station 2019.

x € 1.000

Belangrijkste investeringen	Investerings 2019	Beschikbaar krediet 2019	Investerings cumulatief
Economisch nut			
Gronden en terreinen A121			
Grond Hoofdstraat Oost 52 Wolvega	236	236	236
Woonruimten A122			
Lindedijk 3 Nijetrijne	254	288	254
Overige materiele vaste activa A129			
Extra krediet ICT ontwikkelingen 2019	370	460	370
Vervoermiddelen A125			
Tractie 2019	119	180	119
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken A124			
Verbeteren bereikbaarheid station *	710	220	37
1e Fase upgrading fietspad langs De Linde	510	480	1.380
Overige machines A126			
Vervanging hardware 2019	707	120	707
Informatiseringsjaarplan 2019	158	217	158
Totaal Economisch nut	3.064	2.201	3.261
Maatschappelijk nut			
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken A124			
Vervangen brug over Tjonger	230	216	264
Totaal Maatschappelijk nut	230	216	264
Economisch nut, dekking door heffing			
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken A124			
Totaal Economisch nut, dekking door heffing			
Totaal	3.294	2.417	3.525

* Werkelijke investering valt lager uit door subsidie en/of andere verkregen bijdragen

Financiële vaste activa

x € 1.000

Financiële vaste activa	Boekwaarde 31-12-2018	Investerings	Desinvesteringen	Aflossingen	Boekwaarde 31-12-2019
Kapitaalverstrekingen aan deelnemingen	321				321
Leningen aan deelnemingen	17				17
Rc-verhouding met het Rijk (schatkist)	7.475		4.032		3.443
Overige langlopende leningen	1.857			110	1.747
Leningen aan overige verbonden partijen	2	1		1	2
Totaal	9.673	1	4.032	111	5.531

Kapitaalverstrekkingen

x € 1.000

Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	31-12-2019	31-12-2018
Deelneming Afvalsturing Friesland BV	55	55
Deelneming BNG	145	145
Kap.verstrekkingen Volkskredietbank	121	121
Totaal	321	321

Verstekte leningen

x € 1.000

Verstekte leningen	Oorspr. Bedrag	Begin looptijd	Einde looptijd	Boekwaarde 31-12-2018	Opname 2019	Aflossing 2019	Boekwaarde 31-12-2019	Aflossing totaal	Rente 2019
A. Leningen aan Woningbouwcorporaties									
							-		
Totaal leningen aan Woningbouwcorporaties				-		-	-	-	
B. Overige langlopende geldleningen									
Speelwerk Kinderopvang	590	2002	2028	354			354	236	-
Overgedr.hypotheke aan Comperio	1.532	2009		231		36	195	1.265	5
Hyp. geldleningen ambtenaren		div.	div.	1.625		74	1.551		46
Fiets-project ambtenaren		div.	div.	1	1		2		-
Totaal overige langlopende geldleningen	2.122			2.211	1	110	2.102	1.501	51
C. Renteloze leningen									
VV Oosterstreek	9	2001	2020	1		1	-	9	
Voetbalvereniging Oldeholtgade	9	2002	2021	1			1	8	
Totaal renteloze leningen	18			2	-	-	1	17	-
Totaal verstekte geldleningen	2.140			2.213	1	110	2.103	1.518	51
Voorzieningen									
Voorziening voor afwikkeling faillissement Stichting Speelwerk				- 354			- 354		
Totaal getroffen voorzieningen voor verstekte geldleningen				- 354			- 354		
Totaal bedrag balans	2.140	-	-	1.859	1	110	1.749	1.518	51

Toelichting op verstrekte leningen

Overige langlopende geldleningen

Het totaal op de balans van € 1.749.000 bestaat uit overige langlopende geldleningen € 2.102.000 minus een getroffen voorziening voor de afwikkeling van het faillissement van Stichting Speelwerk van € 354.000.

Stichting Speelwerk

De Stichting is al op 3 december 2013 failliet verklaard. Tot op heden is het faillissement nog niet afgewikkeld. De verwachting is dat deze zaak in 2020 tot een afronding komt.

Hypotheken ambtenaren en overgedragen hypotheken Comperio

De portefeuille krimpt. Enerzijds door (vroegtijdige) aflossingen. Anderzijds mogen er geen nieuwe hypotheken meer aan werknemers worden verstrekt.

Fietsproject ambtenaren

Om het woon-werkverkeer per fiets te stimuleren biedt de overheid bedrijven en instellingen een fietsplan aan te bieden aan hun werknemers. Via het fietsplan is het voor werknemers mogelijk een fiets aan te schaffen met belastingvoordeel.

Renteloze leningen

Eind 2019 nog een lening die in 2021 worden afgelost.

Flottende activa

De flottende activa bestaan uit voorraden, uitzettingen, liquide middelen en overlopende activa. Per onderdeel wordt een nadere toelichting/specificatie gegeven.

x € 1.000

Flottende activa	31-12-2019	31-12-2018
Voorraden	21.461	11.686
Uitzettingen	7.174	5.285
Liquide Middelen	468	470
Overlopende Activa	189	804
Totaal	29.292	18.245

Voorraden

De voorraden zijn in totaal met € 9.776.000 toegenomen. Dit wordt nader toegelicht in de paragraaf Grondbeleid. Het verloop van de boekwaarden staat hieronder vermeld.

x € 1.000

Voorraden	31-12-2019	31-12-2018
Gereed product en handelsgoederen	1	1
Onderhanden werk (bouwgronden in exploitatie bedrijventerrein)	5.922	5.881
Onderhanden werk (bouwgronden in exploitatie woningen)	15.538	5.804
Totaal	21.462	11.686

Boekwaarden grondexploitaties

x € 1000

Grondexploitatie boekwaarden (BW)	Boekwaarde 31-12-2018	Verliesvoorziening cumulatief	Winstuitname cumulatief	Balanswaarde 31-12-2018	Investerings 2019	Opbrengsten 2019	Boekwaarde 31-12-2019	Verliesvoorziening 2019	Winstuitname 2019	Balanswaarde 31-12-2019
Woningbouwterreinen										
Wolvega De Tuinen	- 1.694	120	1.950	136	22	1	- 1.672	21	-	136
Oldeholtpade Noord Oost	- 713	10	618	- 105	13	1	- 700	- 10	97	14
Wolvega Lindewijk deelgebied I	6.806	1.291	-	5.515	11.488	1.820	16.474	-	-	15.183
Noordwolde Locatie Renbaanschool	327	-	8	335	33	177	183	-	13	205
Totaal	4.726	1.421	2.576	5.881	11.556	1.998	14.284	11	110	15.538
Bedrijventerreinen										
Wolvega Noord West III	483	398	-	86	30	-	514	- 5	-	121
Wolvega Uitbreiding Schipsloot	4.585	994	-	3.591	167	1	4.751	37	-	3.720
Wolvega De Plantage	4.722	2.594	-	2.127	170	141	4.750	75	-	2.081
Totaal	9.790	3.986	-	5.804	367	142	10.015	107	-	5.922
Totaal	14.516	5.407	2.576	11.685	11.923	2.140	24.299	118	110	21.461

Toelichting boekwaarde grondexploitaties

In de tabel boekwaarden grondexploitaties hebben alle winstgevende grondexploitaties een negatieve waarde omdat er meer opbrengsten dan kosten zijn gemaakt of begroot. Afname van verliesvoorzieningen worden met een (-)min gepresenteerd.

Alle terreinen vallen onder de categorie Bouwgrond In Exploitatie(BIE) en vallen onder de activa als voorraad. Een BIE is een bouwgrond waarvan de exploitatie en begroting door de raad is vastgesteld. De maximale looptijd van een grondexploitatie is 10 jaar tenzij hiervan gemotiveerd wordt afgeweken en dit vastgesteld is door de raad. Bij een langere looptijd worden risico beperkende beheersmaatregelen toegepast zoals geen indexatie van opbrengsten na 10 jaar. Elk jaar wordt de grondexploitatie getoetst of het belastingplichtig is voor de vennootschapsbelasting.

Toelichting begrippen en rekenmethodes

Boekwaarde is het totaalbedrag van alle investeringen en opbrengsten uit het verleden. Balanswaarde is de gerealiseerde waarde inclusief de verliesvoorzieningen en winstuitnames. Verliesvoorzieningen worden jaarlijks geactualiseerd per grondexploitatie en berekend op basis van de netto contante waarde(NCW) van 2%. Winstnemingen worden jaarlijks berekend over de winstgevende grondexploitaties met de Percentage of Completion Methode (POC).

De woningbouwterreinen hebben per 31 december 2019 een boekwaarde van € 14.284.000, de bedrijventerreinen hebben een boekwaarde van € 10.015.000. Dit is exclusief winstnemingen en verliesvoorzieningen.

In 2019 zijn de verliesvoorzieningen toegenomen met € 118.000 en is een winstuitname gedaan van € 110.000.

Grondexploitatie prognosex €
1000

Grondexploitatie per 31-12-2019	Resterende looptijd in jaren	Boekwaarde 31-12-2019	Nog te maken kosten	Nog te ontvangen opbrengsten	Eindwaarde nominaal (einde looptijd)	Eindwaarde NCW 2,00%	Eindwaarde NCW 2,61%	Verliesvoorziening totaal	Winstuitname totaal
Woningbouwterreinen									
Wolvega De Tuinen	1	- 1.672	30	202	- 1.845	- 1.809	- 1.798	141	1.950
Oldeholtpade Noord-Oost	1	- 700	48	143	- 795	- 780	- 775	-	715
Wolvega Lindewijk	11	16.474	17.342	32.144	1.671	1.291		1.291	
Noordwolde Renbaanschool	3	183	394	764	- 188	- 177	- 174		22
totaal		14.284	17.814	33.255	- 1.157	- 1.474	- 2.746	1.432	2.686
Bedrijventerreinen									
Wolvega Noord West III	1	514	142	256	401	393	390	393	-
Wolvega Uitbreiding Schipsloot	11	4.751	2.053	5.522	1.282	1.031	964	1.031	-
Wolvega De Plantage	5	4.750	1.602	3.406	2.947	2.669	2.589	2.669	-
totaal		10.015	3.798	9.184	4.629	4.093	3.944	4.093	-
Totaal		24.299	21.612	42.438	3.472	2.619	1.198	5.525	2.686

Toelichting grondexploitatie prognose

In de tabel grondexploitatie hebben alle winstgevendende grondexploitatie een negatieve waarde omdat er meer opbrengsten dan kosten zijn gemaakt of begroot.

- Boekwaarde is het totaalbedrag van alle investeringen en opbrengsten uit het verleden.
- Eindwaarde einde looptijd geeft het te verwachten toekomstige eindresultaat aan van een grondexploitatie.
- De Netto Contante Waarde (NCW) geeft de waarde van het toekomstige eindresultaat aan teruggerekend naar de waarde per einde boekjaar rekening houdend met het rentepercentage.
- Het NCW percentage van 2,00% is een vastgesteld tarief door de belastingdienst voor de verliesvoorziening.
- Het NCW percentage van 2,61% is het werkelijke tarief waartegen de gemeente geld leent voor de grondexploitatie.

De grondexploitatie in totaal zijn verliesgevend op basis van de gerealiseerde waarde en eindwaarde einde looptijd. De woningbouwterreinen in totaal zijn wel winstgevend maar kunnen de verliezen van de bedrijventerreinen niet compenseren.

Uitzettingen < 1 jaar

x € 1.000

Uitzettingen < 1 jaar	31-12-2019	31-12-2018
Vorderingen op openbare lichamen	4.027	4.283
Overige vorderingen	3.146	1.002
Totaal	7.173	5.285

x € 1.000

Specificatie overige vorderingen	31-12-2019	31-12-2018
Debiteuren algemeen	635	671
Debiteuren belastingen	2.621	264
Voorziening oninbaarheid belastingen	- 265	- 219
Debiteuren administratief	82	224
Debiteuren VS Bijstandszaken	- 161	- 188
Debiteuren WWB	780	832
Voorziening oninbaarheid WWB	- 546	- 582
	3.146	1.002

Toelichting op uitzettingen < 1 jaar

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Het grootste verschil ten opzichte van 2018 is de post debiteuren belastingen. In 2019 is er een bedrag opgenomen van een vordering ter hoogte € 2.621.427. In 2018 is het bedrag van dezelfde debiteur in het lopende jaar ontvangen en dus niet als vordering opgenomen. Dit verklaart het grote verschil.

Op het bedrag voor overige vorderingen zijn voor oninbaarheid de volgende voorzieningen in mindering gebracht:

Voorziening oninbaarheid belastingen en overige vorderingen

De voorziening voor oninbaarheid is bedoeld om de risico's van oninbaarheid van zowel de gemeentelijke belastingen als overige vorderingen (niet WWB) op te vangen. De methode om de voorziening te bepalen is opgenomen in de financiële verordening, art 10. Hierin staat dat vorderingen van de gemeente individueel worden beoordeeld op oninbaarheid. Maar voor de gemeentelijke aanslagen, heffingen en bijstandsverstrekkingen wordt een voorziening getroffen op basis van het historisch percentage van oninbaarheid. In 2019 is er € 49.809 afgeboekt. Om de voorziening weer op peil te brengen is er € 96.368 aan toegevoegd, waardoor de stand van de voorziening op 31-12-2019 € 265.350 is.

Voorziening oninbaarheid WWB

De voorziening is bedoeld om de risico's van oninbaarheid van openstaande vorderingen WWB op te vangen. De hoogte van de voorziening wordt bepaald op 70% van het op dat moment openstaande saldo aan vorderingen. Dit is conform onze financiële verordening 2017 ex. art. 212 Gemeentewet. In 2019 is voor deze voorziening een vrijval geweest. De stand van de voorziening is op 31-12-2019 € 546.127.

Liquide middelen

De kasgeldlimiet wordt nader toegelicht in de Paragraaf Financiering.

x € 1.000

Liquide middelen	31-12-2019	31-12-2018
Banken	468	470
	468	470

Overlopende activa

x € 1.000

Overlopende activa	31-12-2019	31-12-2018
Nog te ontvangen voorschotbedragen met een specifiek bestedingsdoel		-
Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen die tlv de volgende begrotingsjaren komen	189	804
Totaal	189	804

x € 1.000

Betreft:	31-12-2019	31-12-2018
Vooruitbetaalde kosten SD	177	161
Nog op te leggen aanslagen boekjaar	0	622
Nog te verrekenen voorschotten in afwachting toekenning uitkering	8	17
Nog op te leggen overige opbrengsten boekjaar	4	4
Ten onrechte betaald/ontvangen	0	0
	189	804

Toelichting op de passiva

Vaste passiva

De vaste passiva bestaan uit eigen vermogen; voorzieningen en vaste schuld. Per onderdeel wordt een nadere toelichting/specificatie gegeven.

x € 1.000

Vaste passiva	31-12-2019	31-12-2018
Eigen Vermogen	30.510	22.372
Voorzieningen	6.203	13.654
Vaste Schuld	55.232	58.577
Totaal	91.945	94.603

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit het saldo van de rekening en de reserves.

x € 1.000

Saldo van de rekening	31-12-2019	31-12-2018
Saldo van rekening	0	52
Totaal	0	52

Het saldo wordt nader toegelicht in "Jaarrekening op hoofdlijnen".

Reserves

x € 1.000

Reserves	Saldo 31-12-2018	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo 31-12-2019
Algemene Reserve	19.262	52	319	18.995
Totaal Algemene Reserve	19.262	52	319	18.995
Bestemmingsreserves				
Reserve afvalstoffenverwijdering	813	-	287	526
Reserve vervanging/onderhoud riolering	1.556	-	2	1.554
Reserve onderhoud gebouwen	6	-	-	6
Reserve investeringsambities	734	8.436	17	9.153
Reserve energietransitie	-	274	-	274
Totaal Bestemmingsreserves	3.109	8.710	306	11.513
Totaal	22.371	8.762	625	30.508

Toelichting op reserves

Structurele mutaties

De voorschriften vragen om een overzicht van alle structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves. Dit om beter inzicht te krijgen in het structureel en reëel evenwicht. Alle mutaties binnen onze reserves zijn van incidentele aard, met uitzondering van de egaliseringsreserves voor de afvalstoffenverwijdering en de riolering.

ALGEMENE RESERVE

Algemene reserve

De storting van € 52.000 betreft het positieve saldo van de jaarstukken 2018. De onttrekking van in totaal € 319.000 bestaat uit incidentele uitgaven, waarvan de onttrekking van € 248.500 uit de Algemene reserve voor het vormen van de Reserve energietransitie de meest omvangrijke is. De overige ruim € 70.500 onttrekking aan de algemene reserve gaat om budgetten die bij de jaarrekening 2018 zijn overgegaan naar het begrotingsjaar 2019. Het gaat hierbij om kosten voor Herstel schade openbaar groen (€ 31.000), Projecten dorpen, landschap en biodiversiteit (€ 20.000), Opstellen omgevingsvisie (€ 9.500), Energieprestatie adviezen (€ 7.000) en Rottige Meente (€ 3.000).

BESTEMMINGSRESERVES

Reserve afvalstoffenverwijdering

Op de afvalstoffenheffing, die wij bij onze inwoners in rekening brengen, mogen we geen winst maken. We mogen maximaal een tarief doorberekenen dat uitgaat van 100% kostendekkendheid. Om de woonlastendruk te beperken hebben we in 2019 geen 100%, maar 90% van de kosten aan onze inwoners doorberekend. Het verschil van € 287.000 nemen wij via een onttrekking aan de reserve voor onze rekening. De exploitatie afvalstoffenverwijdering wordt in programma 7 nader toegelicht.

Reserve vervanging/onderhoud riolering

Net als bij de afvalstoffenheffing geldt bij riolering dat wij op het tarief geen winst mogen maken. We mogen maximaal een tarief doorberekenen dat uitgaat van 100% kostendekkendheid. In 2019 was de kostendekkendheid afgerond 100%. Dit betekent dat er slechts een geringe (€2.000) onttrekking aan de reserve is. In de analyse op de cijfers van programma 7 lichten we de exploitatie riolering nader toe.

Reserve onderhoud gebouwen

In 2019 is er geen geld toegevoegd of onttrokken aan de reserve onderhoud gebouwen. Het saldo eind 2019 is daarmee hetzelfde als het saldo eind 2018, namelijk € 6.000.

Reserve investeringsambities

Bij de vaststelling van de jaarstukken 2017 is de bestemmingsreserve investeringsambities in het leven geroepen. Enerzijds om voorbereidingskosten voor projecten in de openbare ruimte (€ 17.000 in 2019) uit te betalen en anderzijds als dekkingsbron voor de projecten in onze dynamische investeringsagenda. De dekking van de projecten in de investeringsagenda (totaal bijna €13 miljoen) is met het vervallen van de terugbetalingsverplichting precariobelasting een stuk dichterbij gekomen. Een deel van de opbrengst precariobelasting tot en met 2019 (totaal € 8,4 miljoen) hebben we dan ook toegevoegd aan de Reserve investeringsambities. Uiteraard is met het vervallen van het risico op terugbetaling de voormalige voorziening Precariobelasting opgeheven.

Reserve energietransitie

Bij de Voorjaarsnota 2019 is de bestemmingsreserve energietransitie ingesteld, zodat we het klimaat- en duurzaamheidsbeleid in Weststellingwerf verder invulling kunnen geven. De voeding van in totaal afgerond € 274.000 komt voor € 248.500 uit de Algemene reserve en voor € 25.000 uit de jaarlijkse huuropbrengsten van de twee zonneparken in onze gemeente.

Voorzieningen

x € 1.000

Voorzieningen	Saldo 31-12-2018	Stortingen	Aanwen- dingen	Vrijval	Saldo 31-12-2019
Voorziening Nalatenschap Dames Hofstee	151	3	3	-	151
Voorziening Uitkering Pensioenen Gewezen Wethouders	2.266	670	162	-	2.774
Voorziening Opbouw Pensioenen Gewezen Wethouders	2.121	528	-	-	2.649
Voorziening Ontslaguitkeringen Wethouders	85	-	34	6	45
Voorziening Precariobelasting	8.451	2.356	-	10.807	0
Voorziening afkoopsom onderhoud graven	579	62	-	58	583
Totaal	13.654	3.619	199	10.871	6.203

Toelichting op voorzieningen

Voorziening nalatenschap dames Hofstee

Deze voorziening is gevormd uit een legaat met als verplichting dat de rente-opbrengsten ten gunste komen van de Triade. Jaarlijks bepalen we bij het opstellen van de begroting wat de rente is en dat rentebedrag wordt uitbetaald aan Triade. De stand van de voorziening blijft € 150.655.

Algemene informatie over pensioenen wethouders

Het pensioen voor wethouders is geregeld in de Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers (Appa). Ook bewindspersonen, leden van de Tweede Kamer, gedeputeerden en leden van het dagelijks bestuur van een waterschap (behalve de dijkgraaf) bouwen op grond van die wet pensioen op. De Appa-pensioenpremie wordt op het salaris van de wethouder ingehouden. Deze wordt gestort in de kas van de gemeente in plaats van bij een pensioenfonds. Gemeenten hebben op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) de taak om hiervoor een voorziening te vormen. Daarmee is zichtbaar voor welk bedrag oud- en zittende wethouders pensioen hebben opgebouwd. De gehanteerde rekenrente is gebaseerd op een jaarlijkse circulaire van het ministerie van BZK hierover.

Voorziening Uitkering Pensioenen Gewezen Wethouders

Oud-wethouders, die intussen met pensioen zijn, ontvangen uit deze voorziening hun pensioen. De hoogte van de voorziening wordt bepaald aan de hand van actuariële berekeningen. Hoe lager de rekenrente hoe minder het kapitaal in de voorziening rendeert en er dus bijgestort moet worden om aan de verplichtingen te kunnen voldoen. Ten opzichte van vorig jaar is de rekenrente verlaagd van 1,557% naar 0,290%. Door deze forse renteverlaging blijkt een storting van € 670.000 nodig. In 2019 is uit de voorziening €162.000 aan pensioenen uitgekeerd. De voorziening komt hiermee eind 2019 uit op € 2.774.000.

Voorziening Opbouw Pensioenen Gewezen Wethouders

Voor onze huidige wethouders en oud-wethouders die op dit moment nog niet met pensioen zijn, moeten we een voorziening vormen die op termijn toereikend moet zijn om ieders pensioen te kunnen betalen. Voor de bepaling van de hoogte van deze voorziening moeten we gebruik maken van actuariële berekeningen. Belangrijkste wijziging in deze berekening is de verlaging van de rekenrente naar 0,290% (was 1,557% vorig jaar). Deze rentedaling zorgt voor een forse verhoging van de voorziening. Er is immers meer kapitaal nodig om op termijn aan onze verplichtingen te kunnen voldoen. Op basis van de actuariële berekeningen hebben we in 2019 ruim € 528.000 aan de voorziening moeten toevoegen. De voorziening komt hiermee eind 2019 uit op € 2.649.000.

Voorziening Ontslaguitkeringen Wethouders

Wethouders, die niet hun volledige termijn afmaken, hebben recht op een ontslaguitkering. Dit wordt ook wel wachtgeld genoemd. Een voormalig wethouder heeft recht op een volledige uitkering tot het moment dat hij of zij een nieuwe baan heeft gevonden of een aanvullende uitkering als het salaris in de nieuwe baan lager is. In 2019 is er € 34.000 aan (aanvullende) ontslaguitkeringen betaald en is gebleken dat € 6.000 vrij kan vallen. De voorziening komt hiermee eind 2019 uit op € 45.000.

Voorziening Precariobelasting

In onze gemeente heffen we sinds 2014 (tot en met 2021) precariobelasting op kabels en leidingen. De netbeheerder, die deze precariobelasting moet betalen, stelde de afgelopen jaren hier telkens bezwaar en beroep tegen in. Omdat de mogelijkheid bestond dat de netbeheerder gelijk zou krijgen, hebben we de opbrengst precariobelasting in een voorziening gestort. Toen eind februari 2020 bleek dat de netbeheerder alle ingestelde bezwaar- en beroepsprocedures introk is ook het risico op terugbetaling verdwenen. Dit betekent dat zowel de precario-opbrengst over 2019 (€ 2,4 miljoen) als de opbrengsten uit eerdere jaren (ruim € 8,4 miljoen) vrij besteed kunnen worden. De totale opbrengst Precariobelasting sinds 2014 (€ 10,8 miljoen) is vrijgevallen in het rekeningsresultaat. De voorziening Precariobelasting komt hiermee te vervallen.

Voorziening afkoopsom onderhoud graven

Deze voorziening is bedoeld om het onderhoud van graven te kunnen betalen. De storting is de afkoopsom, die nabestaanden hebben betaald voor het onderhoud van graven in toekomstige jaren. De vrijval betreft de bijdrage aan de exploitatie 2019 om dit onderhoud te kunnen betalen.

Vaste schuld

Onze vaste schuld groter dan 1 jaar bestaat uit drie geldleningen

x € 1.000

Vaste schulden > 1 jaar	Oorspr. Bedrag	Rente %	Einde looptijd	Boekwaarde 31-12-2018	Opname 2019	Aflossing 2019	Boekwaarde 31-12-2019	Aflossing totaal	Rente 2019
Opgenomen leningen									
200901	10.000	4,165%	2029	5.500		500	5.000	5.000	226
201601	56.901	3,440%	2036	49.077		2.845	46.232	10.669	1.631
201602	4.000	1,940%	2037	4.000			4.000	-	78
Totaal	70.901			58.577	-	3.345	55.232	15.669	1.935

Vlottende passiva

De vlottende passiva bestaan uit netto-vlottende schulden met een looptijd korter dan 1 jaar en overlopende passiva. Per onderdeel wordt een nadere toelichting/specificatie gegeven.

x € 1.000

Vlottende passiva	31-12-2019	31-12-2018
Netto vlottende schuld	5.179	5.065
Overlopende Passiva	1.928	2.345
Totaal	7.107	7.410

x € 1.000

Specificatie vlottende schuld	31-12-2019	31-12-2018
Algemeen	1.832	2.185
Belastingen	205	210
Werk en Inkomen	2.801	2.320
Overig	341	350
	5.179	5.065

Overlopende passiva

x € 1.000

Overlopende passiva	31-12-2019	31-12-2018
Verplichtingen die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen	1.734	1.448
Ontvangen voorschotten voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van volgende begrotingsjaren	194	748
Totaal	1.928	2.196

x € 1.000

	31-12-2019	31-12-2018
Transitorische rente	378	401
Diverse afdrachten december salarissen	1.167	1.047
Nog op te leggen aanslagen boekjaar	45	0
Vooruit ontvangen bedragen	120	149
Ten onrechte betaald/ontvangen	24	0
Verplichtingen die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen	1.734	1.597
Vooruitontvangen doeluitkeringen	192	733
Overige voorschotten	2	15
Ontvangen voorschotten	194	748

Vooruit ontvangen doeluitkeringen

x € 1.000

Vooruit ontvangen doeluitkeringen	31-12-2018	Toevoegingen	Uitgaven	Vrijval	31-12-2019
Onderwijsachterstandsbeleid (OAB)	-	149	-	-	149
Manifest verkeersveiligheid	13	-	-	4	9
Tijdelijke overgangsregeling ISV	52	-	-	52	-
Verbeteren bereikbaarheid station	668	-	-	668	-
Rotan 2.0	-	20	-	-	20
Koepelproject streekagenda	-	14	-	-	14
Totaal	733	183	-	724	192

Toelichting op vooruit ontvangen doeluitkeringen

Onderwijsachterstandsbeleid (LOAB)

We hebben in 2019 een Rijksbijdrage voor de LOAB ontvangen van € 375.689, die wij voor meerdere jaren moeten inzetten. Deels is dit gebruikt ter dekking van de kosten in 2019. Het restant deel (€ 149.207) is gereserveerd omdat het geormerkte gelden zijn.

Manifest verkeersveiligheid

Voor de jaren 2016-2020 is een bedrag van € 25.000 ontvangen om te besteden aan projecten ten gunste van de verkeersveiligheid. Hiervan was begin 2019 nog € 13.000 beschikbaar.

In 2019 is € 4.000 aan het manifest verkeersveiligheid uitgegeven en in mindering gebracht op het restant vooruit ontvangen bedrag.

Tijdelijke overgangsregeling Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing (ISV)

Dit project voor het treffen van geluidswerende maatregelen is afgerond en het nog openstaande bedrag van € 52.000 is naar de geldverstrekker teruggestort.

Verbeteren bereikbaarheid station

In 2017 is van de provincie een bedrag van € 750.000 vooruit ontvangen voor het verbeteren van de stationsomgeving in Wolvega. In 2019 is dit project uitgevoerd en is het restant van het vooruit ontvangen bedrag verrekend met de uitgaven op het project.

Rotan 2.0

In 2019 is een bedrag van € 20.000 ontvangen als co-financiering voor het project vanuit de Streekagenda voor Rotan 2.0. Dit project komt in 2020 tot uitvoering, waardoor het vooruit ontvangen bedrag is toegevoegd aan de vooruit ontvangen doeluitkeringen op de balans. (zie ook programma 7)

Koepelproject streekagenda

In 2019 is een bijdrage ontvangen voor het koepelproject streekagenda. De uitvoering van het project zal in 2020 worden afgerond. Zie paragraaf streekagenda en programma 7.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

De gemeente is voor een aantal toekomstige jaren verbonden aan verschillende, niet uit de balans blijvende, financiële verplichtingen.

x € 1.000

Niet uit de balans blijvende verplichtingen	31-12-2019	31-12-2018
Huur - en leasecontracten	433	599
Gewaarborgde geldleningen 100% garantstelling	3.925	4.453
Gewaarborgde geldleningen 50% garantstelling	30.622	29.464
Totaal	34.980	34.516

Toelichting op niet uit de balans blijvende verplichtingen

Gewaarborgde geldleningen

Naast de vaste schulden (opgenomen geldleningen) staat de gemeente Weststellingwerf garant voor onderstaande leningen. Bij de indirect gegarandeerde leningen staat het Rijk voor 50% garant en de gemeente voor 50%. In 2019 is een nieuwe, indirecte gegarandeerde, garantstelling afgegeven.

x € 1.000

Gegarandeerde geldleningen Waarborg 100%	Geldnemer	Datum laatste aflossing	Rente %	Oorspr Bedrag	Restant lening 31-12-2018	Restant lening 31-12-2019
BNG						
Verzelfstandiging Nw.Lindenoord	Stichting Meriant (v/h Lindestede)	20-08-2020	5,950	507	101	51
Verzelfstandiging Soolstede	Stichting Meriant (v/h Lindestede)	19-06-2030	3,850	2.050	1.223	1.140
Verzelfstandiging Soolstede	Stichting Meriant (v/h Lindestede)	23-10-2030	3,945	3.779	2.264	2.113
Rabobank						
Lycklamastins	Won.st.West./Et Bientwark	20-05-2020	4,930	2.536	356	190
Herfin.vervroegde aflossingen	Prot.st.bej.woningen Marrum te Hallum	17-09-2024	5,510	1.815	382	322
Sporthal Munnekeburen	St.Groote Veenpolder	20-12-2029	6,000	91	26	21
F.C. Wolvega	Stichting Sportpark Molenwiek	08-03-2033	6,600	125	101	88
Totaal				10.903	4.453	3.925

x € 1.000

Indirect gegarandeerde geldleningen* Waarborg 50%	Geldnemer	Datum laatste aflossing	Rente %	Oorspr Bedrag	Restant lening 31-12-2018	Restant lening 31-12-2019	
BNG							
WSW	Woningst. Weststellingwerf	23-11-2019	3,960	4.000	267	-	
WSW	Woningst. Weststellingwerf	01-12-2020	3,220	3.750	3.750	3.750	
WSW	Woningst. Weststellingwerf	22-12-2020	3,780	2.500	2.500	2.500	
WSW	Woningst. Weststellingwerf	12-09-2022	4,704	4.000	4.000	4.000	
WSW	Woningst. Weststellingwerf	21-12-2022	4,714	3.350	3.350	3.350	
WSW	Woningst. Weststellingwerf	13-06-2023	4,978	5.000	5.000	5.000	
WSW	Woningst. Weststellingwerf	07-02-2029	0,480	5.000	1.000	4.000	
overgenomen door WSW	Woningst. Weststellingwerf	01-05-2033	2,239	4.396	2.694	2.543	
WSW	Stichting WoonFriesland	01-06-2038	4,874	3.100	3.100	3.100	
WSW	Woningst. Weststellingwerf	15-02-2039	1,637	3.500	-	3.500	
Ned. Waterschaps Bank							
WSW	Woningst. Weststellingwerf	15-02-2019	3,710	3.500	3.500	-	
WSW	Woningst. Weststellingwerf	01-07-2019	4,463	4.000	267	-	
WSW	Stichting WoonFriesland	04-05-2020	3,270	10.000	10.000	10.000	
WSW	Woningst. Weststellingwerf	25-05-2020	0,030	6.500	6.500	6.500	
WSW	Woningst. Weststellingwerf	29-01-2025	4,450	3.000	3.000	3.000	
WSW	Woningst. Weststellingwerf	21-06-2027	4,849	5.000	5.000	5.000	
ASN Bank							
WSW	Woningst. Weststellingwerf	20-07-2021	3,678	5.000	5.000	5.000	
Totaal				75.596	58.928	61.243	
	Hiervan 50% indirect gegarandeerd						30.622

COVID-19

De uitbraak van COVID-19 (Corona) eind februari 2020 heeft een enorme impact op ons allemaal. De wereldwijde pandemie leidt tot ongekende omstandigheden. Voor de aanpak van COVID-19 kijken wij wat we, aanvullend op de landelijk maatregelen van het Rijk, kunnen doen. Dit raakt veel beleidsterreinen van onze organisatie. We streven naar een zo adequaat mogelijke uitvoering van de landelijke en lokale maatregelen en naar zoveel mogelijk continuïteit van de reguliere werkzaamheden en van noodzakelijke (digitale) besluitvorming en hebben daarvoor de nodige interne maatregelen genomen.

Jaarrekening - Overzicht van baten en lasten

Overzicht baten en lasten

Overzicht baten en lasten

x € 1.000

Programmarekening 2019	Baten			Lasten			Saldo		
	Rekening 2019	Actuele begroting	Prim. begroting	Rekening 2019	Actuele begroting	Prim. begroting	Rekening 2019	Actuele begroting	Prim. begroting
Saldo van baten en lasten									
Programma									
0 Bestuur en Ondersteuning	403	327	327	-3.579	-2.506	-2.574	-3.176	-2.179	-2.247
1 Veiligheid	46	65	65	-1.508	-1.534	-1.534	-1.463	-1.470	-1.470
2 Verkeer, Vervoer en Waterstaat	195	136	105	-6.172	-6.153	-6.157	-5.976	-6.017	-6.052
3 Economie	392	538	538	-666	-724	-719	-275	-186	-181
4 Onderwijs	1.077	745	745	-3.817	-3.423	-3.455	-2.740	-2.677	-2.709
5 Sport, Cultuur en Recreatie	612	554	482	-3.346	-3.437	-3.360	-2.734	-2.883	-2.879
6 Sociaal Domein	8.227	8.183	8.021	-33.296	-31.099	-30.455	-25.069	-22.916	-22.435
7 Volksgezondheid en Milieu	5.049	4.970	4.945	-6.912	-6.869	-6.849	-1.863	-1.899	-1.904
8 Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing	2.825	2.428	2.288	-3.539	-3.682	-3.767	-715	-1.253	-1.479
Algemene dekkingsmiddelen									
Overzicht algemene dekkingsmiddelen	63.260	52.207	52.403	-3.089	-3.012	-3.443	60.171	49.195	48.960
Gerealiseerde kosten Overhead									
Overzicht kosten overhead	5.225	5.120	4.948	-13.302	-14.101	-12.947	-8.077	-8.981	-8.000
Onvoorziene uitgaven									
Overzicht onvoorziene uitgaven	-	-	-	-	-30	-530	-	-30	-530
Vennootschapsbelasting									
Overzicht vennootschapsbelasting	-	-	-	0	-	-	0	-	-
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	87.312	75.274	74.867	-79.228	-76.570	-75.791	8.084	-1.296	-923
Toevoeging/onttrekking aan reserves									
0 Bestuur en Ondersteuning	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2 Verkeer, Vervoer en Waterstaat	68	151	-	68	-	-	-	151	-
4 Onderwijs	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5 Sport, Cultuur en Recreatie	3	20	-	-	-	-	3	20	-
6 Sociaal Domein	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7 Volksgezondheid en Milieu	538	648	292	-274	-274	-	264	374	292
8 Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing	16	59	100	-	-	-	16	59	100
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	625	878	392	-206	-274	-	284	604	392
Resultaat vóór	87.937	76.152	75.259	-79.501	-76.844	-75.791	8.436	-691	-531

bestemming									
2 Verkeer, Vervoer en Waterstaat*				-8.436					
Resultaat ná bestemming	87.937	76.152	75.259	-87.937	-76.844	-75.791	0	-691	-531

* Dit is conform de intenties van B&W om het ontstane saldo door vrijval precariobelasting te storten in de reserve investeringsambities.

Omdat er nog geen formeel raadsbesluit is betrekken we dit bij de vaststelling van de jaarstukken 2019.

Programma 0 Bestuur en Ondersteuning

Hoeveel heeft het gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Rekening 2019	Actuele begroting 2019	Primitieve begroting 2019	Verschil begroot - werkelijk
Lasten				
0.1 Bestuur	2.557	1.525	1.528	-1.032
0.2 Burgerzaken	1.021	981	1.046	-40
Totaal Lasten	3.579	2.506	2.574	-1.073
Baten				
0.1 Bestuur	-75	-51	-51	24
0.2 Burgerzaken	-328	-276	-276	51
Totaal Baten	-403	-327	-327	75
Saldo van lasten en baten	-3.176	-2.179	-2.247	997
Gerealiseerd resultaat	-3.176	-2.179	-2.247	997

Toelichting hoeveel heeft het gekost?

Jaarrekening 2019 ten opzichte van actuele begroting 2019

De lasten zijn hoger (nadeel € 1.073.000) en de baten zijn hoger (voordeel € 75.000). Dit is per saldo een nadeel van € 997.000 ten opzichte van de actuele begroting.

Lasten

Bestuur

De lasten zijn € 1.032.000 hoger dan begroot. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de extra dotatie aan de voorziening voor de pensioenen (gewezen) wethouders (€ 1.047.000). De landelijke rekenrente is fors gedaald (2019: 1,557%, 2020: 0,290%). We moeten, op basis van wet- en regelgeving, nu extra geld aan de voorziening toevoegen zodat we zeker weten dat er in de toekomst voldoende beschikbaar is voor uitkering van de pensioenen. De begrote salarissen voor b&w waren € 30.000 te laag ingeschat.

Op het taakveld bestuurlijke samenwerking is een incidentele meevaller (€ 41.000). Er is in OWO verband minder bestuurlijke "drukke" geweest dan in de jaren ervoor. Het budget is deels nog wel nodig omdat de OWO samenwerking in structurele zin doorgaat op de uitvoering van de bestuursovereenkomst OWO. Bij de kadernota 2020 is het budget voor OWO samenwerking daarom verlaagd.

Burgerzaken

Er zijn meer reisdocumenten en gezondheidsverklaringen afgegeven dan verwacht, hierdoor zijn er meer lasten dan begroot. Omdat de baten ook zijn gestegen heeft dit geen gevolgen voor het saldo.

Baten

Bestuur

Geen bijzonderheden.

Burgerzaken

Er zijn meer reisdocumenten en gezondheidsverklaringen afgegeven dan verwacht, hierdoor zijn er meer baten dan begroot. Omdat de lasten ook zijn gestegen heeft dit geen gevolgen voor het saldo. Daarnaast zijn er meer naturalisatie leges ontvangen dan begroot (€14.000).

Programma 1 Veiligheid

Hoeveel heeft het gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Rekening 2019	Actuele begroting 2019	Primitieve begroting 2019	Vershil begroot - werkelijk
Lasten				
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	1.342	1.357	1.357	15
1.2 Openbare orde en veiligheid	166	177	177	11
Totaal Lasten	1.508	1.534	1.534	26
Baten				
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-3	0	0	3
1.2 Openbare orde en veiligheid	-43	-65	-65	-22
Totaal Baten	-46	-65	-65	-19
Saldo van lasten en baten	-1.463	-1.470	-1.470	-7
Gerealiseerd resultaat	-1.463	-1.470	-1.470	-7

Toelichting hoeveel heeft het gekost?

Jaarrekening 2019 ten opzichte van actuele begroting 2019

De lasten zijn lager (voordeel € 26.000) en de baten zijn lager (nadeel € 19.000). Dit is per saldo een voordeel van € 7.000 ten opzichte van de actuele begroting.

Lasten

Geen bijzonderheden.

Baten

Geen bijzonderheden.

Programma 2 Verkeer, Vervoer en Waterstaat

Hoeveel heeft het gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Rekening 2019	Actuele begroting 2019	Primitieve begroting 2019	Vershil begroot - werkelijk
Lasten				
2.1 Verkeer en vervoer	3.986	3.960	4.057	-26
2.3 Recreatieve havens	72	71	38	-1
2.4 Economische havens en waterwegen	3	2	2	0
2.5 Openbaar vervoer	14	19	19	5
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.097	2.101	2.040	4
Totaal Lasten	6.172	6.153	6.157	-19
Baten				
2.1 Verkeer en vervoer	-70	-11	-11	59
2.3 Recreatieve havens	-31	-31	0	0
2.5 Openbaar vervoer	-1	-6	-6	-5
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-93	-88	-88	5
Totaal Baten	-195	-136	-105	60
Saldo van lasten en baten	-5.976	-6.017	-6.052	-41
Onttrekkingen				
0.10 Mutaties reserves	68	151	0	83
Totaal Onttrekkingen	68	151	0	83
Stortingen				
0.10 Mutaties reserves	8.436	0	0	-8.436
Totaal Stortingen	8.436	0	0	-8.436
Saldo mutatie reserves	-8.368	151	0	8.519
Gerealiseerd resultaat	-14.345	-5.866	-6.052	8.478

Toelichting hoeveel heeft het gekost

Jaarrekening 2019 ten opzichte van actuele begroting 2019

De lasten zijn hoger (nadeel € 19.000) en de baten zijn hoger (voordeel € 60.000). Dit is per saldo een voordeel van € 41.000 ten opzichte van de actuele begroting. De mutaties reserves is € 8.436.000 hoger (nadeel) dan begroot.

Lasten

Verkeer en vervoer

De lasten op dit taakveld zijn € 26.000 hoger dan begroot. Hier zijn een aantal oorzaken voor te vinden:

- Straatreiniging (onkruidbestrijding)

Door de sobere manier van onkruidbestrijding, hebben we voor 2019 de kosten weten te beperken. Eerder heeft u € 65.000 extra beschikbaar gesteld voor de onkruidbestrijding. Deze € 65.000 was niet voldoende om de totale verwachte kosten te dekken. Het restant zou worden opgevangen binnen programma 2. Voor 2019 is dit € 33.000 extra geweest.

Voor 2020 en volgende jaren hebben wij via de kadernota 2020 - 2023 structureel voldoende budget gekregen.

- Gladheidsbestrijding

De kosten voor gladheidsbestrijding waren in 2019 € 36.000 hoger dan begroot.

- Onderhoud elementenverharding

De zomerstorm van juni 2019 heeft veel schade aan onze wegen en fietspaden veroorzaakt. Deze schades moesten worden hersteld.

Daarnaast zien we dat de prijzen in de markt voor herstel en onderhoud aan onze wegen, toenemen. Deze prijsstijgingen zetten het niveau van onderhoud onder druk, aangezien we werken vanuit een vast budget. Om toch de vastgestelde kwaliteit van de wegen te behouden, hebben wij wel het noodzakelijke onderhoud uitgevoerd. Ook hebben wij als gevolg van schades door bouwactiviteiten van derden versneld onderhoud moeten uitvoeren. Deze combinatie van factoren heeft in 2019 geleid tot een overschrijding van het budget met € 85.000.

Naast deze nadelen zijn er ook een aantal voordelen behaald. Zo is op het budget wegen een voordeel van € 42.000 behaald door lagere kapitaallasten en is het voorbereidingsbudget voor projecten in de openbare ruimte niet volledig benut (voordeel € 83.000).

In totaliteit kent dit taakveld dus een kleine overschrijding van € 26.000.

Baten

Verkeer en vervoer

In 2019 hebben wij een vergoeding ontvangen voor herstel van schades aan de openbare ruimte als gevolg van activiteiten van derden (bijvoorbeeld aanleg nutsvoorzieningen en diverse bouwwerkzaamheden). Deze vergoeding was ruim hoger dan begroot (€ 59.000).

Mutaties reserves

Een deel van de vrijgevallen voorziening precariobelasting van € 8.436.000 is toegevoegd aan de reserve investeringsambities.

Voor 2019 was rekening gehouden met een onttrekking aan de reserves van € 151.000. Hiervan was € 100.000 begroot voor onderzoek voor projecten in de openbare ruimte waarvan werkelijk € 17.000 is uitgegeven. De overige onttrekking van de algemene reserve betreft € 31.000 voor schade aan openbaar groen en € 20.000 voor het project Dorp, landschap en biodiversiteit. De daadwerkelijke onttrekking is daarmee uitgekomen € 68.000.

Investerings

Investerings	Totaal		Realisatie 2019	Restant 31/12/2019	Overschot / tekort 2019	Naar 2020
	krediet	krediet 2019				
1e fase upgradng fietspad langs De Linde	1.350	480	510	-30	0	0
2e fase upgradng fietspad langs De Linde	820	818	0	818	818	n.v.t.*
3e fase upgradng fietspad langs De Linde	251	251	0	251	251	n.v.t.*
Uitvoeringsplan bermen	2.038	187	89	98	0	98
Veilige Otterpassages 2018	40	28	28	0	0	0
Verbeteren bereikbaarheid station	970	220	37	183	0	183
Vervangen Brug over Tjonger	250	216	230	-14	0	0
Vervanging openbare verlichting	189	189	55	134	0	134
Eindtotaal	5.909	2.390	949	1.440	1.069	415

* De beschikbare kredieten voor het fietspad langs de Linde zijn per 1-1-2020 opgenomen in het dynamisch investeringsprogramma.

Toelichting op investeringen

1e fase upgradering fietspad langs De Linde

In 2019 is het fietspad langs De Linde fase 1 opgeleverd. Dit krediet kan worden afgesloten.

2e fase upgradering fietspad langs De Linde

De tweede fase tussen de A32 en de Kontermansbrug maakt deel uit van de gebiedsontwikkeling Beekdal Linde. De gebiedsontwikkeling heeft in 2019 vertraging opgelopen. Dat heeft o.a. te maken met een Flora en Fauna onderzoek.

3e fase upgradering fietspad langs De Linde

Voor de derde fase heeft de gebiedscommissie in het afgelopen jaar gesproken met grondeigenaren in verband met verwerving. In 2020 verwachten we dat de daadwerkelijke verwerving plaatsvindt.

Met ingang van 1 januari 2020 zijn de beschikbare kredieten voor het fietspad langs De Linde opgenomen in het dynamisch investeringsfonds.

Uitvoeringsplan bermen

Dit project heeft vertraging opgelopen doordat de keuze is gemaakt om te wachten met de aanleg van bermverharding in verband met de uitrol van glasvezel. In 2019 is gestart met de uitrol in het buitengebied en de verwachting is dat dit eind oktober 2020 wordt opgeleverd. Zodra de uitrol van glasvezel is afgerond, kunnen wij verder met de aanleg van de grasbetonkeien in het buitengebied. In 2019 zijn daar waar mogelijk nog graskeien aangelegd. Te noemen locaties zijn Zandhuizen, Boijl en Domeinenweg in Wolvega.

In 2020 zullen wij een raamcontract op de markt brengen om de resterende opgave voor de grasbetonkeien verspreid over 2020-2022 uit te voeren.

Veilige otterpassages 2018

De otterpassages zijn aangebracht langs de Lemsterweg. Dit project is afgerond en gerealiseerd en het krediet kan gesloten worden.

Verbeteren bereikbaarheid station

In overleg met de aanwonenden is een ontwerp voor de herinrichting van de Stationsweg en stationsomgeving opgesteld. Deze herinrichting is in 2019 gerealiseerd. Er zijn nog een paar afrondende werkzaamheden die verricht moeten worden door onze aannemer. Het restant van het krediet moet daarom mee naar 2020.

Vervangen brug over Tjonger

De brug over de Tjonger bij Langelille is in samenwerking met de gemeente De Fryske Marren in 2019 vervangen. Dit is een mooi project geweest, waarbij de aannemer nieuwe technieken heeft gebruikt en waarbij de brug eerder dan gepland al weer open was voor verkeer. Dit krediet kan worden gesloten.

Vervanging openbare verlichting

Bij de voorjaarsnota 2019 is het krediet met € 100.000 verhoogd, zodat er financiële ruimte is om versneld alle straatverlichting te vervangen door LED verlichting. In 2019 zijn diverse acties uitgezet en is opdracht gegeven aan onze aannemer. Echter, is al het geplande werk nog niet uitgevoerd in 2019, waardoor het noodzakelijk is om het restant van het krediet mee te nemen naar 2020.

Programma 3 Economie

Hoeveel heeft het gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Rekening 2019	Actuele begroting 2019	Primitieve begroting 2019	Vershil begroot - werkelijk
Lasten				
3.1 Economische ontwikkeling	70	83	83	13
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	481	521	521	40
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	79	80	75	1
3.4 Economische promotie	36	40	40	4
Totaal Lasten	666	724	719	58
Baten				
3.1 Economische ontwikkeling	-3	0	0	3
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-373	-521	-521	-148
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-16	-18	-18	-1
Totaal Baten	-392	-538	-538	-147
Saldo van lasten en baten	-275	-186	-181	89
Gerealiseerd resultaat	-275	-186	-181	89

Toelichting hoeveel heeft het gekost?

Jaarrekening 2019 ten opzichte van actuele begroting 2019

De lasten zijn lager (voordeel € 58.000) en de baten zijn lager (nadeel € 147.000). Dit is per saldo een nadeel van € 89.000 ten opzichte van de actuele begroting.

Lasten en baten

Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Het taakveld Fysieke bedrijfsinfrastructuur betreft de grondexploitaties van de bedrijventerreinen. Zowel de baten als de lasten zijn lager dan het begrote bedrag. In de jaarrekening treffen wij de voorzieningen of winstnemingen die volgens de regelgeving nodig zijn bij een grondexploitatie. Het verschil tussen de baten en lasten heeft betrekking op de getroffen voorzieningen voor De Plantage, Uitbreiding Schipsloot en verlaging van de voorziening voor Noord West III. Een nadere toelichting vindt u in de paragraaf grondbeleid en onder toelichting op de balans onder voorraad (vlottende activa).

Programma 4 Onderwijs

Hoeveel heeft het gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Rekening 2019	Actuele begroting 2019	Primitieve begroting 2019	Vershil begroot - werkelijk
Lasten				
4.2 Onderwijshuisvesting	2.689	2.371	2.328	-318
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	1.128	1.052	1.127	-76
Totaal Lasten	3.817	3.423	3.455	-394
Baten				
4.2 Onderwijshuisvesting	-809	-524	-524	284
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-269	-221	-221	48
Totaal Baten	-1.077	-745	-745	332
Saldo van lasten en baten	-2.740	-2.677	-2.709	63
Gerealiseerd resultaat	-2.740	-2.677	-2.709	63

Toelichting hoeveel heeft het gekost?

Jaarrekening 2019 ten opzichte van actuele begroting 2019

De lasten zijn hoger (nadeel € 394.000) en de baten zijn hoger (voordeel € 332.000). Dit is per saldo een nadeel van € 63.000 ten opzichte van de actuele begroting.

Lasten

Onderwijshuisvesting

De hogere kosten worden veroorzaakt door het afboeken van het verkochte pand Multisteck Steggerda € 270.000. Hier staat de verkoopopbrengst tegenover. Er is extra onderhoud aan enkele schoolgebouwen voor € 41.000 geweest. Een deel hiervan zijn de werkzaamheden aan de vloer de Vensterschool, zie paragraaf kapitaalgoederen. Bij Mfc Futura is de aansturing van de luchtbehandeling en een airco voor de serverruimte vervangen. Gezien de jonge technische levensduur hiervan was niet voorzien dat deze in 2019 vervangen moest worden.

Onderwijsbeleid en leerlingenzaken

Het leerlingenvervoer heeft € 124.000 meer gekost dan begroot. Dit komt deels omdat er 14 voorzieningen leerlingenvervoer meer verstrekt zijn. Daarnaast is door Passend onderwijs het onderwijsveld in beweging en is er steeds meer aandacht voor specifieke doelgroepen. Dit heeft in 2019 in totaal tot meer kilometers leerlingenvervoer geleid.

Bij de voorjaarsnota 2019 is het budget peuteropvang in verband met een nieuwe bekostigingssystematiek naar beneden bijgesteld met € 18.300. Dit is hetzelfde bedrag als de verlaging van de bijdrage van het Rijk. Toch valt in 2019 het nieuwe bekostigingssysteem voordeliger uit. Er is € 63.000 minder voor de peuteropvang uitgegeven.

De kosten voor logopedie gaan voornamelijk via Lokaal Onderwijs Achterstanden Beleid (LOAB) en worden zo gedekt uit de rijksregeling. Daardoor is op het budget van logopedie € 20.000 over. In totaliteit hebben we € 41.000 meer besteed aan het LOAB dan begroot (zie ook baten).

Baten

Onderwijshuisvesting

Er is een incidentele baat vanwege de verkoop van pand Multisteck Steggerda € 270.000.

Onderwijsbeleid en leerlingenzaken

We ontvangen een Rijksbijdrage voor de LOAB. Deels is dit gebruikt ter dekking van de kosten in 2019. Het restant deel is gereserveerd omdat het geoordeelde gelden zijn, zie hiervoor bij de toelichting op de balans de vooruit ontvangen doeluittkeringen.

Investerings

x € 1.000

Investerings	Totaal krediet	Actueel krediet 2019	Realisatie 2019	Restant 31/12/2019	Overschot / tekort 2019	Naar 2020
Aanvragen voorzieningen onderwijshuisvesting	216	216	15	201		
Eindtotaal	216	216	15	201	0	0

Toelichting op investeringen

Aanvragen voorzieningen onderwijshuisvesting

De Bisschop Möller Stichting heeft voor de St. Franciscusschool een uitbreiding aangevraagd. Er was voor de uitbreiding een bedrag opgenomen in de begroting. De aanvraag voor uitbreiding is in 2019 inhoudelijk beoordeeld en is afgewezen. De St. Franciscusschool is verwezen naar de leegstand in de Mgr. Scholtensschool. Het toegekende bedrag van €14.836 voor 1e inrichting onderwijspakket en meubilair is in 2019 uitbetaald aan de Bisschop Möller Stichting.

Programma 5 Sport, Cultuur en Recreatie

Hoeveel heeft het gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Rekening 2019	Actuele begroting 2019	Primitieve begroting 2019	Vershil begroot - werkelijk
Lasten				
5.1 Sportbeleid en activering	716	656	619	-60
5.2 Sportaccommodaties	1.268	1.198	1.192	-71
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	280	322	315	43
5.4 Musea	82	82	82	0
5.5 Cultureel erfgoed	104	128	128	24
5.6 Media	447	449	440	2
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	449	601	583	152
Totaal Lasten	3.346	3.437	3.360	91
Baten				
5.1 Sportbeleid en activering	-3	0	0	3
5.2 Sportaccommodaties	-587	-524	-451	63
5.5 Cultureel erfgoed	-5	0	0	5
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-18	-30	-30	-13
Totaal Baten	-612	-554	-482	58
Saldo van lasten en baten	-2.734	-2.883	-2.879	-149
Onttrekkingen				
0.10 Mutaties reserves	3	20	0	17
Totaal Onttrekkingen	3	20	0	17
Saldo mutatie reserves	3	20	0	17
Gerealiseerd resultaat	-2.731	-2.863	-2.879	-132

Toelichting hoeveel heeft het gekost?

Jaarrekening 2019 ten opzichte van actuele begroting 2019

De lasten zijn lager (voordeel € 91.000) en de baten zijn hoger (voordeel € 58.000). Dit is per saldo een voordeel van € 149.000 ten opzichte van de actuele begroting. De onttrekking uit de reserve is € 17.000 lager (nadeel) dan begroot.

Lasten

Sportbeleid en activering

In het kader van de Brede Impuls Combinatiefuncties heeft het Rijk € 32.000 extra toegekend. Dit is bedoeld voor een uitbreiding van 1,6 fte aan buurtsportcoaches. In de voorjaarsnota is het budget voor Buurtsportwerk met dit bedrag verhoogd. De inhoudelijke invulling en werving van 1,0 fte van de 1,6 fte heeft in 2019 plaatsgevonden, maar de betreffende coach (1,0 fte) is per 1 januari 2020 gestart. In 2020 wordt de overige 0,6 fte ingevuld. Het restant van het totale budget Buurtsportwerk € 19.000 wordt daarom overgeheveld naar 2022 om toch de volledige looptijd van de impuls gebruik te kunnen maken van deze uitbreiding. Daarnaast is € 72.000 extra voor personele lasten sportbeleid toegerekend.

Sportaccommodaties

Voor de sportaccommodaties is € 71.000 meer uitgegeven.

-Doordat de kantine in Sportcomplex De Steense na de zomer 2019 in eigen beheer is, zijn zowel de lasten als de baten gestegen. De lasten voor kleine aanschaffingen en inkoop zijn € 20.000.

-Voor de gymzalen zijn extra kosten van € 28.000 geweest voor bewegingsonderwijs. Voor onderhoud van de sportaccommodaties is € 17.000 meer uitgegeven.

Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie

Voor muziekonderwijs is € 40.000 budget overgebleven. Dit budget is bestemd voor uitvoering van het provinciale convenant 'Meer Muziek in de Klas', specifiek een festival popmuziek in uitvoering met het gehele onderwijsveld. De uitvoering van dit programma begint in 2020 en heeft een structureel karakter.

Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Voor de ecologische verbindingszone aan de zuidzijde van de Linde in de Rottige Meente was € 20.000 budget uit 2018 beschikbaar. Hier zijn maar voor € 3.000 kosten gemaakt, voordeel € 17.000.

Voor het promotieplan recreatie en toerisme, budget € 120.000 is € 109.000 overgebleven.

Voor het beheer van de speeltuinen is in 2019 € 20.000 minder nodig gebleken.

Baten

Sportaccommodaties

-Vanwege het in eigen beheer nemen van het sportcafé de Steense zijn er € 33.000 inkomsten.

-Daarnaast zijn er in totaal extra ontvangsten geweest (€ 26.000) voor de verhuur van accommodaties en extra zwembadkaartjes.

Mutaties reserves

Algemene reserve

De begrote onttrekking uit de reserve voor het project Rottige Meente is slechts deels nodig geweest omdat er ook minder kosten zijn gemaakt.

Investerings

Investerings	Totaal krediet	Actueel krediet 2019	Realisatie 2019	Restant 31/12/2019	Overschot / tekort 2019	x €
						1.000
Investeringsbudget gemeentelijke gebouwen op basis van het MJOP	537	389	210	179	58	121
Groot speelmateriaal sporthallen	60	51	25	26	0	26
Aanvragen voorzieningen onderwijshuisvesting	83	83	39	44	44	0
Eindtotaal	597	523	274	249	102	147

Toelichting op investeringen

Investeringsbudget gemeentelijke gebouwen op basis van het MJOP

De vervanging van de CV-ketel in de Vensterschool is uitgesteld omdat we in 2020 bezig gaan met het verduurzamen van het gemeentelijk vastgoed. Met het vervangen en uitbreiden van ventilatie van het zwembad De Steense en school Futura zijn we in 2019 begonnen, Dit werk wordt in 2020 afgerond.

Groot speelmateriaal sporthallen 2018 en 2019

In 2019 is er voor € 24.000 nieuw speelmateriaal aangeschaft. Groot speelmaterieel moet regelmatig onderhouden worden en op den duur vervangen worden. Omdat het om een groot aantal accommodaties en installaties gaat, zijn de uitgaven niet elk jaar gelijk. Het ene jaar moet meer vervangen worden dan het andere jaar. Omdat we in 2020 weer een aantal grote vervangingen verwachten, willen we dit krediet graag meenemen naar 2020.

Aanvragen voorzieningen onderwijshuisvesting (bekostiging lokalen bewegingsonderwijs)

In 2019 heeft basisschool Matthijsje onderhoud uitgevoerd aan de vloer van de gymzaal. Het onderhoud van lokalen bewegingsonderwijs gebeurt op basis van werkelijke kosten. De werkelijke kosten voor het onderhoud zijn in 2019 vastgesteld op € 53.185. Van dit bedrag is € 47.867 (90%) als voorschot uitbetaald. Het restant wordt uitbetaald na afronding en verantwoording van het schoolbestuur. Er zijn ook baten vanuit de SPUK SPORT regeling (rijksbijdrage) op dit krediet geboekt.

Programma 6 Sociaal domein

Hoeveel heeft het gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Rekening 2019	Actuele begroting 2019	Primitieve begroting 2019	Vershil begroot - werkelijk
Lasten				
0.8 Overige baten en lasten	0	0	0	0
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	1.834	1.652	2.114	-182
6.2 Wijkteams	1.865	1.505	1.454	-360
6.3 Inkomensregelingen	8.672	8.893	9.227	220
6.4 Begeleide participatie	4.596	4.770	4.892	174
6.5 Arbeidsparticipatie	832	870	956	38
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	979	1.042	1.089	63
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	6.581	4.893	4.753	-1.688
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	5.757	5.755	4.728	-2
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	214	251	101	36
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	1.965	1.468	1.143	-497
Totaal Lasten	33.296	31.099	30.455	-2.197
Baten				
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-261	-226	-226	35
6.2 Wijkteams	-82	0	0	82
6.3 Inkomensregelingen	-7.266	-7.371	-7.331	-104
6.4 Begeleide participatie	-322	-322	0	0
6.5 Arbeidsparticipatie	-43	-68	-68	-26
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-252	-196	-396	56
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	-3	0	0	3
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	2	0	0	-2
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	0	0	0	0
Totaal Baten	-8.227	-8.183	-8.021	44
Saldo van lasten en baten	-25.069	-22.916	-22.435	2.153
Gerealiseerd resultaat	-25.069	-22.916	-22.435	2.153

Lasten, gegroepeerd naar beleidsveld

Toelichting per beleidsveld:	Rekening 2019	Begroting 2019	Vershil 2019
Participatie:			
Arbeidsparticipatie	831.980	869.697	37.717 V
Begeleide participatie	4.596.253	4.770.479	174.226 V
Inkomensregelingen	8.672.337	8.892.834	220.497 V
Subtotaal Participatie	14.100.570	14.533.010	432.440 V
WMO:			
Geëscaleerde zorg 18+	214.496	250.532	36.036 V
Maatwerkdienstverlening 18+	6.580.675	4.892.592	-1.688.083 N
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	979.281	1.042.139	62.858 V
Subtotaal WMO	7.774.452	6.185.263	-1.589.189 N
Jeugdzorg			
Geëscaleerde zorg 18-	1.964.774	1.468.261	-496.513 N
Maatwerkdienstverlening 18-	5.757.360	5.755.218	-2.142 N
Totaal Jeugdzorg	7.722.134	7.223.479	-498.655 N
Overig:			
Samenkracht en burgerparticipatie	1.833.618	1.651.819	-181.799 N
Wijkteams	1.865.184	1.505.289	-359.895 N
Subtotaal Overig:	3.698.802	3.157.108	-541.694 N
Totaal generaal Programma 6 Lasten	33.295.958	31.098.860	-2.197.098 N

Toelichting lasten hoeveel heeft het gekost?**Jaarrekening 2019 ten opzichte van actuele begroting 2019**

De lasten zijn hoger (nadeel € 2.197.000) en de baten zijn hoger (voordeel € 44.000). Dit is per saldo een nadeel van € 2.153.000 ten opzichte van de actuele begroting.

Voor de toelichting op de lasten zijn de taakvelden samengevoegd per beleidsveld (zie tabel hierboven).

Beleidsveld participatie

Er is een voordelige saldo van € 432.000. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door:

Een latere start van de inkoop reïntegratietrajecten (€ 63.000 voordeel)

De vrijval van opgenomen verplichtingen (€ 152.000 voordeel) voor de sociale werkvoorziening vanwege de afgesloten Fair deal met Caparis.

Er zijn minder kosten geweest voor de BBZ (€ 51.000 voordeel) en de WWB (voordeel € 159.000). Het aantal verstrekte uitkeringen is stabiel tot zelfs nog enigszins gedaald.

Beleidsveld WMO

Het nadelige saldo op de lasten voor WMO bedraagt € 1.589.000.

Voor Maatwerkvoorzieningen (WMO) zijn hogere kosten voor woningaanpassingen, nadeel € 27.000. En lagere kosten voor hulpmiddelen, voordeel € 89.000. Cliënten hebben (te) lang moeten wachten op hulpmiddelen.

De kosten voor Maatwerkdienstverlening 18+ liggen € 1.688.000 (nadeel) hoger. De voornaamste oorzaken zijn:

- Hogere kosten voor Hulp bij huishouden (HBH) van € 407.000 (nadeel). Het aantal cliënten neemt toe, voornamelijk vanwege de invoering van het abonnementstarief.

- Hogere kosten voor Vervoersvoorzieningen van € 160.000 (nadeel). Ook hier is een toename van het aantal cliënten.

Lagere kosten voor PGB Begeleiding van € 95.000 (voordeel). Bij nader inzien is de verhoging van het budget niet nodig geweest. Het aantal PGB's neemt af, maar de gemiddelde kosten per PGB nemen in algemene zin wel toe.

- De kosten voor Begeleiding en dagbesteding nemen toe met € 1.233.000 (nadeel). Hier zit de grootste kostentoename en cliëntentoe name.

Zie voor een nadere inhoudelijke toelichting bij Programma 6 Sociaal Domein.

De kosten voor geëscaleerde zorg 18+ zijn € 36.000 (nadeel) hoger dan begroot.

Voornaamste oorzaak zit in de hogere kosten voor het project Veilig Thuis.

Jeugdzorg

De kosten voor geëscaleerde zorg 18- zijn per saldo € 497.000 hoger (nadeel) dan begroot. De oorzaak van de overschrijding zit vooral bij crisiszorg:

- Afrekeningen gecertificeerde instellingen over eerdere jaren incidenteel € 160.000 (nadeel). Deze afrekening wordt veroorzaakt door een toename van cliënten ten opzichte van 2017 in voogdij en vooral ondertoezichtstellingen (OTS). Deze afrekeningen waren niet voorzien ten tijde van het opstellen van de jaarrekening 2018.

In een memo van 7 juli 2019 is de Raad geïnformeerd over de meicirculaire 2019 en de effecten op de Algemene Uitkering. Eén van de ontwikkelingen was dat het budget voor jeugdigen met een voogdijmaatregel vanaf 2020 naar beneden is bijgesteld. Dit is aanleiding geweest voor intern onderzoek, waarbij de gemeente in 2019 met succes een beroep heeft gedaan op de compensatieregeling voogdij 2018. De uitkomst hiervan is vermeld in de decembercirculaire 2019, maar de compensatie zelf wordt pas in 2020 ontvangen.

- De kosten voor gecertificeerde instellingen (GI) lopen in 2019 verder op, leidend tot € 549.000 nadeel. Het tekort in 2019 is gebaseerd op hogere verwachte uitgaven als gevolg van toenemende cliëntenaantallen.

De definitieve afrekening over 2019 wordt aan het einde van het 2e kwartaal van 2020 verwacht. Dit is een jaarlijks terugkerend fenomeen en behoeft nader onderzoek op eventueel structureel karakter. Hier komen we bij de najaarsnota 2020 op terug.

- Lagere kosten voor Hoogspecialistische Jeugdhulp van € 254.000 (voordeel).

De kosten voor Maatwerkdienstverlening 18 - zijn bijna € 2.000 hoger (nadeel) dan begroot. Totaal voor dit taakveld geen grote afwijking. Dit bedrag is het saldo van enkele bedragen waarvan we een paar grotere toch willen toelichten.

- Lagere kosten voor inkoop taken centrumgemeente SDF € 32.000 (voordeel).

- Lagere kosten voor landelijke en bovenprovinciale inkoop € 25.000 (voordeel). Veel zorgkosten lopen inmiddels via het berichtenverkeer en worden verwerkt onder resultaat gestuurde inkoop.

- Hogere kosten voor resultaat gestuurde inkoop € 33.000 (nadeel). Dit betreft feitelijk de overschrijding op het budget voor specialistische Jeugdzorg.

Grip op Jeugd

In de voorjaarsnota 2019 en bij de kadernota 2020-2023 is een maatregelenpakket 'Grip op Jeugd' vastgesteld. Dit maatregelenpakket raakt vooral de specialistische Jeugdzorg.

Op 3 onderdelen van het maatregelenpakket zijn nader behaalde resultaten in 2019 te benoemen:

1. Inzet Praktijkondersteuner voor huisartsen (POH).

Onze POH-Jeugd heeft in 2019 86 cliënten gezien/gesproken. Hiervan zijn 66 cliënten niet doorverwezen naar een zorgaanbieder (bijvoorbeeld door POH-Jeugd zelf geholpen).

Uitgaande van gemiddelde kosten van een verwijzing door een huisarts levert dit bruto een besparing op van bijna € 93.000.

2. Vanuit de Gebiedsteams wordt scherper geacteerd op de inzet van zorg door aanbieders.

3. De signaalfunctie van de Backoffice-OWO is bij de Gebiedsteams verder versterkt door een zogenaamde 'onderhandelaar.'

De combinatie van maatregel 2 en 3 heeft in 2019 een besparing opgeleverd van € 285.000.

Per saldo heeft het maatregelenpakket Grip op Jeugd een besparing opgeleverd van € 377.000. Daarmee is de doelstelling zoals genoemd in de voorjaarsnota 2019/kadernota 2020-2023 van minimaal € 300.000 lagere kosten behaald.

Overig

De kosten voor Samenkracht en Burgerparticipatie zijn € 182.000 hoger (nadeel) dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door:

- Hogere kosten voor de controle/inspectie van de GGD van Kinderopvang € 25.000 (nadeel).
- Hogere kosten voor Versterken Sociale Basis € 72.000 (nadeel) vanwege verrekening van begrote personeelskosten.
- Hogere kosten voor Bestemming Noordwolde € 100.000 (nadeel). Hier staan ook provinciale baten tegenover.
- Hogere doorbelaste kosten € 35.000 (nadeel).
- Diverse lagere kosten € 51.000 (voordeel).

De kosten voor Wijkteams zijn € 360.000 hoger (nadeel) uitgevallen. Dit wordt veroorzaakt door:

- Diverse hogere uitvoeringskosten € 46.000 (nadeel)
- Hogere doorbelaste kosten € 314.000 (nadeel).

Baten, gegroepeerd naar beleidsveld baten

Toelichting per beleidsveld:	Rekening 2019	Begroting 2019	Vershil 2019
Participatie:			
Arbeidsparticipatie	42.840	68.467	-25.627 N
Begeleide participatie	322.230	322.230	0
Inkomensregelingen	7.266.384	7.370.750	-104.366 N
Subtotaal Participatie	7.631.454	7.761.447	-129.993 N
WMO:			
Geëscaleerde zorg 18+	0	0	0
Maatwerkdienstverlening 18+	2.633	0	2.633 V
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	251.690	195.599	56.091 V
Subtotaal WMO	254.323	195.599	58.724 V
Jeugdzorg			
Geëscaleerde zorg 18-		0	0
Maatwerkdienstverlening 18-	-1.676	0	-1.676 N
Totaal Jeugdzorg	-1.676	0	-1.676 N
Overig:			
Samenkracht en burgerparticipatie	260.915	225.950	34.965 V
Wijkteams	82.203	0	82.203 V
Subtotaal Overig:	343.118	225.950	117.168 V
Totaal generaal Programma 6 Baten	8.227.219	8.182.996	44.223 V

Toelichting baten hoeveel heeft het gekost?

Jaarrekening 2019 ten opzichte van actuele begroting 2019

Voor de toelichting op de baten zijn de taakvelden samengevoegd per beleidsveld (zie tabel hierboven). De lasten staan apart genoemd.

Participatie

De baten voor Participatie zijn € 130.000 lager (nadeel) dan begroot.

- Dit zit deels in een lagere ESF-bijdrage op Arbeidsparticipatie van € 26.000 (nadeel).
- De bijdrage voor de BUIG valt € 104.000 (nadeel) lager uit. Hier staan lagere kosten vanuit de WWB tegenover. Zie ook bij lasten.

WMO

Vanwege de invoering van het abonnementstarief was rekening gehouden met aanzienlijk lagere bijdragen van inwoners. Dit blijkt per saldo mee te vallen, en leidt tot een voordeel van € 56.000 op de inkomsten van Maatwerkvoorzieningen WMO.

Overig

De baten voor Samenkracht en Burgerparticipatie zijn € 35.000 hoger (voordeel) vanwege vooral hogere baten voor Bestemming Noordwolde.

De baten voor Wijkteams zijn € 82.000 hoger (voordeel) vanwege de ontvangen bijdrage vanuit centrumgemeente Leeuwarden voor Maatschappelijke Opvang, Vrouwenopvang en Verslavingszorg voor 2018 en 2019.

Investerings

x € 1.000

Investerings	Totaal krediet	Actueel krediet 2019	Realisatie 2019	Restant 31/12/2019	Overschot / tekort 2019	Naar 2020
Project Noordwolde fase 5	703	269	177	92		92
Griffioenpark 3	170	115	124	-9	-9	
Eindtotaal	873	384	301	83	-9	92

Toelichting op investeringen

Noordwolde fase 5

Dit jaar is het tweede deel van het project Noordwolde fase 5 van start gegaan. Het totale project wordt uitgevoerd in 3 fases en kost € 743.000. Het totale budget bestaat uit € 620.000 externe kosten en € 123.000 aan interne personeelskosten. De provincie heeft een subsidiebedrag van € 232.500 toegezegd onder de verwachting dat het project op 31 december 2020 is afgerond.

De externe kosten voor 2019 zijn begroot op € 269.600 (€ 194.000 + het restant uit 2018 € 76.000). Voor externe kosten is in 2019 uitgegeven € 176.800. Het restant van € 92.800 nemen we mee naar 2020.

Griffioenpark 3

Investering heeft plaatsgevonden binnen beschikbaar budget.

Programma 7 Volksgezondheid en Milieu

Hoeveel heeft het gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Rekening 2019	Actuele begroting 2019	Primitieve begroting 2019	Vershil begroot - werkelijk
Lasten				
7.1 Volksgezondheid	1.160	1.188	1.229	28
7.2 Riolering	1.788	1.823	1.819	35
7.3 Afval	2.814	2.634	2.654	-180
7.4 Milieubeheer	933	965	885	32
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	217	259	262	42
Totaal Lasten	6.912	6.869	6.849	-43
Baten				
7.1 Volksgezondheid	-2	0	0	2
7.2 Riolering	-1.913	-1.909	-1.909	4
7.3 Afval	-2.957	-2.855	-2.855	102
7.4 Milieubeheer	-35	-25	0	10
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	-142	-181	-181	-38
Totaal Baten	-5.049	-4.970	-4.945	79
Saldo van lasten en baten	-1.863	-1.899	-1.904	-36
Onttrekkingen				
0.10 Mutaties reserves	538	648	292	110
Totaal Onttrekkingen	538	648	292	110
Stortingen				
0.10 Mutaties reserves	274	274	0	0
Totaal Stortingen	274	274	0	0
Saldo mutatie reserves	264	374	292	110
Gerealiseerd resultaat	-1.599	-1.525	-1.612	74

Toelichting hoeveel heeft het gekost?

Jaarrekening 2019 ten opzichte van actuele begroting 2019

De lasten zijn hoger (nadeel € 43.000) en de baten zijn hoger (voordeel € 79.000). Dit is per saldo een voordeel van € 36.000 ten opzichte van de actuele begroting. De onttrekking aan de reserves is € 110.000 lager (nadeel). De storting in de reserve is gelijk aan het begrote bedrag.

Lasten

Volksgezondheid

Incidenteel zien wij een niet besteed bedrag van € 15.000 voor het budget DHW/NIX18. NIX 18, de norm niet drinken voor jouw 18e is een kwestie van lange adem. Het gaat vooral om bewustwording en gedragsverandering. Hierin zetten wij nadrukkelijker op in. Het inzetten van acties hierin vraagt tijd. Vooral bij partijen, zoals alcoholverstrekkers, waarvan het voortbestaan voor een groot deel samenhangt met de omzet van de (alcohol) consumptie.

Riolering

De lasten vallen € 35.000 lager uit dan begroot. Dit wordt voor € 79.000 (voordeel) veroorzaakt door lagere kapitaallasten (rente) als gevolg van het niet afronden, dan wel doorschuiven van de geplande investeringen in 2018, bijvoorbeeld de Hoofdweg in Nijeholtpade. Deze is nu opgenomen in maatschappelijk contract en wordt uitgevoerd in 2020.

In 2019 zijn we al gestart met het opstellen van het nieuwe Gemeentelijk RioleringsPlan (GRP). Dit stond gepland voor 2020, maar we zijn hier eerder mee gestart, zodat we ook het uitvoeringsprogramma met maatregelen ter voorkoming van de gevolgen van extreme regenval in het GRP kunnen meenemen. Dit levert voor 2019 een nadeel op van € 25.000.

In 2019 hebben we € 20.000 extra kosten (nadeel) moeten maken als gevolg van een claim van het Wetterskip door een verontreiniging vanuit het hemelwaterriool in de Schipsloot en extra kosten in verband met een storing van het hoofdgemaal in Langelille.

Afval

Het budget voor het verwerken van afval is in 2019 met € 180.000 overschreden. De Rijksoverheid heeft de verbrandingsbelasting per ton brandbaar afval per 1 januari 2019 fors verhoogd. Door deze verhoging is de mate van kostendekkendheid van het product afval onder druk komen te staan. De tarieven waren al niet kostendekkend (90% kostendekkendheid bij de begroting 2019), maar door de verhoging van de verbrandingsbelasting is de kostendekkendheid nog verder gedaald. De extra kosten voor 2019 bedroegen € 40.000.

Daarnaast merken we dat het aanbod van deelstromen van afval op ons brengstation in 2019 is toegenomen. Daardoor zijn de verwerkingskosten van alle aangeboden deelstromen met € 106.000 over het begrote bedrag gegaan. Echter zien we dat ook de opbrengsten vanuit het brengstation zijn toegenomen (zie baten).

Ook hebben wij extra kosten moeten maken omdat er meer afvalcontainers zijn vervangen in verband met schades aan de containers, zijn de kosten voor de serviceovereenkomst met Omrin toegenomen en zijn er meer kosten intern doorbelast.

Milieubeheer

Het beschikbare budget voor het taakveld Milieubeheer laat een positief saldo van € 32.000 zien.

Voor het bestrijden van de eikenprocessierups zijn verschillende preventieve maatregelen genomen.

Ondanks deze maatregelen is het aantal nesten met 300% toegenomen. De bestrijding (het opruimen van de nesten) in het kader van de zorgplicht, heeft geleid tot een overschrijding van het budget met € 54.000 (nadeel).

De in uw raad van september toegekende uitgaven in het kader van de energietransitie zijn in het najaar niet uitgegeven (voordeel € 80.000). Zie hiervoor ook programma 7 onderdeel jaarverslag.

Verder zijn er extra kosten gemaakt voor de Regionale EnergieStrategie (RES) maar houden we over op de toegekende budgetten voor de streekagenda. Deze middelen zijn vanuit 2018 overgeheveld maar nog niet in 2019 uitgegeven. De bijbehorende subsidie van € 20.000 is inmiddels ontvangen. Het beschikbare budget moet ook voor 2020 nog beschikbaar blijven. Wij doen bij "Incidentele middelen van 2019 naar 2020" een voorstel om deze middelen over te hevelen naar 2020.

Begraafplaatsen en crematoria

Bij de lasten staat een voordeel van € 42.000. De baten geven een nadeel € 38.000. Per saldo is dit een verschil van € 4.000 ten opzichte van de begroting. De verschuiving tussen baten en lasten heeft met een andere verdeling van middelen te maken. Dit heeft geen gevolgen voor het exploitatiesaldo.

Baten

Afval

De opbrengst uit de afvalstoffenheffing is in 2019 € 53.000 hoger dan begroot. Dit komt door de areaaluitbreiding, waarin de begroting slechts gedeeltelijk rekening mee is gehouden.

Door het goede economische klimaat zijn er veel bezoeken gebracht aan het afvalbrenghstation. We ontvangen vooral meer (bouw)materiaal zoals sloophout. Dit heeft geleid tot een extra opbrengst van € 66.000 ten opzichte van de begroting (voordeel).

Begraafplaatsen en crematoria
Zie onder lasten.

Mutaties reserves

Exploitatie afval

Uitgangspunt is een 100% kostendekking. Op begrotingsbasis sluit de exploitatie afval met een nadelig exploitatieresultaat van € 243.000. De werkelijke exploitatie sluit af met een tekort van € 288.000. Dit tekort wordt onttrokken aan de reserve afvalstoffenverwijdering. Zie hiervoor ook de paragraaf lokale heffingen.

Exploitatie riolering

Uitgangspunt is een 100% kostendekking. Op begrotingsbasis sluit de exploitatie riolering met een nadelig exploitatieresultaat van € 56.000. Het werkelijke exploitatieresultaat sluit met een tekort van € 2.000. Met name in de kapitaallasten zit een voordeel omdat nog niet alle geplande investeringen zijn afgerond. Het tekort op de exploitatie is onttrokken aan de reserve vervanging/onderhoud riolering.

Energietransitie

Via de voorjaarsnota 2019 heeft u de bestemmingsreserve energietransitie ingesteld. In deze reserve zijn de eenmalige ontvangsten en de jaarlijkse huuropbrengsten gestort. € 248.500 is afkomstig vanuit de Algemene reserve (zie hieronder) en € 25.000 is in 2019 toegevoegd vanuit de ontvangen huuropbrengsten van de percelen waarop de zonneparken zijn neergezet.

De begrote uitgaven van € 80.000 zijn in 2019 niet gerealiseerd. Hierdoor heeft er geen onttrekking plaats gevonden.

Algemene reserve

In 2019 is vanuit de Algemene reserve de dotatie aan de reserve Energietransitie gedaan. Het betreft hier de eenmalige bijdrage die in 2018 is ontvangen (236.000) en de huur die in 2018 is ontvangen (12.500). Dit is bij de voorjaarsnota besloten.

Daarnaast was er een onttrekking begroot van 20.000 voor het project Rotan 2.0 vanuit de Streekagenda. Dit betrof een overheveling van budget uit 2018. Dit project is in 2019 nog niet gestart.

Investeringen

x € 1.000

Investeringen	Totaal krediet	Actueel krediet 2019	Realisatie 2019	Restant 31/12/2019	Overschot / tekort 2019	Naar 2020
Drinkvoorziening voor vee 2018	160	160	0	160	0	160
Stedelijke Wateropgave Wolvega-Zuid	2.100	79	0	79	0	79
Vervangen riolering 2018	577	136	15	121	0	121
Vervangen rioolgemalen (elektromechanisch) 2018	144	74	74	0	0	0
Vervangen riolering 2019	271	271	80	191	0	191
Vervangen rioolgemalen (elektromechanisch) 2019	151	151	35	116	0	116
Vervangen rioolvoertuig	100	100	0	100	0	100
Eindtotaal	2.981	971	204	360	0	767

Toelichting op investeringen

Drinkvoorziening voor vee 2018

Er ligt een verzoek van twee veehouders die gebruik willen maken van de regeling. In 2020 leggen deze twee veehouders een drinkwatervoorziening aan. Hiervoor krijgen zij een bijdrage vanuit de gemeente.

Stedelijke Wateropgave Wolvega-Zuid

De eindafrekening vanuit de provincie moet nog komen. De eindafrekening heeft nog niet plaatsvonden omdat er nog een faunarooster langs de Steenwijkerweg geplaatst moest worden. Deze werkzaamheden zijn begin 2020 afgerond. Wij houden contact met de provincie over spoedige eindafrekening. Het restant van het krediet moet nog mee naar 2020.

Vervangen riolering 2018 en 2019

Beide kredieten worden gebruikt voor de rioolvervangning van de riolering in een deel van de hoofdweg in Nijeholtpade. Dit werk maakt onderdeel uit van de Maatschappelijke Overeenkomst Nijeholtpade 2020 - 2021. Deze overeenkomst is in 2019 ondertekend en de uitvoering kan in 2020 van start. Het restant krediet moet dus mee naar 2020.

Vervangen rioolgemalen (electromechanisch)

In 2019 zouden de pompputten van de bergbezinkleidingen in Oldeholtpade worden vervangen en verplaatst. Omdat dit nogal een gecompliceerd werk is, heeft de voorbereiding in 2019 meer tijd in beslag genomen dan gepland. De vervanging en verplaatsing zal dan ook in 2020 worden uitgevoerd. Het restant krediet moet daarom mee naar 2020.

Vervangen rioolvoertuig

Het voertuig is besteld, maar wordt in het voorjaar 2020 geleverd. Voorstel is om dit krediet in zijn geheel over te hevelen naar 2020.

Programma 8 Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing

Hoeveel heeft het gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Rekening 2019	Actuele begroting 2019	Primitieve begroting 2019	Vershil begroot - werkelijk
Lasten				
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	235	236	169	1
8.1 Ruimtelijke ordening	381	633	769	252
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	1.909	1.729	1.729	-180
8.3 Wonen en bouwen	1.064	1.083	1.100	19
Totaal Lasten	3.589	3.682	3.767	92
Baten				
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	-102	-106	-16	-4
8.1 Ruimtelijke ordening	-99	0	0	99
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	-2.008	-1.729	-1.729	279
8.3 Wonen en bouwen	-666	-594	-544	73
Totaal Baten	-2.875	-2.428	-2.288	446
Saldo van lasten en baten	-715	-1.253	-1.479	-539
Onttrekkingen				
0.10 Mutaties reserves	16	59	100	43
Totaal Onttrekkingen	16	59	100	43
Saldo mutatie reserves	16	59	100	43
Gerealiseerd resultaat	-698	-1.194	-1.379	-496

Toelichting hoeveel heeft het gekost?

Jaarrekening 2019 ten opzichte van actuele begroting 2019

De lasten zijn lager (voordeel € 142.000) en de baten zijn hoger (voordeel € 396.000). Dit is per saldo een voordeel van € 539.000 ten opzichte van de actuele begroting. De onttrekking aan de reserve is € 43.000 lager (nadeel) dan begroot.

Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)

De woningterreinen in dit taakveld wordt toegelicht in de paragraaf grondbeleid en onder toelichting op de balans onder voorraad (vlottende activa).

Het verschil tussen de gerealiseerde baten en lasten laat het saldo van de getroffen voorziening en de winstnemingen zien (€ 99.000 voordeel).

LASTEN

Ruimtelijke ordening

De beschikbaar gestelde middelen voor de implementatie omgevingswet en uitwerken omgevingsvisie van totaal € 200.000 zijn niet ingezet. Er is echter wel actie ondernomen, wat niet in de kosten tot uiting komt. Zo hebben wij een maatschappelijke overeenkomst gesloten met het dorp Nijholtspade en is er in 2019 besloten organisatorische wijzigingen in te zetten om te kunnen aansluiten bij de nieuwe werkwijze vanuit de omgevingsvisie en de eisen die vanuit de samenleving aan ons worden gesteld in het kader van de omgevingsvisie.

In het bedrag op dit taakveld, zijn ook de kosten voor het toezicht op de aanleg van glasvezel verwerkt. Deze kosten waren niet opgenomen in de begroting. Dit leidt tot een nadeel van € 61.000. Echter, deze kosten worden volledig vergoed door de kabelexploitanten, waardoor dit geen invloed heeft op het rekeningssaldo (zie ook Baten).

Wonen en bouwen

De in 2015 ontvangen ISV subsidie van € 52.000 voor geluidsanering in 3 woningen aan de Heerenveenseweg hebben we nu terug moeten betalen aan het ministerie omdat wij geen gebruik hebben gemaakt van deze subsidie.

De doorbelasting vanuit de andere taakvelden valt lager uit dan begroot. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door een lagere doorbelasting van loonkosten.

BATEN

Ruimtelijke ordening

In 2019 is een bedrag van € 38.000 aan dwangsommen en leges wijzigingsplannen ontvangen. Deze ontvangsten waren niet begroot en leiden in 2019 tot een incidenteel voordeel.

Daarnaast is binnen dit taakveld de vergoeding (€ 61.000) voor de gemaakte kosten voor toezicht op de aanleg van glasvezel geboekt. Zie ook Lasten.

Wonen en bouwen

De inkomsten uit bouwvergunningen zijn lager dan begroot wat een nadeel oplevert van € 33.000. Waar we eerst nog de begroting naar boven hebben bijgesteld op basis van de gerealiseerde cijfers over 2018, blijkt dat dat toch te optimistisch geweest.

Daarnaast is de vooruit ontvangen ISV subsidie voor geluidswerende maatregelen van € 52.000 vrijgevallen. Deze subsidie is niet gebruikt en dus terugbetaald. Zie ook lasten.

Mutaties reserves

Voor de onttrekking uit de algemene reserve zijn twee bedragen geraamd, € 35.000 voor onderzoek naar mogelijkheden om ons gemeentelijk vastgoed te verduurzamen (EPA adviezen) en € 24.000 voor de omgevingsvisie. Beide zijn projecten die overgeheveld zijn uit 2018. In 2019 is € 9.000 uitgegeven ten behoeve van de omgevingsvisie en € 7.000 ten behoeve van de EPA adviezen. Deze bedragen zijn dan ook onttrokken uit de reserve.

Investeringsen

x € 1.000

Investeringsen	Totaal krediet	Actueel krediet 2019	Realisatie 2019	Restant 31/12/2019	Overschot / tekort 2019	Naar 2020
Alg.budget investeringskalender + ambities 2018	720	694	0	694	0	694
Hoofdstraat Oost 52 Wolvega	367	367	340	27	27	0
Lindedijk 3 Nijetrijne(K)	288	288	254	34	34	0
Eindtotaal	1.375	1.349	594	755	61	694

Toelichting op investeringen

Algemeen budget Investeringskalender + ambities

In 2019 zijn geen investeringen gedaan ten laste van het algemeen budget Investeringskalender. Voorstel is om het krediet over te hevelen naar 2020, zodat de middelen beschikbaar blijven voor de investeringskalender.

Hoofdstraat Oost 52 Wolvega

Om het karakteristieke pand aan de Hoofdstraat Oost 52 te behouden is de voormalige burgemeesterswoning aangekocht. Met als doel om een gemeentelijke monumenten status aan het pand toe te kennen en het daarna te verkopen. Inmiddels is het pand een gemeentelijk monument. Het onderhandelingsresultaat heeft geresulteerd in een lager aankoopbedrag.

Lindedijk 3 Nijetrijne

Ten behoeve van de ontwikkeling van het gebied Driewegsluis is de voormalige burgwachterswoning, Lindedijk 3 te Nijetrijne, van de provincie Fryslân gekocht. Het onderhandelingsresultaat heeft geresulteerd in een lager aankoopbedrag.

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Rekening 2019	Actuele begroting 2019	Primitieve begroting 2019	Vershil begroot - werkelijk
Lasten				
0.5 Treasury	197	129	560	-68
0.61 OZB woningen	209	204	204	-5
0.62 OZB niet-woningen	160	171	171	11
0.64 Belastingen overig	2.430	2.449	2.449	20
0.8 Overige baten en lasten	90	0	0	-90
3.4 Economische promotie	49	58	58	9
Totaal Lasten	3.135	3.012	3.443	-124
Baten				
0.5 Treasury	-217	-238	-539	-21
0.61 OZB woningen	-2.969	-2.926	-2.926	43
0.62 OZB niet-woningen	-1.799	-1.767	-1.767	32
0.64 Belastingen overig	-13.239	-2.441	-2.441	10.798
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	-44.776	-44.637	-44.562	139
0.8 Overige baten en lasten	-114	0	0	114
3.4 Economische promotie	-192	-198	-168	-6
Totaal Baten	-63.307	-52.207	-52.403	11.100
Resultaat	60.171	49.195	48.960	-10.976

Toelichting

Jaarrekening 2019 ten opzichte van actuele begroting 2019

De lasten zijn hoger (nadeel € 77.000) en de baten zijn hoger (voordeel € 11.053.000). Dit is per saldo een voordeel van € 10.976.000 ten opzichte van de actuele begroting.

Treasury

Op het taakveld treasury staat de rente die we moeten betalen over de korte en langlopende geldleningen die we zijn aangegaan. De rente die we aan de grondexploitatie (2,61%) en overige investeringen (rekenrente 2%) mogen toerekenen worden hierop in mindering gebracht. Wat resteert is het renteresultaat. De lasten en baten op het taakveld Treasury over 2019 zijn per saldo € 89.000 negatief. De reden hiervan is dat de gemiddelde werkelijk te betalen rente iets hoger ligt dan de rekenrente van 2% die we hanteren.

Overige baten en lasten

In 2019 hebben we gebruik gemaakt van een bureau, dat - op basis van no cure no pay - te veel door ons betaalde BTW bij de belastingdienst wist terug te vorderen. De teruggevorderde BTW (zie baten) bedraagt €114.000. De kosten die het bureau voor haar werkzaamheden bij ons in rekening heeft gebracht bedraagt €55.000. Deze kosten hadden we op voorhand niet begroot.

OZB woningen en OZB niet-woningen

De werkelijk totale opbrengst OZB voor woningen en niet-woningen is afgerond € 4,8 miljoen. Dit is ondanks de tariefsverlaging voor de OZB die we hebben doorgevoerd per saldo € 63.000 meer dan we hadden begroot. De oorzaak hiervan ligt vooral in de hogere WOZ-waarde.

Belastingen overig

Het verschil van bijna € 10,8 miljoen tussen de raming en de werkelijke opbrengst komt doordat het risico op terugbetaling van de precariobelasting is vervallen. De netbeheerder heeft namelijk eind februari 2020 ons een aantal brieven gestuurd waarin zij de bezwaar- en beroepsprocedures intrekt. Met het vervallen van het risico op terugbetaling is de voorziening opgeheven.

Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds

Het gemeentefonds is onze grootste inkomstenpost. Het kent voor 2019 de volgende soorten uitkeringen: 1) de Algemene uitkering, 2) de integratie-uitkering Sociaal domein en 3) de decentralisatie- en (overige) integratie-uitkeringen. In Weststellingwerf voegen we zowel op begrotingsbasis als bij de jaarstukken de Algemene uitkering (categorie 1) en de decentralisatie- en (overige) integratie-uitkeringen (categorie 3) samen.

1. Algemene uitkering

In 2019 hebben we grofweg € 39,4 miljoen aan algemene uitkering en decentralisatie- en (overige) integratie-uitkeringen ontvangen. Dat is zo'n € 131.000 meer dan we hadden begroot. Dat we over 2019 uiteindelijk meer in plaats van minder (dat was de verwachting namelijk op basis van de decembercirculaire) hebben ontvangen komt vooral door een ontvangst van bijna € 300.000 in januari 2020. Die extra bijdrage hangt samen met de trap op - trap af systematiek. Ook gedurende 2020 en 2021 kunnen er nog correcties over de uitkering van 2019 komen, omdat het Rijk nog zo'n 2 jaar herberekeningen maakt. De eerstvolgende (grotere) correctie over 2019 wordt verwacht bij de mei-circulaire van 2020 als het Rijk nieuwe informatie geeft over de Algemene uitkering. Het correctiebedrag uit de mei-circulaire nemen we vanwege het late moment waarop dit bekend is niet mee in het resultaat van deze jaarrekening.

2. Integratie-uitkering Sociaal domein

De in 2019 daadwerkelijk ontvangen integratie-uitkering Sociaal domein is nagenoeg gelijk aan het begrote bedrag.

Overige baten en lasten

Het per saldo positieve resultaat van € 80.000 wordt verklaard door enerzijds de niet begrote opbrengst (terugvordering BTW) van afgerond €114.000 en de afboeking van ruim € 34.000 aan dubieuze debiteuren.

	x € 1.000
Gemeentefonds (- = nadelig)	2019
Raming conform Najaarsnota 2019	
Algemene uitkering	39.136
Integratie-uitkering Sociaal domein	5.381
Totaal raming gemeentefonds Najaarsnota 2019	44.517
Raming bij December-circulaire 2019	
Algemene uitkering	39.058
Integratie-uitkering Sociaal domein	5.381
Totaal raming gemeentefonds bij December-circulaire 2019	44.439
Correctie Gemeentefondsuitkering 2019	297
Totaal gemeentefonds 2019	44.736
Afrekening 2017	13
Afrekening 2018	27
Totaal in jaarrekening 2019	44.776

Overzicht kosten overhead

Overzicht kosten overhead

De definitie van overhead luidt:

Alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.

Bedrijfskosten die direct betrekking hebben op activiteiten die gericht zijn op de externe klant zijn dus geen overhead maar zijn in de betreffende taakvelden opgenomen. Bedrijfskosten die niet direct aan de taakvelden kunnen worden toegerekend zijn dus overheadkosten. Deze bestaan uit personele kosten, huisvesting, ICT, communicatie en nog wat overige bedrijfsvoeringskosten.

Toerekening aan kostendekkende activiteiten

Alle directe kosten zijn rechtstreeks toegerekend aan de taakvelden. Voor taakvelden waar kostendekkende tarieven het uitgangspunt zijn, zoals bij de exploitatie afvalinzameling en riolering, wordt een opslag voor de overheadkosten toegepast. De opslag is een percentage van de directe salariskosten. De overhead waarmee wij hebben gerekend is 95%.

x € 1.000

Overhead	Werkelijk 2019	Actuele begroting 2019	Vershil begroot - werkelijk
Personeel	6.518	7.465	609
Doorbelasting personele kosten naar taakvelden			338
Huisvesting	1.443	1.374	-69
ICT	632	639	7
Overige bedrijfsvoeringskosten	225	244	18
Communicatie	59	80	21
Totaal Overhead	8.877	9.802	925
Toerekening aan kostendekkende activiteiten	-800	-821	-20
Totaal Exploitatieontlastend	-800	-821	-20
Eindtotaal	8.077	8.981	904

Toelichting overhead kosten

Personele kosten

Het saldo op de personele kosten is € 609.000 positief. Hiervan wordt € 111.000 veroorzaakt door een onderbesteding op de incidenteel toegekende middelen voor de OWO afdeling bedrijfsvoering. Voorgesteld wordt om deze middelen deels over te hevelen naar 2020. Daarnaast is er een positief saldo van € 450.000 als gevolg van het overhevelen van materieel budget naar personeel budget. Hiervoor zijn nog geen of pas later medewerkers in dienst gekomen, waardoor deze middelen niet volledig zijn uitgegeven.

Op de overige personele budgetten (bijvoorbeeld loonkostensubsidies, opleidingskosten, en dergelijk) is in totaal een bedrag van € 60.000 over.

Doorbelasting personele kosten

Alle personele kosten worden onderverdeeld in directe en indirecte kosten. De directe kosten worden doorbelast aan de taakvelden, de indirecte kosten blijven op het taakveld overhead. In totaal is er € 338.000 meer doorbelast naar de taakvelden, doordat er meer ingehuurd personeel is ingezet. Dit is een voordeel voor de overhead, maar een nadeel bij de diverse taakvelden. Zie hiervoor de financiële toelichting per programma.

Huisvesting

Ten behoeve van de huisvesting is meer uitgegeven dan begroot. Dat levert een nadeel op van € 69.000. Dit komt door aanschaf van verschillende werkplekvoorzieningen, vervanging en aanschaf van goederen voor het Publiekscentrum en voorzieningen in de vergaderzalen. Daarnaast heeft een verbouwing plaatsgevonden en zijn voorzieningen in de Raadzaal aangebracht. Ook zijn er reparaties en aanpassingen aan de klimaatinstallatie en de liften geweest.

Investerings

x € 1.000

Investerings	Totaal krediet	Actueel krediet 2019	Realisatie 2019	Restant 31/12/2019	Overschot / tekort 2019	Naar 2020
Tractie 2018	250	40	40	0	0	0
Tractie 2019	180	180	119	61	11	50
Informatiseringsjaarplan 2018	450	51	58	-7	-7	0
Informatiseringsjaarplan 2019	450	217	158	59	59	59
Vervangingen automatisering 2018	300	269	216	53	53	53
Vervangingen automatisering 2019	1.200	1.132	729	403	403	403
ICT ontwikkelingen 2019	460	460	370	90	90	90
Eindtotaal	3.290	2.348	1.690	658	609	655

Toelichting op investeringen

Tractie 2018

In 2018 was eind van het jaar een bestelling geplaatst. De auto kon echter pas in 2019 worden geleverd. Daarom is bij de jaarrekening een deel van het nog beschikbare krediet meegenomen naar 2019. De wagen is geleverd en in gebruik genomen. Dit krediet kan worden afgesloten.

Tractie 2019

Eind 2019 is een bestelling geplaatst voor 1 voertuig (snippercombi). Deze kan echter pas in 2020 worden geleverd. Daarom wordt voorgesteld om € 50.000 mee te nemen naar 2020.

Vervangen rioolvoertuig

Het voertuig is besteld, maar wordt in het voorjaar 2020 geleverd. Voorstel is om dit krediet in zijn geheel over te hevelen naar 2020.

Informatiseringsjaarplan 2018

Het krediet kan worden afgesloten.

Informatiseringsjaarplan 2019

Het restant wordt veroorzaakt door het feit dat projecten vanuit 2019 doorlopen in 2020 en facturatie eveneens in 2020 zal plaatsvinden.

Vervanging hardware 2019 / software 2019

Het restant van € 403.000 is nodig voor de vervanging van Microsoft Office (€ 255.000). Dit is wegens het uitlopen van de realisatie van de nieuwe infrastructuur doorgeschoven naar 2020. De Vervanging van het Content Management Systeem (voorkant websites van OWO) en het toegangssysteem binnen de drie gemeenten is gestart en zal naar verwachting in 2020 worden gerealiseerd. Daarnaast staat er nog een aangegane verplichting van € 153.188 voor de laatste fase van de nieuwe infrastructuur.

ICT ontwikkelingen 2019

Dit krediet is bij de voorjaarsnota 2019 beschikbaar gesteld in verband met verwachte tekorten op vervanging ICT-infrastructuur, uitbreiding en duurdere Microsoft licenties, vervroegde migratie Oracle, vervroegde vervanging netwerkcomponenten en verwachte investering in een testomgeving voor de keten. Daarnaast is in de loop van het jaar besloten de iService kosten voor Pink hier eveneens uit te betalen en de extra kosten de door uitgestelde migratie.

Vennootschapsbelasting

Vennootschapsbelasting

x € 1.000

Vennootschapsbelasting	Rekening 2019	Actuele begroting	Primitieve begroting	Verschil begroot - werkelijk
Te betalen VPB	0	0	0	0
Totaal	0	0	0	0

In 2019 hebben wij voor het eerst aangifte gedaan voor de Vennootschapsbelasting.

De afvalinzameling en -verwerking wordt gedaan door Omrin. Omrin heeft geen vaststellingsovereenkomst (VSO) met de Belastingdienst gesloten met betrekking tot de opbrengsten uit huishoudelijke afvalstromen. Deze opbrengsten verlagen de aan de gemeente doorbelaste kosten en Omrin geeft deze opbrengsten niet zelf aan. Daarom moet de gemeente deze opbrengsten aangeven als belaste bate. Over de jaren 2016 en 2017 jaar hebben we een aanslag gekregen van totaal € 162.

Onvoorziene uitgaven

Tabel onvoorziene uitgaven

x € 1.000

Overzicht onvoorziene uitgaven	Rekening 2019	Actuele begroting	Primitieve begroting	Verschil begroot - werkelijk
Stelpost algemene risicobeheersing	0	0	500	0
Stelpost onvoorziene uitgaven	0	30	30	30
Totaal	0	30	530	30

Toelichting tabel onvoorziene uitgaven

Stelpost algemene risicobeheersing

In 2019 is de stelpost risicobeheersing van € 500.000 ingezet bij de Voorjaarsnota 2019 om de toenemende kosten van het Sociaal Domein te op kunnen vangen.

Stelpost niet voorziene uitgaven

Er is in 2019 geen beroep gedaan op het bedrag voor de stelpost onvoorzien incidenteel van € 30.000

Begrotingsrechtmatigheid

Begrotingsrechtmatigheid

In een aantal programma's zijn de uitgaven hoger geweest dan het door de raad geautoriseerde bedrag. De kadernota rechtmatigheid van het BBV zegt hier onder andere het volgende over:

Begrotingscriterium

Bij de rechtmatigheidscontrole vormt het begrotingscriterium een belangrijk toetsingscriterium. In de toelichting op het Besluit Accountantscontrole decentrale overheden (*BADO*) wordt begrotingsrechtmatigheid omschreven als:

“Financiële beheershandelingen, die ten grondslag liggen aan de baten en lasten, alsmede de balansposten, dienen tot stand te zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en hiermee samenhangende programma's (begrotingscriterium). In de begroting zijn de maxima voor de lasten vermeld die door de raad zijn vastgesteld. Dit houdt in dat de financiële beheershandelingen dienen te passen binnen de begroting, waarbij het juiste programma, de toereikendheid van het begrotingsbedrag, alsmede het begrotingsjaar van belang zijn.”

Begrotings- en investeringskredietoverschrijdingen

Begrotingsafwijkingen en -overschrijdingen (beleidsmatig en/of financieel) behoeven autorisatie door de gemeenteraad. In de regel zullen begrotingswijzigingen vooraf door het college aan de raad worden voorgelegd ter autorisatie. Hiermee wordt toestemming gevraagd voor het te realiseren beleid en voor de besteding van het benodigde bedrag. Slechts indien de omstandigheden een autorisatie vooraf niet mogelijk maken, zal achteraf een begrotingswijziging moeten worden voorgelegd. Indien de raad ermee instemt wordt de besteding alsnog geautoriseerd en is deze rechtmatig. Begrotingswijzigingen moeten volgens de Gemeentewet tijdens het jaar zelf nog aan de gemeenteraad worden voorgelegd.

Indien een wijziging niet meer in het jaar zelf is voorgelegd zijn bestedingen boven het begrotingsbedrag strikt genomen onrechtmatig. Toch kan voor de accountant bij de controle vaststaan dat een aantal (begrotings)overschrijdingen binnen de beleidskaders van de gemeenteraad vallen.

Er zijn verschillende typen begrotingsoverschrijdingen die bij deze jaarrekening van toepassing zijn:

- A. Kostenoverschrijdingen die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten, bijvoorbeeld via subsidies of kostendeekkende omzet.
- B. Kostenoverschrijdingen bij open einde (subsidie)regelingen. Vaak blijkt vanwege dit open karakter in het kader van het opmaken van de jaarrekening een (niet eerder geconstateerde) overschrijding.
- C. Onttrekkingen of dotaties aan bestemmingsreserves kunnen aan elk van de bestemmingsreserves worden verwerkt tot maximaal het bedrag dat via de begroting (swijzigingen) door de raad is goedgekeurd voor de betreffende bestemmingsreserve.

Tabel begrotingsrechtmatigheid

x € 1.000

Overzicht overschrijdingen	Rekening 2019	Actuele begroting 2019	Primitieve begroting 2019	Overschrijding
0 Bestuur en Ondersteuning	3.579	2.506	2.574	-1.073
2 Verkeer, Vervoer en Waterstaat	14.608	6.153	6.157	-8.455
4 Onderwijs	3.817	3.423	3.455	-394
6 Sociaal Domein	33.296	31.099	30.455	-2.197
7 Volksgezondheid en Milieu	7.186	7.143	6.849	-43
Overzicht algemene dekkingsmiddelen	3.089	3.012	3.443	-77
Eindtotaal	65.575	53.335	52.933	-12.239

Toelichting op de tabel begrotingsoverschrijding

Programma 0

Als gevolg van een lagere rekenrente moesten de voorzieningen voor de wethouderspensionen verhoogd worden met € 1.047.000. De actuariële berekening van de pensioenen is pas eind 2019 bekend geworden. Dit kon toen niet meer door de raad geautoriseerd worden.

Er is voor € 32.000 meer reisdocumenten en gezondheidsverklaringen afgegeven dan verwacht, hierdoor zijn er meer lasten dan begroot. Omdat de baten ook zijn gestegen heeft dit geen gevolgen voor het saldo.

Programma 2

Een groot deel van de vrijval van de voorziening precariobelasting € 8.436.000 is via dit programma gedoteerd aan de reserve investeringsambities. Dit is een balansmutatie die via de exploitatie budgettaire neutraal verloopt. Dat de voorziening precariobelasting vrij kan vallen is pas in februari 2020 definitief geworden.

Naast deze storting is het budget van dit programma met € 37.000 overschreden. Bij de najaarsnota was nog de verwachting dat de extra kosten voor onderhoud, eikenprocessierups enzovoort konden worden opgevangen binnen het totale budget van programma 2. Dit is echter maar deels gelukt.

Programma 4

Door het sluiten van obs De Triangel is het gebouw leeg komen te staan. Bij de najaarsnota 2019 is het verschil tussen verwachte opbrengst en de boekwaarde afgeboekt als nadeel voor de exploitatie. De definitieve verkoopopbrengst was toen nog niet bekend. Het gebouw is eind 2019 verkocht en van de opbrengst is de boekwaarde afgeboekt. De overschrijding van de lasten is € 270.000, hier staat een opbrengst van € 270.000 tegenover.

Het leerlingenvervoer is een open einde regeling en dit heeft voor extra uitgaven van €124.000 gezorgd die niet waren begroot.

Programma 6

De extra uitgaven bij dit programma waren bij de najaarsnota nog niet goed in beeld. Er is wel aangegeven dat de budgetten onder druk staan, maar een eindejaarsprognose kon niet worden gegeven. Het gaat dan om extra kosten voor het beleidsveld WMO van € 1.589.000. Voor het beleidsveld Jeugd is wel meer grip op de cijfers gekomen maar toch was het begrote bedrag niet voldoende, de extra kosten waren € 498.000. Dit zijn open einde regelingen. In programma 6 en bij de toelichting op de cijfers van programma 6 staat een uitgebreide analyse van deze tekorten. Daarnaast zijn er ook meer personele kosten toegerekend aan de gebiedsteams.

Programma 7

het aanbod van deelstromen van afval op ons brengstation in 2019 is toegenomen. Daardoor zijn de verwerkingskosten van alle aangeboden deelstromen over het begrote bedrag gegaan. Er staan echter ook opbrengsten vanuit het brengstation tegenover.

Algemene dekkingsmiddelen

In 2019 is er een onderzoek geweest naar onze btw aangiften van de vorige jaren. Daaruit is gebleken dat we geld terug kunnen krijgen. De kosten van dit onderzoek van € 55.000 zijn niet begroot. Hier staat een btw teruggave van € 114.000 tegenover.

Het renteresultaat is per saldo € 89.000 negatief. De reden hiervan is dat de gemiddelde werkelijk te betalen rente iets hoger ligt dan de rekenrente van 2% die we hanteren.

Jaarrekening - overig

Overzicht incidentele budgetten

Incidentele Baten

x € 1.000

Incidentele baten 2019	Rekening 2019	Actuele begroting	Primitieve begroting	Verschil begroot-werkelijk
2 Verkeer, Vervoer en Waterstaat				
Bijdrage uit algemene reserve voor herstel schade openbaar groen	31	31	0	0
3 Economie				
Bijdrage uit algemene reserve voor Rottige Meente	3	20	0	-17
4 Onderwijs				
Verkoop pand Multisteck	270	0	0	270
5 Sport, Cultuur en Recreatie				
Bijdrage uit algemene reserve voor project dorpen, landschap en biodiversiteit	20	20	0	0
6 Sociaal Domein				
Europees Sociaal Fonds (ESF) brug naar werk 2019	42	46	46	-4
Extra middelen armoedebeleid uit Mei-circulaire	34	39	39	-5
7 Volksgezondheid en Milieu				
Bijdrage uit algemene reserve voor streekagenda circulaire economie	0	20	0	-20
8 Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing				
Bijdrage uit algemene reserve voor Energie Prestatie Adviezen (EPA)	7	35	0	-28
Bijdrage uit algemene reserve voor omgevingsvisie	9	24	0	-15
Bijdrage uit reserve voor voorbereidingsprojecten	17	100	100	-83
Verkoop pand Buurthuisstraat Noordwolde (Aula-locatie)	90	0	0	90
Overzicht Algemene dekkingsmiddelen				
Bijdrage van het Rijk voor buurtsportcoaches (135%)	32	32	0	0
Bijdrage van het Rijk voor sportformateur	15	15	0	0
Extra dividend over 2018 Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	166	130	0	36
Bijdrage van het Rijk rondom klimaatakkoord	237	0	0	237
Extra bijdrage van het Rijk voor Gezond in de Stad	14	0	0	14
Teruggave Belastingdienst te veel betaalde BTW	114	0	0	114
Vrijval voorziening Precariobelasting (opbrengst 2014 t/m 2018)	8.452	0	0	8.452
Overzicht kosten Overhead				
Bijdrage uit algemene reserve voor OWO bedrijfsvoering	0	43	0	-43
Bijdrage van Ooststellingwerf en Opsterland voor OWO bedrijfsvoering	87	87	0	0
Totaal incidentele baten	9.640	642	185	8.998

Incidentele Lasten

x € 1.000

Incidentele lasten 2019	Rekening 2019	Actuele begroting	Primitieve begroting	Vershil begroot-werkelijk
0 Bestuur en ondersteuning				
Werkbudget bestuurlijke vernieuwing	28	40	40	12
2 Verkeer, Vervoer en Waterstaat				
Kappen zieke bomen en herplanten	99	100	100	1
Herstel schade openbaar groen	31	31	0	0
3 Economie				
Rottige Meente	3	20	0	17
4 Onderwijs				
Afboeking boekwaarde pand Multisteck	270	0	0	-270
5 Sport, Cultuur en Recreatie				
Project dorpen, landschap en biodiversiteit	30	70	50	40
Kamp 't Petgat bij Blesdijke	35	35	0	0
Kantine de Steense	35	36	0	1
Buurtsportcoaches	12	32	0	20
Sportformateur	14	15	0	1
Bijdrage aan voetbalvereniging Oldeholtgade	45	50	0	5
6 Sociaal Domein				
Europees Sociaal Fonds (ESF) brug naar werk 2019	42	46	46	4
Extra middelen voor armoedebeleid in Mei-circulaire	34	39	39	5
Sociale stimulering kleine dorpen	0	0	50	0
Sociale stimulering Wolvega	0	0	50	0
Extra ondersteuning herijken welzijnswerk	65	65	65	0
7 Volksgezondheid en Milieu				
Streekagenda circulaire economie; Project Rotan 2.0	0	20	0	20
8 Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing				
Implementatie omgevingswet	0	100	100	100
Vorbereidingsbudget projecten openbare ruimte	17	100	100	83
Verduurzaming gemeentelijk vastgoed (EPA)	7	35	0	28
Omgevingsvisie	9	24	0	15
Afboeking boekwaarde pand Buurthuisstraat Noordwolde (Aula-locatie)	90	0	0	-90
Overzicht kosten Overhead				
Intensivering vlechtwerkers	67	67	67	0
Doorontwikkeling OWO samenwerking	33	33	33	0
Privacy officer	15	15	0	0
OWO bedrijfsvoering	0	130	0	130
Onvoorziene uitgaven				
Jaarlijks beschikbare budget voor onvoorziene incidentele uitgaven	0	30	30	30
Totaal incidentele lasten	981	1.133	770	152

Incidentele middelen van 2019 naar 2020

Incidentele middelen 2019 beschikbaar te stellen in 2020

x € 1.000

Incidentele middelen 2019	Restant 2019	Nodig in 2020	Nodig in 2021	Nodig in 2022	Beslag op algemene reserve in 2020	Beslag op algemene reserve in 2021	Beslag op algemene reserve in 2022
5 Sport, Cultuur en Recreatie							
Project dorpen, landschap en biodiversiteit	40	20	20		20	20	
Buurtsportcoaches	19			19			19
7 Volksgezondheid en Milieu							
Gezond in de Stad (extra middelen eind 2019 ontvangen)	14		14			14	
8 Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke vernieuwing							
Verduurzaming gemeentelijk vastgoed (EPA)	28	28			28		
Overzicht kosten Overhead							
OWO bedrijfsvoering (netto, alleen deel Weststellingwerf)	76	76			76		
Totaal incidentele lasten	177	124	34	19	124	34	19

Toelichting incidentele middelen 2019 beschikbaar te stellen in 2020

Voor diverse projecten waren incidentele budgetten beschikbaar in 2019. Het niet gebruikte deel valt vrij ten gunste van het rekeningsaldo. Enkele projecten zijn echter nog niet volledig uitgevoerd. In de nota financiële beleid 2017-2020 is gesteld dat overheveling van budgetten naar een volgend jaar alleen kan door middel van een begrotingswijziging bij de jaarrekening van het af te sluiten boekjaar. De over te hevelen budgetten worden dan, gelijktijdig met het vaststellen van de jaarrekening, middels een begrotingswijziging in 2020 geactualiseerd en geautoriseerd.

Toelichting per budget:

Project dorpen, landschap en biodiversiteit

Met dit project willen via burgerparticipatie meer draagvlak voor cultuurhistorie en biodiversiteit creëren en de leefbaarheid in de dorpen vergroten. Dit doen we bijvoorbeeld door de groenstructuur in de dorpen te versterken door de aanplant van streekeigen beplantingen én door de mogelijkheden te vergroten om in en rondom de dorpen te kunnen wandelen en het landschap te kunnen beleven. Bij de kadernota 2017 is hiervoor €60.000 beschikbaar gesteld. Intussen is grofweg € 20.000 uitgegeven voor het in 2019 afgeronde project Oosterstreek. Voor de projecten in Boijl en Zandhuizen (beide 2020) en Oldeholtspade (2021) willen we het resterende budget gebruiken. De resterende middelen van in totaal €40.000 verdelen we evenredig over beide jaarschijven; € 20.000 in 2020 en € 20.000 in 2021.

Buurtsportcoaches

De extra ontvangen Rijksbijdrage voor de buurtsportcoaches is in 2019 deels niet ingezet omdat de formatie uitbreiding van Sport Fryslân pas per januari 2020 is ingevuld. Om de regeling alsnog 3 jaar te laten lopen is het noodzakelijk dat de bijdrage wordt overgeheveld naar 2022.

Gezond in de Stad (extra middelen eind 2019 ontvangen)

Voor het actieprogramma Gezond in de stad ontvangen we in 2019, 2020 en 2021 extra middelen (€14.000) van het Rijk, omdat we met succes een aanvraag hebben ingediend voor de tweede tranche "Kansrijke Start". De eind 2019 extra ontvangen €14.000 willen we aan het einde van het project Gezond in de Stad (2021) inzetten.

Verduurzaming gemeentelijk vastgoed (EPA)

In 2019 is een plan van aanpak opgesteld dat als basis en strategie dient voor het onderzoeken van de gemeentelijke vastgoedportefeuille. In 2019 hebben we een deel van het onderzoek uitgevoerd. In 2020 zal het andere deel van het onderzoek naar verduurzamingsmogelijkheden plaatsvinden. Hiervoor willen we de resterende €28.000 van de oorspronkelijke €35.000 gebruiken.

OWO bedrijfsvoering (1/3e deel van €228.000)

Binnen OWO bedrijfsvoering wordt gestuurd op het flexibel maken van de formatie. Op meerdere onderdelen (onder andere I&A, DIV, FA) is OWO bedrijfsvoering in transitie. Tijdens deze transformatie is tijdelijke inhuur nodig. Tijdelijke inhuur is ook nodig vanwege aangepaste procesvoering zoals Transparant naar de Klant, vervanging oude en inrichting nieuwe DMS'en, achterstanden in het archiefwerk en ziekte. Dit betekent dat het bedrag van € 228.000 wat als restant in 2019 staat voor 2020 nodig is (en al aan inhuuropdrachten uitgezet is). Weststellingwerf neemt uiteraard 1/3e deel hiervan voor haar rekening, €76.000.

Wet WNT

Wet WNT

Topinkomens in de (semi) publieke sector

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semi publieke sector (WNT) kortweg: Wet normering topinkomens, is in 2013 in werking getreden.

Het doel van de WNT is het tegengaan van excessieve beloningen en ontslagvergoedingen bij instellingen in de (semi) publieke sector. In de WNT worden inkomens en ontslagvergoedingen van topfunctionarissen bij instellingen met een publieke taak, genormeerd en openbaar gemaakt. Jaarlijks worden de bezoldigingsnormen in een ministeriële regeling vastgesteld.

WNT-norm in 2019

Op grond van de WNT mag het inkomen van topfunctionarissen in de (semi) publieke in 2019 maximaal 100% van het ministersalaris zijn, wat neerkomt op € 194.000 inclusief belaste onkostenvergoedingen en pensioenbijdrage. Voor bestaande contracten geldt het overgangsrecht.

In 2019 hebben zowel bij vast als bij tijdelijk personeel geen bezoldigingen boven deze bezoldigingsnorm plaatsgevonden.

De WNT geeft ook aan dat de gemeente verplicht is om jaarlijks in het financieel jaarverslag de bezoldiging van iedere topfunctionaris en gewezen topfunctionaris op persoonsnaam op te nemen, ongeacht een eventuele overschrijding van de bezoldigingsnorm. De gemeentesecretaris en de griffier van onze gemeente zijn aan te merken als topfunctionaris in de zin van de WNT en zijn daarom in onderstaande tabel opgenomen.

Overzicht

	Remco van Maurik	Janneke Kampinga
Functiegegevens	Gemeentesecr.	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0000	1,0000
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	109.543,94	67.484,91
Beloningen betaalbaar op termijn	19.479,24	10.511,40
<i>Subtotaal</i>	<i>129.023,18</i>	<i>77.996,31</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	194.000,00	194.000,00
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	129.023,18	77.996,31
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2018	Remco van Maurik	Janneke Kampinga
Functiegegevens	Gemeentesecr.	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01/01 – 31/12	15/08 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0000	0,8889
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	102.291,32	55.514,54
Beloningen betaalbaar op termijn	17.566,32	8.354,88
<i>Subtotaal</i>	<i>119.857,64</i>	<i>20.528,75</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	189.000,00	168.002,10
Totale bezoldiging	119.857,64	63.869,42

Schatkistbankieren

Schatkistbankieren

x € 1.000

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren		Verslagjaar 2019			
(1)	Drempelbedrag	568			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	376	344	345	306
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	192	224	224	262
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	0	0	0	0
(1) Berekening drempelbedrag					
		Verslagjaar			
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	75.791			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	75.791			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	0			
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000	Drempelbedrag	568			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	33.856	31.334	31.694	28.192
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	376	344	345	306

Toelichting schatkistbankieren

Met de gewijzigde wet Fido beoogt de wetgever een bijdrage te leveren aan de vereiste daling van de EMU-schuld voor de Nederlandse overheid door de overtollige liquiditeiten van decentrale overheden voortaan zoveel mogelijk te bundelen binnen de overheidssfeer. Deze consolidatie van schuldverhoudingen tussen overheden onderling kan in de eerste plaats worden bereikt door middel van verplicht schatkistbankieren. In de tweede plaats kan consolidatie worden bereikt doordat decentrale overheden hun overtollige middelen gebruiken om onderling leningen te verstrekken. Dit heeft eenzelfde effect op de EMU-schuld als het aanhouden van overtollige middelen in de schatkist.

Van de tweede optie is in 2019 geen gebruik gemaakt. Voor 2019 is er een drempelbedrag vastgesteld van 0,75% van het begrotingstotaal. Het drempelbedrag bedraagt 568.000.

Het gehele jaar is gebruik gemaakt van schatkistbankieren. Eind 2019 is het saldo € 3.442.665.

Verantwoordingsinformatie specifieke uitkeringen (SISA)

Wat is SISA

Jaarlijks moet door een bijlage bij de jaarrekening verantwoording worden afgelegd over de besteding van een aantal specifieke uitkeringen aan de verstrekkers van deze uitkeringen. Door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties wordt aangegeven welke gegevens moeten worden ingevuld.

SISA bijlage

SISA bijlage verantwoordingsinformatie 2019 op grond van artikel 3 van de Regeling Informatieverstrekking sisa - d.d. 27 januari 2020						
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	
			Aard controle R Indicatornummer: D8 / 01	Aard controle R Indicatornummer: D8 / 02	Aard controle R Indicatornummer: D8 / 03	
			€ 94.172	€ 8.860	€ 123.450	
		Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	
		Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D8 / 04	Aard controle R Indicatornummer: D8 / 05	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D8 / 06	Aard controle R Indicatornummer: D8 / 07	
		1				
		2				
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 63 Participatiewet, gemeente deel 2019	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
		1.1 Participatiewet (PW)	1.1 Participatiewet (PW)	1.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	1.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	1.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
		Aard controle R Indicatornummer: G2 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 04	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 05
		€ 5.949.197	€ 193.421	€ 464.035	€ 1.100	€ 62.581
		Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)
		Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
		1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	1.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	1.7 Participatiewet (PW)	1.7 Participatiewet (PW)
		Aard controle R Indicatornummer: G2 / 07	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 08	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 09	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 10	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 11
		€ 28.896	€ 2.892	€ 0	€ 291.359	€ 0
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen), gemeente deel 2019	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob)	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)
			Aard controle R Indicatornummer: G3 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 04
		€ 84.070	€ 2.500	€ 7.326	€ 37.884	€ 9.442
		Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee		
		Aard controle R Indicatornummer: G3 / 07	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 08	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3 / 09		
		€ 0	€ 0	Ja		€ 0
VWS	H4	Specifieke uitkering Sport	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Projectnaam / nummer	Totale aanvraag per project (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen (automatisch berekend)	Verrekening (jaar T) Onroerende zaken (sportaccommodaties) per project ten laste van Rijksmiddelen
			Aard controle R Indicatornummer: H4 / 01	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 02	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 03	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 04
		1	€ 154.600	zaaknummer 633037	€ 189.225	€ 189.225
		Kopie projectnaam / nummer	Totale besteding (Jaar T) per project ten laste van Rijksmiddelen (automatische berekening)	Percentage besteed (Jaar T) per project ten opzichte van aanvraag ten laste van Rijksmiddelen (automatische berekening)	Toelichting	Overig (Jaar T) ten opzichte van ontvangen Rijksbijdrage - automatisch ingevuld
		Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 07	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 08	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 09	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 10	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 11
		1	€ 34.625	189,225	122,30%	€ 34.625
IenW	E27B	Breda doeluitkering verkeer en vervoer (SISA tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen	Overige bestedingen (jaar T)	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde bestedingen ten laste van provinciale middelen
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 01	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 02	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 03	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 04
		1	€ 1210127	€ 667.892	€ 36.796	
		2	€ 1309863	€ 4.390	€ 4.390	
		Kopie beschikingsnummer	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen tot en met (jaar T)	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T)	Toelichting	Eindverantwoording Ja/Nee
		Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 06	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 07	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 08	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 09	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 10
		1	€ 1210127	€ 750.000	€ 36.796	Ja
		2	€ 1309863	€ 16.981	€ 16.981	Nee

Taakvelden overzicht

Lasten per taakveld

x € 1.000

Lasten	Taakvelden	Realisatie 2019	Actuele begroting	Primitieve begroting	Verschil begroot - werkelijk
0.1	Bestuur	2.557	1.525	1.528	-1.032
0.10	Mutaties reserves	8.710	274	0	-8.436
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	0	0	0	0
0.2	Burgerzaken	1.021	981	1.046	-40
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	235	236	169	1
0.4	Overhead	13.302	14.101	12.947	799
0.5	Treasury	197	129	560	-68
0.61	OZB woningen	198	204	204	7
0.62	OZB niet-woningen	160	171	171	11
0.64	Belastingen overig	2.430	2.449	2.449	20
0.8	Overige baten en lasten	55	-661	-15	-717
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	1.342	1.357	1.357	15
1.2	Openbare orde en veiligheid	166	177	177	11
2.1	Verkeer en vervoer	3.986	3.960	4.057	-26
2.3	Recreatieve havens	72	71	38	-1
2.4	Economische havens en waterwegen	3	2	2	0
2.5	Openbaar vervoer	14	19	19	5
3.1	Economische ontwikkeling	70	83	83	13
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	481	521	521	40
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	79	80	75	1
3.4	Economische promotie	85	98	98	13
4.2	Onderwijshuisvesting	2.689	2.371	2.328	-318
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	1.128	1.052	1.127	-76
5.1	Sportbeleid en activering	716	656	619	-60
5.2	Sportaccommodaties	1.268	1.198	1.192	-71
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	280	322	315	43
5.4	Musea	82	82	82	0
5.5	Cultureel erfgoed	104	128	128	24
5.6	Media	447	449	440	2
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.546	2.702	2.624	156
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	1.834	1.652	2.114	-182
6.2	Wijkteams	1.865	1.505	1.454	-360
6.3	Inkomensregelingen	8.672	8.893	9.227	220
6.4	Begeleide participatie	4.596	4.770	4.892	174
6.5	Arbeidsparticipatie	832	870	956	38
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	979	1.042	1.089	63
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	6.581	4.893	4.753	-1.688
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	5.757	5.755	4.728	-2
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	214	251	101	36
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	1.965	1.468	1.143	-497
7.1	Volksgesondheid	1.160	1.188	1.229	28
7.2	Riolering	1.788	1.823	1.819	35
7.3	Afval	2.814	2.634	2.654	-180
7.4	Milieubeheer	933	965	885	32

gemeente

Weststellingwerf

7.5	Begraafplaatsen en crematoria	217	259	262	42
8.1	Ruimtelijke ordening	381	633	769	252
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	1.909	1.729	1.729	-180
8.3	Wonen en bouwen	1.014	1.083	1.100	69
Eindtotaal		87.937	76.152	75.245	-11.785

Baten per taakveld

x € 1.000

Baten	Taakvelden	Realisatie 2019	Actuele begroting	Primitieve begroting	Verschil begroot - werkelijk
0.1	Bestuur	-75	-51	-51	24
0.10	Mutaties reserves	-625	-878	-392	-253
0.2	Burgerzaken	-328	-276	-276	51
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	-102	-106	-16	-4
0.4	Overhead	-5.225	-5.120	-4.948	105
0.5	Treasury	-217	-238	-539	-21
0.61	OZB woningen	-2.957	-2.926	-2.926	31
0.62	OZB niet-woningen	-1.799	-1.767	-1.767	32
0.64	Belastingen overig	-13.239	-2.441	-2.441	10.798
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	-44.776	-44.637	-44.562	139
0.8	Overige baten en lasten	-80	0	14	80
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	-3	0	0	3
1.2	Openbare orde en veiligheid	-43	-65	-65	-22
2.1	Verkeer en vervoer	-70	-11	-11	59
2.3	Recreatieve havens	-31	-31	0	0
2.5	Openbaar vervoer	-1	-6	-6	-5
3.1	Economische ontwikkeling	-3	0	0	3
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-373	-521	-521	-148
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-16	-18	-18	-1
3.4	Economische promotie	-192	-198	-168	-6
4.2	Onderwijshuisvesting	-809	-524	-524	284
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-269	-221	-221	48
5.1	Sportbeleid en activering	-3	0	0	3
5.2	Sportaccommodaties	-587	-524	-451	63
5.5	Cultureel erfgoed	-5	0	0	5
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-111	-118	-118	-7
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-261	-226	-226	35
6.2	Wijkteams	-82	0	0	82
6.3	Inkomensregelingen	-7.266	-7.371	-7.331	-104
6.4	Begeleide participatie	-322	-322	0	0
6.5	Arbeidsparticipatie	-43	-68	-68	-26
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-252	-196	-396	56
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	-3	0	0	3
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	2	0	0	-2
7.1	Volksgesondheid	-2	0	0	2
7.2	Riolering	-1.913	-1.909	-1.909	4
7.3	Afval	-2.957	-2.855	-2.855	102
7.4	Milieubeheer	-35	-25	0	10
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	-142	-181	-181	-38
8.1	Ruimtelijke ordening	-99	0	0	99
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	-2.008	-1.729	-1.729	279
8.3	Wonen en bouwen	-616	-594	-544	23
Eindtotaal		-87.937	-76.152	-75.245	11.785

Controle verklaring

De controleverklaring van de accountant is nog niet gereed. Zodra er een verklaring van onze accountant ontvangen is, wordt deze nagezonden en ter behandeling aangeboden in de eerstvolgende raadsvergadering nadien.

De verklaring wordt dan ook opgenomen in de online versie (Pepperflow) van de jaarstukken 2019.

Bijlagen

Bijlage I: Verstrekte subsidies

Verstrekte subsidiebedragen

**Begrotingsbijlage subsidieplafonds 2019
begroot + verleend**

(format van 2020 zoveel als mogelijk gebruikt, aangezien dit tot een beter overzicht leidt)

Beleidsproduct	Preferente instelling	Bedrag begroot	Verleend bedrag*	Toelichting
2 Verkeer, Vervoer en Waterstaat				
Waterwegen	IJswegen Centrale Weststellingwerf	1.015	1.679	
4 Onderwijs				
Schoolbegeleidingsdienst	Samenwerkingsverband De Stellingwerfen	36.102	0	Deze bijdrage is bij de voorjaarsnota 2019 komen te vervallen
Peuterspeelzalen	Doomijn en diversen	288.166	215.967	
5 Sport, Cultuur en Recreatie				
Bibliotheekwerk	Stichting Bibliotheken Zuidoost Fryslân	414.876	425.248	Het verschil zit in de indexatie die niet goed in de bijlage subsidieoverzicht 2018/2019 verwerkt was, echter wel in de totale cijfers van de begroting
Ontwikkelingssamenwerking	Stichting Wereldwinkel Wolvega e.o.	12.210	3.299	
Ontwikkelingssamenwerking	Stichting Gered Gereedschap Wolvega		5.583	
Ontwikkelingssamenwerking	Diversen		0	
Cultuurbevordering (bevordering Stellingwerfs)	Stichting Stellingwarver Schrieversronte	33.000	32.462	
Cultuurbevordering	Stichting Opera Spanga incl. boek 30 jaar	25.000	18.500	
Cultuurbevordering	Stichting Intermezzo (Opera Nijetrijne)		2.500	
Cultuurbevordering	Overigen		0	
Oudheidkunde en musea	Stichting Nationaal Vlechtmuseum Noordwolde	82.493	77.492	
Oudheidkunde en musea	Vereniging Oudheidkamer Weststellingwerf		5.000	
Heite Schaaktoernooi	Heite Schaaktoernooi	0	0	
Buurtsportwerk	Stichting Sport Fryslân	212.000	219.500	Bij de voorjaarsnota 2019 is het beschikbare bedrag verhoogd.
Multifunctionele accommodaties (onderhoud)	Stichting Harten Tien	37.657	37.657	
Lokale omroep	Stichting Radio Weststellingwerf Centraal	15.923	14.708	
Toerisme	Toeristische netwerken	50.000	48.528	
6 Sociaal Domein				
Armoedebeleid	Stichting Leergeld Heerenveen e.o.	125.000	125.000	
Schuldhelpverlening	Humanitas	7.600	7.600	

Maatschappelijke dienstverlening	Stichting Slachtofferhulp Nederland	17.500	4.851	
Maatschappelijke dienstverlening	Stichting Tumba		9.514	
Ouderenwerk/sociaal cultureel werk/opbouwwerk/jeugd en jongeren werk/vrijwilligerswerk en mantelzorg/armoedebeleid/maatschappelijke begeleiding nieuwkomers	Stichting Timpaan Welzijn t/m juni 2019 en eigen beheer vanaf juni 2019	421.206	228.844	Uitbetaald aan Timpaan: Het overige budget is gebruikt om het welzijnswerk binnen de gemeente te integreren.
		1.779.748	1.483.931	

Beleidsveld/taakstelling	Subsidieregeling	Subsidieplafond	Verleend bedrag*	Toelichting
5 Sport, cultuur en recreatie				
Cultuurbevordering	Subsidieregeling Amteur kunstbeoefening Weststellingwerf	100.513	100.450	
Cultuurbevordering	Subsidieregeling Kunst en Cultuur Weststellingwerf			
Sportbevordering	Subsidieregeling Sportverenigingen Weststellingwerf	128.962	123.568	
Gemeentelijk monumentenbeleid	Subsidieverordening beschermde gemeentelijke monumenten gemeente Weststellingwerf	40.600	26726	
Muziekonderwijs, incl. doorlopende leerlijn jeugd en jongeren (hafabra)	Verdeelregels 2018 Muziekonderwijs	169.500	112.408	
6 Sociaal domein				
Sociaal-cultureel werk	Subsidieregeling Sociaal cultureel werk Weststellingwerf	17.759	17.137	
Maatschappelijke dienstverlening	Subsidieregeling Maatschappelijke dienstverlening, ouderenzorg en openbare gezondheidszorg (EHBO) Weststellingwerf	8.088	5.188	
Ouderenzorg	Subsidieregeling Maatschappelijke dienstverlening, ouderenzorg en openbare gezondheidszorg (EHBO) Weststellingwerf	36.885	17.122	
7 Volksgezondheid en Milieu				
Openbare gezondheidszorg	Subsidieregeling Maatschappelijke dienstverlening, ouderenzorg en openbare gezondheidszorg (EHBO) Weststellingwerf	28.726	15.745	
Inzameling droge componenten	Regeling oud papier	25.000	0	Dit is geen subsidie maar een overeenkomst, stond ten onrechte op deze lijst.
		531.033	418.344	

	Totaal	2.310.781	1.902.275	

* Verleend bedrag betekent nog niet het definitieve bedrag. De verantwoording van de subsidie wordt in juni verwacht en naar aanleiding van de verantwoording wordt er een vaststellingsbeschikking opgesteld. De vaststelling geeft het definitieve verstrekte bedrag weer.

Bijlage II: Lijst met afkortingen

A

AMvB	Algemene Maatregelen van Bestuur
APPA	Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers
ASS	Autisme Spectrum Stoornis
ATB	All Terrain Bicycle (terreinfoets)
AWB	Algemene wet bestuursrecht
AWBZ	Algemene wet bijzondere ziektekosten

B

B&R	Beheer en Registratie
B&W	Burgemeester en Wethouders
BADO	Besluit Accountantscontrole decentrale overheden
BAG	Basisregistraties adressen en gebouwen
BBV	Besluit begroting en verantwoording
BBZ	Besluit bijstandverlening zelfstandigen
BGT	Basisregistratie Grootchalige Topografie
BIE	Bouwgrond in exploitatie
BIG	Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten
BIO	Baseline Informatiebeveiliging Overheid
BNG	Bank Nederlandse gemeenten
BOF	Bestjoerlik Oris Feangreide
BRO	Basisregistratie ondergrond
BRP	Basisregistratie Personen
BTW	Belasting over de toegevoegde waarde
BUIG	Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorziening Gemeenten
BV	Besloten vennootschap
BVI	Afdeling Belasting, Vastgoed en Informatie
BW	Boekwaarden
BZK	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

C

C02	Koolstofdioxide (Koolzuurgas)
cao	Collectieve arbeidsovereenkomst
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CBS	Christelijke basisschool
CCW	Commerciële club Weststellingwerf
CPI	Consumenten prijs index
Cv	Centrale verwarming

D

DHW	Drank- en horeca wet
DigiD	Digitale persoonsidentificatie
DMS	Document Managementsysteem
DOR	Digitaal Opkopers Register
DPAN	Digitale Platform Aansluiting Nazorg
DSO	Digitaal Stelsel Omgevingswet

E

EMU	Europese Economische en Monetaire Unie saldo
ENSIA	Eenduidige Normatiek Single Information Audit
EPA	Energie Prestatie Adviezen
Eph	Eenpersoonshuishouden
EPR	Eiken Processie Rups

ESF	Europees Sociaal Fonds (subsidie)
Excl	Exclusief
F	
FES	Friese Energie Strategie
Fido	Wet financiering decentrale overheden
Fumo	Friese Uitvoeringsdienst Milieu en Omgeving
Fvw	Financiële-verhoudingswet
G	
GAP	Gemeentelijk afvalstoffen plan
GGD	Gemeentelijke Gezondheidsdienst
GGK	Gemeentelijk Gegevensknooppunt
GGZ	Geestelijke gezondheidszorg
GI	Gecertificeerde Instellingen
GIDS	Gezond in de stad
GR	Gemeenschappelijke Regeling
GRP	Gemeentelijk Rioleringsplan
GVVP	Gemeentelijk verkeer en vervoerplan
H	
HBH	Hulp bij huishouden
Hof	Wet houdbare overheidsfinanciën
HR	Human Resource
HRM	Human Resource Management (Personeelszaken)
I	
I&A	Afdeling Informatisering en Automatisering
ICOMOS	International Council on Monuments and Sites
ICT	Informatie en Communicatie Technologie
ID	Identificatie
IKC	Integraal kind centrum
IPF	Innovatiepact Fryslân
IPO	Interprovinciaal Overleg
ISK	Internationale schakelklas (voortgezet onderwijs)
ISV	Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing
J	
JGZ	Jeugd Gezondheidszorg
JOGG	Jongeren op gezond gewicht
K	
KOEK	Klimmen op eigen kracht
KPI	Kritieke prestatie indicatoren
KTO	Klant tevredenheidsonderzoek
L	
LEJA	Lokaal educatieve jeugd agenda
LF2028	Culturele Hoofdstad
LOAB	Lokaal Onderwijs Achterstanden Beleid
LTO	Land en Tuinbouworganisatie
M	
MBO	Middelbaar beroeps onderwijs
MDD	Monitor Doelgerichte Digitalisering
MFC	Multifunctioneel centrum
MJOP	Meerjarenonderhoudsplan

MKB	Midden en kleinbedrijf
Mph	Meerpersoonshuishouden
MVI	Maatschappelijk verantwoord inkopen
N	
NAL	Nationale Agenda Laadinfrastructuur
NCW	Netto Contant Waarde
NIEGG	Niet in exploitatie genomen (bouw)grond
NIL	Natuurinclusieve Landbouw
NS	Nederlandse Spoorwegen
NV	Naamloze Vennootschap
NVVB	Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken
O	
OAB	Onderwijs achterstanden beleid
OBS	Openbare basisschool
OFOS	Opgeblazen fietsopstelstrook
OTS	Ondertoezichtstellingen
OVN	Ondernemersvereniging Noordwolde
OWO	Gemeenten Ooststellingwerf, Weststellingwerf en Opsterland
OZB	Onroerende- zaakbelastingen
P	
P&C	Planning & Control
PAS	Programmatische Aanpak Stikstof
PB	Plaatselijke belangen
PFAS	Verzamelnaam voor meer dan 6.000 verschillende poly- en perfluoralkylstoffen
PGB	Persoonsgebonden budget
PIM	Professionele dienstbaarheid, Integraliteit en Maatwerk
PIP	Persoonlijk plan inburgering en participatie
POC	Percentage Of Completion
POH	Praktijkondersteuner voor huisartsen
PPS	Publiek Private Samenwerking
PUN	Paspoortuitvoeringsregeling Nederland
R	
RC	Rekening-courant
RES	Regionale Energie Strategie
REVA	Ruimtelijk-economische verkenning en advies
RKBS	Rooms-Katholieke Basisschool
ROM	Rioolreinigingsmachine
RUD	Regionale Uitvoeringsdienst
RVO	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
S	
SD	Sociaal domein
SDF	Sociaal domein Fryslân
SES	Sociaaleconomische status
SISA	Single information single audit
Sok	Samenwerkingsovereenkomst
SOVF	Stichting Openbare Verlichting Fryslân
SOW	Stichting Ondernemersfonds Weststellingwerf
SPUK	specifieke uitkering stimulering
Suwinet	Structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen

SVLO	Samenwerking Vennootschapsbelasting Lokale Overheden
SW	Sociale werkvoorziening
SWOT	Sterkte-zwakteanalyse
U	
UNESCO	De Organisatie der Verenigde Naties voor Onderwijs, Wetenschap en Cultuur
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
V	
VANG	Rijks uitvoeringsprogramma Van Afval Naar Grondstof
VFG	Vereniging Friese Gemeenten
VKD	Vereniging kleine dorpen
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VO	Voortgezet onderwijs
VPB	Vennootschapsbelasting
VRF	Veiligheidsregio Fryslân
VSO	Vaststellingsovereenkomst
VSV	Voortijdig schoolverlaters
VTH	Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving
VV	Voetbalvereniging
VVE	Voor- en Vroegschoolse Educatie
VVN	Veilig Verkeer Nederland
W	
WABO	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
WNRA	Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren
WNT	Wet Normering Topinkomens
WOW	Winkeliers- en Ondernemersvereniging Wolvega
WOZ	Waardering Onroerende zaken
WsW	Wet sociale Werkvoorziening
WSW	Waarborgfonds Sociale Woningbouw
WWB	Wet werk en bijstand